Kazinczy Ferenc Baptista Óvoda, Általános Iskola és
Alapfokú Művészeti Iskola

PEDAGÓGIAI PROGRAM
2020.

1. Tartalom

PREAMBULUM 6
ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM 8
BEVEZETŐ 9
AZ ÓVODA HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI 10
ALAPELVÜNK 10
GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP 12
AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI 13
A NEVELÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK, AMELYEK BIZTOSÍTJÁK A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLŐDÉSÉT KÖZÖSSÉGI ÉLETRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSÉT A KIMELET FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉT FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉT, AMELYEK MINDEN GYERMEK ELJUT AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES ÉRTELMI ,LELKI,SZOCIÁLIS ÉS TESTI FEJLETTSÉGHEZ 14
AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI 14
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE 23
KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE 30
AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI 37
ISKOLAÉRETTSÉGI KRITÉRIUMOK 59
A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK 60
A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK 62
ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI MUNKÁJA 62
A SZÜLŐ , A GYERMEK, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS 63
EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI 63
AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK 64
GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 67
ÓVODAI FEJLESZTŐ PROGRAM 68
A PROGRAM RENDSZERTÁBLÁJA 73
A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK 74
FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM 74
ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA 75
NEVELÉSI PROGRAM 75
BEVEZETŐ 75
ISKOLATÖRTÉNET 75
AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI 79
PEDAGÓGIAI ALAPETVEINK 79
CÉLOK, FELADATOK 80
ESZKÖZÖK ÉS ELJÁRÁSOK 85
AZ EGYES MŰVÉSZETI ÁGAK OKATÁSÁNAK CÉL-ÉS FELADATRENDSZERE 102
ZENEMŰVÉSZETI ÁG 102
TÁNCMŰVÉSZETI ÁG 102
KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG 104
SZÍN -ÉS BÁBMŰVÉSZETI ÁG 105
ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE 106

AZ ALAPFOKÚ ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 106
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI ELVEK 107
TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK 109
AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN 109
A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK 110
A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI 115
A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE 117
A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTEL JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE 126
A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI, AZ ISKOLA SZŰKEBB ÉS TÁGABB KÖRNYEZETÉNEK HAGYOMÁNYRENDSZERE 127
A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYE 134
A TANULÓ FELVÉTELE ÉS AZ ÁTVÉTELE ELVEI 136
AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERVEK 139
HELYI TANTERV 142
VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMOK 144
A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ A KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTTAKON FELÜL A NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGÁT, AZ EHHEZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ , KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE 152
AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI 153
A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI 154
A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS,TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA 157
A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI 158
A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJÁT, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI,VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI 158
A TANULÓ TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNYÉNEK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE 160
A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI 166
A TANULÓ SZORGALMA, ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK FORMÁI 167
MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI 168
A CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK EELVEI 169

AZ EGÉSZSÉGES ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, TEVÉKENYSÉGEK, PROGRAMOK 169
ISKOLAI KÖRNYEZETNEVELÉS ELVEI, PROGRAMJA 171
A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FOGYATÉKOSSÁGÁNAK TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM 172
Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai nevelése-oktatása 180
A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 195
INTEGRÁCIÓS ÉS KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÓ FELKÉSZÍTÉS RENDJE 197
AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE 202
A TANULÓK TUDÁSSZINTJÉNEK ÉRTÉKELÉSE, A SZÁMONKÉRÉS FORMÁI 204
AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉS ELŐÍRT ÍRÁSBELIL ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI 204
A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK 204
KÖZLEKEDÉS NEVELÉS 205
TÁRSADALOM BŰNMEGELŐZÉS, ÁLDOZATTÁ VÁLÁS ELKERÜLÉSE 206
ERŐSZAKMENTES KONFLIKTUSKEZELŐ TECHNIKÁK ELSAJÁTÍTÁSA 206
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA HELYI TANTERVE 207
AZ ISKOLA HELYI TANTERVÉNEK KERETEI 208
A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 209
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 210
TANTÁRGYAK 211
MODERNTÁNC TANSZAK 249
A MODERNTÁNC ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 250
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 253
TANTÁRGYAK 253
TÁRSASTÁNC TANSZAK 297
A TÁRSASTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 298
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 299
TANTÁRGYAK 300
KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG 332
A KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 333
A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 334
KÉPZÕMÛVÉSZETI TANSZAK 335
TANTÁRGYAK 336
MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE: 358
GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK 360
FÉM– ÉS ZOMÁNCMÛVES TANSZAK 371
FOTÓ ÉS FILM TANSZAK 380
SZÍNJÁTÉK TANSZAK 406
A SZÍNMÛVÉSZETI–BÁBMÛVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 407
A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 408
ZENEMÛVÉSZETI ÁG 475
A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 476

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 511
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK 526
MELLÉKLETEK..... Hiba! A könyvjelző nem létezik.
TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA SZABÁLYZATA . Hiba! A könyvjelző nem létezik.
1.1. 1-4.évfolyam ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
1.2. 5-8-évfolyam ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

PREAMBULUM

"...a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt, tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig kegyességet, a kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet."
(Péter második levele, 1: 5-7)

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy elhívása az oktatásban:
Az ősi bibliai igazság – *„A bölcs tanítás az élet forrása." (Pb.13:14.)* – ma is érvényes. A baptista iskola célja, hogy tanulói a lehető legjobb alapokat kapják egy boldog, kiteljesedett, sikeres jövőhöz.
A baptista iskola keresztény értékekre és gondolkodásra épül, így a Teremtő és a teremtmény tisztelete, a gyermekszeretet alapozza meg a színvonalas nevelési-oktatási munkát, és a tanulók személyiségének optimális fejlesztését.
Az Európában 450 éves, Magyarországon több mint 160 éves Baptista Egyházra a kezdetektől jellemző, hogy a társadalom felé nyitott, bibliai értékeket közvetítő, családközpontú közösség. Felnőtt-keresztséget gyakorló, több generációs gyülekezetekből álló protestáns felekezet, amely az egyén döntésére, szabad akaratának tiszteletben tartására épít. A Magyarországi Baptista Egyház több mint száz éve működtet egyházi oktatási intézményt és a rendszerváltás óta tart fenn általános iskolát, óvodát és alapfokú művészeti iskolát.
Keresztyén szellemű nevelésünk feladata, hogy a személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése által gyermekeink önálló, felelősségteljes cselekvésre, őszinteségre, szabadságra törekvő, saját magukra a mértékletesség, másokra a türelem keresztyéni erényeit alkalmazó, helyes erkölcsi érzékkel rendelkező, problémamegoldó személyiséggé váljanak.
Hisszük, hogy a szeretet a leghatékonyabb pedagógiai módszer, és ezzel támogatjuk, hogy a gyermekek e segítséggel találjanak rá az útra, az evangéliumi hitre, mely az Úr Jézuson keresztü l Istenhez vezet.
A baptista iskola: Több, mint iskola. Magyarország egyik legnagyobb segélyszervezete, a Baptista Szeretetszolgálat megalakulása óta arra törekszik, hogy minden erejével és lehetősége szerint segítsen a szükségben lévőknek. A Baptista Szeretetszolgálat – alaptevékenységébe jól illeszkedően – iskoláiban sokat tesz a hátrányos helyzetű, sajátos nevelésű igényű, és a roma tanulók felzárkóztatásáért, és a tehetséges diákok kibontakoztatásáért. Küldetése, hogy az általa fenntartott intézmény több legyen, mint iskola: az a hely, ahol a tanuló teljes körű támogatást kap személyisége és képességei kibontakoztatásához.

Küldetésnyilatkozat

Küldetésünk a ránk bízott gyermek fejlődésének minél teljesebb körű elősegítése.
A keresztyén elménk kell a legjobb elménk lennie, amelyet Krisztus értelme világosít meg, és amely integrálja Isten alapelveit az akadémikus ismerettel.

Küldetésünk személyes életpéldánkkal mintát adni.
Törekvésünk, hogy a baptista iskola olyan irányító testülettel, igazgatókkal, pedagógusi karral és munkatársi gárdával rendelkezzen, akik a Biblia alapelveinek megfelelő nézőpontot alkalmaznak a tanítás és az intézmény vezetése során.

Küldetésünk a gyermekek képességeinek kibontakoztatása

Minden tanulási tapasztalat célja, hogy hozzásegítse a gyermekeket Istentől kapott képességeik teljes kibontakoztatásához.
A tanítás a következőkre összpontosít:

- A gyermek számára megfelelő tevékenységek és szolgáltatások biztosítása
- A gyermek ráébresztése a társadalommal való kapcsolatára és az iránta való felelősségére
- Minden tantervbe, nevelési programba tartozó és ahhoz kapcsolódó iskolai tevékenység segítse a gyermekek intellektuális, lelki, társadalmi, érzelmi és fizikai fejlődését.
- Felkészítés a szolgálatra

Küldetésünk működés szempontjából hitelesnek lenni.
Törekvésünk, hogy az iskola mindennapos működési gyakorlata az integritás (feddhetetlenség, tisztesség, becsület), hatékonyság és számonkérhetőség következetes mintaképe legyen.

A bibliai értékeket következetes alkalmazása, ahogy az oktatási intézmény:

- Példamutató igényességet mutat az intézmény működési szabályzatának fejlesztésében és a számonkérhetőség terén az igazgatótanács működésében.
- Az emberi erőforrásokat etikusan és igazságosan kezeli.
- Az pénzügyeket feddhetetlenül és nyíltan kezeli, ill. ellenőrzi.
- A kormánnyal és a hatóságokkal egyenes és krisztusi kapcsolatot tart fenn.
- Etikus, világos és nyílt fejlesztési és stratégiákat dolgoz ki.
- Igazságos és következetes irányítási rendszert alkalmaz.
- A szülői kapcsolatok terén őszinteséget, nyíltságot és igazságosságot képvisel.

Az intézményünkben a nevelő-oktató munka a pedagógiai program alapján folyik. A pedagógiai program az iskola és óvoda pedagógiai stratégiai terve, amely hosszú - illetve középtávra határozza meg az intézményben folyó nevelés-oktatás rendszerét: céljait, feladatait és tevékenységeit.

A pedagógiai program ebből következően az intézmény szakmai önmeghatározásának dokumentuma, egyben szakmai autonómiájának biztosítéka is.

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

„ ***Egyikünk sincs olyan helyzetben, hogy azt mondhatná: nincs tennivalóm.***
Képességeink vannak, tehetségünk, ami folyamatos alakítást, fejlesztést kíván.
Feladataink vannak, küldetésünk, amit teljesíteni kell.

Aki ezt komolyan gondolja, annak minden erejével azon kell lennie, hogy kiteljesítse képességeit, hogy minél többet realizáljon, aktualizáljon a benne rejlő képességekből, tehetségből, röviden: minél jobban megmutassa igazi önmagát”

/Abraham Maslov/

BEVEZETŐ

Intézményünk fenntartója 2012. augusztus 31-ig Nyírbogdány Község Önkormányzata volt, 2012. szeptember 1-től a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy vette át ezt a feladatot. A váltás hatására óvodánk a keresztény értékekre és gondolkodásra épül, amely egy sajátos jelleget kölcsönöz számunkra. A nevelési- oktatási munkánkat megalapozza a Teremtő, és a teremtmény tisztelete.

Központi óvodánk községünk frekventált helyén, az iskola, a gyógyszertár, a polgármesteri hivatal és a templom közelségében épült fel. A több éves várakozás után, 2006. decemberében óvodásainkkal birtokba vehettük az UNIÓS előírásoknak megfelelően felépült új, kétszintes 1450 m2-es óvodánkat. A 4 csoportos, 100 férőhelyes épületben jelenleg két vegyes életkorú csoporttal működünk. A nagyfokú gyermeklétszám csökkenésének az az oka, hogy a fiatalok többsége a munkalehetőség hiánya miatt elköltözött, és ezáltal kevesebb gyermek született az elmúlt években. Jellemző községünkre a lakosság elöregedése.

Évről évre gyermeklétszámunkban tapasztalható, hogy növekszik a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. A 2017/2018-as nevelési évünkben a gyermeklétszámunk statisztikai adatok alapján a községi óvodánkban 46 fő volt, ebből 11 fő hátrányos helyzetű, 14 fő halmozottan hátrányos helyzetű, és 2 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő.

Óvodai Nevelési Programunkban fontos feladat a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek: az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek, a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek és a kiemelkedően tehetséges gyermekek integrált nevelése.

A szociális hátrányok enyhítését több módon igyekszünk megvalósítani:
Az óvodai beíratások előtt felkeressük a leendő óvodásokat, tájékozódunk a gyermekek körülményeiről, szociális helyzetükről, kiemelten a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek esetében. Azért, hogy óvodánkat minél korábban megismerhessék a kisgyermekes szülők, „OVIBA KUKKANTÓ" nyílt napot szervezünk. Ilyenkor bepillantást nyerhetnek óvodai életünkbe, változatos tevékenységeinkbe. A gyermekeket barátságos, esztétikus környezet fogadja.

2018.01.01-től óvodánk is részese az „Esélyteremtő Óvoda" projektnek. A projekt célja a pedagógiai tevékenység hatékonyságának a fejlesztése az esélyteremtő nevelési eljárások eredményes alkalmazása érdekében. A projekt méltó utóda a 2008/2009-es évben óvodánkban bevezetett IPR-nek.

Alapelvünk a szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag óvodai élet megteremtése, melyben minden gyermek saját képességeinek megfelelően nevelhető, fejleszthető az egészséges életmód megalapozásával, a rendszeres mozgással.
A tehetséggondozásra is nagy figyelmet fordítunk. Több területen is kínálunk tehetségműhelyeket óvodásaink számára: gyermeknéptánc, vizuális műhely.
Óvodánk gyermekközpontú, minden területen az óvodás korosztály érdekeit szolgálja. Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek nevelőmunkánkba, programjainkba („őszi csoda" projekt), hagyományos ünnepeinkbe (karácsonyi gyertyagyújtás, Mikulás, karácsony, farsang, húsvéti tojásfestés, anyák napja, gyermeknap, évzáró). A szülői igénynek

megfelelően intézményünkben sakkoktatás, angol nyelvoktatás, ovifoci, bibliai foglalkozás működik.
Nevelőtestületünk a folyamatos szakmai megújulásra törekszik, ezáltal fejlődik módszertani kultúránk, ami pozitívan elősegíti nevelő- oktató munkánkat.

AZ ÓVODA HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI

ALAPELVÜNK

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze,
- a nevelés tegye lehetővé teszi és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodjanak.

Az óvodai nevelés gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; - a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról,
- emberi értékek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget –szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Joga van ahhoz, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez.

Az óvodás életkorban a **szabad** játék az életkornak a legelemibb szükséglete. A 3-tól 6-7 éves korú gyermek a **szabad** játékkal tapasztal, tanul, jut örömökhöz, sikerélményhez. A **szabad** játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének a színtere, a tanulás és fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a **szabad** játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul **az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásáva**l; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Érvényesülnek a különböző - köztük **az innovatív - pedagógiai törekvések,** megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.

Pedagógiai törekvésünk:

Az óvodai nevelésünkben érvényesülnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések,ezért törekvésünk:

- A gyermek eljuttatása az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és **bizalom** övezze.
- A gyermek személyiségfejlődésének, a gyermek egyéni **készségeinek** és képességeinek kibontakoztatása.
- **Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk**.
- Nyugodt, családias biztonságot nyújtó légkör megteremtése, amelyben a gyermeki **szabad** játék elsődlegességét hangsúlyozzuk.
- Olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdag, településhez kötődő, a környezetében jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő, önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, együttműködő személyiséggé válik.
- A közvetlen természeti és társadalmi környezet élményeit cselekvően megtapasztaló, felfedezve tanuló gyermekek nevelése.
- Már az óvodás korban megismertetni a gyermekeinket a mikrokörnyezetük múltjával, népszokásaival, néphagyományaival.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek felzárkóztatására és készségfejlesztésére irányuló kötelező foglalkozások biztosítása.

Nevelési alapelvünk a bizalomra és a toleranciára épül. a gyermekek önbizalmát és énképét, a pozitív tulajdonságai erősítésével, tudatosításával alakítjuk.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

A gyermeki személyiség szabad kibontakozása az egyéni ütemeltolódásokkal és szükségletekkel összhangban, a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósul meg. Az alapja mindennek az, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésre épüljön az ismeretanyagot tartalmazó tevékenység.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Olyan gyermekek nevelésével szeretnénk foglalkozni, akik szeretettel, örömmel, jókedvűen jönnek óvodánkba, s készek a befogadásra, az óvónők pedig készek a gyermeki személyiség spontán és tervszerű fejlesztésére.

A gyermekeket óvodába lépésük pillanatától fogva egyéniségük, képességeik figyelembevételével neveljük, hogy;

- kommunikációra és kooperációra képesek legyenek,
- a kritikus gondolkodás, döntésképesség, konfliktuskezelő képesség, és az életen át tartó tanulás igénye vezesse a kíváncsiság útján,
- cselekedeteit a nemzeti és multikulturális értékek, a szülőföld hagyományápolása hassa át, és az egyén és társadalom jogainak és szükségleteinek egyenrangú tisztelete jellemezze,
- eltérő ütemben fejlődő, más és más területen elismerést érdemlő, szabad és mással nem helyettesíthető lénnyé váljon,
- tetteik érzelem vezéreltekké váljanak,
- a gyermekek erős „én” központúsága fokozatosan alakuljon át mások érdekeinek figyelembevétele felé.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Óvodánkban megteremtjük, biztosítjuk az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkört. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Megteremtjük a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenység és szabad játék lehetőségét, azon keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítését.

Törekszünk arra, hogy gyermekeink a testi-lelki és értelmi szükségleteiket igény szerint kielégíthessék.

Tiszteletben tartjuk a szülők jogait a gyermeknevelésben, a gyermekekkel kapcsolatos döntések meghozatalában, és igyekszünk partnerek lenni ebben.

AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

- Élménygazda környezetben egyéni és életkori sajátosságukat figyelembe véve önálló gondolkodású személyekké váljanak.
- Hátrányos helyzetű, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek felzárkózzanak, és a lemaradásuk megszűnjön.
- Az iskolai érettség eléréséhez testi, szociális és értelmi érettség kialakuljon.
- A tanulási zavarok megelőzése játékon és mozgáson keresztül.
- Olyan környezettudatos magatartás közvetítése, mellyel a természetet szerető, tisztelő, másokat és a másságot elfogadó gyermekké, majd felnőtté váljon.
- Minden helyzetben őrizze meg emberi tartását, legyen büszke a falujára, ismerje annak múltját, szokásait, bátran vállalja, hogy nyírbogdányi.
- Intézményünkbe járó gyermekeink szeressenek óvodába járni.
- Váljanak életvidámakká, merjenek bizalommal fordulni a felnőttekhez és társaikhoz.
- Váljanak kíváncsivá, érdeklődővé, önként vegyenek részt minden tevékenységben, élvezetesen, játékosan.
- Éljenek lehetőségeinkkel, fejezzék ki érzelmeikkel, valósítsák meg önmagukat.
- Szeretnénk elérni, hogy minden gyermek ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.
- Esélyegyenlőség biztosítása, érvényesítése.
- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása.
- Egész életen át tartó tanulás iránti igény megalapozása.
- Interkulturális nevelés megvalósítása.
- Környezettudatos magatartás kialakítása.
- A tehetséges gyermek átlag feletti egyéni képességeinek fejlesztése.
- A népművészet formanyelvén fogant verseket, meséket, énekes játékokat, vizuális- és tárgyi környezetet kiemelő program tevékenységi keretként történő beépítése.

A NEVELÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK, AMELYEK BIZTOSÍTJÁK A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLŐDÉSÉT KÖZÖSSÉGI ÉLETRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSÉT A KIMELET FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉT FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉT, AMELYEK MINDEN GYERMEK ELJUT AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES ÉRTELMI ,LELKI,SZOCIÁLIS ÉS TESTI FEJLETTSÉGHEZ

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód kialakítása
Feladatunk az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének a kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.
Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése**, óvása, megőrzése;**
- az egészséges életmód, a testápolás, **az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés** és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- **a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása,** a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. **Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só – és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészség megőrzés szokásainak átalakítása.**

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása
- A gyermekek fejlődéséhez, szükséges egészséges környezet biztosítása

A nevelés tartalma:

A gyermekek óvodába lépése előtt családlátogatás alkalmával tájékozódunk az otthoni körülményekről, szokásokról, életvitelről, amelyben nagy eltérések, lemaradások tapasztalhatók. Az óvodáskorú gyermekeink **30-40 %-a** hátrányos helyzetű, roma származású. Magas a halmozottan hátrányos óvodásainknak a száma is. Mindez meghatározza a gyermekek gondozásával, nevelésével kapcsolatos feladatainkat. A beszoktatás ideje alatt megismertetjük a gyermekekkel a WC és mosdó használatát, a testápolási szokások sorrendjét.
Úgy alakítjuk ki a helyes egészségügyi szokások sorrendjét, hogy minden felnőtt azonos módon és következetesen gyakoroltassa a gyerekekkel. Az óvodában úgy alakítjuk ki a heti étrendet, hogy a mindenkor feleljen meg a gyermekek életkori sajátosságainak (főzelékek, gyümölcsök, zöldségfélék, tejtermékek) szerepeljenek benne.
Az étkezési szokásokban tapasztalható egyéni különbségeket, lemaradást, a kulturált körülmények biztosításával, személyes példaadással próbáljuk koruknak megfelelő szintre hozni. Fokozatosan kialakítjuk a helyes öltözködési szokásukat, a szülők bevonásával. A réteges öltözködés előnyeit hangsúlyozzuk. A gyermekek tisztasága, ápoltsága érdekében rendszeres tisztasági ellenőrzést tartunk a lakóhely egészségügyi szakemberével (védőnő).
Szülői értekezleten olyan témát választunk, ami kapcsolatos az egészséges táplálkozással, mozgással, tisztálkodással, fogápolással, hajápolás higiéniájával. Naponta szervezünk néhány percig tartó mozgásos tevékenységeket, valamint rövid ideig tartó sétát, melyek hozzájárulnak a gyermekek mozgásigényeinek kielégítéséhez, mozgáskoordinációjának fejlődéséhez. Megfelelő időjárás esetén a testnevelés foglalkozásokat az udvaron tartjuk. A szabadban történő étkezés feltételei biztosítottak az óvodában. Biztosítjuk az alváshoz szükséges feltételeket. Minden gyermek számára megfelelő idő van biztosítva a korcsoportjának megfelelő alvásigény kielégítésére.
Az óvodában megbetegedett gyermekeket azonnal elkülönítjük, értesítjük a szülőket. A szülők érkezéséig gondoskodunk a gyermek elkülönítéséről. Egészségük megőrzéséhez fontos, hogy edzettek legyenek, ezért minden időszakban sokat tartózkodunk a friss levegőn. Megkeressük a módot, hogy a szabadban sokat mozoghassanak. Az évszakok adta lehetőségeket kihasználjuk, játszunk a falevélcsomóban, csúszkálunk a havon, sétálunk a füves parkokban. Nyáron sokat napfürdőzünk. Az újonnan telepített fák és bokrok, napsütéses időben az árnyékot fogják biztosítani. A nagy szabad füves terület alkalmat ad a szervezett mozgásos tevékenységekre. Arra törekszünk, hogy udvari játékaink megtartsák esztétikai hatásukat, így évente karbantartási munkákat végeztetünk rajtuk.
Udvari játékaink kialakításánál törekszünk a célszerűség, az európai szabványnak megfelelő praktikus játékokok-játszóterek kialakítására.
Csoportszobáink fekvése jó, világos. Négy azonos méretű, tágas csoportszobánk van. Bútorzatunk korszerű, környezetbarát, otthonos, esztétikus. A csoportszobákban különböző játéksarkokat alakítunk ki, ahol a gyerekek egyes tevékenységekben jól el tudnak mélyülni, s jól érzik ott magukat. Ezek a kialakított játéksarkok a szerepjátékok fontos helyszínei.
Az öltözőben megfelelő számú öltözőszekrény található, amelyekben minden óvodás külön tárolhatja a ruháit és utcai cipőjét. A mosdó helyiség korszerű, minden követelménynek és előírásnak megfelel. Gyermekméretű mosdók, WC-k, tükrök kerültek felszerelésre. Minden gyereknek van jellel ellátott törölközője és ágyneműje.

A harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

- Az egészséges életmód kialakulásának egyik elengedhetetlen feltétele, mely nagyban hozzájárul a gyermekek ideális testi és szellemi fejlődéséhez.

- A napirend és a tevékenységi formáktól függően minden lehetőséget kihasználunk, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek szabad levegőn.
- Minden lehetőséget kihasználunk a gyerekek mozgásigényének kielégítésére.
- Gondot fordítunk a csoportszobák szellőztetésére, és a levegőzésre.
- A szervezett séták, kirándulások (ezek során a gyermekek szervezete alkalmazkodik az időjárás változásaihoz), levegőzést, mozgást és hangulatos együttlétet biztosítanak. A tervezett távolságnál a kicsik képességeit mindenkor figyelembe vesszük.
- Figyelünk a hanyag testtartásra hajlamos gyermekekre.
- Tartásjavító és egyéb prevenciós játékokat, gyakorlatokat alkalmazunk.
- Szorgalmazzuk a versenyjátékokat.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek minél sokrétűbb mozgásformákkal ismerkedjenek meg.

Törekszünk az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására.

- Állandó jelenlétünkkel, illetve megfelelő méretű és állapotú eszközökkel (a gyermek önállóságához igazodva) biztosítjuk gyermekeink testi épségét;
- Levegőzésnél a réteges öltözködést szorgalmazzuk;
- Betartjuk és betarttatjuk a higiéniai szabályokat;
- Figyelünk a jellel ellátott holmik tiszteletben tartására (különösen: fogkefe, fésű, törülköző);
- Forró, illetve hideg ételt, italt nem tálalunk, betartjuk a táplálkozás előírási szabályokat;
- A gyermekek viselkedésén hamar felismerjük a rendellenességeket (fej- és végbélviszketés, széklet- és vizelet visszatartás, bágyadtság, láz, kipirulás, szemdörzsölés, bőrkiütés, aluszékonyság, légzészavar, nyugtalanság, nátha, sírás, stb.) s minden esetben megtesszük a szükséges intézkedéseket;
- Nyáron szabályozzuk a napfürdőzés, a pancsolás, a sarazás idejét;

Betegség megelőzés és egészségmegőrzés:

- A gyermek egészségének ellenőrzése (reggel érkezéskor, folyamatosan napközben, a gyermek hazaindulása előtt);
- Betegség megelőzés, stresszoldás, immunrendszer erősítés;
- Prevenciós feladatok alapja a személyi higiénia következetes megtartása, környezethigiénia;
- A gyermekek önmaguk és társaik testi épségének megóvására és védelmére nevelése (konfliktuskezelés, tolerancia);
- A balesetek megelőzése céljából a személyi és tárgyi feltételek ellenőrzése, a hibaforrások megszüntetése;
- Baleset esetén az SZMSZ-ben szabályozottak szerint való eljárás;

Környezettudatos magatartásra nevelés:

- A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése;
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása;
- Környezeti vonatkozásban is aktív szemléletformálás;

- A természet és benne az emberi társadalom fenntarthatóságának, harmóniájának megőrzése a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása érdekében;
- Egészségkép fogalmi hátterének kialakítása;
- A helyi környezet kiemelt szerepének tudatosítása;

A fejlődéskor eredménye óvodáskor végére:

- Önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőket
- Képesek lesznek szükségleteik felismerésére, a mozgási igényük szándékos irányítására
- Készség szintjén használják az evőeszközöket, kialakulnak a kultúrált étkezési szokások
- Igénylik környezetük rendjét, gondozottságát
- Kialakulnak az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes táplálkozási és higiéniai szokások, beépülnek a gyermeki személyiségbe, pozitívan formálva azt.

Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés,– az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az érzelmi nevelés- az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, derűs, szeretet teli légkör vegye körül.

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés területén az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz, családhoz való kötődés alapja, hogy rátudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Feladatunk, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék a gyermeket;
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek, **óvodai alkalmazottak közötti** kapcsolatot pozitív **attitűd** érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én tudatának alakulását, engedjen teret **önkifejező és** önérvényesítő törekvéseinek ; az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse **természetes** társas szükségleteit;
- nevelje a gyermeket a **különbözőségek elfogadására**, **tiszteletére.**
- **az óvoda törekedjen a gyermeki személyiségfejlődéshez szükséges szokás és normarendszer megalapozására.**
- **az óvodai feladatellátásban résztvevő felnőttek a gyermek személyiségfejlődésének alakulásában mutassanak modell értékű példát a kommunikáció, a bánásmód, viselkedés terén.**
- **a pedagógus attitűdje segítse a gyermek kötődését szűkebb és tágabb környezetéhez és szülőföldjéhez.**
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása
- A gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének,

kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A nevelés tartalma

Feladatunk a családias légkör megteremtése.
A gyermeket közvetlenül az óvodába lépésük után meglátogatjuk otthonukba. Elbeszélgetünk a szülőkkel, igyekszünk képet kapni a család érzelmi viszonyairól, a családtagok egymáshoz kötődéséről. A tapasztalatok alapján segítjük beilleszkedését az óvodai közösségekbe. A **befogadás** meghatározza a gyerekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Ennek következtében a következőket tesszük: A szülő közösen a gyermekével ismerheti meg az óvodai életet, napirendet. Lehetőséget biztosítunk, hogy minél hosszabb időn keresztül, fokozatos időcsökkenéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Így a szülő és a gyermek is nyugodtabban éli meg az elszakadás érzését.

Alvás idejére engedélyezzük az otthonról hozott kedves játék, vagy tárgy használatát, amellyel jobban biztonságban érzik magukat. Fokozatosan ismertetjük meg őket a csoportszobákban található játékokkal, majd az óvoda belső helyiségeivel.

Az óvoda minden dolgozója különös szeretettel, odafigyeléssel, megértéssel és türelemmel forduljon a gyerek felé. A sivár környezetből érkező gyermekeket fokozottabb gondoskodással, odafigyeléssel vesszük körül.

Fontos a felnőttek viselkedésének mintaértéke. Példaadó magatartása utánzó modellé válik. Gyermek-gyermek közti kapcsolat elmélyítése is fontos. A csoportokban vegyes életkorú gyerekek vannak. A nagyok a kisebbek felett is gyakorolhatják a szeretetteljes magatartási formát, a gondoskodást, odafigyelést, segítést egyes tevékenységi formákban.
Megtalálják egymást a testvérek, ismerősök, rokonok, utcabeli játszótársak. Közös élményekre épülő tevékenységeket szervezünk számukra.
A különbözőségek elfogadására nevelés:
Óvodánkba járó gyermekek **30-40 %-a** roma származású. Nevelésüket a magyar gyermekekkel együtt oldjuk meg. Ez azért fontos, mert számukra (akad köztük kivétel) nincs elegendő olyan modell, amely számottevő pozitív értékeket képvisel. Túlnyomó többségben a hátrányos helyzet adja a **különbözőség** elfogadását.

Általában ezekre a gyermekekre jellemzőek a különböző magatartási problémák. A helyes magatartási minták kialakítása fontos, megerősítéssel, mintakövetéssel.

Célunk, hogy minél hamarabb elfogadják egymást a gyermekek, és senkit ne közösítsenek ki. Magatartásukat is úgy formáljuk, hogy a két szélsőséges forma közelítsen a közép felé.
Szocializáció
A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása.

Úgy kell megszervezzük a gyermekeink óvodai életét, hogy az segítse erkölcsi tulajdonságaiknak – együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség - az akaratuknak - az önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat – fejlődését, **szokás és normarendszer megalapozását.**

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Az „én" fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesre jellemző agresszív, önérvényesítő, „énes" magatartásból 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg. Az együttesség, a közösen átélt élmények bizonyos többletet adnak a csoportnak, módosíthatják a viselkedést.

A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a minta követés, a felnőtt, majd a társmodell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásból fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjesztése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekeket szükség esetén megfelelő speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladatai

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a beszokta-tástól az óvodáskor végéig
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, a felnőttekhez.
- Ezt a ragaszkodást érzelmekben, szavakban és tettekben is ki tudják fejezni.
- Elfogadják és betartják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és a cselekvés szabályainak betartása.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. Természetessé és szükségessé válik számukra a közös játék, a közös tevékenységek.
- Segítenek egymásnak, a felnőtteknek és külön odafigyeléssel a kisebbeknek.
- Érzelmileg és értelmileg elfogadják a felnőttek utasításait, s türelmesen meghallgatják egymás javaslatait is a közös tevékenységek során.
- Szívesen dolgoznak együtt a közösségért, összehangolva a feladatokat.
- A megkezdett munkát igyekeznek legjobb tudásuk szerint befejezni.
- Elismerik saját hibájukat, a konfliktus helyzetekben tudnak egyezkedni.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
- Toleránsak egymás iránt,

Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára építkezés. Változatos tevékenységek biztosításával tudjanak tapasztalatokat szerezni a természeti és társadalmi környezetről.

Az anyanyelvi nevelés szerves része az óvodai élet minden mozzanatának. Beépül a gyerekek tevékenységeibe, megnyilvánulásaiba, a társaikkal és az óvónőikkel való kapcsolataikba.

Alapja:
A szeretetteljes, szóbeli közlést kiváltó légkör, amelyben a beszéd és a gondolkodás a mozgással koncentrációt alkot.

Az anyanyelvi nevelés célja:

- A gyerekek nyelvi kommunikációs képességeinek fejlesztése, amely lehetővé teszi a kapcsolatok létesítését, fenntartását és a verbális együttműködést társaikkal és a felnőttekkel.
- Tiszta hangképzéssel, választékos és a helyzetnek megfelelő kifejezések helyes használata.

Feladatunk:

- Az anyanyelv fejlesztése **valamennyi tevékenységi forma keretében.**
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása – **beszélő környezettel**, helyes mintaadással és **szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére**, **szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére,** a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára mint életkori sajátosságra **valamint a meglévő tapasztalataira , élményeire és ismereteire építve** biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, **különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása**, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése. A beszédkedv fenntartása, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülése.
- Az értelmi képességek fejlesztése
- Az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás.
- A kreativitás fejlesztése.

A tevékenység tartalma:
A gyermek szellemi fejlődéséhez tartozik a környezeti ingerek hatására meginduló ismeretszerzés. Ehhez elengedhetetlen a percepciók megfelelő kiművelése. /látás, hallás, tapintás, ízlés, szaglás./ Szükséges megalapozni az alapvető pszichológiai képességeket /éneklés észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás. / Tudatosan fejleszteni szükséges a formális logikai munkaformáit. /azonosság, alá- és fölérendelés, csoportosítás, következtetés, ítélet, indoklás, cáfolat, stb. /

A gyermek fejlődésének alappillére, hogy a felnőtt szoros interakciós kapcsolatban legyen vele. A személyes bensőséges kapcsolat kialakításához szükséges az egyéni, differenciált bánásmód, amely minden gyereket megillet.

A magyar nyelv, a helyes beszéd megtanítása is az elsődleges feladatokhoz tartozik. A beszéd és a nyelv általi kifejezés, a nyelvi kommunikáció minden tevékenységet átsző.

A gondolkodás fejlesztése a verbális szocializációval, a beszéddel szoros kapcsolatban áll. A jó kifejezőkészség segíti a gyermek szociális kapcsolatainak építését. Fejlődik önbizalma, ha képes beszélni érzelmeiről, érzéseiről, az őt foglalkoztató dolgokról. Megtanul kérdezni, válaszolni. A nyelv segítségével éli át a gyermek az intellektuális helyzeteket. A kommunikációs és metakommunikációs csatornákon keresztül érzelmi és értelmi hatások érik, ezért a közlés és a befogadás csatornáit sajátítja el.
A gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására- és megoldására szükséges ösztönözni, ezzel alakíthatjuk a kreatív gondolkodásukat is. Minél több alkalmat kell teremteni arra, hogy a gyerekek érzéseiket, ötleteiket a játékban, az ének-zenében, a rajzolásban, a konstruálásban, stb. kifejezésre tudják juttatni.

Lehetőséget kell teremteni a minél szélesebb tapasztalatgyűjtésre, kísérletezésre, az önálló problémamegoldás kipróbálására is.

Célunk a természeti- és társadalmi környezetünk sokoldalú megismertetése, s a számtani alapok megalapozása.

A gondolkodás fejlesztését a konkrét, szemléletes környezet megfigyelésére alapozzuk.

A kommunikációs képességek fejlesztése az anyanyelv eszközi használata az értelmi nevelés nélkülözhetetlen feltétele.

Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - a nevelőtevékenység egészében jelen van.
- A nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

Az anyanyelvi neveléssel kapcsolatos óvónői feladatok:

- megteremti azokat a helyzeteket, amelyekben a gyerekek beszélhetnek örömeikről, problémáikról, vagy arról, ami őket foglalkoztatja.
- tudatosan tervezi meg az anyanyelvi nevelés feladatait.
- fejleszti saját beszédét, elkerülve a modorosságot.

- úgy szól a gyerekekhez, hogy megértsék, legyen szemléletes és képszerű, amit mond.
- lehetőséget ad ahhoz, hogy kezdetben őt utánozzák, de segíti is őket abban, hogy kialakítsák a saját kommunikációs rendszerüket.
- elégséges időt biztosít, és lehetővé teszi minden gyerek számára, hogy az érzelmileg fontos tapasztalatait elmondja, kérdéseit megfogalmazza (beszédlégkör).
- tudatosítja a gyerekekben, hogy ugyanarra a kérdésre több válasz is adható, és közülük több is igaz lehet. Ezzel ösztönzi őket a változatos nyelvi fordulatok, kifejezések használatára.
- segíti és erősíti a gyerekek beszédkapcsolatait, kommunikációját, nonverbális kifejezéseit.
- elfogadja, és erősíti azokat a tájnyelvi fordulatokat, amelyeket a gyerekek beszédükben használnak.
- gondoskodik arról, hogy kétnyelvű környezetben a gyerekek saját anyanyelvükön is beszélhessenek egymással, és azzal az óvodai dolgozóval, aki nyelvüket beszéli.
- felismeri a beszédhibákat, a hiányzó vagy rosszul képzett hangokat, hangszín és beszédritmus rendellenességeket, és a gyerekek megfelelő szakirányú fejlesztését tartja szem előtt.

A gyermek kommunikációs képességeinek jellemzői iskolába lépéskor:

- képes kapcsolatteremtésre
- aktív és passzív szókincse gazdag és árnyalt
- ismeri és használja a térbeli, időbeli mennyiségi relációkat
- egyszerű és összetett mondatokat használ, miközben törekszik a nyelvtani egyeztetésre
- beszédében minden szófajta, és mondatfajta megjelenik
- szituációnak megfelelő hangerővel beszél
- közlésvágyát késleltetni képes
- metakommunikációs jelzéseket megérti, és adekvátan használja
- beszéde érthető, hibátlan artikulációval beszél
- beszédritmusa folyamatos

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Egyre pontosabbá válik valósághű észlelésük.
- Kialakul a figyelem összpontosítására való képességük.
- Képesek a gondolkodás elemi műveleteire.
- Képesek a problémák megoldására, fejlődik kreativitásuk.
- Kialakul az érzelmi ráhangolódás a célzott tanulásra.
- Képesek a tartós figyelemre, kialakul a feladattudatuk.
- Erősödnek az iskola kezdéséhez szükséges magatartási formák: önfegyelem, kitartás.
- Igénylik, hogy feladatokat sikeresen és önállóan oldjanak meg.
- Képesek a környezetükről hiteles, valósághű képet alkotni.
- Kialakul az adott életkorra jellemző szókincs. Gondolataikat rövid, összefüggő mondatokban képesek megfogalmazni társuk **különbözőségét** elfogadják..
- A gyermek megtanul szóbeli irányítással cselekedni.
- Elbeszélése folyamatos.
- Többnyire kivárja, amíg rá kerül a sor a beszélgetésben.
- Anyanyelvi hanglejtésünket megérezve, megfelelő hangsúlyozással, tempóval és hangerővel beszél.
- Rákérdez, ha valamit nem ért.
- Szereti és szívesen játszik anyanyelvi játékokat.
- Nyilvános szereplések alkalmával szívesen versel, szerepel.

- Az egyszerűbb feladatokat megérti.
- Érdeklődik a környezet tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladat végrehajtásában kitartó.
- Szándékos figyelme időtartama életkorának megfelelő.
- Teljesítménye eredményét reálisan értékeli.
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Tapasztalatait szóban kifejezi.
- Érthetően folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ.
- Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Igényli, hogy feladatokat sikeresen és önállóan oldjon meg.
- Képes a környezetéről hiteles, valósághű képet alkotni.
- Kialakul az adott életkorra jellemző szókincs.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Képes rövid történet önálló elmondására.
- Erősödnek az iskola kezdéséhez szükséges magatartási formák: önfegyelem, kitartás.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodai nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodai nevelés eredményességéhez hozzá kell járulnia az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának, a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködésével valósítható meg.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

Óvodánk három vegyes életkorú óvodai csoporttal működik. Összes dolgozó létszáma 10 fő, ebből az óvodapedagógusok száma 6 fő, akik közül 2 fő szakvizsgázott fejlesztőpedagógus.
Pedagógiai asszisztens 1 fő.
Pedagógiai munkát segítő, főállású dajkák száma 3 fő , a szakképzett 3 fő, érettségizett 3 fő.
Óvodapedagógusaink felsőfokú főiskolai végzettséggel rendelkeznek, folyamatosan bekapcsolódnak a pedagógus-továbbképzésekbe.
Az óvoda nevelő-oktató munkáját az óvodapedagógus végzi. A munkáltatói feladatokat az általános iskola igazgatója látja el.
Csoportonként 2 óvodapedagógus és 1 dajka biztosított. A csoportok reggel 1:30 órát, délután hazamenésig egy negyed órát vannak összevonva. Nyitva tartástól zárásig a gyermekcsoportokkal óvodapedagógus foglalkozik.

Tárgyi feltételek

Központi óvodánk 1450 m^2 -es épülete községünk központjában helyezkedik el. Berendezési tárgyai, felszereltsége az elvárásoknak teljes mértékben megfelelnek. Az óvodás korú gyermekek neveléséhez otthonos, családias környezetet biztosít.
Korszerű, Uniós előírás szerint tervezett, kivitelezett 4 csoportos, 100 férőhelyes épület. A helyiségek elrendezése praktikus, a gyermekek gondozásához igazodik. Két-két csoportszobához tartozik egy tágas öltöző, mosdó, WC, nevelő munkánkat segíti a fejlesztőszoba, a tornaterem, könyvtár, orvosi szoba. A melegítő konyhánk az előírt berendezésekkel van kialakítva.
Csoportszobáink bútorzata is a gyermekbarát, esztétikus környezethez járul hozzá. Az audiovizuális eszközökkel való ellátottságunk minden csoportban maximális. Játszókertünk kialakításánál, a fajátékok megválasztásánál is a mozgásigény kielégítését, fejlesztését tartottuk szem előtt. A játékok környezetünkhöz igazodó, természetes anyagokból készültek, ügyességet és a sokoldalú mozgásfejlesztést szolgálják.

A parkosított, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő udvarunk is jól szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét.

2009. decemberében a Gyártelepen lévő, gyermeknevelési célra épült, 25 férőhelyes, 1 vegyes csoporttal működő tagóvodánk is megújult, megszépült. Az épület helyiségei az Uniós előírásoknak megfelelő. A gyerekek valamennyi szükségletét ki tudja elégíteni. Megtörtént a bútorok, függönyök, szőnyegek cseréje is.

Nagy, árnyas játszókerttel rendelkezik, a kerti játékok cseréje folyamatos. A gyerekek tavasszal örülhetnek a környezetbe beleolvadó új faházikós csúszdának is.

Az óvodai élet megszervezése

A központi óvodában a nevelési év elején férőhelytől kevesebb a létszám, átlagban 60 fő.
A gyermeklétszámunkban növekvő arányt mutat a HH és a HHH gyerekek száma, ami leginkább a kedvezőtlen szociokulturális környezetnek tudható be. A hátrányok leküzdésére, az ő felzárkóztatásukra szolgál a 2008/2009-es nevelési évtől bevezetésre kerülő integrációs program.
Óvodánk jelenleg három vegyes életkorú csoporttal működik. Vegyes életkorú csoportok mellett azért döntöttünk, mert a vegyes csoportokban nagyobb az esélye az egyéni fejlődésnek, gazdagabb lehetőség kínálkozik a szocializációs készség fejlesztésére, a gyermekek közötti társas kapcsolatok kialakítására. A mindennapi együttélés folyamán természetessé válik a kisebbek segítése, az udvariasság, az önfeláldozás megnyilvánulása, a másokhoz való alkalmazkodóképesség fejlődése. Az ilyen csoportok érzelmi légköre családias, lehetőség nyílik a barátok, testvérek egy csoportba járására, és így zökkenő mentesebb a befogadás ideje.

Vannak olyan szülők, akik kifejezetten igénylik a vegyes csoportok kialakítását, például azért, hogy a testvérek együtt lehessenek

Az egyéni képességeken alapuló differenciált fejlesztést a vegyes korösszetétel már önmagában megkívánja. Az eltérő életkori sajátosságok kielégítését a napirend folyamatossága teszi lehetővé. "Évnyertes" gyermekeink nem kényszerülnek az óvodai élet során csoportváltásra, folyamatosan nevelkednek tovább ugyanabban a közösségben. A vegyes csoportjainkban, a

szokásrendszer kialakításában a nagyobbak természetes módon nyújtanak követendő példát új társaiknak, és szívesen vesznek részt a kisebbek gondozásában.

A közösségi élet szabályai, hagyományai mellett az értékek is átöröklődnek évről évre, hiszen a régebbi óvodások közvetítik azokat magatartásukkal. A csoportba járó gyermekek összetartozási élményét pozitívan befolyásolja, hogy a vegyes csoport szerkezete egy család felépítését mintázza. A heterogén csoportban könnyebben fejleszthető a gyermekek beszédkészsége, munka-kultúrája, toleranciája. A visszahúzódó, gátlásos gyermekek jobban társra találnak, mert vagy egy idősebb gyerek veszi őket védő-szárnyai alá, vagy fiatalabb társaikkal alakítanak ki könnyebben kapcsolatot. Az osztatlanság nagy értéke a felgyorsítható szocializáció.

Óvodai össz férőhelyek száma: 125 fő. Az óvodába kerüléskor nagy hangsúlyt fektetünk a befogadásra, mert nem mindegy, hogy milyen hatás éri a kisgyermeket az első találkozáskor. Feladatunk, hogy zökkenőmentesen, zavartalanul történjen mindez.

A közösségi nevelés a gyermekek életének céltudatos megszervezését igényli. Ezt az óvodában a jól összeállított napirend szolgálja. A jó napirend a gyerekek egészséges fejlődését biztosítja, melyben a legtöbb időt a szabad játék tölti ki, ehhez a keretet a folyamatos napirend biztosítja. Igyekszünk ezt úgy összeállítani, hogy a csoportok összhangban, egymáshoz igazodva tudjanak működni. Tehát a napirendjüket is ennek szellemében kell összeállítani. Óvodánkban a csoportok kialakításánál a lehetőségekhez mérten figyelembe vesszük a szülők, az óvónők igényét.

Célunk a napirend, heti rend alakításánál mindenképpen az, hogy a legtöbb időt a szabad játék töltse ki, általa fejlődjenek, alakuljanak a gyerekek.
Beépítjük minden napra a mesét, délelőtt, ebéd után, kezdeményezés keretében minél több mesét, verset halljanak.

Gyermekcsoportok szervezésének elvei:

A csoportbeosztásnál egyre nagyobb teret kap a vegyes csoportok kialakítása.
Óvodánk 3 csoportja a következő:
- KATICA
- MÉHECSKE
- CSIGA - BIGA

A heti rend és napirend kialakítása minden csoportban az óvodapedagógusok feladata. Összeállításánál figyelembe veszik az adott gyermekcsoport életkori sajátosságait, összetételét, értelmi képességeit.

TEVÉKENYSÉGEK ÉS IDŐTARTAMUK A NAPIRENDBEN

TEVÉKENYSÉGEK	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7-8 évesek
	A foglal-kozások idő- Nyáron szakában	A foglal-kozások idő- Nyáron szakában	A foglal-kozások idő- Nyáron szakában

Szabad játék, és egyéb szabadon választott tevékenység	4 óra	4 3/4 óra	5 óra	6 óra	5 1/2 óra	6 3/4 óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 3/4 óra	1 1/2 óra	1 1/4 óra	1 óra	1 óra
Öltözés, egyéb testápolási teendők	1 3/4 óra	1 1/2 óra	1 1/4 óra	1 óra	1 óra	1 óra
Pihenés (alvás)	2 1/2 óra	2 1/2 óra	2 óra	2 óra	1 1/2 óra	1 1/2 óra
Mindennapi mozgás	7-10 perc	7-10 perc	10 perc	10 perc	10 perc	10 perc

FOGLALKOZÁSOK ÉS MAXIMÁLIS IDŐTARTAMUK – HETENKÉNT

	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7-8 évesek
Kötetlen	- verselés, mesélés: 1 - a külső világ tevékeny megismerése: 1 - ének, zene, énekes játék, gyermektánc: 1 - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: 1	- verselés, mesélés: 2-3 - a külső világ tevékeny megismerése: 1 - ének, zene, énekes játék, gyermektánc: 1 - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: 1	- verselés, mesélés: 2-3 - a külső világ tevékeny megismerése: 1 - ének, zene, énekes játék, gyermektánc: 1 - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: 2
Kötött	mindennapi mozgás: 7-10 perc mozgás: 1	mindennapi mozgás: 10 perc mozgás: 1	mindennapi mozgás: 10 perc mozgás: 1
Időtartam foglalkozásonként	10-15 perc	20-25 perc	30-35 perc

A gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok

Óvodánkban tudatos, tervszerű munka folyik, aminek feltétele a **tervezés.** A gyermekekkel kapcsolatos nevelői munka tervezése a pedagógiai programban meghatározott nevelési elvek mentén , a **csoportnapló**ban történik.

A **nevelési terv** (szokás - szabályrendszert) alapjait közösen készítjük el, a csoportba járó gyermekekre vonatkozó eltéréseket hozzáírják az óvónők.

A gyermekek fejlődésének diagnosztizálása, a fejlődésének figyelemmel kísérése, nyomon követése megfigyelés alapján történik. Rögzítése a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációba történik évente 2 alkalommal.

Az óvodapedagógus tájékoztatást készít a gyermek fejlődéséről - értelmi; beszéd; látás; mozgásfejlődés -, évente 2 alkalommal majd javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztési feladatokról a szülőknek, tájékoztatást nyújt a kollégának, az intézmény vezetőjének.

Egyéb gyermekekkel kapcsolatos dokumentumaink

- A felvételi előjegyzési napló
- A felvételi és mulasztási napló
- Az óvodai törzskönyv
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Mérési rendszerünk:

- DIFER mérőeszköz alkalmazása, négy éves kortól

Az óvoda a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer –§ szerinti dokumentációban rögzíti.

Külső kapcsolatok

Nevelőtestületünk egységes munkaközösségként működik, hiszen fejlesztőmunkánk igazán így válik hatékonnyá. Rendszeresen megbeszéljük az elért eredményeket és összehangoljuk a fejlesztés további lépéseit. Azt hogy a team munka fontos, valamennyien tudjuk, de fel kell ismernünk a szükségességét is. Hiszen minden szakembernek közös célja, hogy sikeresnek lássa azokat a gyerekeket, akikkel foglalkozik. Önmagában sem az óvodapedagógus sem a fejlesztőpedagógus, sem a pszichológus nem eléggé hatékony. Együtt kell dolgoznunk és szükség van a rendszeres konzultációra. Ezek a közös megbeszélések nem csak elősegítik a gyermekek sikeres előmenetelét, hanem élő kapcsolatot alakítanak ki a társintézmények között is.

Kapcsolattartás a szülőkkel

Az óvodánk elsősorban a családdal tart fenn szoros kapcsolatot. Fontos számunkra a szülői ház bizalma és támogatása. Arra törekszünk, hogy a szülők megelégedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, neveljük, fejlesszük a gyerekeket. A szülőket nevelő partnereknek tekintjük. Megismertetjük velük programunk céljait, feladatait. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családok nevelési eljárásait, szokásait megismerjük. Beiratkozás után, új óvodásunkat otthonában is meglátogatjuk, megfigyeljük otthoni szokásait, és az őt körülvevő családi légkört. Otthonuktól először elszakadó gyerekeket közösen a szülővel beszoktatva ismertetjük meg az óvodai élettel. Fontos a cigány szülők szemléletmódján történő változtatás. Úgy irányítjuk őket, hogy tudatosodjon bennük az óvodai élet fontossága. Ők is kapcsolódjanak be gyermekükkel az intézménynevelés formájába. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, hogy szeretjük gyermekeiket. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt felkészültek legyünk.
Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Kapcsolattartás formái

- Családlátogatás beiratkozás után. Minden új óvodást meglátogatunk saját otthonában, a szülőkkel elbeszélgetünk a gyerekről.
- A szülő ellátogathat az első napokban gyermekével az óvodába. A beszélgetés, ismerkedés tovább folytatódik ebben a környezetben.
- Szülői értekezletek témái: egészségügyi és pedagógiai, szervezési problémák megbeszélése.
- Egyéni megbeszélések: előzetes időpont egyeztetése, közös ünneplések (farsang, évzáró, anyák napja). Hagyománnyá vált óvodánkban a „Húsvéti tojásfestés és tojásrakás" c. projekt, ahol az óvoda dolgozói, a szülők és a gyerekek közösen tevékenykedhetnek, egy oldott családias légkörben.

Nyílt nap: a szülők részvétele az óvodai életben előzetes megbeszélés alapján.

Óvoda-iskola kapcsolata

- Óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskolai pedagógusok minél jobban ismerjék meg és fogadják el az óvodai nevelés szándékát. Tudatosodjék bennük, az óvodában játékos módszerrel történő nevelés, tanulás történik.
- A gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve úgy neveljük és fejlesztjük őket, hogy környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek. Úgy neveljük őket, hogy 6-7 éves korukra iskolaéretté váljanak. Legyenek képesek iskolai tanulmányaik megkezdésére. Fontos, hogy az iskolai életbe zökkenőmentesen illeszkedjenek be.

Az együttműködés formái

- A nevelési év végén (májusban) több alkalommal ellátogatnak a leendő első osztályos gyerekek a csoportvezető óvónőjükkel az iskolába. Ismerkednek az iskolával, leendő tanítójukkal.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a leendő osztálytanító minél jobban megismerhesse legnagyobb óvodásainkat, megfigyelhesse őket játéktevékenység közben, foglalkozásokon, ünnepségeinken. A leendő első osztályos nevelő rendszeresen látogatása hozzájárulhat a szoros, bizalomra épülő érzelmi kapcsolat kialakulásához. Így az óvodáskor végeztével, minden gyermek örömmel, szorongás nélkül lépheti át az iskola kapuját.
- Szülői értekezletre meghívjuk a leendő első osztályos nevelőt, aki tájékoztatja az iskolába készülő gyerekek szüleit az iskolába lépés első teendőiről.
- Közös rendezvények, játékok rendezése (gyermeknap, télapó), ahol az iskolás gyerekek műsorral kedveskednek az óvodás gyerekeknek.
- Az óvodánk az általános iskolával közös programokat, tapasztalatcseréket szerez, ezzel is biztosítva a nevelés folyamatosságát. Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását és együttműködését.
- Az óvoda és az iskola együttműködésében érvényesül a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése. Ez biztosítja az átmenet folyamatosságát a gyermekek számára.

- Tájékoztatást adunk a gyermekek fejlődéséről, egyéni fejlődésük üteméről /DIFER vizsgálatok/ az egyéni bánásmód alkalmazásának tapasztalatairól és az esetleges várható alkalmazkodási nehézségekről.
- Próbáljuk elősegíteni a gyermekek iskolai beilleszkedését, ill. csökkenteni az átmeneti nehézségeket, de nem vállalhatjuk egyedül a felelősséget a gyermekek iskolai magatartásáért és előmeneteléért.

Óvodánk egyéb kapcsolata

Általános iskola igazgatójával
Intézményünk munkáltatója. Az óvodában dolgozók személyi anyagának kezelését végzi, munkáltatói jogokat gyakorol.

Fenntartóval
Óvodánk fenntartójával kapcsolatunk szakmai és gazdasági . Éves költségvetést készítünk, amelynek ésszerű beosztása és megfelelő szintű felhasználása az óvodavezető feladata.

Az intézményegységünk vezetője meghívottként részt vehet az önkormányzati képviselőtestületi üléseken, és javaslataival segítheti az intézményvezető költségvetéssel kapcsolatos munkáját. Félévente írásban beszámol az óvoda nevelő-oktató munkájáról.

Egészségügyi szervekkel
Védőnő
Rendszeresen látogatja óvodánkat kéthetente egy alkalommal. A felmerülő egészségügyi problémák megbeszélése, megoldása. A szülők részére egészségügyi felvilágosítást tart szülői értekezleten.
Orvos
Évente két alkalommal orvosi vizsgálatot tart minden korcsoportban.
Tanköteles gyerekek részére orvosi vizsgálat.
Hallás-látás vizsgálat évente egyszer.

Gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal
Jelzőrendszer erősítése, esetmegbeszélések, közös családlátogatások, különös tekintettel az óvodáztatást, a rendszeres óvodába járást akadályozó tényezőkre.

Cigány kisebbségi önkormányzattal
A cigány gyermekek szociális hátterének, problémáinak megismerése és a folyamatos segítségnyújtás érdekében szoros kapcsolattartás, rugalmas információcsere. A szociális helyzetből fakadó hátrányok enyhítését célzó lehetőségek közös megbeszélése, tevékenységek szervezése. A gyermekek érdekében a fejlődésükkel kapcsolatos tudnivalók megbeszélése, az együttnevelés fokozása. A kisebbség óvodáskorú gyermekeinek óvodába való beíratását és a hiányzások minimalizálását segítő közös törekvések megvalósítása. A kisebbségi szülők részvételének ösztönzése az óvodai rendezvényeken**.**

Közművelődési intézménnyel
Könyvtárlátogatás – gyermekek foglalkoztatása. Közös programok szervezése – gyermeknap. Gyermek kiállítások, műsorok – báb – tánc – dramatizálás szervezése.

Szakmai szervezetekkel
- **Oktatási Hivatal**

• Figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, továbbképzéseket, programokat.
• Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújítása érdekében igénybe vesszük szolgáltatásaikat, segítségüket.
• Továbbképzésünk folyamatos, terv szerint történik.

Pedagógiai Szakszolgálattal, gyógypedagógussal
Megállapodás alapján: szükség esetén gyermekek logopédiai, pszichológiai vizsgálata – kezelése. Tankötelesek iskolaérettségi vizsgálata.

Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal
Kapcsolatunk alkalomszerű. A vizsgálatokat a Pedagógiai Szakszolgálat javaslatára végzik. A beiskolázás lehetőségeiről az óvodát tájékoztatja.

A Kárpát- medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és lehetőség szerint – szakmai kapcsolatot tart fent.

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Sajátos nevelést igényű gyermekek fejlesztése

A Nkt.4.§ 25.pontja szerint
„sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,”

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.
A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi
a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékosság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység **olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.**

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.
Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékosságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékossága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők
a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
d) A gyermek

- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. *A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.*

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;

- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés
A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:
- **pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,**
- **külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,**
- **a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.**

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, **az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.**

Közreműködik:
- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,
- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani **kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.**

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma
- a gyermekek beilleszkedése,
- az önmagához mért fejlődése .

Ezek megvalósulásához a következők járulnak hozzá:
- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet
- a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.

- a „sérülésspecifikussághoz' igazított módszerek, módszerkombinációk megválasztása,
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség)
- az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel,
- a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékosságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,
- a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában,
- tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek
Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek <u>fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során</u>

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.
A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárscsoportban megél.
Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat

diagnózisa alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha a gyermek nevelése vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett valósítható meg megfelelően.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.
Jellemző rájuk:

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- meg kell előzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

A pedagógustól elvárható magatartásformák
Az integráláshoz elengedhetetlen, hogy a pedagógus felkészült legyen a sérülés alapsajátosságaiból, tisztában legyen a pedagógiai korrekció lehetséges módszereivel.
Jó, ha a szülő őszintén el tudja mondani a gyermekére jellemző viselkedést, a várható reakciókat, a megnyugtatás esetleges változatait és azt, hogy mi a gyermek fő érdeklődési köre (a szükséges motivációt majd erre lehet építeni).
Tehát az óvodapedagógusnak fel kell mérnie a gyermek szociokulturális hátterét, tudnia kell, milyen és mennyi segítségre számíthat integráló munkája során a szülőktől.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek

A magatartás-, viselkedés- és beilleszkedési zavarokkal küzdő gyermekek is gyógypedagógiai segítséget igényelnek. Az óvoda, amelynek egyik legfontosabb feladata a szocializáció, alkalmazkodást igényel az általa előírt szokás- és szabályrendszerhez. Azok a gyermekek, akiknek szocializációja sérül, állandó konfliktusba keverednek a szabályrendszerekkel, és ez a társas viszonyaik zavaraihoz vezet. Ha ezek mértéke meghaladja a pedagógus és a társak által tolerálható szintet, a gyermek problematikussá válik a rendszer számára, így az óvodai és iskolai közösségekben komoly problémává nőheti ki magát a magatartászavaros gyermekekkel való bánásmód. A magatartászavarokat mutató gyermekek körének meghatározása nagyon nehéz. A szakirodalmak említést tesznek beilleszkedési zavarról, alkalmazkodási zavarról, nehezen nevelhető gyermekről, hiperaktív gyerekről vagy viselkedészavarról is. Találkozhatunk az MCD, a POS, a hi-perkinetikus zavar, a FIMOTA kifejezéssel, sőt ma már az indigó elnevezés is kezd egybemosódni a magatartási rendellenességgel.

A magatartászavar lehetséges formái, tünetei, kritériumai, alapsajátossága, kialakulásának okai

A viselkedészavar olyan speciális gyűjtőfogalom, amely mindazon viselkedésbeli módozatokat magában foglalja, amelyek a normatív mércétől való jelentősebb eltérést mutatnak.
A súlyos beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképesség-zavarok, hiperkinetikus (kórosan felfokozott mozgástevékenység) vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai Óvodai nevelés teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy mindezek halmozódása áll.

Nem határozhatók meg egységes jellemző jegyek sem. Az egyes állapotok, tünetek a funkciógyengeségtől a személyiség komplex zavaráig, a teljes funkcióképtelenségig terjedhetnek.
A részképesség-zavarok gyakran az érzékszervi fogyatékosság látszatát kelthetik, a hiperaktivitás, a nyugtalanság, a túlmozgások, a figyelemzavar előfordulásakor a gyermek általánosan gyenge képességűnek vagy rosszabb esetben értelmi fogyatékosnak tűnhet.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési meglassúbbodásának általános jelei:
A gyermek érzékenyebben reagál meteorológiai változásokra.

- Fáradékonyabb az átlagnál, nehezebben tűri a zajokat, nehezen viseli el a várakozási és egyéb feszültséget.
- Gyakran igényli a pihenést, szünetet, egyedüllétet.
- Fokozottabb szüksége van a tevékenységeket meghatározó állandó keretekre, érthető és követhető szabályokra.

Fontos szempontok magatartás-zavaros gyermek fogadásához

- Lehetőség szerint a csoportban ne legyen több viselkedészavart mutató gyermek, mert felerősíthetik egymás tüneteit.
- Fontos, hogy a gyógypedagógussal és egyéb segítő szakemberekkel állandó kapcsolatot tartsanak az óvodapedagógusok.
- Alapvető dolog, hogy egy szorongó gyermek érzéseit, a szorongása tárgyát mindig komolyan kell venni, csúfolás tárgya soha ne legyen.
- A hiperkinetikus kisgyermek esetében elegendő mozgást kell biztosítani. Fontos a szabályok, határok nagyon pontos meghúzása, és annak következetes betartása is.
- Tudatosítani kell a gyermekben, hogy akkor is szeretjük, ha éppen ostobaságot követett el (nem rád haragszom, hanem arra, amit tettél).

- Hagyjunk minden lehetséges szituációban választási lehetőséget, hogy érezze a döntések következményeit, és érezze a bizalmat is!
- A hiperaktivitással általában figyelemzavar is társul. Figyelemzavaros gyermeknél lényeges, hogy egyszerre csak egy, rövid utasítást kapjon a gyermek (a több utasítás a figyelem fejlesztésénél kap szerepet), és az utasítást mindig indokoljuk is meg!
- A magatartás-zavaros gyermekekkel szemben nélkülözhetetlen a türelem.
- Nem szabad abba a hibába esni, hogy a viselkedészavaros gyermeket kikiáltjuk az óvodai csoport legrosszabb gyerekének, és akkor is őt büntetjük, amikor éppen nem ő volt a konfliktus kirobbantója. A büntetés csak agressziót hoz magával.
- Minden apró sikernek, minden apró viselkedésben beállt pozitív változásnak nagyon kell örülni, állandó és azonnali megerősítésre van szükség, mert ez motiválja majd a gyermeket a további változásra. Ezáltal tudja meg, hogy ahogyan viselkedett egy szituációban, az jó volt.
- Az integráló pedagógus szakmai eszköztárából nem hiányozhat a differenciálás elmélete és gyakorlata.
- Körültekintést és hozzáértést igényel a csoportok szervezése, az eszközök kiválasztása, - feladatszervezés, egyéni értékelés.
- Elengedhetetlen az együttműködési készség a gyermekek nevelésében közreműködő más személyekkel és természetesen a szülői házzal.
- Az SNI-gyermekek fogadására fel kell készíteni a csoportot a megfelelő mértékben, nem túlhangsúlyozva SNI-társuk másságát, gyámolításának szükségességét**.**
- Kiscsoportos munkák szervezésénél mindig ügyelni kell arra, hogy társaitól kellő segítséget kapjon.
- A csoport valamennyi tevékenységébe be kell vonni az integrált gyermeket, s mindig olyan feladattal kell ellátni, amelyet eredménnyel el tud végezni. Figyelemmel kell kísérni a gyermek tanulási, figyelmi és fegyelmi teherbíró képességét.

Az óvodapedagógus feladatai:
A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő óvodapedagógusnak, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal kell rendelkeznie:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján - szükség esetén - eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja;
- egy-egy nevelési helyzet, problémamegoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő pedagógiai ellátásra jogosult.
A fejlesztő pedagógiai ellátás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés keretében valósítható meg.
A kiemelten tehetséges gyermek
Az óvodai élet a maga kiegyensúlyozott, biztonságos, elfogadó légkörével akarva, akaratlanul felszínre hozza a többet mutató gyermekek adottságait, képességeit. Megfelelő neveléssel, tág

cselekvési szabadságot adva - a családdal együtt - lehetőséget biztosíthatunk a tehetség csíráit hordozó gyermekeknek a kreatív újat teremtő felnőtté váláshoz.

A tehetség meghatározása
Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.

A tehetséggondozás célja:
- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése,
- a tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése,

Feladata:
- A tehetség erős oldalának fejlesztéséhez olyan érzelmi biztonságot nyújtó légkör szükséges, amelyben a gyermek el mer indulni, kereshet, kutathat, tapasztalhat olyan dolgokat, amelyek tágítják világképét.
- Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak. Mutassunk lelkesedést az őket érdeklő dolgok iránt, mert lelkesedésünk erősíti a különböző képességek kibontakozását.
- Tudjunk beszélgetni a gyerekkel, és olyan játékot játszani, amely fejleszti képzeletét.
- A tehetséges gyermek érzelmi energiáit irányítsuk teremtő, alkotó folyamatba.
- Az óvodai élet rendje lehetőséget ad a tehetségre irányuló hajlam kibontakozására, melynek gondozása napi feladatunk.
- A személyre szóló tehetséggondozáshoz a tárgyi feltételeket, és körülményeket biztosítani kell.
- A tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése, fejlesztése szintén körültekintő, fejlesztő munkát igényel az óvodapedagógustól.

A gyermek éntudata attól függően alakul, hogy a környezete mit tart róla.

Nevelésünkkel segíthetjük, bátoríthatjuk a tehetség lehetőségét magába hordozó gyermeket saját jövőképének kialakításában.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék
„Ezerszer kimondott gondolat: " A 3-6 éves gyermekek fő tevékenységi formája a játék ".
Szem előtt tartva ezt nevelési elveinkben a játékot az óvodás gyermekek személyiségfejlődésének alapvető eszközévé kívánjuk tenni.
Vekerdy Tamás szavaival élve: " A játék olyan varázseszköz, mellyel a legtöbb lelki és szellemi táplálékot nyújthatjuk kisgyermekeinknek, amellyel legbiztosabban vértezhetjük fel őket a felnőttkorra ".
A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.
”A gyermek játéka olyan önként vállalt, szabad, örömteli és többnyire különböző vágykielégítő tevékenység, amelynek célja a játékon belüli, a játékban önmagában van. A kisgyermekeknek azért elsődleges (meghatározó) tevékenysége, mert nincs semmi olyan egyéb tevé-

kenység ebben az életkorban, amely olyan mértékben volna képes hatni a gyermek szinte valamennyi pszichés, motoros és szociális személyiségkomponensére, mint a játék.
Játékkal, játszás közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, s ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait is. Felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőtthöz való hason-lítás igénye, szocializációs indítékai a pszichikus szükséglet rangjára emelik a játékot. A játék két formájában – szabad játék és a kezdeményezett, vagy más néven inspirált, pedagógiai játék – az óvodapedagógus szerepe eltérő"/ Bakonyi Anna/
Cél: A fejlesztési feladatok játékban történő alkalmazásával naponta a folyamatosan sok-sok lehetőséget biztosítva a gyermeknek arra, hogy számukra érdekes és szabadon választott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket elősegítik.
Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a cselekvések gyakori átélésével a gyermekek egyéni vágyai, ötletei kibontakoznak.
Elősegítjük, hogy a közös játékban kedvezően alakuljanak a játékhagyományok, erősödjön a " mi-tudat", így a játék a közösségi élet fejlesztését is szolgálja.
Feladata:
A játékhoz szükséges eszközök biztosítása.
A nyugodt, kiegyensúlyozott játékhoz a következő feltételek biztosítása: nyugodt légkör, elegendő idő, hely és élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékhoz, a szimbolikus-szerepjátékhoz, konstruáló játékhoz, a szabályjátékhoz.
A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét, fontos a szabad játék túlsúlyának az érvényesülése.
Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátszás a gyermekekkel, az óvónő modell értékű módszereinek alkalmazásával.
A beszédkészség fejlesztése játék közben.
Az óvodáskorban megfelelő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
A gyermek szabálytudatának a megalapozása.
A nagymozgások és finommozgások fejlesztése, a ritmusérzék alakítása, mozgáskoordináció.

A játékhoz szükséges eszközök biztosítása:
A tudatos óvónői munka lényeges elemének tartjuk: a megfelelő játékeszközök nagy felelősséggel történő kiválasztását és folyamatos biztosítását.
Olyan eszközöket igyekszünk kiválasztani, amelyek jól tisztántarthatók, nem balesetveszélyesek, esztétikusak, könnyen kezelhetőek, jó minőségűek, könnyen variálhatóak, s nem tartalmaznak az egészségre káros alapanyagokat.
Az eszközök kiválasztásánál fontos, hogy fejlesztő hatásúak, figyelemfelkeltőek legyenek. Mivel a 3-4 éves gyerekek még erősen kötődnek egy-egy otthoni játékhoz, lehetőséget biztosítunk arra, hogy a befogadás időszakában, alvás időre a gyerekek behozhassák kedvenceiket az óvodába. Ezt kellő körültekintéssel és odafigyeléssel tesszük. Az udvari játékok elhelyezésénél arra törekedtünk, hogy az udvar szinte bármely pontjáról áttekinthető, ellenőrizhető legyen. A kedvező fekvésű, árnyékos udvaron többféle játékfajták eszközei megtalálhatók. A homokozó játéktól a babaházon át a különböző mozgásokat fejlesztő csúszómászó játékokig.
A szem-kéz koordináció fejlesztéséhez a csoportszobában és az udvaron is biztosítunk megfelelő eszközöket: (puzzle kirakó, gyurma, barkácsoló eszközök, gyöngy, stb.)

A szociális játékok eszközeit is igyekszünk biztosítani. A tükörnek nagy jelentősége van a gyermekek testsémájának, én-képének alakulásában. A babákra, mackókra szükség van a gyermekeknek a családjátékokban.
Nyugodt légkör, elegendő idő és hely biztosítása a játék számára
A játéktevékenység az óvodába érkezés után el is kezdődik. A megfelelő hely biztosítására törekszünk, mind az udvaron, mind a csoportszobában. Biztosítjuk a teret a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz is, mint például kocsizás, vonatozás.
Ugyanígy igyekszünk helyet biztosítani a szőnyegen való építéshez, konstruáláshoz, megfelelő asztalokon az ábrázoló tevékenységekhez, barkácsoláshoz, kuckózáshoz, a szerepjátékokhoz (babasarok, rajzsarok, mesesarok).
A csoportszoba helyszűke miatt, nagyobb mozgásokat igénylő játékhelyeket az udvaron igyekszünk kialakítani (fogó játékok, labdajátékok, mászó játékok).
Arra törekszünk, hogy a csoportok számára a napirendben a játékra biztosított idő a nap minden időszakában lehetőleg összefüggő legyen.
Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása
Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyerekek játékát. Hagyjuk a gyerekeket cselekedni, de ha szükség van rá, modellnyújtó játszótársak leszünk, ötleteket adunk, és ha komolyabb konfliktust tapasztalunk, beavatkozunk.
Igyekszünk elsősorban a jót meglátni minden gyerekben, játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építeni.
Óvodásaink képességeinek, készségeinek kibontakozását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk. Ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére, és az újrapróbálkozásra.

Beszédkészség fejlesztése játék közben:
A beszéd fejlődése is a játékos gyakorlatokon át vezet, mely szintén erőforrás. Ezen az úton közli a gyermek gondolatainak, érzéseinek, vágyainak árnyaltabb visszaadását. Örül, ha beszéde segítségével, játékötleteit társai elfogadják, folytatják. Mi felnőttek örömet szerzünk azzal, hogy a játékban jelentkező problémáikat megértjük, a problémát megbeszéljük. Játék közben a gyerekek élvezettel raktározzák el az új szavakat, ezért arra törekszünk, hogy játék közben minél jobban gazdagítsuk a gyerekek szókincsét.
Óvodáskorban megfelelő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével
Tartalom:

- Gyakorlójáték
- Konstruáló játék
- Szimbolikus-szerepjáték
- Szabályjáték
- Barkácsolás
- Bábozás, dramatizálás

a) Gyakorlójáték
A gyakorlójáték során, kisgyermek ismétlése révén különböző képességeit gyakorolja. A látszólag izgő-mozgó gyermeket ösztönözzük a gyakorló játszásra. Ha szükséges, egy-egy mozdulatot bemutatunk, vagy együtt játszunk a gyerekekkel.
3-4 éves korban a hangok, szótagok, a szavak, esetleg rövid mondatok és dallamok, a halandzsajátékok szabály szerinti ismétlés útján válnak játékká.
A játék szempontjából nem a szöveg, hanem annak ritmusa és a hozzá kapcsolódó mozgás a lényeges.

Ez szerez örömet és készteti a gyerekeket ismétlésre. Érdeklődéssel hallgassuk a szövegismétlő játékokat, ösztönözzük a gyerekeket újabb és újabb elmondására.
Azokat a gyerekeket, akik kevésbé közlékenyek, beszédkedvükben gátoltak, éppen ezeken a játékon keresztül segítjük a beszédfejlődésben.

4-6-7 éves korban már nem tartós ez a játékfajta. Ha valamelyik gyereknél mégis tartósan jelentkezik, akkor megvizsgáljuk ennek okát. Az okok között szerepelnek, hogy a gyerek fejlődésben elmaradott, képességben fejletlen. Élményei szegényesek, vagy csak az új eszköz használatát nem ismeri és a sikeres játékhoz, a játékszerrel való előzetes manipulálásra van szüksége. Ha a gyakorlójáték a konstrukciós vagy szerepjáték elemeként jelentkezik, arra ösztönözzük a gyerekeket, hogy ne ragadjon le valamely művelet ismételgetésében, hanem ösztönözzük a korábbi játék folytatására.

b)Konstruáló játék

Az alkotójáték formájából a legegyszerűbb az építőjáték, mely a gyakorlójátékból fejlődik ki. A céltalan rakosgatást céltudatos építés váltja fel. Erre ösztönözzük a gyerekeket. Az építés, konstruálás közben fejlődik a gyermek kreativitása.
Tanulja és tapasztalja a rész-egész viszonyát, megtanul tervezni és szerkeszteni.
Modellről való építés közben fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása.
Az építőjátékok beszerzésénél figyelembe vesszük a csoport összetételét, a gyerekek egyéni sajátosságait, azt, hogy a játékszerek különböző fajtái más-más fejlettségű gyerekeknek feleljenek meg.

c)Szimbolikus-szerepjáték

A szerepjáték tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét, élettapasztalatait, tehát nagyon sok egyedi vonás van benne. Nevelési szempontból a szerepjáték a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. Ezeket a lehetőségeket maximálisan igyekszünk kihasználni.
Segítjük az önkéntességnek, a szabad választásnak, önállóságnak érvényesülését a játék megszervezésében, a téma megválasztásában, a szerepek kiosztásában, a szereplők közötti viszonyok életre keltésében , a játékszerek, eszközök kiválasztásában, a játékhelyzetek kialakításában. Arra törekszünk, hogy a gyerekek változatos szerepekben vegyenek részt a játékban. Felhívjuk a figyelmet a jelentéktelennek tűnő szerepek vonzó, érdekes tartalmára. Saját példánkkal is elősegítjük, hogy a gyermekek érzékenyebbé váljanak társaik érzelmeinek felfogásában, elgondolásaik megértésében, elfogadásában.
Elősegítjük, hogy a gyerekek azonosuljanak a választott szereppel.

d)Szabályjáték

Fontos, hogy sokmozgásos szabályjátékkal ismertessük meg a gyerekeket (bújócskák, szembekötősdi, labdajátékok). Az értelemfejlesztő szabályjátékok (társasjátékok, dominók, kártyajátékok, logikai játékok) a gyerekek szociális értelmi fejlődését szolgálja. Bár a szabályok maradéktalan betartását a nagyobb gyerekektől kívánhatjuk meg, a szabálybetartás elemeinek megismertetésével már a kisebbeknél is próbálkozunk. A játék során a gyerekek akár nyernek, akár veszítenek, a szabályjátékban is tanulják a helyes magatartás alapvető formáit: szerénységet, mértéktartást, az eredményekre törekvést, a felelősségtudatot. E pozitív magatartási formák kialakulásának segítése fontos feladatunk. A kezdetleges szabályjátéktól, mely egyszerű szabályjátékból épül fel, s többnyire a gyerekek mozgásigényeit elégíti ki, igyekszünk fokozatosan eljutni az olyan szabályjátékok felé, amely nagyobb ügyességet, vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel.

e)Barkácsolás

A barkácsolást személyes példaadással is biztosítjuk. Gondoskodunk a helyről, anyagról és a gyerekeknek megfelelő szerszámokról. Szerszám készletünk hiányos, ezek beszerzésére lehetőségünk adódik. Az alapanyagok közös begyűjtésével (erdőlátogatás során begyűjtött

falevelek, termések) igyekszünk az érdeklődést felkelteni. Az elkészített tárgyakat játékok során felhasználjuk, mely ösztönzi a gyerekeket újabb tárgyak elkészítésére.

e)Bábozás, dramatizálás

Az óvodába érkezés pillanatában megismertetjük a gyermekeket a bábbal. A bábozásnak nagyon nagy szerepe van a személyiség fejlődésében. A bábok mögé bújva igazán lehetőség van az önmegvalósításra. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására. Bábozás közben figyelni kell a társra, és alkalmazkodni kell hozzá. A játék közben élmények, tapasztalatok elevenednek meg. Így fejlődik emlékezete, a kitalált történetekkel pedig fantáziája.

A gyerekekkel egyszerre készítünk sík és egyszerű bábokat. Fakanálbábokat, ezzel is ösztönözve a bábozás szeretetét. Legyen a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják örömüket, bánatukat. A gyerekek bábozzák, dramatizálják kedvenc meséiket. Azonosuljanak a mesében szereplő személyekkel. A mese-élmény többboldalú örömszerzés legyen számukra.

Szívesen bábozzanak, dramatizáljanak.

Az óvodapedagógus feladatai

A játékhoz megfelelő helyet és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson.

Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés – élmények)

A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével

A gyermekek beszédkészség fejlesztése a játékban

Az óvónő játéksegítő metódusai, a játékirányítás feladatai

A játék folyamatában az óvodapedagógus jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek kitartóan több napon keresztül egyazon játéktémában együtt játszani.

Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket élményeik alapján reprodukálnak. A szerepek elosztását, az eszközök kiválasztását is önállóan tudják elvégezni.

Társas viselkedésükben megjelennek az elfogadott viselkedési normák.

Igényükké válik a társakkal való együttműködés.

Képesek a játékok szabályait és normáit betartani.

Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.

Az ismert meséket többször dramatizálják, bábokkal eljátsszák.

Bonyolult építményeket képesek létrehozni.

A felmerülő konfliktushelyzetet próbálják önállóan megoldani.

Képesek legyenek a szabályjátékok irányítására, az ehhez kapcsolódó szabályok betartására.

Játékba integrált tanulás

A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általuk fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása a játékon keresztül fejlődik. A gyermekek örömmel és teljesen önként, spontán tanulnak. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzését is magában foglalja.

Az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvónő a főszereplő, aki tetteivel a legerősebb hatást gyakorolja a gyermekekre. Később felerősödik a társak hatása is.

A programban helyet kap az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás, mely számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adja a gyermekeknek.

A program felfogása szerint a játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek, tagolódnak, úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek. Egyetlen egy napon borul fel a napirend, a szervezett mozgástevékenység érdekében.

Verselés – mesélés

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelembe vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese;

- A gyermek számára a teljes világ kerek tükörképének közvetítője.
- Érzelmi, értelmi, erkölcsi képességeinek fejlesztési eszköze.
- A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.
- Az egyetlen beszédmód, amelyre a gyermek tartósan, kényszerítés nélkül tud figyelni.
- Örömforrás, magától értetődő társas élmény.
- Átjárja a gyermek személyiségét, lelki feltöltődést ad.
- A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Különös, játékos beszédkapcsolat, szellemi szükséglet kielégítése, szórakoztatás, kellemes időtöltés, együttes élmény. Helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség és igény van rá, kiemelten a délutáni pihenés előtt.
- A személyiségnevelés másik pillére a játék mellett. A mesével is nevelhetünk, mert ez az a beszédmód, amire egy óvodás kisgyermek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tud. Ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzeleterőt és minden másnál jobban a mesélő felnőtthöz kapcsolja az óvodás hallgatóságot.
- A mesehallgatás, a versmondás, a verses szöveggel kísért játék a bábszínház, a dramatizált mese azon túl, hogy hozzájárul a gyermekek jó közérzetéhez, az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége.

Olyan beszédhelyzetet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki.

Cél:

Az anyanyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése;

a helyes nyelvhasználattal, a mondatszerkesztéssel az önkifejezés megalapozása; az irodalmi érdeklődés felkeltése.

A társas élmények jelentsenek örömforrást, a gyerekek tudjanak csendben, figyelmesen mesét hallgatni, hogy a belső képalkotás jegyei minden gyerekben kialakuljanak.

Feladata:

Irodalmi anyag szakszerű kiválasztása.

Tevékenységekhez szükséges feltételek biztosítása.

Nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a nyelvi képességnek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése.

A báb pozitív személyiségfejlesztő hatásával a társas viszonyok alakítása.

Forrásaink elsősorban a magyar népmesék, mondókák gyűjteménye, gyermekverses kötetek, melyek megfelelően igazodnak különböző korcsoportokhoz és a csoport összetételéhez.

Követelmény:

A három-négy évesek tudjanak 8-10 mondókát, verset. Ezek legyenek:

Hintáztatók, hőcögtetők , lovagoltatók.

Egyszerű mondókák, mesék.

Rövid, rögtönzött történetek.

Halmozó láncmesék.

Állatok beszédének dramatizálása.

Egyszerű állatmesék, amelyekben ismétlések vannak.

A 3-4 éves gyermek óvodába kerülésekor első igazi vers élménye a mondókákhoz kötődnek. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgatják. Ez a többszöri átélt ölbeli játék fizikai kontaktusa sokat jelent a gyermek és felnőtt érzelmi egymásra találásában. Lehetőséget teremtünk a vidám ritmusok korai megkedveltetésére. A gyermekekkel együtt sokat ismételjük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A 4-5 évesek tanuljanak meg 10-12 mondókát, verset. Ezek legyenek:

Népi mondókák.

Névcsúfolók.

Vidám, humoros szövegű versek.

Mai magyar költők ritmusélményt adó versei.

Ebben a korban a meseanyagok:

Állatmesékből.

Egyszerű szerkezetű tündérmesékből.

Refrénekkel tagolt verses mesékből állítjuk össze.

A 4-5 éves gyerekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit.

A gyerekek arcán megjelenik a megfelelő áhítat, figyelő ámulat. Játékukban egyre gyakrab-ban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák ismételgetése. Ezek gyakoriságát ösztönözzük a kellékek biztosításával, esetleges segítségnyújtással. Az új verseket a gyerekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk ki. Arra törekszünk, hogy segítségünkkel egyre több mesét jelenítsenek meg, s egyre többször rögtönözzenek báb-játékokkal. Az óvónők maguk is szívesen mondanak maguk megalkotta történeteket. Így saját gyerekkorukról, hasonló korú kisgyermekekről, állatokról, állatkölykökről. Ösztönözzük a gyerekeket, hogy a mesehőssel, vagy ellenfeleivel kapcsolatos érzelmeiket játékban, rajzban, esetleg szavakban is kinyilvánítsák

5-6-7 évesek tudjanak 12-14 mondókát, verset, ezek:
népi mondókák
kiolvasók
találós kérdések
lírai versek
Meséik, történeteik a tágabb környezetről is szóljanak:
Erdei állatok élete
Családról
Gyermekekről
Bonyodalmasabb, tréfás mesék
Tündérmesék
Folytatásos meseregények
Ismerjenek meg a gyerekek több versszakos mondókákat, változatos kiszámolókat. A versek többnyire ismétlésekkel, refrénekkel tagolt, vidám, pattogó, ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek legyenek. Arra törekszünk, hogy a nagyok minél több találós kérdést, mulattató mondókát, tréfálkozót, felelgetőt, csúfolót, szólás-mondást ismerjenek meg.

A dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készüljön és bővüljön.
Ügyelünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.
A délutáni pihenéskor, alvás előtt folytatásos mesét olvasunk a gyerekeknek, és később lehe-tőséget adunk a mese önálló befejezéséhez, új mese kitalálására.
A meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján olyan közmondásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese, vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját.

A mese, a vers tevékenység során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése.
Nevelési tervünkben célszerűnek tartjuk témánként feltüntetni az irodalmi anyagot, melyet a csoportnaplóban rögzítünk.

Az éves tervek az évszakok változásait követik, és kiemelt hangsúlyt kap az ünnepekre, az ünnepélyekre való készülés. A tevékenységekhez szükséges feltételek biztosítása:
A mesélés, a csend szigete, naponta ismétlődő tevékenység. Fontosnak tartjuk ezért a csoport-szobákban egy-egy állandó helyen mesesarok kialakítását. Ehhez az igényesen válogatott me-sekönyveket, verseskötetet folyamatosan szeretnénk biztosítani, előnyben részesítve a ma-gyar népmeséket. Az eszközöket, könyveket, bábokat, gyermekméretű kellékeket a gyerekek számára könnyen elérhető helyen tároljuk. Alapfeltételnek tartjuk továbbá a megfelelő érzelmi légkör, az azonosulást, átélést segítő atmoszféra megteremtését.
A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek fejlesztése

Arra törekszünk, hogy az óvónő mesélése, versmondása példaértékű legyen, hiszen a gyermek azt igyekszik utánozni. Nyelvtanilag helyes, tiszta beszéddel, ejtéssel, megfelelő artikulációval tolmácsoljuk az irodalmi alkotásokat. Ezáltal a gyermek szabad önkifejezése jól fejlődik, szókincsük bővül.
A valamilyen okból egyéni fejlesztésre szoruló gyermeknél személyre szabottan a konkrét hiányosságokat kell megcélozni, a mese, a vers, és a báb kínálta fejlesztési lehetőségekkel.
Például helyes hangzóejtés gyakoroltatása mondókával, vagy beszédgátlás oldása bábbal.
Az óvodapedagógus feladatai
A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
A 3-6-7 éves korban kedvelt jellegzetes formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)
A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel
A magyar gyermekköltészet, a népi, a dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei és meséi, - a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:
A gyerekek szívesen ismételgetik a verseket, mondókákat.
Várják, igénylik a mesehallgatást.
Szívesen mesélnek maguk is.
Tudnak meséket, történeteket kitalálni.
Kialakul a belső képalkotás képessége, ami az olvasás alapja.
Tisztán, érthetően, az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszélnek.
Ismerik a mesekönyveket, kialakul igényük a könyv tisztelete iránt.
Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik a zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységében.
Cél:
Örömteli és élménygazdag, közös ének-zenei tevékenységek által a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, élmény-nyújtás, zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk alakítása.
Feladat:

A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése.
A gyermek zenei anyanyelvének, zenei ízlésének, zenei fogékonyságának formálása.
Zenei képességek megalapozása, fejlesztése.
Igényes, életkornak megfelelő zenei élmények biztosítása a zenei tapasztalatszerzéshez.
Tartalom:
Kodály Zoltán szavait idézve: „Az óvodában történik az első alapvető, az első elhatározó zenei élmények gyűjtése. Amit itt tanul a gyermek, sosem tudja elfelejteni, vérévé válik."
Óvodánk zenei nevelését e sorok határozzák meg és irányítják. Fontos fejlesztési területként kezeljük a zenei nevelést, hisz köztudott, hogy a gyermek minden más képességeire is hatást gyakorol.
Például:
bővíti szókincsét
tökéletesíti mozgását a gyermekjátékokon keresztül
fejleszti esztétikai érzékét
nagy hatással van a kreativitásra is.
Óvodai nevelésünket a játékosság elve határozza meg a legjobban. Ez érvényesül a zenei képességek fejlesztésénél is, hisz „kisded- és óvodáskorban a játék a főfoglalatosság, amelynek keretében a zenei fejlődés lezajlik…" Ennek megfelelően játékos formában, játékos mozdulatokkal történik a képességfejlesztés.
Zenei képességek fejlesztése:
Éneklési készség
Zenei hallás
Ritmusérzék
Zenei alkotókészség
A zene hallgatása
a)Éneklési készség:
A hallás legtöbbször gyorsabban fejlődik, a tiszta éneklési készség sokkal lassabban. Az éneklési készség fejlődéséhez sokszori ismétlés, sokéves gyakorlás szükséges. Ezért is kell szem előtt tartanunk azt a tényt, hogy a legtöbb gyermek három év folyamán tanul meg tisztán énekelni.
Ezt segíti:
a kis hangterjedelmű dalok tanítása
megfelelő hangmagasság éneklése
az óvónő modellt nyújtó éneklése
b)Zenei hallás fejlesztése: - Magas-mély hang különbsége:
Kisebbeknél oktávtávolság
Nagyobbaknál már kvinttávolság
A legnagyobbaknál terctávolság
Halk-hangos éneklés
Zörejeken, beszéden, éneken, zenén keresztül érzékeltetve.
Hangszínek felismerése
Környezet hangjai, különböző anyagú tárgyak zörejei.
-Belső hallás fejlesztése
Dallambújtatás, dallamfelismerés.
-Ritmusérzék fejlesztésének a fokozatai:
Kiscsoportban: Egyenletes lüktetés érzékeltetése játékos mozdulatokkal.
Középső csoportban: Egyenletes lüktetés és ritmus érzékeltetése, külön- külön.

Nagycsoportban: A kettő kombinálása előbb két csoportban, majd járás közben ritmus érzékeltetése

Tempóérzék fejlesztése:

Ezekhez a területekhez a gyors-lassú beszéd, mondókázás, éneklés tartozik.

A nagyobbak már jól érzékelik, ha lassú, illetve gyors tempó változatlan marad a dal vagy mondóka végéig.

d)Zenei alkotókészség fejlesztése:

Alkalmazzuk a kérdés-felelet játék különböző változatait

Ismert szövegekhez dallamot találunk ki.

Rövidebb mesét énekelve adunk elő.

e)A zenehallgatásra nevelés:

Fontos szerepet játszik itt az óvónői előadás énekelve, vagy hangszeren.

Rendszeresen adunk elő zenehallgatási anyagot furulyán vagy xilofonon. Ezen kívül műzenei alkotásokat hallgatunk.

Nagyon fontos a zenehallgatási anyag igényes válogatása, hisz a legtöbb gyermek szinte csak az óvodában jut művészi értékű zenei ingerhez.

f)A gyermekek dalanyaga:

Az óvodai énektanítás a mondókákat és az énekes játékokat a magyar gyermek játékhagyomány anyagából meríti. Felhasznál még művészi értékű, a magyar népzenei sajátosságokra épülő komponált gyermekdalokat is.

A mondókák óvodai tanítása is fontos. "Zenei értékük a gyermekdaléval egyenlő és óvodai szerepük is ugyanolyan jelentős. A legújabb kutatások szerint a mondókákat, kiolvasókat is éneklik, csak azért nem jegyezték le hangjegyekkel, mert a gyűjtők vagy nem tartották fontosnak a dallam rögzítését vagy nem tudtak kottát írni. A pontos hangzóejtés, valamint a folyamatos lüktetés elősegíti a beszéd fejlődését, a szép kiejtést és a jól hangsúlyozott folyamatos beszéd technikájának elsajátítását." /Forrai Katalin/

A befogadás idején hatásosan felhasználhatjuk arra, hogy közel kerüljünk a gyermekekhez. Ölbe vesszük, hőcögtetjük, ringatjuk őket, hogy érzelmi biztonságot nyújtsunk. Személyes kontaktust tudunk általuk kialakítani, közben fejlődik a ritmusérzékük, bővül szókincsük. Általuk gyakorolják a hangzók helyes ejtését.

Mondókaanyag a három korcsoportban:

Kiscsoport 5-7

Középsőcsoport 4-6

Nagycsoport 3-4

Az énekes gyermekjátékok néha a felnőttek ritmusaiból, népszokásaiból ellesett motívumok, így a történelmi, társadalmi változások hordozói.

A hagyományápolás fontos eszközei.

Ritmusuk egyszerű, az élőbeszédhez igazodó. Az énekes játékokban az éneklés és a játékos mozgás szoros egységben él. Játékos formában fejleszti a gyermekek formaérzékét, éneklési készségét, zenei hallását, ritmusérzékét. Komplex hatást gyakorol a gyermekre. Mindenekelőtt erősíti a gyermekek közötti kapcsolatot. Pl. párválasztóknál barátot választanak.

A legkisebbek ismerjenek meg 10-14 kis hangterjedelmű dalt:

Eleinte csak megfigyelik az óvónő énekét, hallgatják, esetleg játékmozdulatokkal kísérik azt. Eleinte olyan játékokat választunk, amelyeket körbesétálás nélkül állva, vagy ülve is el tudnak játszani. Később egyszerű körjátékokra is sor kerülhet, az év végéig pedig éneklés közben körbejárni is megtanulnak a gyerekek.

Középső korcsoportos óvodásaink ismerjenek meg 12-15 dal

Az egyszerű körjáték bonyolultabb mozgása is bővülhet (guggolás, taps, visszafordulás). Az utánzó mozgások ugyanúgy alkalmazhatók, mint korábban. Felhasználhatók változatos sorformák, csiga- és kígyóvonal is.
A nagyok ismerjenek meg 15-18 dalt
Több szereplővel, kombináltabb mozgással, nagy térben mozgó játékokat is választhatunk. Szerepcserés, két körforma, csoportos fogócska, sorgyarapodó játékformákat is alkalmazhatunk.
Az alkalmi dalokkal hangulatosabbá tehetjük a foglalkozási területeket (évszakokkal kapcsolatos dalok, állatokkal kapcsolatos dalok).
Az ünnepeket is meghittebbé, bensőségesebbé varázsolhatjuk általa (Karácsony, Anyák napja).
Fontos követelmény, hogy e dalok ritmusa, nyelvezete, hangterjedelme is feleljen meg a gyermekek életkorának.
Az óvodapedagógus feladatai
A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása
A 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása
A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal
A felhasználásra szánt ének-zenei anyag igényes tervezése és válogatása, az életkort és a csoport zenei képességszintjét figyelembe véve.
Az óvodáskorban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
Szabadidős, spontán helyzetek kihasználása.
A gyermekek beszéd- és nyelvi képességeinek fejlesztése.
Az ének-zene tevékenység szervezett formáinak biztosítása.
A magyar hagyományokhoz kapcsolódó dalok, szokások élményszerű tanítása, gyakorlása.
Pozitív modell nyújtása, természetes motiváció.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére
Váljanak képessé a zenei élmények befogadására
Alakuljon ki a belső indíttatás az éneklésre, táncra
Zenei ízlésük finomuljon, váljon igényükké a szép, tiszta éneklés
Tudjanak rögtönözni dallamokat, mozgásokat, ritmusokat
Szívesen és önállóan játszanak népi dalos játékokat
Mernek és tudnak egyedül is énekelni
Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
Figyelmesen hallgassanak végig zeneműveket, vagy élő zenealkotást
Tudjanak megfelelően használni ritmushangszereket, dobot, zenei háromszöget

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, a nemzeti környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
A tevékenységek célja:
Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását;

a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését; a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését;
esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
Feladata:
A gyermeki alkotó, alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget.
A gyermek környezete iránti érzékenységének kialakítása.
Az alkotó tevékenység tartalmának, minőségének fejlesztése, az egyéni képességek figyelembevételével.
A tevékenység szervezeti formájának biztosítása.
Az eszközök célszerű kezelésének, a technikák használatának megtanítása.
A gyermek alkotó, alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobában a mesesarokhoz hasonlóan egy rajz, vagy művészi sarkot is kialakítsunk. Ezzel szeretnénk megteremteni a zavartalan mintázás, rajzolás, kézimunka jellegű tevékenységek lehetőségét. Itt minden szükséges eszköz egymáshoz közel, és a gyerekek számára könnyen elérhetően megtalálható. Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a célszerűséget, az esztétikusságot, hogy azok többnyire természetes alapanyagúak legyenek. Sétákat szervezünk a közeli erdőbe, ahol fák, bokrok leveleit, terméseit gyűjtjük, amit később felhasználunk. A gyerekek megismerhetik a tevékenységükhöz használható eszközök és anyagok tulajdonságait, és a velük való bánásmódot, azok biztonságos kezelését.
Eszköztárunkba igyekszünk minél változatosabb tárgyakat beszerezni, mellyel a gyerekek is változatosan dolgozhatnak (gyurma, zsírkréta, rajzlap, ruhaanyagok, termések, barkács eszközök, fonalak, anyag, színes lapok, stb.).
A gyermek környezete iránti érzékenységének kialakítása
A környezetben találhatóak a gyermekek számára kedves, érdekes tárgyak. Ösztönözzük a formák, jelenségek megfigyelését, és az emlékezet alapján való egyéni témába ágyazott megjelenítést. Az érdeklődés felkeltése a környezet színei iránt, gyönyörködés a szép színegyüttesekben (pl. ég, föld, épületek, virágok, stb.)
Az alkotó tevékenység tartalmának, minőségének fejlesztése az egyéni képességek figyelembe vételével.
A vizuális nevelés önmagában is összetett, sokszínű nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát. Ezen technikák gyakorlása, pontosítása segíti a gyermeket abban, hogy a „művei" kifejezőbbé váljanak, tükrözzék a világról szerzett ismereteit, érzelmi megnyilvánulásait.

3-4 éves korban játszva ismertetjük meg a gyereket az anyagokkal, eszközökkel, és alapvető technikákkal. Szabadon firkálgató, mázoló, gyurmázó gyerekekkel együtt éljük a felfedezés, az alkotás, a színek, a formák adta örömöt, esztétikai élményt. A firkából kilépő, valamint ábrázolni kezdő gyermeket egyénileg segítjük a továbblépésben, de fokozatosan figyelünk a gyermek igényeire, gondolataira, engedjük szabadon próbálkozni.
Képalakítás különböző technikákkal: festés, rajzolás, papírragasztás, agyagba, homokba karcolgatás.
Plasztikai alakítás: nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, tépegetve, stb.
Építés: Különböző tárgyakkal formák, alakzatok létrehozása.
4-5 éves korban jelentkezik a szándékos képalakító tevékenység, melyet fejlesztünk kapcsolódó témákkal, technikával. Megjelenik az ember, a környezet, tárgyak, cselekmények ábrázolása.

(Egy-egy emlék közös, vizuális felidézése során felhívjuk a figyelmüket a részletek fontosságára). Ösztönözzük a gyerekeket, hogy játékukat a maguk által készített eszközökkel bővítsék, készítsenek apró esztétikus ajándékokat (pl. nőnapra, anyák napjára, barátaiknak).
Képalakításra jellemző legyen: gazdagabb formák, színkeverés, színárnyalatok.
Plasztikai munkájukat jellemezze: a formák tagolása, bábdíszlet készítés, összeszerelésük, díszítésük.
Építés lehetőségeinek részletezése: térvariálások.
5-6-7 éves korban a fejlődés a részletgazdagságban, a kompozíciókészítésben, a készülő dolgok bonyolultságában és a tervszerű készítésben jelenik meg. Ezen a területen a folyamatos fejlesztés fontos feladatunk. Támogatjuk az egyre gyakrabban jelentkező "közös" alkotásokat. Segítjük a gyerekek befogadó és alkotó képességeinek fejlesztését, megteremtjük a feltételeit annak, hogy az egyszerű odafordulástól az ámuló rácsodálkozásig jussanak el.
Ösztönözzük, hogy rajzaikban jelenjen meg az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján, majd később a saját élményeken alapuló témákban a mesék, versek, ünnepek, közös élmények eseményábrázolásai is.
Képalakítás során alkalmazzuk: képmontázs, lenyomat technikáját.
Rajzban és plasztikai munkánál megjelenik térben és síkban a többalakos cselekményábrázolás.
Díszítőtechnikák: fonás, szövés.
Az egyéni fejlesztésre minden korcsoportban nagy hangsúlyt fektetünk. Nem törekszünk arra, hogy minden gyerek azonos szinten dolgozzon. Arra törekszünk, hogy mindenki önmagához képest fejlődjön. A tehetséges gyerekek tehetséggondozása is folyamatosan történik.
A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
Óvodánkban az alkotó, alakító tevékenységek a mindennapi játékban integrálódnak. Heti egy alkalommal szervezünk irányított mikrocsoportos, kötetlen formájú tevékenységet. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyerek vesz részt a tevékenységben.

Az óvodapedagógus feladatai
A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése
A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
Rajzolás, és, mintázás, kézimunka: A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére
Képalkotásban egyéni módon biztonsággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, szűkebb és tágabb környezetükből származó élményeiket, elképzeléseiket.
Örömmel saját kezdeményezésükre is ábrázolnak, megtanulnak "látni".
Örülnek alkotásuknak, a közösen elkészített kompozícióknak.
Megfogalmazzák értékítéleteiket, beszélgetni tudnak az alkotásukról és elfogadják mások véleményét.
A gyerekek önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított vizuális technikák közül és a természet kincsét felhasználva tudják céljukat kreatívan megvalósítani.
Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.

Meglátják környezetükben az esztétikai értéket.
Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre precízebb, apróbb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését. Finommozgásuk alkalmassá váljon az iskolai ceruzai fogásra

Mozgás
Cél:
A mozgás megszerettetése, a mozgás fenntartása, gyermekeink testi képességeinek fejlesztése játékos módon. Váljék gyermekeink igényévé a természetes mozgás, találják meg fejlettségüknek, érdeklődésüknek, temperamentumuknak legmegfelelőbb tevékenységüket. A gyermek sokoldalú fejlesztése változatos tevékenységen, aktivitáson keresztül.
Feladat:
Megfelelő lehetőség megteremtése a mozgásos tevékenységhez.
Testi képességek fejlesztése (kondíció), társra figyelés.
A játékos mozgásoknak, a tornának, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.
A mozgáson keresztül az értelmi és szocializációs képességek fejlesztése.
Tartalom:
A mozgás a gyermek számára létszükséglet. Jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. A 3-4 évesek szabadjátékában, mozgásában, irányított mozgásos tevékenységében a természetes mozgások fejlődésének segítése előtérben áll. A csoportszobában egyaránt a kúszásra, mászásra, bújásra, egyensúlyozásra minden kínálkozó alkalmat felhasználunk. Fontos az egyforma lépésekkel való járást, futást, menetirány betartását gyakorolni. Járás, futás közben történő megkerülést, ki- és belépést, le- és fellépést próbálják a gyerekek. Megismertetjük őket egyszerű ugrásokkal, szökdelésekkel. Kézi szerek közül a labdával való gyakorlatok mindig jó játékot jelentenek. A játékanyag mindig jórészt futójátékok, egyszerű fogójátékok begyakorlásából áll.
A 4-5 éves gyerekek mozgása egyre koordináltabbá, járásuk, futásuk egyre biztosabbá válik. A nagy mozgások fejlesztését bővítjük. Nagyobb hangsúlyt helyezünk a szem, a kéz, a láb összehangolt működését segítő játékokra. Az irányított tevékenységek során a járás, futás közben alkalmazott, tempóhoz való igazodás, oldal- és hátrafelé való járás. A gyerekek az irányváltoztatásokat már képesek korrigálni, a menetirányban történő járások, futások közben gyakoroljuk a testfordulatokat. A csúszást, mászást, kúszást emelt akadályokkal nehezítjük. Oldaliság megkülönböztetésénél már használjuk a jobbra, balra, jobb, bal, kifejezéseket. Az 5-6-7 éves gyerekek mozgása egyre összetettebbé válik. Járásuk, futásuk, kúszásuk, mászásuk ritmikusabb lesz, egyensúlyukat megtalálják. Egyre több fogó, futó ügyességi játékokkal ismertetjük meg a gyerekeket. A futás feladataiban megjelenik a tempóváltás, gyors, lassú futás, a belegyorsuló futás. A futó-, fogójátékok szabályai bonyolultabbak lesznek, vagy sor-, és váltóversenyekkel egészülnek ki.
A labdagyakorlatok labdavezetéssel, egykezes alsó és felső, célzott irányú dobásokkal bővülnek. A tanult gimnasztikai elemeket párosan és társsal együtt gyakorolják.
Az irányított mozgásos tevékenységet mindhárom korosztálynak egy alkalommal szervezzük meg különböző időkeretekkel. Mindennapi kocogás, futás, mozgás az udvar erre kijelölt részében, vagy rossz idő esetén a csoport szobában. Hetente egy -két alkalommal, zenés percekkel gyakorolhatják rövid ideig a gyerekek a ritmusra történő mozgást. A szabad mozgásra mindennap lehetőséget biztosítunk a csoport szobában vagy az udvaron. A szervezett mozgások ideje 10 -15 perc. Az udvaron kezdeményezett mozgásos játékokban minden gyerek- érdeklődéstől függően- kapcsolódhat be.
Az óvodapedagógus feladata

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása
A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgás-szükségletének differenciált kielégítése érdekében
A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.
Szeretik, és természetes igényükké válik a mozgás.
Testsémájuk kialakul.
Téri helyzetekben tájékozódni tudnak.
Finommotorikájuk fejlettsége alkalmassá teszi őket az írástanulás megkezdésére.
Önfegyelmük, fegyelmük, kitartásuk, akaraterejük megerősödik.
Ügyességi játékok, egyéni és csapatjátékok szabályait betartják. Szabálytudatuk megerősödik.

Külső világ tevékeny megismerése
Cél: A természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszonyok kialakítása, a családi nevelést figyelembe véve, azt kiegészítve olyan szokásokra és viselkedési formákra való nevelés, melyek megalapozzák a környezettel való harmonikus együttélést.
Feladat: Ismerje meg a gyermek társadalmi környezetét, amelyben biztonsággal eligazodik.
Természet megismertetése és szeretete, megóvása.
Matematikai érdeklődés felkeltése.
Tartalom:
A természeti és társadalmi környezet megismerése, tapasztalatszerzés.
A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.
A környezet megismerése több szempontból is kiemelt helyet foglal el az óvodai életben. A megismerés mellett nagyon fontos a környezethez való alkalmazkodás elősegítése. A környezet tárgyainak, eseményeinek elfogadása nagyon gyakran a mindennapi élet benyomásai feldolgozásának hatása következik be. Ezért nem lehet a környezetismeretről csak a foglalkozások keretén beszélni. Legtöbbször nem is ilyen alkalmakkor tágul a gyermek látókörének világa. A nap, mint nap megélt események felidézésekből, válaszkeresésekből adódó beszélgetések során annál inkább. Ezért előírás, hogy a foglalkozásokat mindig a természetes környezetben tartsuk meg. Településünk természeti környezetben való elhelyezkedése ezt az elvet nagyon elősegíti. Gyakran teszünk sétát a közeli parkokban, utcákon az év minden szakában. Séták során lehetőség adódik a gyerekekkel való egyéni beszélgetésekre. A természetben végbemenő változásokat közvetlen közelről tevékenység közben figyelik meg. (levelek színeinek változása.) Megfigyeljük a fák fajtáit, az erdő apró élőlényeit, (bogarak, békák, gyíkok). A séták során gyűjtött terméseket, bogyókat a csoportszobákban kialakított élősarokban helyezzük el. Szabadidőben lehetőség szerint barkácsolunk belőle (gesztenyéből, makkból, dióból, stb.). Sokat beszélgetünk az erdőben, mezőn élő állatokról, és közösen képalbumot készítünk. A vadon élő állatokról mesék, diafilmvetítés alapján beszélünk. Közben meghallgatjuk a gyerekek egyéni tapasztalatait is az állatkertben tett látogatásról.

Rövid ismeretterjesztő filmeket nézünk meg a szántóföldi munkákról, amelyekben a gyerekek megfigyelik az évszaknak megfelelő mezőgazdasági munkákat, ismerkednek a mezőgazdasági gépekkel. Sétáink során lehetőség adódik a közlekedés megfigyelésére és gyakorlására.
Az állatvilághoz hozzátartoznak a madarak is. Minden évben figyeljük és várjuk a gólyák, fecskék érkezését. Megfigyeljük ezen állatok életmódját.

A természetbe beletartozik az állatvédelem is. Minden évben készítünk madáretetőket, azokba magvakat rakunk, s etetjük a madarakat. Télen megrendezzük a " madarak karácsonyát", amikor az erre a célra kijelölt fát madaraknak szánt magvakkal, madáreleséggel díszítjük fel.
A háziállatokat a gyerekek mindegyike ismeri, sok tapasztalattal rendelkeznek róluk. Otthon szinte minden gyereknek lehetősége adódik arra, hogy közelről megfigyelhesse, megsimogassa ezeket az állatokat. Bátran építhetünk gyermekeink megfigyeléseire, élményeire, amelyet szívesen megosztanak velünk.

Az óvodapedagógus feladatai
A 3-6-7 éves korú gyermekeknek tervezhető hagyományos és helyi tartalmak összeállítása a környezetük értékeinek felfedezése érdekében
A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során
A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése

A matematika iránti érdeklődés felkeltése
A környezet megismerése során matematikai tartalmi tapasztalatokat, ismereteket szereznek a gyerekek és azokat a tevékenységeikben is alkalmazzák. Folyamatosan felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyokat. Alakul ítélőképességük, fejlődik tér, sík és mennyiség-szemléletük. A matematikai nevelés alapvető feladata a matematikai összefüggések felfedezése, a matematikai tapasztalatszerzés, melynek birtokában a gyerekek a világot objektívebben ismerik meg, fejlődik problémafelismerő, és megoldó képességük..
3-4 éves korban is adunk a gyermeknek matematikai ismereteket, de játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva használjuk a matematikai fogalmakat. 4 éves kortól kezdődik a tényleges matematikai nevelés. Séták során megfigyeljük a nagyságbeli, mennyiségbeli különbségeket (kisebb, nagyobb, több, kevesebb, stb.), amit a csoportszobai foglalkozásokon külön felidézünk.
A csoportszoba berendezése, a játékok is számtalan lehetőséget nyújtanak matematikai ismeretek szerzésére, pl. a polcokon nagyság szerint rakjuk sorba a könyveket, az építőkockákat szín szerint rendezzük sorba.
Közben a több, kevesebb fogalmát is tisztázzuk. .A foglalkozásokat mikro csoportos formában szervezzük , hogy több időt tudjunk fordítani az egyéni fejlesztésre. A matematikában használt eszközök mindig elérhető helyen vannak elhelyezve, hogy a gyerekek érdeklődésüknek megfelelően tudják használni.

Az óvodapedagógus feladatai
A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok – okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, valamint a logikus gondolkodás megalapozása.
A gyermekek érdekes problémahelyzetekkel való aktivizálása a logikus gondolkodásra.
A matematikai kifejezések tudatos alkalmazásával a gyermekek passzív és aktív szókincsének bővítése.
A gyermekek belső késztetésének kihasználása a feladatok megoldásánál.
Biztosítsa, hogy a gyermek saját logikája szerint gondolkodhasson.
Nyújtson segítséget több variáció megtalálásában.
Fejlessze a gyermekek problémafelismerő és megoldó készségét.
A nevelőmunkát segítő eszközök

Logikai készlet, mérőrúd készlet, számoló figurák, mértani formák, dobókocka, kis tükör, dominó, társasjátékok

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére
A gyermek életkori sajátosságainak megfelelően legyen képes tájékozódni és eligazodni a szűkebb, tágabb természeti és társadalmi környezetben.
A gyerekek tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását.
Tudják saját születésük helyét, idejét.
Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak annak szépségében.
Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
Ismerik környezetük növényeit, azokat szívesen gondozzák.
Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
Tudnak válogatni, mennyiségeket kifejező szavakkal bánni.
Tudnak hosszúságot mérni, tárgyakat számlálnak tízig.
Építéseik, rajzaik tükröznek térbeli alakzatokat.
Képesek felfedezni egyszerű fokozati összefüggéseket.

Munka jellegű tevékenységek
A munka az élet és a közösségi élet egyik mindennapi jelensége ahhoz, hogy élni, létezni tudjunk ,bizonyos feltételeket létre kell hoznunk.
Cél:
A sokféle változatos munkajellegű tevékenységek végzése során olyan készségek, tulajdonságok, szokások alakulnak ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, közösségi kapcsolatát.
Feladat:
Kialakítani a játék által, azokat a magatartási formákat, amelyek a későbbi munkához való viszonyt megalapozzák.
Kézügyesség és finom mozgás alakítása
Kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság fejlesztése
Az önértékelés képességének fejlesztése.
Munkafogások gyakorlásával jártasságok, képességek kialakítása.
Tartalom:

a) Önkiszolgálás, naposi munka.
b) Környezet rendjének megőrzése.
c) Konkrét munkatevékenységek évszaknak megfelelően.

a) Önkiszolgálás, naposi munka
A három-négy éves gyerekekkel közösen végezzük ezt a munkafolyamatot. Pl.: kézmosásnál, öltözködésnél, terítésnél. A hátrányos helyzetű, ingerszegény cigánygyerekeknél nagyfokú lemaradás tapasztalható. Rájuk fokozott figyelmet fordítunk ezeken a területeken. A kicsiket fokozatosan megismertetjük a cipőfűzés, kanálfogás, mosakodás technikájával. Számukra példamutató módon végezzük ezeket a feladatokat.
A naposi teendőket a középső- és nagycsoportban végeztetjük. Ezekhez tartozó feladatokat előbb magyarázatok kísérik. Az egyszerű feladatok begyakorlása után a naposi teendőket egyre bővítjük. Felelősöket választunk asztalonként az asztalok megterítéséhez és azok rendben tartásához. Külön feladatot kapnak még a nap folyamán a játszósarkok rendjének megőrzésére. Alkalomszerű munkát is végeztetünk velük. Feladatuk még a mindennapi növénygondozás is.
b) A környezet rendjének megőrzése

Tevékenyen részt veszünk a gyerekekkel az óvoda udvarának folyamatos rendben tartásában. A kicsiket is folyamatosan szoktatjuk a kinti munkajellegű tevékenységekhez. Először csak figyeljék, majd segítsenek a nagyoknak.
A csoportszoba rendjének megtartására szoktatjuk a gyerekeket. Tudják, hogy melyik játéknak hol a helye, ne keverjék össze azokat. Legyenek igényesek környezetük rendjének megőrzésére.
c) Konkrét munkatevékenységek évszakoknak megfelelően Ősz:
Termések, színes falevelek összegyűjtése
Csoportszoba dekorálása évszaknak megfelelően (levélképek, termésbábok, évszaknaptár készítése, stb.)
Udvar folyamatos takarítása, tisztántartása. (Levelek gereblyézése, összegyűjtése)
Zöldségfélék megfigyelése, sárgarépa, karalábé… stb. tisztítása és elfogyasztása közösen.
Növények magvainak gyűjtése.
Zöldségfélék betakarításának megfigyelése otthon és az óvodai konyhakertben Cserepes virágok gondozása.
Természetsarok készítése.
Tél:
Természetsarok gondozása.
A téli természet jellemzőinek megfigyelése
Madáretető elhelyezése, madáreleség gyűjtése. A madarak folyamatos etetése.
Ajándék készítése szülőknek, társuknak az összegyűjtött természetes anyagokból.
Tavasz:
Az éledő természet jellemzői
A tavasz első virágai: hóvirág, ibolya megfigyelése
A kert takarítása, hulladékok felszedése, felnőttek segítségével talaj-előkészítés, virágágyások kialakítása. Ültetés közösen.
Veteményezés műveletének megfigyelése. Babnövény csíráztatása az élősarokban.
Szobanövények folyamatos gondozása.
Kerti szerszámok helyes használatának megbeszélése.
Tavaszra jellemző képek gyűjtése.
A tavasznak megfelelő dekoráció készítése.
Nyár:
A nyár jellemző jegyei. Az időjárás megfigyelése.
Locsolás, gyomlálás, gaz eltakarítása.
Nyári virágok és gyümölcsök gyűjtése
Az udvar tisztaságának megőrzése, folyamatos rendben tartása, szépítése (szemétgyűjtés).
Az óvodapedagógus feladata
A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása 3-6-7 éves korban
A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére
Önállóan végzik a személyiségükkel kapcsolatos teendőket.
Figyelnek környezetük rendjére, saját holmijukra, azok rendezettségére.
Szívesen vállalnak rendszeres és alkalmi munkákat, a megbízatásokat felelősséggel végzik el.
Örömmel végeznek növény- és állatgondozást.
Különbséget tesznek a játék és a szükséges tevékenységek között, annak megfelelően viselkednek.
Tevékenységek végzése közben fejlődik a munkavégzéshez szükséges képességük, jártasságuk, begyakorlódnak és pontosabbá válnak különböző munkakészségek.

Munkavégzés közben gyermekeinkben alakul a feladattudat, kötelezettségérzet, kitartás és felelősségérzet.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Feladat:

A tapasztalási lehetőségek biztosítása, konkrét ismeretek szerzése.

Eljuttatni a gyerekeket egyéni fejlődési szintjüknek, és képesség szerinti gondolkodási szintre.

Hátrányok kompenzálása.

Tartalom:

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Feltétele:

A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás jelenléte a játékban

Abból kiindulva, hogy a tanulás színtere a játék, az is következik, hogy:

Minél inkább belefeledkezik a gyermek a játékba, annál inkább megindulnak benne a tanulást előidéző folyamatok.

Minél többféle játékban vesz részt a gyermek, annál többféle tanulási hatások érik.

A folyamatos és rendszeres játék hatására kialakuló új szükségletek mind bonyolultabb játékokhoz teremtik meg a belső, pszichés feltételeket.

A valamilyen területen lemaradt, valamilyen részfunkció fejlődési ütemében megkésett gyermekek a megfelelően összeállított játékkészlet segítségével behozhatják lemaradásukat.

Utánzás a tanulásban

A játékbeli utánzások egyben a tanulás alapjai is. Ezen kívül vannak a tanulással összefüggő utánzások is. Ezek nem játékok, de játékos jellegűek. Ilyenek a készségeket fejlesztő tevékenységek: eszközök készítése, eszközök használata (mintakövetéses, szociális tanulási formák), a beszédnek, a dallamoknak, a mozgásoknak az elsajátítása (népi tánc, a zenei képességfejlesztést kísérő mozgások, testnevelés mozgásai, szabadidős mozgások). Ezen kívül probléma megoldási stratégiákat, magatartásformákat sajátíthat el a gyermek akár a felnőtt, akár kortársai tevékenységének megfigyelésével, utánzásával. A mintaadást az teszi indokolttá óvodás korban, hogy a 3 – 6 évesek számára könnyebb látva utánozni és „mímelni”, mint instrukciók alapján megérteni, cselekedni.

A megfigyelés

A megfigyeléses tanulás lehet önálló tanulási forma, az utánzásos tanulás előzménye és kísérője, és a gyakorlati tevékenység része. Mindhárom változatban lehet spontán és irányított, a játékhoz kapcsolt (de nem játék!) tanulási forma.

A megfigyelés képességének fejlődése, fejlesztése több tényezőtől függ. Ezek mindegyikének helyet kell adni az óvoda mindennapi életében. A gyermekek sokat és szívesen szemlélődnek. Ezért a megfigyeléshez:

Nyugodt körülményekre, megfelelő időre van szükség.

A tárgyaknak, eseményeknek a gyermek közelében kell lenniük.
A figyelem és az inger erősség megfelelő szintje mellett folyó gyakorlás eredményeként egyre bonyolultabb jelenségek és összefüggések megismeréséhez jut el a gyermek.
A megfigyelt tárgyak, események, jelenségek elraktározásának és tartós megőrzésének képességére is szükség van.
A megfigyelt jelenségek megértését nagyban segíti az óvodapedagógus néhány szavas megjegyzése és a minél többszöri megfigyelési és gyakorlási alkalom biztosítása.
Az óvodás gyermek kérdései
A kisgyermek kérdései révén is kap választ és segítséget a környezetéből szerzett benyomásai, tapasztalatai megértéséhez, kérdései segítségével rendeződnek az őt ért tagolatlan környezeti hatások. A válaszok hozzájárulnak a környezetében elfoglalt státuszának megértéséhez, a társakhoz, felnőttekhez fűződő viszonyának tisztázásához, önismeretének kibontakozásához.
A kérdések legtöbbször játék közben és a megfigyelések eredményeként fogalmazódnak meg.
A kérdésekben a gyermeknek a kérdezett iránti bizalma fejeződik ki. Válaszaink közben rendkívül fontos a kapcsolat megőrzése és elmélyítése.
Ennek érdekében:
A válaszok harmonizáljanak a gyermek fejlettségével és igényével.
A gyermek érezze kérdései iránti őszinte érdeklődésünket.
Figyeljünk válaszaink megértésére.
A derűs légkör bátorítólag hasson.
A derűs légkörre a társakhoz intézett kérdések megfogalmazásához is szükség van. A társak közötti kérdésfeltevések legtöbbször beszélgetések közben fogalmazódnak meg.
A kölcsönös kérdésmegfogalmazások annál sokoldalúbbak és bizalmasabbak, minél magasabb a csoport szocializációs indexe, illetve minél szorosabb kapcsolat jellemzi a beszélgetőket.
Problémamegoldás
Mindenfajta játék során előfordulhat problémamegoldásra váró szituáció. A problémamegoldás minden tanulási formának lehet a kiegészítője (része), ugyanakkor önálló tanulási formaként is szerepelhet.
A problémamegoldások játékfajtáktól függően eltérő módon fordulnak elő. A gyakorlójátékban a tárgyak újszerű összeillesztése, újszerű csoportosítása, az új mozgáskombinációk, az új nyelvi kifejezések megtalálása, felfedezése jelzi a kreatív gondolkodás jelenlétét.
A szerepjátékban a mintha helyzetek kitalálása és megvalósítása, a szerepek elrendezése, a játszók közötti összhang megteremtése, a tárgyi feltételek előteremtése, kiválasztása egyaránt igényli a kreatív gondolkodást . Az építőjáték a maga tárgyi eszközeivel és azok variatív felhasználásával kínál lehetőséget a kreatív gondolkodáshoz.
A felmerülő problémahelyzetek megoldásához néha szükség van az óvodapedagógus segítségére, ugyanakkor a problémahelyzetek kívánják meg a legtöbb önállóságot és a legnagyobb erőfeszítést a gyermektől. Ezért a gyermekeknek nyújtott segítés nagy szakértelmet és türelmet igényel az óvodapedagógustól. Úgy segítsünk, hogy az önállóságot ne vegyük el a gyermektől, hogy övé legyen a megoldás sikerélménye, hogy legyen kedve a további tevékenykedésre.
A gyakorlás
Az óvodáskorú gyermekek közismerten a játékukba építik be az érdeklődésükre számot tartó élményeiket, tapasztalataikat – gyakorolva ezzel meglévő és alakuló képességeiket. A nevelő által kezdeményezett gyakorlást is szívesen fogadja a gyermek, ha az tartalmában érdekes, ha maga a gyakorlási forma vonzó, ha eredménnyel kecsegtet.
A játék jelenléte a tanulásban

A tanulás folyamatos tevékenység, amely gyakorlati tevékenységen keresztül fejlődik. A tanulás sokféle lehetőséget ad az érdeklődés kiegészítésére, tapasztalatszerzésre, a gondolkodás örömének átélésére, a környezet szépségének felidézésére.
Tanulás közben változatos szervezeti formákat alkalmazunk, amely igazodik a gyermek életkorához, egyéni érdeklődéséhez, képességeihez.
Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán jelen van.
A tanulás feltétele a gyerekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása.
A tanulás lehetséges formái az óvodában:
Spontán játékos tapasztalatszerzés, mint tanulási forma.
A cselekvéses tanulás.
Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
Problémaszituációk, gyakorlati probléma- és feladatmegoldások.
Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.
Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás megszervezése
A szervezett tanulás kötetlen vagy kötött formában történik. Mindkettőben érvényesül a tervszerűség és a pedagógiai önállóság.
Egyaránt oldottak, játékosak és élményszerűek legyenek.
A gyerekek elhelyezésében a legfőbb szempont a célszerűség.
Munkaformák
Egyéni munkaforma, a gyerekek lehetőleg saját elképzeléseik szerint, saját eszközeikkel, önállóan oldják meg a feladatot.
Mikro csoportos munkaformánál (különösen a nagyok tanulják meg), hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a tanulásban.
A kezdeményezések, tevékenységek szervezése
A kezdeményezések, tevékenységek időtartama az egyéni fejlettségi szinttől függ.
A kezdeményezések megszervezése a nevelési év folyamán.
3-4 évesek november 1-től május 31-ig
4-5 évesek október 1-től május 31-ig
5-6-7 évesek szeptember15-től május 31-ig
A foglalkozások anyagát az éves ütemterv szerint a csoportnaplóban hónapra, hétre lebontva folyamatosan vezetjük.
Negyedévenkénti terv az egészséges életmódra nevelés, érzelmi nevelés, munkára nevelés, játék, anyanyelvi, a csoportra vonatkozó fejlődési folyamat vezetése.

Az óvodapedagógus feladata:
Az óvodai nevelés elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes ismereteire.
A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
Új élményeket, ismereteket nyújt.
Az egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve juttatja magasabb szintre a gyermekeket.

Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, hagyományokra. Figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.
A családdal való együttnevelés során figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek a gyermekek.
Az óvodai tanulás során épít a gyermek cselekvő aktivitására.
Biztosítja a gyermek sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségeit.
Tudatosan és tervszerűen biztosítja a gyermek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenység feltételrendszerét.
Saját ismereteit tudatosan bővíti.
Tudatosan fejleszti a gyermek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés figyelem, megfigyelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás, probléma megoldás.
Az egyéni lemaradásokat tudatosan korrigálja az egyéni fejlesztések során.
Figyelemmel kíséri a kiemelkedő képességű gyermekeket és biztosítja számukra tehetségük kibontakozását.
Tudatosan alkalmazza az egyéni bánásmód elvét.
Alkalmazza a pozitív megerősítést.
A foglalkozások során figyelembe veszi a játékosság, az élményt adó, oldott légkörben való cselekvés alapelvét.
Minden korosztályban lehetőséget biztosít a kötetlenségre, játékosságra.
Megteremteni a gyermekek számára a rugalmas beiskolázás – fejlettség szerinti iskolakezdés lehetőségeit.

Az iskolakészültség kialakulásának folyamata
Az óvodáskor végére a gyermekek többsége alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére.
Ebben befolyásoló tényező a családi, az óvodai nevelés, valamint a belső érés.
Az iskolára való alkalmasság megállapítása nem korlátozódhat a gyermekek értelmi fejlettségére, képességeinek alakulására, hanem kiterjed az egész személyiség vizsgálatára.
Három éves kortól kísérjük figyelemmel a gyermekek fejlődését.
Évente 2 alkalommal tájékoztatjuk a szülőket a tapasztalatokról, a gyermekek teljes személyiség struktúráját érintően.
A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére
Észlelése egyre pontosabb, valóságosabb.
Képes figyelemösszpontosításra.(10-15 perc)
Képzeleti működése a valósághoz közelít.
Emlékezetét a reproduktivitás jellemezi.
A cselekvő gondolkodástól eljut az alakuló fogalmi gondolkodásig.

ISKOLAÉRETTSÉGI KRITÉRIUMOK

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:
A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
Teste arányosan fejlett, teherbíró.
Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:
érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:
egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg;
kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Partnerközpontú tevékenységek
Az óvodai beíratások előtt felkeressük a leendő óvodásokat. Tájékozódunk a gyermekek körülményeiről, szociális helyzetükről, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, a HH, és a veszélyeztetett helyzetűekről.
A nevelési év elején (augusztus végi, illetve szeptemberi) családlátogatások lebonyolítása a kiscsoportos-és újonnan beíratott gyermekeknél. Az ez úton szerzett újabb tapasztalatok birtokában hamarabb felszínre kerülnek a gyermekeket ért veszélyeztető tényezők.

Az intézményi közösségi életbe való beilleszkedés megkönnyítése érdekében beszoktatási tervet készítünk.
A rossz anyagi körülmények között élő családokat figyelemmel kísérjük, felkeltjük a figyelmüket a különböző támogatási lehetőségekről. Gyakran szervezünk játék, ill. ruhagyűjtési akciót a családok részére.
Óvodánk állandó kapcsolatban áll a védőnővel, körzeti orvossal és a Családsegítő Szolgálattal. Gyakran szervezünk a szülők részére olyan előadásokat, amelyekből információt szerezhetnek aktuális problémáikra.(fejtetvesség kezelése, egészséges táplálkozás stb.)
Fokozott figyelemmel kísérjük a gyermekek gondozottságát, ellátását, a szülő-gyermek kapcsolatát, a bekövetkezett változásokat, az indokolatlan hiányzásokat.
A hátrányos helyzetben lévő, rossz szociális, illetve anyagi körülmények között élő gyermeknél fontos az elfogadás, felzárkóztatás, (a szülők segítése beszélgetéssel, tanácsokkal, elfogadással, megértő magatartással).

Pedagógiai tevékenységek
Képességek fejlesztése
Az oktatásnak a képességek fejlesztésében jelentős szerepe van. A veleszületett adottságokból cselekvéses tanulás nélkül soha nem lesz képesség.
Differenciálás: pedagógiai szemlélet és gyakorlat a fejlesztő programunkban, amely a különbségekhez való illesztést törekszik megvalósítani. Segíti a különböző képességű, adottságú, helyzetű gyerekeknek egy magasabb szintre való eljuttatását a saját érési, fejlődési tempójában. Differenciált fejlesztés nélkül nem valósíthatjuk meg az individualizálást. A differenciálás nem életkorhoz igazodást jelent elsősorban, hanem az adott gyermekcsoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való igazodást.

Az óvodapedagógus az alábbi módon készül fel a differenciálásra:
- Azonos eszköz- az eszközzel végezhető tevékenységek megválasztása
- Azonos eszköz- különböző műveletek, rendező elvek
- Azonos téma- különböző eszközökkel történő feldolgozása
- Azonos téma-különböző technikákkal feldolgozva
- Azonos téma- választható munkaformákban való tevékenykedtetés
- Azonos munkaforma- különböző résztémák választási lehetősége
- Azonos képesség fejlesztés-eltérő követelmények választása

Figyelembe vesszük az egyes gyermekek egyéni érését, fejlődési ütemét, szintjét. Néhány gyerek a kora átlagánál ügyesebb, tehetségesebb, de a többség a személyiségfejlődés folyamatában megerősítést, fejlesztést, felzárkóztatást igényel. A fejlesztés területei egyenként változnak. A fejlesztés egyes szakaszai egymásra épülnek, kiegészítik egymást.

Tehetséggondozás
Óvodapedagógiai munkánk során a kreatív, tehetségígéretes gyermekek saját csoportjaikban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek. A gyermekek fejlesztése két síkon történik: óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő, tehetséggondozó foglalkozások keretében.
Feladataink:
- Sokféle tevékenység kínálata, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányaik megismerésében,
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés,
- A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása, erősítése, - Elfogadó és támogató környezet kialakítása.

- Tehetséggondozó műhelyeink:
- gyermek néptánc
- vizuális műhely Gyermek néptánc:

A magyar népi hagyományok árörökítését is szolgáló néptánc programok alkalmazásával kedvezően befolyásolhatjuk a gyermekek zenei alkotókészségeik kibontakozását.
Cél:

- A tehetségígéretes gyermekek felismerése és tehetségük kibontakozásának megalapozása, elősegítése,
- Általános és speciális (zenei, mozgás, néptánc alapelemei) képességek fejlesztése komplex módon,
- Alkotókedv alakítása, improvizációs képességeik fejlesztése,
- A magyar népi kultúrával és hagyománnyal való ismerkedés, más kultúrák tiszteletére nevelés,
- A speciális feladaton túl a zenei nevelés eredményes gyakorlásával az egész személyiség fejlesztése.

Vizuális műhely:
Vizuális programok a gyermek élmény és fantáziavilágának vizuális, szabad önkifejezése.

Cél:

- A gyermekek tér, forma, színképzeletének gazdagítása,
- Esztétikai, szép iránti fogékonyság, igényesség alakítása,
- Finom kézmozgás ügyesedése, a technikákkal való megismerkedés.

A gyermekek tevékenységek során játszva ismerkedhetnek meg a legváltozatosabb eszközökkel, s különféle anyagokkal, technikákkal. Pl: anyag, gipsz, lisztgyurma Technikák: batikolás, festés, gyurmázás, barkácsolás, varrás, ragasztás.
A nevelési idő keretén belül a nagycsoportosok, heti egy órában tevékenykednek a műhelyekben.
Logopédia:
Óvodánkban heti rendszerességgel foglalkozik a beszédhibás gyerekekkel, a Szakszolgálat logopédusa . Munkáját segítjük anyanyelvi fejlesztő programunkkal.

A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI MUNKÁJA

Együttműködés szemléletformálása a munkatársakkal, valamint folyamatos kapcsolattartás. A helyi Pedagógiai Programban a következő feladatok szerepelnek a gyermekvédelem területén.

1. Fejlesztő, felzárkóztató óvodai programok szervezése.
2. A gyermekek szakemberhez való irányítása (pszichológus).
3. Etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek felzárkóztatása.
4. Információáramlás.
5. Továbbképzés, motiválás.
6. Tanácsadás.
7. Szakirodalom ajánlása.

Szülői közösségben végzett feladatok

- Együttműködés, személyiségformálás.
- Tanácsadás.
- Szülői értekezlet.
- Az év eleji egyéni képesség felmérés után, három havonként tájékoztatjuk a szülőt - gyermeke fejlesztésének irányáról, a fejlődés üteméről.
- Egyre több családlátogatás.

Önálló feladatok

- A helyi iskolával való kapcsolattartás.
- Az elsősök meglátogatása a nagycsoportosokkal.
- Könyvtárlátogatás. A Művelődési Ház által szervezett programokon való részvétel.
- Sion öregek otthonában karácsonyi műsor. (nagycsoportosokkal)
- Hitoktatás.
- A kisebbségi önkormányzattal, orvossal, védőnőkkel, családsegítővel optimális kapcsolat kialakítása.

Érdekérvényesítési szervek

1. Alkalmazotti érdekérvényesítési szerv .
   - Alkalmazotti Tanács .
   - Pedagógus Szakszervezet.
2. Szülői érdekérvényesítési szerv .
   - Szülői Szervezet

A SZÜLŐ , A GYERMEK, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Az óvodai nevelés a családdal való együttműködés során erősítse a család nevelői hatásait, ill. szükség esetén nyújtson segítséget a szülőknek a felmerülő gondok, problémák megoldásához.

Célja

- A család és a óvoda személyiségfejlesztő hatásának összehangolása.
- Egy olyan emberi kapcsolatrendszer létrehozása, amelyből merít a gyerek, a család és az óvoda testülete.
- Segítség és támasznyújtás a szülőnek gyermeke fejlesztéséhez.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a szülők és pedagógus részéről egyaránt.
- A család és az óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása.
- Előítéletektől mentes közeledés egymáshoz.

Együttműködésünk alapelvei

- az egyenrangú nevelőtársi viszony,
- kölcsönös alkalmazkodás, tájékoztatás,
- bizalmi elv, őszinte légkör,
- partnerkapcsolat,
- másság tiszteletben tartása, elfogadása,
- a program hiteles és meggyőző ismertetése,
- egyenletes kapcsolattartás,
- pedagógiai etika, titoktartási kötelezettség.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az együttműködés feltételeinek megteremtése, valamint a továbbfejlesztés lehetőségeinek keresése.
- A szülők tájékoztatása a gyermeküket érintő kérdésekben, s gyermekük fejlődésével kapcsolatban, személyesen.
- A szülők tájékoztatása az őket érintő időpontokról, eseményekről a faliújságon.
- Szülői jogok tiszteletben tartása.
- Nyílt napok szervezése az érdeklődő szülők számára.
- Szülői értekezletek összehívása, a csoportot érintő kérdések megbeszélésére, közben jegyzőkönyv készítése.
- Szükség szerint egyéni fogadóórák szervezése, ezekről feljegyzés írása.
- Aktív, napi kapcsolat fenntartása a családokkal.
- A szülők tájékoztatása az őket érintő időpontokról, eseményekről 1 héttel hamarabb, a faliújságon.

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Egészséges életvitel igényére való nevelés

1. A gyermek testi gondozása, testi szükségleteinek kielégítése, testi épségének védelme

Az óvoda feladata:

- a gyermek higiénés nevelése,
- az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás - a tisztálkodás, az anális toalet, a székelés és vizelés regulációja, a kulturált étkezés, a környezeti higiénia és rend, a balesetmentes viselkedés (a szúró-vágó eszközök használata), a ruházat tisztántartása megtanítása. – ezek gyakorlása, ellenőrzése, folyamatos korrekciója.

2. A kisgyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásainak kifejlesztése, a gyermek testi képességeinek fejlesztése.

Az óvoda feladata:

- a tudatos, célszerű összerendezett cselekvés fejlődésének elősegítése az **alapvető** mozgásfunkciókban (a járásban, sietésben, futásban, lépcsőn járásban),
- az emberi kapcsolatokhoz nélkülözhetetlen **humán** mozgáskultúrában (játékban, feladatteljesítésben, együttes tevékenységben, segítésben, baleset-megelőzésben, fertőzést megelőző magatartásban).

3. Az egészségmegőrzés és az egészségfejlesztés, amely a tevékenykedő gyermek viselkedésében mutatkozik meg és a gyermek magatartására épül.

Az óvoda feladata:

- az ***egészséges életmód kialakítására***, amelyben kialakul a kisgyermek ***igénye*** a személyi és környezeti higiénére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre,
- az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére nevelés,
- egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választása, a másokon való segítségre nevelés.

Mindezek az egészség megvédésére történő ***beállítódást*** (attitűdöt), az egészség megvédésére vonatkozó ***érdeklődést,*** véleményt, ***szándékot,*** "érzékenységet" nevelik a gyermekeket.

4. A szociális környezet kialakítása

Az óvoda feladata:

A szeretetteljes, harmonikus légkör, pajtási-baráti hangulat kialakítása , amely formálja a gyermek személyiségfejlődését.

5. Speciális gondozási, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok Az óvoda feladata:

- az értelmi (érzelmi) fogyatékos kisgyermekek speciális gondozása s**zakértők** bevonásával ***6. Az értelmi fejlesztés, az ismeretfejlesztés Az óvoda feladata:***
- a kisgyermeknek ***egyre több ismeretet kell megszereznie és rendszereznie szervezetének működéséről, az egészségvédelem alapkérdéseiről*** (pl. kórokozó, fertőzés, betegség, táplálkozás, aktív mozgás és pihenés, az érzékszervek higiénéje és védelme stb.).
- az egészség-védő, egészségfejlesztő biológiai ismeretek a gyermek értelmi szintjének mentén **szerzi meg** , rendszerezi (pl. a szív munkáját bemutató foglalkozás, a szívverés megfigyelése, a légzés szaporasága).

Az egészségvédelmi ismeretközlés lehetősége kiterjed az óvodai foglalkozások mellett a szabadidő más lehetőségeire is, így a játékra, a "kísérletezésekre", megfigyelésekre, a sétákra, kirándulásokra.

7. A szocializáció elősegítése és a szociális érzékenység fejlődése-fejlesztése Az óvoda feladata:

- az óvónő és más felnőtt személyek magatartása elsajátítandó **mintául szerepel, azaz modell-értékű.**
- a gyermek-gyermek, valamint a felnőtt-gyermek kapcsolat érzelmi töltése, társkapcsolati igénye, biztonság-nyújtása biztosítja az együttérzés, az önzetlenség, a segítés, az önfegyelem kialakulását

Az óvodai szocializáció közvetlenül kapcsolódik a családi szocializációhoz, az óvodának "csak" kiegészítő szerepe van a családi szocializáció mellett.

Az **óvónőnek számítania kell arra, hogy** lesznek gyermekek, akik nehezebben szocializálódnak (illeszkednek a közösségbe, nehezebben tartják meg a közösség szabályait), lesznek lassabban fejlődők, alacsonyabb értelmi szinten állók, érzelmileg "sérültek" vagy érzékszervi, mozgásos fogyatékosok, higiénésen elhanyagoltak, és mások, akiknek harmonikus életvezetéséhez az óvónőnek sokkal több egészségpedagógiai ismeretre, érzelmes kapcsolatra, sajátos törődésre van szüksége.

A szegénység, a szociális kirekesztettség, az elhanyagoltság, a szeretethiány mély sebeket üt a gyermek lelkén. Az ilyen állapotú gyermek a nyílt és őszinte ,a derűs és szeretetteljes , a biztonságot nyújtó óvodapedagógushoz vonzódik.

Ez a tény határozza meg az óvónő és a védőnő szociohigiénés (társas egészségvédő) karakterét, viselkedési normáját.

A természeti és társadalmi környezet megismerése, tapasztalatszerzés

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése több szempontból is kiemelt helyet foglal el az óvodai életben. A megismerés mellett nagyon fontos a környezethez való alkalmazkodás elősegítése. A környezet tárgyainak, eseményeinek elfogadása nagyon gyakran a mindennapi élet benyomásai feldolgozásának hatása következik be. Ezért nem lehet a környezetismeretről csak a

foglalkozások keretén beszélni. Legtöbbször nem is ilyen alkalmakkor tágul a gyermek látókörének világa. A nap, mint nap megélt események felidézésekből, válaszkeresésekből adódó beszélgetések során annál inkább. Ezért előírás, hogy a foglalkozásokat mindig a természetes környezetben tartsuk meg. Településünk természeti környezetben való elhelyezkedése ezt az elvet nagyon elősegíti. Gyakran teszünk sétát a közeli parkokban, utcákon az év minden szakában. Séták során lehetőség adódik a gyerekekkel való egyéni beszélgetésekre. A természetben végbemenő változásokat közvetlen közelről tevékenység közben figyelik meg. (levelek színeinek változása.) Megfigyeljük a fák fajtáit, az erdő apró élőlényeit, (bogarak, békák, gyíkok). A séták során gyűjtött terméseket, bogyókat a csoportszobákban kialakított élősarokban helyezzük el. Szabadidőben lehetőség szerint barkácsolunk belőle (gesztenyéből, makkból, dióból, stb.). Sokat beszélgetünk az erdőben, mezőn élő állatokról, és közösen képalbumot készítünk. A vadon élő állatokról mesék, diafilmvetítés alapján beszélünk. Közben meghallgatjuk a gyerekek egyéni tapasztalatait is az állatkertben tett látogatásról.
Rövid ismeretterjesztő filmeket nézünk meg a szántóföldi munkákról, amelyekben a gyerekek megfigyelik az évszaknak megfelelő mezőgazdasági munkákat, ismerkednek a mezőgazdasági gépekkel. Sétáink során lehetőség adódik a közlekedés megfigyelésére és gyakorlására.
Az állatvilághoz hozzátartoznak a madarak is. Minden évben figyeljük és várjuk a gólyák, fecskék érkezését. Megfigyeljük ezen állatok életmódját.
A természetbe beletartozik az állatvédelem is. Minden évben készítünk madáretetőket, azokba magvakat rakunk, s etetjük a madarakat. Télen megrendezzük a " madarak karácsonyát", amikor az erre a célra kijelölt fát madaraknak szánt magvakkal, madáreleséggel díszítjük fel.
A háziállatokat a gyerekek mindegyike ismeri, sok tapasztalattal rendelkeznek róluk. Otthon szinte minden gyereknek lehetősége adódik arra, hogy közelről megfigyelhesse, megsimogassa ezeket az állatokat. Bátran építhetünk gyermekeink megfigyeléseire, élményeire, amelyet szívesen megosztanak velünk.

Környezetvédelem:

Óvodás gyermekeink még aktívan nem vesznek részt a tágabb környezet védelmében, de néhány elvárást már igénylünk tőlük:

- vigyázzanak a tisztaságra
- védjék az állatokat, növényeket
- gondozzák az élőlényeket és kíméletesen bánjanak az állatokkal

Formáljuk szemléletüket azáltal, hogy felhívjuk a figyelmüket a károsító jelenségekre, pl. szemetes környezet, megrongált tárgyak, épületek, víz és légszennyezések.
A szülőknek is felhívjuk a figyelmét a környezetvédelemmel kapcsolatos teendőkre, mert az otthon, a családnak is van tennivalója e téren.
A gyermek és környezete közötti pozitív érzelmi viszony kialakítását erősítik a környezettel kapcsolatos ünnepeink:

- Víz Világnapja - március 22.
- Föld Napja - április 22.
- Madarak és Fák Napja - május 10.
- Állatvédelmi Nap - október 4.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek. Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.

• Tudják saját születési helyüket és idejüket. Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében. Felismerik a napszakokat.
• A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
• Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
• Ismerik környeztük növényeit, s azok gondozását.
• Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
• Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
• Élvezik a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken való részvételt.
• Különbséget tudnak tenni az élő, és élettelen dolgok között.

GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A nevelőtestületünk arra törekszik, hogy a nevelés területén ne legyen szegregáció és megvalósuljon a hátrányos és a halmozottan–hátrányos helyzetű sajátos nevelési igényű gyerekek társadalmi integrációja.

Alapelvek:
A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyerekek közösségi befogadásának alapvető feltétele, hogy a többségi közösség tagjai elfogadják, hogy ők is közénk tartoznak, ezért amihez a normál helyzetű, és képességű emberek hozzájuthatnak, ahhoz nekik is ugyanolyan joguk van hozzájutni.
A velük kapcsolatos tennivalók társadalmi alapelve az, hogy a társadalmi támogatások eszközeivel el kell érni, hogy megmaradhassanak otthonukban, és lakóhelyi közösségükben, hogy kapják meg az életvezetésükhöz szükséges támogatásokat.
Az köznevelési esélyegyenlőségnek a társadalmi esélyegyenlőség céljait kell szolgálni.
Nevelési intézményünkben a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek integrált módon kapják meg a megfelelő ellátást.

Kiemelt alapelvekként kezeljük:
- A megkülönböztetés tilalma, egyéni bánásmód elve, mely vonatkozik a gyermek nemzetiségi faji származási, vallási, egészségi és társadalmi helyzetére egyaránt.
- Az emberi méltóság tiszteletben tartása.
- A szolidaritás erősítése.
- Méltányosság és rugalmas ellátás keretében biztosítani a nevelési program felülvizsgálatát a személyre szóló fejlesztési programok elkészítését.
- A civil társadalom és önkéntesek erősítése, a kirekesztés elleni küzdelembe való bevonása.
- A neveléssel összefüggő hozzáféréskor figyelemmel kell kísérni, hogy a törvények által biztosított juttatások eljussanak hozzájuk.
- A neveléshez kapcsolódó szolgáltatások eléréséhez azonos feltételeket, esélyeket kell biztosítanunk.

Célok:
- Minden halmozottan hátrányos helyzetű gyermek kerüljön be az óvodába.
- Az óvodai egyéni fejlesztési tervek igazodjanak a gyermek képességeihez.

- Biztosítani kell az egyéni sajátosságokhoz igazodó rendszeres és hatékony orvosi ellátást.
- A nevelés követelményeinek megállapításakor a gyerekek a képességeiknek megfelelő, teljesíthető, követelményekkel találkozzanak.
- A szülő és az óvoda kapcsolatának erősítésével az óvoda és iskola átmenet erősítése.
- Széleskörű kulturális sport és egyéb programok szervezése a szülők bevonásával.

ÓVODAI FEJLESZTŐ PROGRAM

Az óvodai integrációs programunk meghatározza az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlődésének elősegítésében.
A társadalmi szempontból hátrányos helyzetűek különösen a romák oktatási helyzetéről a legújabb kutatásokat alapul véve számtalan olyan tény írható le, melyek szükségessé teszik a társadalmi integráció oktatási eszközökkel való elősegítését.
Úgy gondoljuk, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.
Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első évei meghatározó jelentőségűek az idegrendszer a tanulás az adaptációs készségek alakulásában.
Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül- rendkívül hatékonyan fejleszthetőek.
A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat .
A szegényebb családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka, a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése, a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet hiányosságai . Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja.
Nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve - sikeresen ellensúlyozhatóak. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknek és képzettségüknek megfelelően kiemelt szerepük és felelősségük van. Az óvodai integrációs programunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását szolgálja.

CÉLOK:

1. l. A a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek integrált keretek között megvalósuló nevelése 3 - 7 éves kor között.

2. A korai prevenció megvalósítása az egészséges életmód, az érzelmi, értelmi, a szocializáció területén - együttműködve a családi és társadalmi környezettel a hátrányok leküzdése érdekében.

3. Biztosítani minden gyermek számára, különös tekintettel a a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknek a lehetőséget képességeik maximális

kibontakoztatásához. Egyénre szabott, differenciált képességfejlesztéssel, a gyermek egyéni fejlettségéhez igazított foglalkoztatási forma gyakorlásával.

4. Többségi, kisebbségi kulturális értékek megőrzése. A szociokultúra magas szintű biztosítása. otthonról hozott tudás, kultúra, érték elfogadása.

5. Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezet megteremtése.

6. A pedagógiai módszertani kultúra javítása, módszertani reper1oárunk állandó gazdagítása. folyamatos innováció, önképzés, team munka gyakorlása.
7. Együttműködés- partnerségi kapcsolatok kiépítése a szülőkkel, segítőinkkel, szervezetekkel.
8. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszerezésével.

SZERVEZÉSI FELADATOK

Sok felmérés bizonyítja, hogy a jelenlegi meglehetősen teljesítményorientált iskolarendszerbe eleve nagy hátránnyal lépnek be azok a gyermekek, akik nem jártak 3 évig óvodába. Tény, hogy az első 4 év a legfogékonyabb korszak a gyermek életében, a primer prevenciós lehetőségek, a családban fellelhető hiányok korai pótlása és az iskolai alkalmasság megalapozása miatt.

A felmérések alátámasztják, hogy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 90%- a cigány származású.

Településünkre is jellemző, hogy évről-évre növekszik a -hátrányos helyzetű gyermekek száma. Óvodánkban ez az arány 4O% -os. A a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodai beíratásának támogatásához minden lehetőséget mozgósítunk. A védőnő tájékoztat bennünket a leendő kiscsoportosok várható létszámáról és jelzést ad felénk a községből el , illetve ideköltöző családokról. Családlátogatások alkalmával igyekszünk a szülőket meggyőzni az óvodai nevelés fontosságáról. A cigány gyermekek többsége nagy családban él, nyitott a közösségi kapcsolatokra. Vonzalmuk az óvoda iránt mégsem alakul ki. A cigány családok egy része nem szívesen adja óvodába gyermekét mert félti a társak bántalmazásától . Gyakran érdeklődnek a gyermek biztonságáról, mintha a saját nevelésükben jobban bíznának.

A cigány gyerekek beilleszkedését nehezíti az eltérő értékrend, a család és az óvoda között. NEURALGIKUS pontja a család eltérő napirendje és az óvodától nagyobb szabadságfokot biztosító életvitele, a szülők munkanélkülisége. Igyekszünk elérhetővé és vonzóvá tenni a roma családok számára az óvodai nevelést. A szülők munkába állásának lehetőségét, óvodánk rugalmas nyitva tartásával segítjük elő.

A családok anyagi szűkössége, kedvezőtlen szociokulturális háttere sokszor akadály a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járásának. /öltözködés, időjárás /. Ezért gyakoriak az 1 - 2 napos hiányzások. Az óvodától hosszabb ideig távol maradó gyermekek felkutatásában segítségünkre van a Kisebbségi Önkormányzat elnöke. Hosszabb hiányzás esetén / betegség / orvosi igazolást kérünk. Az igazolatlan hiányzásokat próbáljuk minimálisra csökkenteni.

Óvodánkra jellemző, hogy mindent megteszünk annak érdekében. hogy ezek e gyerekek rendszeresebben vegyék igénybe az óvodai nevelést.

Egyre több család partner abban, hogy gyermekét sajátjánál jobb jövőhöz segítse és tisztában van azzal, hogy a jobb élethez az út az óvodán és az iskolán keresztül vezet. Fontosnak tartjuk, hogy mi óvodapedagógusok a cigány családokkal megismerkedve alkossunk véleményt az adott gyermek családjáról, nem általánosítás, előítéletesség és mások benyomásai alapján. Fel kell fedeznünk, építenünk kell a családi nevelés apró értékeire, törekednünk kell a gyermeken keresztül a családok szemléletének formálására.

SEGÍTŐ ÉS FEJLESZTŐ ELJÁRÁSOK AZ EREDMÉNYES INTEGRÁLÁS BIZTOSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

Az integráció új feladatkör számunkra, bár a differenciálás évek óta feladatunk. Vegyes életkorú csoportokat igyekszünk kialakítani, mivel a több korosztály egymásra gyakorolt hatása erőteljesebb, jól szocializálják az óvodakezdőket, a szokások elsajátítása terén is. A gyerekeket segítjük abban, hogy ki - ki felfedezze sa1át képességeit, tehetséges vonásait, képessé váljanak különböző közösségekbe beilleszkedni, érzelmeiket, konfliktusaikat kezelni tudják, a kudarcokat bírják elviselni, és fedezzék fel azt a saját utat, ami számukra a kiegyensúlyozottságot, boldogságot jelenti.
- Az óvodába lépéskor egy komplex állapotfelmérést végzünk.

Az anamnézis felvételére, minden beszédhiba, kommunikációs és nyelvi zavar , pszichés probléma, részképesség gyengeség esetén szükség van.

Feltárhatja a panaszok organikus , idegrendszeri okait, a genetikai hátteret, a fejlődésbeli eltéréseket, az esetleges neuratizáló tényezőket, a problémákat előidéző. fenntartó és súlyosbító körülményeket.

Az óvodai mérés a gyermek képességeinek fejlettségi szintjét hivatott megállapítani. A mérés során, a gyermekről egy objektív , teljes képet tudunk alkotni, mely a gyermek fejlesztésének irányát is megmutatja.

Óvodánkban a kis - középső csoportos korú gyermekek képességeit a fejlesztőpedagógusok által összeállított mérőeszközökkel mérjük.
Forrása: Kelemen Lajos: Képességmérés az óvodában című könyv
Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenciós
Óvodai Program / Kudarc nélkül az iskolában/

A nagycsoportban a DIFER - tesztcsomag mérőlapjait alkalmazzuk a képességek megállapításához .

A csoportokban a mérések év elején és év végén történnek. Az év eleji mérések tükrében tervezzük, végezzük a fejlesztő munkát. A beszédhibás gyerekek szűrését logopédus végzi. Aki heti rendszerességgel jár az óvodánkba. A nagy 1étszámú beszédhibás gyermekek miatt csak a nagycsoportosokkal tud foglalkozni. Ő készíti el a dislexia vizsgálatát is.
A problémás gyermekek estében a Pedagógiai Szakszolgálat segítségét vesszük igénybe.

HOGYAN VÉGEZZÜK A FEJLESZTÉST?
A fejlesztés célja:

A tanulási nehézséggel /zavarral / küzdő gyermekeknél gyakran tapasztaljuk a képességstruktúra fokozottságát. Bizonyos területek kiemelkedők, mások jelentős elmaradást mutatnak. A fejlesztés célzottan azokra a területekre irányul, amelyekben a teljesítmény elmaradást mutat. Munkánk során azokat a képességeket hívjuk segítségül, amelyekben a gyermek sikeres.

A fejlesztés alapvető szempontjai :
Kiindulópontunk a gyermek életkorából függetlenül az a fejlesztési szint, ahol még a funkciók épek, működnek, ezért azokon a területeken jól teljesít. A haladási tempót a fejlődési ütem határozza meg. Ha szükséges, egészen kis lépésekben haladunk. Addig nem lépünk tovább, amíg a gyermek teljesítménye nem megfelelő. Betartjuk a fokozatosság elvét, figyelünk a feladatok egy-másra épülésére, hagyunk időt a gyakorlásra, a képességek megszilárdulására. A foglalkozásokat áthatja a játékosság, kerüljük a kényszerítőhelyzeteket. Igyekszünk több érzékelési csatornát bevonni a fejlesztésbe, ezzel is segítjük a képességek megszilárdulását.

A fejlesztés körülményei:
A fejlesztésre főként a csoportban nyílik lehetőség, ekkor munkánk hatékonyságának alapja a kiscsoportos , egyénre szabott, differenciált fejlesztés. A fejlesztés egy másik formája. ha a részképesség nehézséggel /zavarral / küszködő gyermekkel külön kiscsoportban ,vagy egyénileg foglalkozunk. Nyugodt, elfogadó légkört teremtünk, ahol nem tudatosítjuk a hiányosságokat, viszont kiemeljük az eredményeket. Arra bíztatjuk őket, hogy kérdezzenek, ha valamit nem értenek. Minden esetben kerüljük a negatív visszajelzéseket. Az elért teljesítmény mellett, kiemelten értékeljük a gyermek erőfeszítéseit, a szorgalmát és a kitartását.

A fejlesztés időtartama:
- Alkalmazkodunk a gyermek teherbíró képességéhez, figyelmi állapotára. A foglalkozások időtartamát fokozatosan növeljük. Szükség esetén rövid szüneteket, lazító játékokat iktatunk be.

A fejlesztés eszközigénye:
- A fejlesztő foglalkozások eszközeinek megválogatásánál, különösen fontosnak tartjuk a játékosság elvének szem előtt tartását.
- A képességeket minél érdekesebb feladatokon keresztül fejlesztjük. Az ingergazdag környezet megteremtésével, felkelthető és fenntartható a gyermek figyelme, azonban a túl sok inger egyben gátolhatja is a figyelem fixációját.
- Végső célunk a hatékony fejlesztés' melynek segítségével iskolakezdésre kialakul a,, totális érzékelő apparátus" amely a fogalmi gondolkodás kialakulásának feltétele. Az eredményesség érdekében már az óvodáskor elejétől alkalmazzuk a prevenciót.

Programunkban a fejlesztő tevékenységünket a következő témakörökre tagoljuk:
I. Mozgásfejlesztés / nagy és finommotorika /
II. Testsémafejlesztés- téri tájékozódás fejlesztése
III. Percepciófejlesztés / az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges alapvető pszichikus funkciók /

Pontos differenciált vizuális észlelés
- alak, forma, méret, szín pontos felfogása,
- összetartó részek értelmes egészként való észlelése / Gestalt- látás/

- megadott formák, színek megtalálása, kiemelése egy képi környezetből /figura, háttér észlelése /
- adott tárgyak térbeli helyzetének helyes felismerése, megítélése
- vizuális információk téri elrendezése, sorbarendezése, szekventálása.

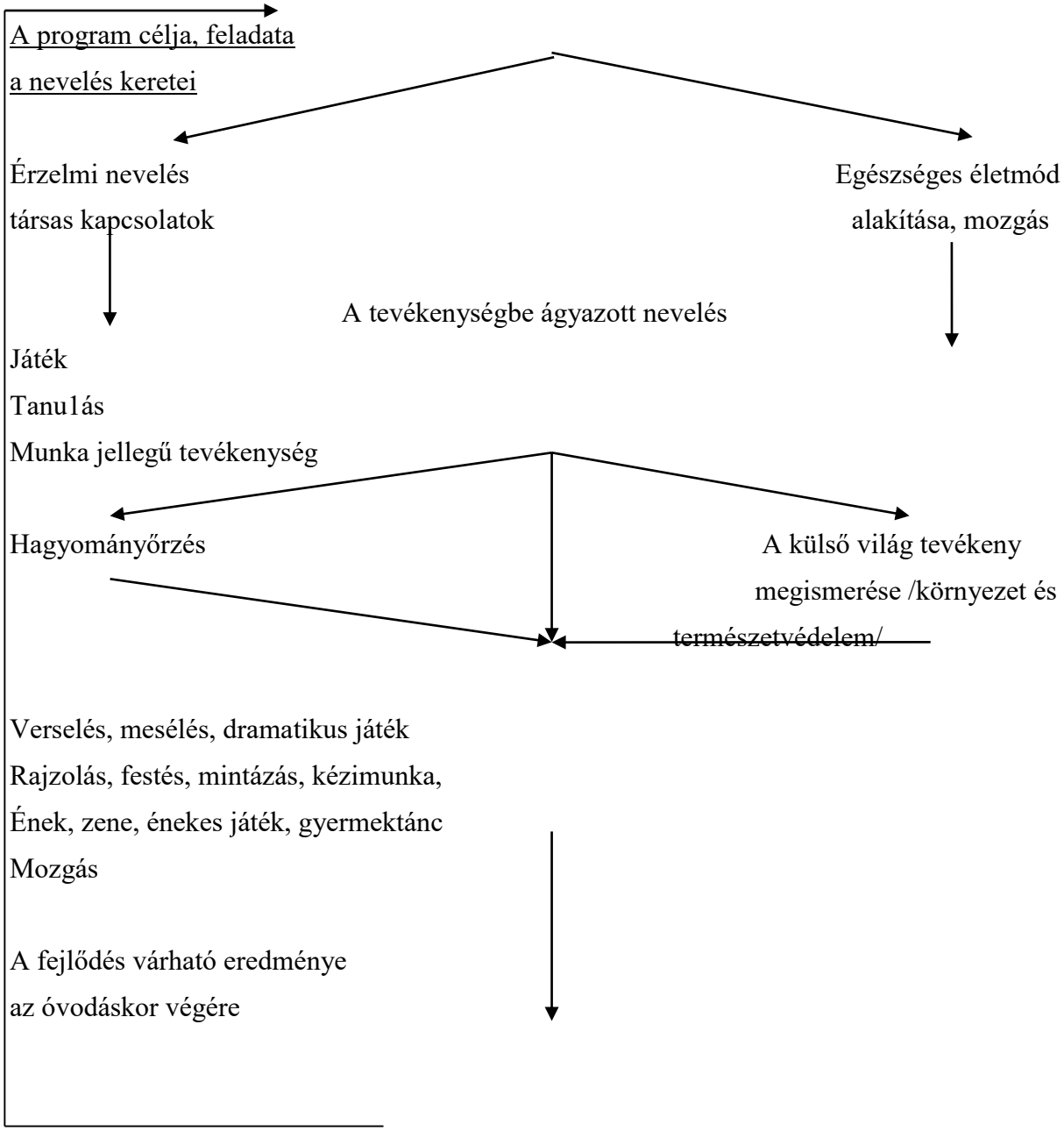
A hallott / auditív / információk

- pontos észlelés. Megkülönböztetése,
- adott hangok kiemelése
- adott hangok helyes egymásutániságának felismerése, hangcsoportok egységbe foglalása.

Összerendezett, koordinált mozgás

- szem és a kéz összerendezett célszerű mozgása.
- A látott, hallott információk összekapcsolásának képessége, motoros visszaadása /keresztcsatornák együttműködése /.
- Rövid idejű vizuális és térbeli memória.
    - Szándékos figyelem, fegyelem koncentráció.

A PROGRAM RENDSZERTÁBLÁJA

A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK

Intézményünk nem határoz meg további elveket.

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

1. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja /ONP/
2. Nagy Jenőné: Óvodai Programkészítés, de hogyan?
3. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenciós Óvodai Program
4. Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
5. Óvoda az ezredfordulón MKM Budapest 1998
6. Mérei Ferenc - Biné Ágnes: Gyermeklélektan
7. Dr. Buda Béla: A fejlődés és nevelés pszichológiája 9. Kósáné Ormai Vera: Fejlődés lélektani vizsgálatok
8. Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével
9. Psenákné Gregor Klára: Kötetlenül komplexen
10. Tolnai Gyuláné: Iskola előkészítő az óvodában
11. Forrai Katalin: Ének az óvodában
12. Törzsök Béla: Zenehallgatás
13. Ludánszkiné Szabó Éva: Óvodai zenei hagyományápolás - népszokások
14. Kerényi György: Jeles napok dalai
15. Dr. Kovácsné Mészáros Gabriella: Minden napra egy mese
16. Bakonyiné Vincze Ágnes, Mozgás a szabadban
17. Murainé Szy Éva: Játékos Beszédnevelés Komplex Prevenciós Óvodai Program
18. Nagy Béláné: Táncos játékok az óvodában

ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

NEVELÉSI PROGRAM

BEVEZETŐ

Az iskolában a nevelő-oktató munka a pedagógiai program alapján folyik. A pedagógiai program az iskola pedagógiai stratégiai terve, amely hosszú illetve középtávra – az intézményben működő évfolyamok számához kapcsolódva legalább egy képzési ciklusra – határozza meg az iskolában folyó nevelés-oktatás rendszerét: céljait, feladatait és tevékenységeit.
A pedagógiai program ebből következően az iskola szakmai önmeghatározásának dokumentuma, egyben szakmai autonómiájának biztosítéka is.
A pedagógiai programban, mint stratégiai tervben foglaltak akkor valósíthatók meg, ha ahhoz kapcsolódva:

- évente meg vannak határozva az aktuális célok és
- az ehhez kapcsolódó feladatok teljesülnek.

A pedagógiai program megvalósításának meghatározó feltétele az iskola éves, rövid távú pedagógiai célokat és feladatokat is tartalmazó munkatervének elkészítése és végrehajtása.

ISKOLATÖRTÉNET

„ Olyan lesz a jövő iskolája, mint amilyen a ma iskolája.”
/ Szent-Györgyi Albert/
„ A tapasztalt ember tanítómestere a tudatlannak. A tudatlan ember: amin a tapasztalt dolgozik. Az aki a tanítóját nem teszteli, és nem szereti azt, min dolgozik tévedésben van, bármily eszes ember volna.”
/ Lao-ce /
„ A nép olyan, mint a birka. Ha jó pásztor tereli őket, mennek engedelmesen s meg is híznak mellette. Ha hitvány a pásztor, elbitangol a nyáj.”
/ Wass Albert/
2 A néptanító szívét vasból alkotta az Isten, hogy elbírja azt a sok kegyetlen lábat, amivel a sors meggázolja.”
/ Gárdonyi Géza/
A falu iskolájáról az első adatunk a XVI. századból való. Ebben az időben az írás-olvasás megtanítása volt a legfontosabb feladat. 1848-ban hat osztályban folyt a munka, minden tantárgyat egyetlen tanító tanított. 1908-ra elkészült az új iskola. 1912-ig csak férfi tanítója volt a községnek. 1914-ben alkalmaztak először női tanítót. 1948-ig a korábbi gyakorlatnak megfelelően a felekezeti iskolákban folyt az oktató-nevelő munka.1948-ban bekövetkezett az államosítás. A megnövekedett létszámú tanulósereg, a 8 évfolyamossá történő fejlesztés, a szakosítás szükségessé tette a képzett pedagógusok munkába állását. Kevés lett a község 4 tanterme. 1955-60 között szakaszosan épült 4 új tanteremmel a mai épületünk régi szárnya. 1989. augusztus 20-án került sor annak az épületnek az átadására, amelyben jelenleg is tanítunk. Ez új lehetőségeket nyújtott az oktató-nevelő munkához. Szaktantermeket alakítottunk ki. Beindíthattuk a művészetoktatást furulya, zongora, képzőművészeti és néptánc tanszakon. A gyerekek 6 évfolyamon végzik tanulmányukat, amiről bizonyítványt is kapnak. A pályázatok

segítségével a meglévő technikai állományunkat fejlesztettük(interaktív táblák).Iskolánkban a szakos ellátottság 100%-os. Büszkék vagyunk a tehetséggondozás területén elért eredményeinkre.
A társadalom, a pedagógusok és a szülők célja azonos: gyermekeinkből művelt, jól képzett, az életben boldogulni tudó embereket szeretnénk nevelni. Iskolánk hosszú múltja alatt többször változtak az iskola falai, épületei, de nem változott a bennük munkálkodó pedagógusok fő célja: emberséget és tudást adni a felcseperedő gyerekeknek.

Gazdálkodás

Az intézmény önálló gazdálkodó költségvetési szerv a Baptista Szeretetszolgálat fenntartásában.

Földrajzi környezet

Iskolánk a település egyetlen alsó fokú köznevelési intézménye. 17 km-re fekszik a megyeszékhely, mely számunkra sok tekintetben előnyös. Közigazgatásilag Nyírbogdány községhez tartozik a hozzá 4 km-re lévő úgynevezett gyártelepi terület. A Gyártelepen közel 800 ember él. A gyártelepi gyerekek a Volán menetrendszerű járatával a központi iskolába járnak tanulni. A község családjainak anyagi, szociális és kulturális helyzete rendkívül változó. Egyre több tanuló szorul segítségre, támogatásra. Ezek megoldására rendkívüli erőfeszítésre van szüksége az önkormányzatnak, az intézmény fenntartójának és maguknak az intézményeknek.
Iskolánkban jelenleg 8 tanulócsoportban, 2 napközis és 1 tanulószobai csoportban folyik az oktatás.

Tanuló létszám az elmúlt öt évben:

2015-2016/ 202 fő
2016-2017/ 182 fő
2017-2018/ 171 fő
2018-2019/ ??? fő
2019-2020/ 198 fő

A 2017/2018.tanévtől felmenő rendszerben bevezetve általános iskolai felnőttoktatást indítunk 5-8.évfolyamon, esti tagozaton. Az iskola beiskolázó körzete Nyírbogdány és környéke.
A felnőttoktatásban részt vehetnek a tanulók attól az évtől kezdődően, amelyben nyolc évfolyamos általános iskola esetén tizenhetedik életévét betölti és kizárólag felnőttoktatásban kezdhet új tanévet.
A tanuló attól a tanévtől kezdve folytathatja a tanulmányait felnőttoktatás keretében, amelyben a tizenhatodik életévét betölti.
Sajátos nevelési igényű tanuló, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló esetén, továbbá, ha a tanulmányi követelményeket azért nem tudták teljesíteni, mert a tanuló tartós gyógykezelés alatt állt, a meghatározott életkorhoz kettő évet hozzá kell számítani.
A nevelőtestület életkor, szakmai gyakorlat szerinti összetétele ideálisnak mondható. Az idősebbek tapasztalata mellett a fiatalok lendülete kell, hogy biztosítsa az eredményes munkát. Ismereteiket, módszertani megújulásukat, a szakmai kihívásoknak való megfelelést önképzéssel és a szakmai továbbképzéseken való részvétellel biztosítják.
Intézményünk a Rétközi Iskolaszövetségnek a tagja, mely a térségben működő iskolák szakmai munkáját segíti, és megteremti a lehetőségét annak, hogy tanulóink szaktárgyi versenyeken vegyenek részt. Iskolánkban az alapfokú oktatás mellett művészetoktatás is folyik
Az alapfokú művészetoktatás keretében 3 különböző területen folyik a képzés: néptánc, képzőművészet, zene (furulya, zongora).

Iskolánkban jelenleg két idegen nyelv oktatása folyik. Angol illetve német nyelvet választhatnak diákjaink.
Számítástechnika tantermeink és gépparkunk lehetővé teszi a tanórán és egyéb foglalkozás keretében informatikai oktatást 4. évfolyamtól – minden tanuló számára.
A sportolás feltételeit a tornaterem és a sportpálya biztosítja.
Iskolánkban működik a DÖK, melynek segítő nevelője céltudatosan készíti fel a gyerekeket életük szervezésére, annak irányítására és döntésekre. Megtanulják jogaikat és kötelességüket, egymás segítését. Az iskolagyűlések demokratikus gondolkodás és cselekvés lehetőségét biztosítják tanulóinknak.
Személyiségformálásban jelentős szerepet játszanak ünnepélyeink, rendezvényeink, melyek igazi élményt nyújtanak mind az iskolai mind a szülői közösségnek.
Kiemelkedő a rendszeres filharmónia előadássorozat, a művészeti iskola gálaműsora, a Kazinczy-hét és más kulturális rendezvények.
A szülői környezet jelentős részben támogatja az iskola munkáját, hisz mindannyian az eredményes nevelőtevékenység érdekében dolgozunk, hogy gyermekeinket segítsük, életre neveljük, arra kellő mértékben felkészítsük.

Pedagógiai feladataink: a helyi tantervben megfogalmazott alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, a Nat-ban szereplő kulcskompetenciák és fejlesztési feladatok megvalósítása, valamint az ezekre épülő differenciálás. Célunk, hogy tanulóink: a különböző szintű adottságaikkal, az eltérő mértékű fejlődésükkel, az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel, szervezett ismeretközvetítéssel, spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.
2017.szeptember 1-től iskolánkban beindul az általános iskolai felnőttoktatás 5-8.évfolyamon, felmenő rendszerben bevezetve. Az indítás oka, hogy több, a településen és a környéken elő felnőtt jelezte, hogy szeretné befejezni az általános iskolát.
A felnőttek általános iskolája 5-8. osztályának feladata az alapműveltségre épülő általános alapműveltség közvetítése.
Olyan ismereteket és képességeket nyújt, amelyek átfogják az általános alapműveltség általános iskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (megszakított) iskolai tanulmányait, eredményeit, rendezve és kiegészítve ezeket. Ebből kiindulva megteremti a munkaerő-piaci szakképzés vagy a szakiskolai és a középiskolai továbbtanulás lehetőségét.
Az iskola nevelési programja és a helyi tanterve szoros egységet alkot. A nevelési programban meghatározott nevelési alapelveket, a kitűzött célokat és feladatokat elsősorban a tanítás - tanulás folyamatában a helyi tanterv megvalósításával és egyéb tevékenységgel éri el az iskola.
A különböző ismeretek elsajátítása során törekszünk a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumainak, képességeinek a kialakítására, fejlesztésére.
A tananyag feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozza a tanulók: műveltségét, világszemléletük, világképük formálódását, társas kapcsolatát, eligazodásukat saját testükön, lelki világukban, tájékozódásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

MŰVÉSZETOKTATÁS

Intézményünkben önállóan a 2000/2001-es tanévtől folyik művészetoktatás. Az ezt megelőző négy évben az ibrányi általános iskola tagintézményeként működtünk. Községünkben valós igény hívta életre az önálló, több tanítvánnyal foglalkozó iskolát.
Intézményünk szoros kapcsolatot épített ki a község hivatalos, civil szervezeteivel. Aktív részesei vagyunk a község mindennapjainak és ünnepeinek. Akik a művészeti foglalkozásokon

részt vesznek, hasznos tevékenységre, örömteli időtöltésre lelnek a társaikkal való együttlétben, az alkotó munkában. Közös fellépések, táncelőadások, színházi előadások erősítik az egymáshoz tartozás érzését. Valljuk, hogy személyiséget formálni csak egész személyiségre hatni tudó tanárok segítségével lehet, akik táplálják a tanulók kialakuló érzésvilágát, egyfajta minőségre törő igényességet alakítanak ki bennük.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a tanítványokban a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi képesség.
A művészetoktatás intenzíven fejleszt számos képességet és az itt tanultak hatékonyan segítik az iskolai munkát. A művészetoktatás nevelő hatását lemérhetjük a közismereti tárgyak elsajátítása során, a tanulók magatartásában, értelmi, esztétikai fejlődésében.
A kiművelt tanítvány mozgáskultúrája hatványozottan gazdagodik, míg a tempó és a dinamika betartása, a tánclépések megtanulása a koncentráció, az önfegyelem állandó jelenlétét feltételezi.
A mozgásművészet elősegíti a tanulók fizikai és szellemi fejlődését, megismerteti őket a mozdulat és a zene viszonyával, az ösztönösség és a tudatosság egyensúlyával.
Gyermekeink bepillanthatnak ebbe a megfoghatatlan és mindig megújuló, testet-lelket gyönyörködtető örökérvényű művészetbe, melyet úgy hívnak: tánc.

Iskolánkban a következő művészeti ágak/tanszakok működnek

Táncművészeti ág:

- néptánc
- moderntánc
- társastánc tanszakok

Képző- ***és iparművészeti ág:*** képzőművészeti

- grafika és festészet
- fém- és zománcművészet
- fotó és film tanszakok

Szín - és bábművészeti ág:

- színjáték tanszak

Zeneművészeti ág:

- furulya
- gitár
- zongora
- szintetizátor tanszakok

A nevelés és az oktatás nem választható el egymástól, nem állítható szembe egymással. Az oktatás a nevelés része.

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

PEDAGÓGIAI ALAPETVEINK

- iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása -

A nyírbogdányi Kazinczy Ferenc Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Iskolában tanító pedagógusok mindennapi nevelő - oktató munkájukban az alábbi felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni:

1. Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.

Ennek keretében:

- gyermekszereteten alapuló, gyermeki jogokat tiszteletben tartó, gyermekközpontú pedagógia megvalósítása,
- biztosítjuk és működtetjük a demokratikus fórumokat, melyeken a tanuló szabadon véleményt nyilváníthat,
- minden tanuló számára biztosítjuk, hogy egyéni képességeiknek megfelelően felkészítjük a következő iskolafokra.
- hangsúlyozzuk a kötelességek és a jogok egyensúlyának fontosságát,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulati segítségére, tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
  - tanuló és tanuló,
  - tanuló és nevelő,
  - □ szülő és nevelő,
  - □ nevelő és nevelő között.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alapműveltséget nyújt,
- iskolánk olyan - az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó - ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák, az egyéni és csoportos tanulás módszereit,
- szeretnék elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánumra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat, □ törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.
- Törekszünk az alkalmazható tudás megszerzésére.
- Tanulóinkban kialakítjuk együttműködésére, a társas kapcsolatokra épülő ismeretszerzés fontosságát.

- Törekszünk az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges képességek, kompetenciák megalapozására.

Alapelvek:

- A pedagógiai munka lényege: a szabadságra nevelés. Az irodalom tanításával, a nyelvek oktatásával, a zenei neveléssel, a matematika, fizika, történelem oktatásával, a sporttal, technikával és informatikával a fiatalember személyes szabadságát kell szolgálni.
- Segíteni kell a tanulók egyéni képességeinek kibontakozásában.
- Tiszteletben kell tartani a tanulók személyiségét, figyelembe venni egyéni képességeiket. Törekedni kell arra, hogy egyetlen tehetség se kallódjon el.
- Diákokkal előre meg kell ismertetni a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják a velük szembeni elvárást.
- A fiatalokat a felelős állampolgári létre, az egymásért való felelősségre, a család, haza, munka szeretetére és megbecsülésre kell nevelni.
- Az értelem fejlesztésével együtt fontos az érzelmi és akarati élet formálása.
- Meg kell tanítani a kudarcot is elviselni, feldolgozni és értékelni.
- A nevelésen és az oktatáson sugározzon át a természethez való megváltozott viszony, az ökológiai szempontok előtérbe kerülése, az élet és a természet szeretete, a természeti kincsek és az épített örökség megbecsülése.
- Tervszerű és következetes nevelő-oktató munkával fejleszteni kell a tanulók alapkészségeit.
- Erősíteni kell a tanulók iskolához való kötődését. Ennek érdekében olyan légkört kell megteremteni, hogy az iskolában otthon érezhessék magukat a gyerekek.
- Az iskolában olyan, - az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a tudományokra vonatkozó – ismereteket kell közölni, melyek megalapozzák a tanulók széleskörű műveltségét, elősegítik az értelmi, erkölcsi eligazodásukat az őket körülvevő világban.
- Erkölcsileg, szellemileg és testileg egészséges nemzedéket kell nevelni.
- Fontos a pontosság, fegyelem és az önfegyelem gyakorlása.
- A tanulóknak érezniük kell a felelősséget a Föld globális problémái iránt, és tudatosítani kell bennük, hogy a mindennapi életben is figyeljenek környezetünk megóvására.
- Törekedni kell a szociális hátránnyal, tanulási nehézséggel vagy beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő gyerekek hátrányának leküzdésére.
- Fontos a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, valamint aktív részvétel a lakóhelyünk életében.

CÉLOK, FELADATOK

- Az iskolában folyó oktató-nevelő munkának tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogatnia kell az egyéni képességek kibontakozását. - Gondoskodni kell:

- az általános és széles alapműveltség biztosításáról minden tanulónál,
- tanulási kudarcok megelőzéséről,
    - a sikeres beilleszkedés elősegítéséről,
- a szociális hátrányokból adódó hátrányok kompenzálásáról,
- önismeret fejlesztéséről,
- önellátásra való képesség és igény kialakításáról a napi szükségletek kielégítésében (tisztálkodás, öltözködés, iskolai felszerelés stb.),
- a testi nevelésről, mely a tanórákon, kirándulásokon és túrákon, különféle sportrendezvényeken, sportköri foglalkozásokon valósul meg,

- a tanuláshoz szükséges szövegértési és szövegalkotási képességek fejlesztéséről,
- arról, hogy a tanulók rászokjanak a tanórák alatti munkafegyelemre, a házi feladatok elkészítésére, az iskola házirendjének megtartására, valamint az utcán, a közlekedésben való fegyelmezett viselkedésre. Fontos:
- a család tiszteletére, a szülők, nagyszülők megbecsülésére, szeretetére, udvariasságra, figyelmességre, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartására nevelés,
- az esztétikai nevelésben a képzőművészetek, a zenei kultúra oktatása, valamint a beszéd, a viselkedés, az öltözködés és a környezet kultúrájának elsajátítása.
- Magyarország megismerése, szeretete és megóvása,
- a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadása, megőrzése, az egyetemes kultúra közvetítése, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése,
- a Kárpát-medence, különösen a környező országokban élő magyarság életének megismerése, az Európához tartozásunk erősítése,
- a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése,
- a nemzeti kultúra ápolása, hazaszeretetre nevelés, hagyományaink, ünnepeink megismertetése, átörökítése.
- teljesítmény növelésére sarkalljik tanítványainkat , hogy *az elsajátított tudás értékálló és a kor igényeinek megfelelő* legyen,
- az általános iskolai követelmények minél magasabb szintű elsajátításáról,
- a tanulók továbbtanulási esélyeinek a növeléséről,
- az alkalmazható tudás elsajátíttatásáról.

Az iskola célja, hogy a családdal együttműködve :

- cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.

Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy tanulóink:

- a haza felelős polgárává váljanak;
- kifejlődjék bennük a hazafiság érzelemvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyenek szert;
- megtalálják helyüket a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjenek a tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyenek képesek felelős döntések meghozatalára a maguk és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- váljanak képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerjenek meg és értsék meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsák értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

A tanulók legyenek képesek:

- az idejüket önállóan és hatékonyan beosztani,
- saját képességeiknek megfelelő szinten teljesíteni a tanulmányi követelményeket.

MŰVÉSZETOKTATÁS

A tanulók számára biztosítjuk:

- a készségeik, képességeik fejlesztését,
- alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását,
- tehetségük gondozását.

Célunk:

- követelmények teljesítésével történő képesség– és személyiségfejlesztés,
- az integrált oktatás–nevelés megvalósítása,
- az esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőkészség kompetenciaterület fejlesztése.
- a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztése.

A művészetoktatás a készség– és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

A művészetoktatás helyi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

A művészeti nevelés általános célja

A művészeti nevelés a személyiség fejlesztés fontos része. Sajátos tulajdonságokat, képességeket fejleszt.

Épít a gyermek:
- nyitottságára
- fogékonyságára
- esztétikum iránti érzékenységére
- alkotási vágyára

Ezt szem előtt tartva, speciális művészeti ismereteket nyújtva az alkotó munkával együtt járó, pozitív élmények segítségével hozzájárul egy harmonikus kreatív személyiség kialakításához. Ösztönzi a gyermeket a tolerális kapcsolattartásra, együttműködésre.

A művészeti területek közös általános követelményei

***Tanulóink tudják, ismerjék*:**

Művészeti emlékeink, hagyományaink ápolásának szokásrendszerét.
Nemzeti, nemzetiségi, etnikai kisebbségi művészet kulturális értékeit.
Európai és egyetemes művészeti kultúra jellemzőit, értékeit.
Kulturált beszéd és magatartási formákat.
Művészetekhez kapcsolódó kommunikációs és metakommunikációs jelrendszert.

Fejlődjön a tanuló:

Kreativitása
Ízlése
Emlékezete
Képzelete
Improvizációs készsége a különböző művészeti területeken

Alkalmazkodó képessége, toleranciája
Gondolkodása
Figyelme
Koncentrációs képessége
Problémaérzékenysége

Alakuljon ki a tanulókban:

A művészetek iránti igény.
Interpretáláshoz szükséges önfegyelem.
Rendszeres munka iránti igény.
A szabadidő kulturált eltöltése iránti igény.

A pedagógusok felelősségteljes feladata felismerni a tehetségeket, tehetséggondozó versenyek szervezésével a tehetségek motiválása.

Művészeti iskolánk siker kritériumai

Pedagógiánk alappillére a *gyermekközpontúság.*

- Célunk olyan légkör kialakítása, ahol a tanuló és a tanár egyaránt jól érzi magát. Olyan egyéni élményekhez, sikerekhez juttatni a gyermeket, ahol *önálló művészi gondolatai megvalósulhatnak***.**
- Célunk, hogy a tanuló *önmagához képest* az optimum szintre jusson el. Mindezt a tanítási órákon kívüli előadások, kiállítások, versenyek, találkozók megszervezése növeli.
- A tananyag feldolgozása és az ezekhez kapcsolódó módszereket úgy választjuk meg, hogy az adott szakirány pedagógusa is tudja, hogy az itt folyó nevelés általános művészeti nevelés. Az itt tanuló gyerekek nagy része *művészet*eket értő - *és befogadó* felnőtté fog válni, nem pedig hivatásos művésszé.
- Ösztönözni kívánjuk diákjainkat abban, hogy a programok tervezésének, szervezésének, megrendezésének *alkotó résztvev* legyenek.

Olyan *problémamegoldó* egyénné nevelni, aki tudja, hogy a küzdeni tudás a legfontosabb.

Feltételrendszer

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételeket „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” részletesen megfogalmazza. Rövid és hosszú távú tervünk, hogy eszközeinket folyamatosan bővítsük, hogy teljes eszköztárral rendelkezzünk, úgy ahogy a 11/1994.(VI.8.) MKM. 7. számú rendelet melléklete megkívánja. (részletes felsorolás mellékletben).

Személyi feltételek.

A művészeti iskola programjának megvalósításához elengedhetetlen, hogy az adott tanszakokon szakmailag felkészült és megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek tanítsanak. (oklevelek másolata a mellékletben)

FELNŐTTOKTATÁS

célja

Az általános iskolából korábban lemorzsolódott tanulók ismereteinek a bővítése, az általános iskola elvégzése,
továbbtanulás, Feladata:
a korábbi ismeretek felelevenítése, az új ismeretek rögzítése,

alkalmazható tudás megszerzése,
kompetenciafejlesztés,
a tanulás tanítása, a tanulás megszerettetése.

Értékek – Kiemelt fejlesztési feladatok
Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános **emberi és a nemzeti értékek** tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos **alábbi értékeket** tanulóink elsajátítsák, ezek képviselete váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.
Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és egyéb nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.
Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	**Közvetett módszerek**
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	Követelés. Gyakoroltatás. Segítségadás. Ellenőrzés. Ösztönzés.	A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. Hagyományok kialakítása. Követelés. Ellenőrzés Ösztönzés.
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	Elbeszélés. Tények és jelenségek bemutatása. Műalkotások bemutatása. - A nevelő személyes példamutatása.	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	- Magyarázat, beszélgetés. - A tanulók önálló elemző munkája.	Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. Vita.

ESZKÖZÖK ÉS ELJÁRÁSOK

- fokozatosan **átvezetjük a gyermeket** az óvoda játékközpontú cselekvéseiből **az intézményi tanulás tevékenységeibe**;
- **mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz**, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a **mozgásigény kielégítésével**, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése;
- az **önismeret** alakításával, a **fejlesztő értékelés** és **önértékelés** képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;

- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont**: az életkori jellemzők figyelembevétele**; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- **az 16 óráig tartó bent tartózkodás során a nevelés és oktatás - egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni képességéhez igazodó fejlesztés teljes folyamatát**, biztosítva a tanulóknak a pihenés, a kikapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét;
- **a kreativitás fejlesztése**; - az egyéni képességek figyelembe vételével az **írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés**; **a tanulók egészséges terhelése**, **érési folyamatuk követése**, személyre szóló, **fejlesztő értékelésük**;
- a személyiség **erkölcsi arculatának, értelmi és érzelmi alapozásával**; helyes **magatartásformák megismertetésével** és gyakoroltatásával;
- a 16 óráig tartó foglalkozások és tanulószobai foglalkozások elősegítik a tanulók felkészülését, a tehetségnevelést, egyéni megsegítést;
- a **kortárs kapcsolatok** megerősítésével; a mindennapi életvitellel összefüggő **praktikus ismeretek** nyújtásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat **és az alapvető képességek, készségek elsajátításával**; a **mentális képességek** célirányos fejlesztésével; **az önálló tanulás és az önművelés alapozásával**;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő **kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat**; **projekteket, projektnapokat, témahetet, témanapokat;**
- növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.). az intézmény épít a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre;
- a tanulók megszerzett tudásukat **valóságos feladatok, problémák megoldásában**, **konfliktusok kezelésében** is alkalmazzák, döntésképességüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik;
- az iskolában folyó nevelő – oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési rendszerében meghatározott rend szerint **funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket**;
- **alkalmazzuk a tanuló-megismerési technikákat, módszereket és eszközöket;**

Művészetoktatás

Pedagógiai eszközeink:
A pedagógiai eszközök megválasztásában kitüntetett szempontok:
Minden gyermek számára, az életkori jellemzők figyelembe vételével, képességeinek, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítani.
Személyes példamutatással neveljük növendékeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.

A meggyőzés, a felvilágosítás és a tudatosítás módszerei a tevékenyég megszervezésének módjai: megbízás, ellenőrzés-, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.

Ösztönző módszerek: helyeslés, bíztatás, elismerés, szereplési bemutatkozási lehetőség, dicséret, oklevél, osztályozás, jutalmazás.

Gátlást kiváltó módszerek, melyek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák: ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás.

Oktatás-szervezési eljárásaink:

Előadás, magyarázat, megbeszélés, vita, tanulói kiselőadások, elbeszélés, szemléltetés, projektmódszer, kooperatív oktatási módszer, szimuláció, szerepjáték, játék, házi feladat.
Az oktatás szervezési módjai: frontális munka, egyéni munka, párban folyó munka, csoportmunka.
Az alapfokú művészeti iskolában a főtárgy elméleti és gyakorlati oktatása, valamint a konzultációs tanórai foglalkozás egyéni foglalkozás keretében is folyhat. Az alapfokú művészetoktatás zeneművészeti ágában a tehetséggondozás érdekében egy-három fős foglalkozás tartható. Az egyéni foglalkozást az intézmény az alapfokú művészetoktatás zeneművészeti ágában a hangszeres és énekes főtárgyi óra esetén egy-egy tanuló részére biztosítja.

AZ ISKOLAI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA TARTALMI SZABÁLYOZÁSA A MÓDOSÍTOTT 110/2012.(VI.4.) KORMÁNYRENDELET NEMZETI ALAPTANTERV ALAPJÁN

A NAT műveltségi területenként határozza meg az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A fejlesztési feladatok és a közműveltségi tartalmak az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak.

A Nemzeti Alaptanterv alapján megfogalmazott feladatok:
- a nemzeti műveltség,
- a hazai nemzetiségek kultúrájának átadása, megőrzése,
- az egyetemes kultúra közvetítése,
- az erkölcsi érzék és a szellemi, érzelmi fogékonyság elmélyítése,
- a tanuláshoz, a munkához szükséges képességek, készségek, ismertetek, attitűdök együttes fejlesztése,
- az egyéni és a csoportos teljesítmény ösztönzése,
- a közjóra való törekvés megalapozása,
- a nemzeti közösségi összetartozás és hazafiság megerősítése
- értékálló és a kor igényeinek megfelelő tudás elsajátítása

A Nemzeti Alaptanterv alapján megfogalmazott célok:
- a haza felelős polgárává váljék,
- a tanulókban kifejlődjön a hazafiság érzelemvilága,
- reális önismeret,
- szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert,
- megtalálja helyét a családban,
- megtalálja helyét a munka világában,
- tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására váljék képessé, legyen képes felelősségteljes döntések meghozatalára,
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra, cselevésre,
- ismerje és értse a természeti és társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat,

- a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzése

A hatékony intézményes nevelés-oktatásnak nélkülözhetetlen eleme a szülőkkel történő együttműködés. Az intézmény a szülők számára nyújtott pedagógiai segítséggel, a szülők véleményének, javaslatainak befogadásával, hasznosításával teremti meg a sikeres együttműködést.

Fejlesztési területek-nevelési célok:
A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás, cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is. Összhangban kell lennie a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel.

A nevelési célok megvalósulása a köznevelés folyamatában:
- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- 1-4. évfolyam tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

Az erkölcsi nevelés
- A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése,
- A cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése,
- Igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése,
- Az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése,
- Az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra való felkészítés,
- A tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira a helyes megoldáskeresés,
- A kötelesség tudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítő készség, a tisztelet, a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás megtanulása,

A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől, képzelőtehetség, intellektuális érdeklődésük felkeltése.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait, az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeit, nehézségeit és ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákat.
- Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát.
- Ismeretek, egyéni és közösségi tevékenységek elsajátítása, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.
- Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése,
- Ismerjék meg Európa történelmét, sokszínű kultúráját,

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- A demokratikus jogállam működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között.
- Ezt a magatartást jellemezze:
- a törvénytisztelet,
- az együttélés szabályainak betartása,
- az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete,
- az erőszakmentesség,
- a méltányosság.

Az iskola megteremti a lehetőségét annak, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és biztosítja a honvédelmi nevelést.
Fejlődjön ki a tanulókban a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra, amelyet a közügyekben való részvétel megkíván.
A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- Az önismeret fejlesztése, mint a társas kapcsolati kultúra alapja – a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség.
- A tanuló kedvező szellemi fejlődésének, készségeinek, tudásának és kompetenciáinak kifejlesztése.
- A tanulók képessé váljanak az érzelmeiknek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, a kölcsönös elfogadásra. - A tanuló énképének kialakítása, hogy a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani.
- A megalapozott önismeret kialakításával a tanulókban fejlődjön ki a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához szükséges képesség.

A családi életre nevelés

- A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretet kapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A környezet változásai, az érték-rendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére.
- A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata:
- a harmonikus családi minták közvetítése,
- a családi közösségek megbecsülésére nevelés,
- felkészítés a családi életre,
- a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésére nevelés, - a szexuális kultúra kérdései.

A testi és lelki egészségre nevelés

- Az egészséges életmódra, a testi-lelki egészségre nevelés,
- A helyes táplálkozásra, a mozgás megszerettetésére, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására nevelés,

- A lelki egyensúly megóvására, társas viselkedések szabályozására, a konfliktusok kezelésére nevelés,
- A családdal együttműködve a tanulók felkészítése az önállóságra, a betegség megelőzésére, a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében,
- A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére nevelés, motiválással, példamutatással.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulókban, saját élményű tanuláson keresztül.
- A segítő magatartás képességeinek fejlesztése, az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A tanulók az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják.
- A tanulók számára a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá.
- A környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására nevelés.
- A tanulók megismerjék a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő,
- Kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

- A tanulók életkorához igazodva átfogó képet kell nyújtani a munka világáról. - Tevékenységeken keresztül kell biztosítani arra, hogy a diákok kipróbálhassák képességeiket, elmélyülhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthassák a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, - Képessé váljanak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.
- Fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa, a fogyasztás területén,
- Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát,
- Lássák a rövid és hosszú távú céljaik, az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát,
- A köznevelési intézmény biztosítsa a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

- A tanulók nevelése az új és a hagyományos médiumok nyelvének nevelésére, - A médiatudatosságra nevelés, a kritikai beállítódás kialakítása, a médiumoktól befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására,

- A tanulók megismertetése a média működésével és hatásmechanizmusaival,
- A média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal,
- A valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával,
- A különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása:

Minden pedagógus teendője:
- Felkeltse az érdeklődést a tanulóban az iránt, amit tanít,
- Útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban.
- Annak megtanítása, hogy hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere;
- Hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások;
- Hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok;
- Melyek az egyénre szabott tanulási módszerek;
- Miként működhetnek együtt a tanulók csoportban;
- Hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek.
- Olyan tudás kialakítása, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.
- A tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek:
- A tanulónak a tanulási tevékenységekben történő hangsúlyos részvétele;
- Olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását;
- A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítsék a tanulót az ismeretek megszerzésében, a kompetenciák fejlesztésében
- Ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket.

Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.
A minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.
Az egyéni rétegmunka, az adaptált szövegváltozatok felhasználása, amelyek kiterjeszthetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

Mindezek megvalósításához a pedagógus feladata:
A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési közvetett és közvetlen eszközökkel segítse, a tanuló igényeit, szükségleteit figyelembe véve.
A pedagógus tegye lehetővé az iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert).
A pedagógus működjön együtt más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok,

témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.
A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését.
A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében az egyéni haladási ütemet biztosítsa, a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazza.
Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történjen.

Az iskoláknak tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését ajánlott beilleszteniük a helyi tantervbe, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével.

Képesség-kibontakoztatás támogatása
A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja,
segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását,
hozzájáruljon, hogy a pedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási folyamat hatékonyságáról,
lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, az újratervezésére,
a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja.

Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét, egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és a pedagógiai célokat.

Diagnosztikus mérés: egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés.

*A diagnosztikus értékelés kiterjedh*et:
a tanulók meglévő tartalmi tudására,
aktuális készség- és képességfejlődési szintjére,
hozzáállására,
viszonyulására.

Az értékelés során figyelembe kell venni :
a tanuló életkori sajátosságait,
a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat,
a pedagógiai célokat.

Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

A tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése teszi lehetővé a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését.

A kiinduló állapot értékelése és a fejlesztő, segítő támogató értékelés önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót fejlődésének, valamint tudásának gyakori, interaktív módon történő visszajelzésével.

Célja:

- a tanuló erősségeinek és hiányosságainak felmérése,
- az éppen kihívást jelentő célok meghatározása,
- a nevelési-oktatási gyakorlatnak a célok eléréséhez történő igazítása.
- Az összegző értékelés célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek.

Az összegző értékelés minősítő jellegű, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel. Az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik.

Az iskolakezdést követő első félévet minden szempontból bevezető, fejlesztő szakasznak szükséges tekinteni, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti.
A szöveges értékelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előrehaladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson.
Az értékelés az 1. évfolyamot követően az iskola pedagógiai programjában rögzített módon, a jogszabályoknak megfelelően történik.

KULCSKOMPETENCIAFEJLESZTÉS, MŰVELTSÉGKÖZVETÍTÉS , TUDÁSÉPÍTÉS

A kulcskompetenciákon azokat az ismereteket, készségeket és az ezek alapját alkotó képességeket és attitűdöket értjük, amelyek birtokában a tanulók gyorsan alkalmazkodhatnak a modern világ felgyorsult változásaihoz, a változások irányát és tartalmát cselekvően lesznek képesek befolyásolni.

A különböző kompetenciaterületekben megjelenő ismeretek, készségek, és ezek hátterében a meghatározó képességek és attitűdök számos tanulási helyzetben és összefüggésben alkalmazhatók különféle célok elérésére, különböző problémák és feladatok megoldására, ezért több műveltségterülethez is köthetők.
Számos olyan fejlesztési területet említhető, amely valamennyi műveltségterületen a kialakítandó kompetencia részét képezi: ilyen például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképesség, a problémamegoldás, az együttműködés, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése, a kapcsolati kultúra, a társas tolerancia.

A tanulási területeken átívelő általános kompetenciák, azokat jellemzői egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák

4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A kompetenciafejlesztés komplex taneszköz-rendszerének alkalmazása:
- programtanterv
- tanulói eszközök
    - tanári eszközök
    - értékelő eszközök
    - modulok rendszere
    - digitális eszközök, informatikai fejlesztés
    -

A kompetencia fejlesztését támogató rendszer
- külső továbbképzések (tanárok felkészítése)
- belső továbbképzések (önképzés, beechmarking)
- mentorálás (program-karbantartás)
- szaktanácsadás igénybe vétele

A tanuló hatékony megismerését szolgáló technikák alkalmazása
- pedagógiai diagnosztika,
- tehetségazonosítás,
- tanulási stratégiák és módszerek alkalmazása,
- tanulási problémák felismerése (nehézségek, zavarok, akadályozottság),
- részképesség-zavarok kiszűrése,
- a személyiség komplex megismerése

Az alkalmazott mérés-értékelés
- az értékelés elveinek kidolgozása
- diagnosztikus (bemeneti) mérések
- formatív (visszajelző, szabályozó) mérések
- a tanulói fejlődés nyomon követése
- szummatív (lezáró – minősítő) mérés-értékelés

Módszertani elemek
- tanulásszervezési javaslatok,
- tanórai differenciálás heterogén csoportban,
- kooperatív tanulás,
- tevékenységközpontú pedagógiai gyakorlat,
- a drámapedagógia eszközei,
- egyéni és csoportos projektmunka,
- átfogó tanítási szakaszok (epochák) beillesztése a tanulás-tanítási folyamatba,
- prezentációs technikák elsajátítása és alkalmazása
- tanulói értékelési technikák (önértékelési eljárások) gazdagítása,

A tanulni tanulás kognitív és affektív kompetenciájának fejlesztése
    - a tanulásmódszertan beépítése az iskola tevékenységrendszerébe,
    - a tanulók tanulási stratégiáinak és módszereinek megismerése,
    - a tanuláshoz való viszony (attitűd) feltérképezése, a változások követése,
    - a motivációs bázis megismerése és formálása,

- a tanuláshoz szükséges alapkészségek felmérése és fejlesztési eljárásainak alkalmazása
- (életkor-specifikusan),
- a tanuláshoz szükséges komplex személyiségelemek megismerése (kíváncsiság, érdeklődés, akarat, kitartás, önfegyelem, becsvágy, teljesítményszorongás, Küzdőképesség, sikerorientáció – kudarckerülés)

Az iskola pedagógiai programja a NAT – ban leírt és képviselt értékekre, a fejlesztési területekre valamint a kulcskompetenciák fejlesztésére és a tanulói szükségletekre épül. Pedagógiai feladataink a NAT – ban rögzített egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint a tanulási esélyegyenlőséget javító, egyénre szabott differenciált pedagógiai bánásmód alkalmazása. Azt a célt szolgálja, hogy tanulóink: a különböző szintű adottságaikkal, az eltérő mértékű fejlődésükkel, az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel, szervezett ismeretközvetítéssel, spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket. A nevelési program és a helyi tanterv szoros egységet alkot. A nevelési programban meghatározott nevelési alapelveket, a kitűzött célokat és feladatokat elsősorban a tanítás – tanulás folyamatában a helyi tanterv megvalósításával és egyéb tevékenységgel éri el az iskola.

A tanulói aktivitásra épített pedagógiai gyakorlat során arra törekszünk, hogy minél hatékonyabb legyen az ismeretek több szintű elsajátítása (ismeret, megértés, alkalmazás, komplex műveleti szintű alkalmazás), ezáltal a tanulói képességeket magas szintre fejlesztjük, s a tágan értelmezett tudáson (készség) túl a megtanultakhoz való viszonyt (attitűd) is formáljuk. Másképp fogalmazva: a tanulók értelmi – érzelmi – akarati tulajdonságait, az önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumaikat és képességeiket fejlesztjük. Segítjük a tanulókat a saját önfejlesztő stratégiájuk felépítésében és megvalósításában (életpálya-építés).

Képzésünk tartalma az emberre, társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori fejlettségi szintjéhez méretezett tananyag-kiválasztással, elrendezéssel. A kompetencia tehát az ismeretek alkalmazóképes elsajátításából, a tanultakhoz való viszony (attitűd) formálásából és a lehetséges mértékig kimunkált képességekből építkezik. A tananyag cselekvő feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozza a tanulók: műveltségét, világszemléletük, világképük formálódását, társas kapcsolataik alakulását, eligazodásukat saját testükön, lelki világukban, tájékozódásukat szűkebb és tágabb környezetükben. Végső célunk, hogy bátorító – megengedő tanári attitűddel megalapozzuk a jó kompetenciaérzésüket, pozitív énképüket és aktív cselekvési szándékukat. Mindez hozzájárul a boldogságélmény megéléséhez, amely a kiegyensúlyozott személyiségfejlődésük szempontjából elengedhetetlen.

Tanulásszervezési eljárások
Tevékenységközpontú pedagógiák alkalmazása, gyakorlatorientált feladatok megoldása.
Az adott témának megfelelő tanulásszervezési eljárások alkalmazása

- tantárgytömbösített oktatás,
- moduláris oktatás,
- projekt
- témahét,
- drámapedagógia,
- differenciált óravezetés

Az adott témának megfelelő tanulási-tanítási módszerek alkalmazása

- egyéni, frontális, pár, csoport, kooperatív tanulási módszerek
- belső és külső mérések eredményeinek figyelembe vétele.
- Az országos kompetenciamérések évenkénti elemzése, értékelése, felhasználása a tanulási program módosításában.

Tevékenységközpontú pedagógiák

A gyermek saját cselekvésein és tevékenységein keresztül és a másokkal való együttműködésben jut új ismeretek birtokába, sajátítja el a különböző készségeket és képességeket, melyek egyaránt szolgálják saját személyiségének szabad fejlődését és szocializálódását a társadalomba.

- A tevékenységközpontú pedagógiák alappillére a tanulás, a tevékenység önállóságának kialakítása, a csoportban megvalósuló interakciók lehetőségének megteremtése.
- A pedagógus közvetett hatást gyakorol a gyermekre, megteremti a tevékenység feltételeit, motiválja a gyerekeket, a tevékenység közben támogató, tanácsadó szerepet tölt be.
- A tanulási folyamat során alkalmazott módszerek és szervezeti keretek széleskörű alkalmazása valósul meg, amely lehetővé teszi egy-egy képesség fejlesztésének sokoldalú megközelítését.
- A tanulási tér kitágul, jelentős szerepet kapnak a társadalmi kapcsolatok, erőteljesen érvényesül a komplexitás, a tantárgyközi szemlélet, a tapasztalatgyűjtés lehetősége környezetére, társaira, önmagára nézve.
- Egyaránt kínálunk tanítványainknak heurisztikus (felfedező) tanulási helyzeteket és rendszerező ismeretszerzési élményeket, hozzájuttatva őket a tudás öröméhez.
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési technikák elsajátítása. A tanulók a megszerzett tudásukat, valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében is alkalmazzák. Az iskolában folyó nevelő-oktató munkamérési, ellenőrzési, értékelési rendszerében meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és a szummatív méréseket. Hasznosítjuk az országos mérés során elért eredmények tapasztalatait.

Megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait, mintákat nyújtunk a feladatés problémamegoldáshoz. Kialakítjuk az önálló tanulás és az önművelés képességét. Mindennapi teendőknek tartjuk a diákönkormányzat folyamatos, érdemi működtetését. Az interkulturális oktatás megszervezése szolgálja a kisebbségi kultúrák megismertetését.
Állandó és folyamatos elvárásként fogalmazzuk meg a differenciált tanulásszervezési eljárások tanórai és egyéb mindennapi alkalmazását.

Differenciált tanórai képességfejlesztés

- A tanuló életkorától, szociális státusától, egyéni képességeitől függően több szempont szerint differenciáltan tudjuk csak meghatározni azt a tanulási stratégiát, amely mind a tanulásszervezés céljainak, mind az egyes tanulók érdekeinek megfelel, így aktív és produktív tanuláshoz vezet.
- A differenciált rétegmunka biztosítja a tanulók egyéni képességeihez igazodó fejlesztést, az egyéni tanulási utak kimunkálását.
- A differenciálás alapja nem merev, homogén csoportokba történő sorolás, hanem rugalmas, átjárható rendszer kialakítása.
- A differenciálás lehetőség a gyermek számára a képességeihez igazodó nehézségű feladat kiválasztására, amely sikerélményt biztosít számára.

- A differenciálás formái: a tanulócsoportok képesség és érdeklődés szerinti felbontása (párhuzamos óravezetés), szervezeti differenciálás (csoportbontás), szervezeti és tartalmi differenciálás (képességszerinti csoport eltérő tananyagtartalom feldolgozása)
- A differenciálás akkor hatékony, ha differenciált értékelési –és követelményrendszer társul hozzá.

Differenciált osztálymunka:

- A tanítás tartalma szerinti differenciálás (pl.: alapkészségek fejlesztése, kiegészítő anyagok nyújtása, stb.) B.
- Azonos témában a logikai műveletek nehézségi foka szerinti differenciálás.
  - Differenciált feladatok az egyes tanulók számára a képességek szerinti gyakoroltatáshoz.
  - Individuális foglalkoztatás (pl.: nyomtatott szöveg egyéni feldolgozása, feladatlapok megoldása, programozott oktatás, stb.)
  - Csoportmunka, adott témák, problémák közös megoldása.
  - Problémafelvető, gyakorlati alkalmazást igénylő feladatok megoldása, a gondolkodási műveletek és logikai alapformák komplex, integratív alkalmazásával.
  - Kooperatív tanulási-tanítási technikák gyakoroltatása. (pl. projektek, élethelyzetek megoldása, stb.)

Az értékközvetítés módszere; projekt

A projekt olyan tanulásszervezés, amelynek középpontjában valamilyen gyakorlati életből adódó problémafelvetés áll. A probléma megoldása a gyermekek tapasztalatára, érdeklődésére, tevékenységére épül, amelyben a hangsúly az ismeretszerzés folyamatára kerül.

A projektmódszer lényege az a nagyfokú szabadság, amelyet a tanuló számára biztosít a célok kiválasztásától a tervezésen, a feladat végrehajtásán, át a produktumig, az értékelésig.

A projektpedagógia célja valamilyen produktum, végeredmény, amely a valóság igényeire épülő szükséglet alapján kerül kiválasztásra, így biztosítja a világ integrált megismerését oly módon, hogy a tanulás melléktermé ke a tevékenységnek. A projekt a tanulást, az ismeretek, készségek, jártasságok elsajátítását indirekt módon biztosítja, kihívásra épít, ezzel belső motivációt teremt, komplex módon teremti meg a probléma mind több összefüggésének megismerését.

A projekt szerkezeti felépítése

- témaválasztás, célok meghatározása
- tervezés, téma feladatokra bontása
- szervezés, megvalósítás,
- nyilvánosságra hozatal, záró értékelés

A projektmódszer eredményei

- cselekvésre, tapasztalatokra épül
- együttműködésre, egymástól tanulásra támaszkodik
- alapvető a kölcsönös kommunikáció
- komplex és alkotó jellegű
- megerősíti a motivációt és a felelősségvállalást
- differenciál, lehetőséget biztosít a felzárkóztatásra, tehetséggondozásra
- önállóságra késztet, rugalmas téri és időkeretekre épül

Kooperatív csoportmunka

o A kooperatív csoport erős, pozitív összetartozás-tudattal rendelkezik, a csoporttagok ismerik, elfogadják, támogatják egymást, összetétele heterogén.

- A heterogén csoportkülönböző teljesítményű tanulókból alakul, amely kedvező feltételeket teremt a tanulók egymástól tanulására
- A véletlenszerű csoportszervezés során a diákok különböző helyzetekben fejleszthetik és tanulhatják meg hasznosítani kooperatív készségeiket. o A tudatos, tartós feladatmegoldáshoz kapcsolódó csoportszervezés előnye az erős közösségtudat, a közös tanulási tapasztalat pozitív hatása.
- A kooperatív csoportmunka tárgyi feltétele az egyenlő esélyekkel történő elérhetőség, a rugalmas téri és idő környezet megteremtése.
- A csoportok működtetésének személyi feltétele a pozitív közösségtudat, kölcsönös bizalom, szeretet, megbecsülés.
- A csoportmunka alapelvei: a párhuzamos, egyidejű interakciók, az egyidejű felelősség elve, az egyenrangú részvétel elve, az építő egymásrautaltság.
- A kooperatív munka alkalmazkodik a gyerekek szükségleteihez, a tanulás cselekvés és aktív részvétel révén jön létre, segíti az ismeretszerző és társas készségek fejlődését

Témahét

A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája az ún. témahét, amikor az adott tárgykört a diákok három-öt tanítási napon, esetleg hosszabb időkeretben iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos tevékenységtípusok és sokszínű módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel. Az évfolyam szintű tanulásszervezés a hagyományostól eltérő csoportalkotási módokat is lehetővé tesz, s így az egyéni fejlesztés szempontjából hatékonyan épülnek egymásra az alapkövetelményekhez kapcsolódó kötelező foglalkozások és az egyes részterületekhez kötődő, kutatást és alkotó tevékenységet biztosító választható programok. Az intézmény pedagógiai programjába rendszerszerűen beépített témahetek egy-egy kulcstéma integrált, a kereszttantervi szempontokat érvényesítő feldolgozására alkalmasak. (Ilyenek lehetnek például: városi ökológiai téma; a lovagkor; a nagyföldrajzi felfedezések; antik tudomány, vallás, művészet; vállalkozási kompetenciák, idegen nyelvi hét, stb.)

Azt intézmény által megszervezett témahét: Kazinczy-hét

Modul

Célunk intézményünkben egy moduláris oktatási program megszervezése (pl. egészséges életmód, környezetvédelem, demokráciára nevelés, játék, érzelmi-erkölcsi nevelés stb. témakörben) tanévenként.

„A kompetencia alapú oktatás általános pedagógiai alapelvei:

A pedagógusszerep segítő, támogató jellege

o A pedagógus feladata nem csupán a tananyag közvetítése, hanem a tanulási folyamat irányítása és segítése.

A képesség- és személyiségfejlesztés harmóniája

o A kognitív tanulási képességek és a személyiség egészének fejlődését meghatározó szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése egészséges arányának megteremtése.

Differenciálás, esélyegyenlőség

o Differenciált tanulásszervezési módszerek alkalmazása, mely lehetővé teszi a tanulók személyes szükségleteinek, tudásának, képességeinek és motivációinak megfelelő fejlesztést, biztosítva ezzel a hatékony tanulás szempontjából nélkülözhetetlen helyes énkép alakulását.

Gyakorlat-központúság

- A mindennapi életben hasznosítható, a társadalmi környezet változásainak és igényeinek megfelelő ismeretek közvetítése, tudás átadása és a megszerzett tudás felhasználása. A döntésképes, döntéséért felelősséget vállaló személyiség készségeinek fejlesztése.
- Egyensúlyteremtés o Megfelelő arányt kell találni a készség- képességfejlesztésre és az ismeretszerzésre fordított idő között figyelembe véve, hogy bizonyos ismeretbevitel híján a készség- képességfejlesztés sem optimalizálható. Egyensúlyt kell teremteni az egyéni tanulás, a felfedeztetés, illetve a páros, kooperatív és frontális oktatás között.

Tevékenység-központúság

- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítói gyakorlat megvalósításának támogatása, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt; konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére, problémamegoldásra, összefüggések felfedezésére, következtetések levonására, döntésekre, egyéni vélemények kialakítására, az ismeretek alkalmazására, a társakkal való együttműködés és munkamegosztás, a feladatért vállalt felelősség megtapasztalására.

- Motiváló tanulási környezet

- A tanulás hatékonysága szempontjából fontos a megfelelő tanulási környezet kialakítása, mely egyfelől örömforrást jelenthet, másfelől érdeklődést kelt, aktív, konstruktív együttműködésre készteti a tanulókat.

- A mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme

- A mérések nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálják. A tanítási-tanulási folyamat hatékonysága az egyes tanulók fejlődésén mérhető.

Feladatok

- A különbségek felmérése
- A szegregálódás csökkentése
- A személyiség egészének fejlesztése
- Az olvasás, szövegértés, szövegalkotás szintjének emelése
- A gondolkodási képességek fejlesztése
- A motiváció erősítése

Ezzel:

- reális esélyt teremt a tanulók kulturális, képességbeli és tanulási szükségletekben megmutatkozó különbözőségeinek kezeléséhez,
- minőségi elmozdulást hozhat a lényegesen hatékonyabb alapozás tekintetében,
- alkalmazásával megelőzhető a lemorzsolódás, feleslegessé válik a szegregáció.

„ RJR módszer (Ráhangolódás – Jelentésteremtés – Reflektálás)

- olvasással, írással a kritikai gondolkodásért

- nem az információszerzés, hanem a képességfejlesztés kerül előtérbe
- komplex gondolkodási folyamat, a folyamat nyomon követése
- motiváció a kíváncsiság, a kételkedés, a döntéshozatal lehetősége
- az új ismereteket a régiekhez kapcsoljuk, integráljuk
- interaktív, kognitív folyamat – szakaszos szövegfeldolgozás
- változó tanár szerep: idő, lehetőség biztosítása a kritikai gondolkodásra, a találgatás lehetősége a tanulók számára, eltérő vélemények elfogadása, vita, a tanulók aktív részvételének elősegítése, támogató, biztonságos környezet, bizalom a tanulók képességeiben
- változó tanulói szerep: önbizalom fejlesztése, aktív részvétel, eltérő vélemények tisztelete, véleményalkotás, döntés, technikák:
- fürtábra-gondolattérkép, történetalkotás kulcsszavakkal,
- memóriajáték, látószögnövelő gyakorlat, hangsúly gyakorlat, megszakításos, jóslásos szövegfeldolgozás, ötsoros, karaktertérkép, drámajáték a tulajdonságoknak megfelelő megjelenítéssel, történet folytatása, kockázás,
- önértékelés (Nem vettem fel a tempót - Sokat mondtam),
- egyéni élmény visszajelzése mimikával (Hogy érezted magad?)
- Szituációs játékok, viták, dramatizálás, a drámapedagógiai módszerek alkalmazása.
- A tanulásmódszertan egy-egy epochájának a beépítése az 1-8.évfolyamok tanórai munkájába.

Tanulás tanítása, logikus gondolkodás fejlesztése
- figyelem
- érzékelés, észlelés
- emlékezet
- képzelet
- gondolkodási műveletek
- információszerzés, tájékozódás
- lényegkiemelés, szelektálás
- rendszerezés, felhasználás
- új kontextusban alkalmazás
- komplex gondolkodás a tantárgyi ismeretek között
- önálló véleményalkotás
- tanulási technikák
- jegyzetelés, vázlat

Az integrációs oktatást segítő program IPR módszertani elemeinek a folyamatos működtetése.

Az IPR eszközrendszeréből alkalmazott intézményi eszközök a következők:
- Kompetenciafejlesztő programelemek:
  Önálló tanulást segítő fejlesztés
  Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése.
- Az integrációt segítő egyéb programok:
  Mentori rendszer működtetése.
- Az integrációt segítő módszertani eljárások:
  Egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés.

Drámapedagógia.
- A tanári együttműködés formái műhelymunkával.
  Értékelő esetmegbeszélések

Hospitálásra épülő együttműködés.
- A kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei:
Egyéni fejlődési napló.
Szöveges értékelés.
- Multikulturális tartalmak:
Multikulturális tartalmak megjelenítése.
- A továbbhaladás feltételeinek a biztosítása:
Pályaorientáció.

Továbbtanulásra felkészítő program.

- Szociális készségfejlesztő technikák gyakoroltatása (pl.: minta és modellnyújtás, szerepjáték, konfliktuskezelő készségek fejlesztése, karitatív tevékenység, stb.) - Szituációelemzés, alternatív megoldási stratégiák kidolgozása.
- Az ön- és emberismeret fejlesztését szolgáló technikák megismertetése (pl. emberismereti, önismereti tréningek

Az iskola által felvállalt tevékenységi területek sajátos munkaformáinak és eszközeinek az alkalmazása.

- Kulturális és művészeti programok - Pl. énekkari munka, művészeti jellegű bemutatók, művészeti alapiskola csoportjai, hagyományápolás, történelmi évfordulók megünneplése, képzőművészeti kiállítások, stb.
- Értékteremtés, gazdálkodás - Pl. iskolai önkiszolgálás, értékteremtő munkák, tanterem védnöksége, ruhagyűjtés, papírgyűjtés, tanulói ügyeleti rend, részvétel ünnepi műsorokon.
- Szociális szolgáltatás - Pl.: iskolai prevenció bűnmegelőzési programok, deviancia kezelése, stb.
- Környezetkultúra-Pl.: környezetszépítő akciók, hulladékgyűjtés, évszaktúrák, stb.
- Egészséges életmód és testkultúra-Pl.: mentálhigiéniai felkészítés, sport- és játékdélutánok, sportvetélkedők, fizikai állóképesség fejlesztése, stb.
- Az önálló szellemi tevékenység kibontakoztatására irányuló eszközök és módszerek alkalmazása-Pl.: öntevékeny kutatás ösztönzése, értékteremtő önálló alkotások készítésére bátorítás, önképzőköri szereplés, dolgozatíró pályázatok hirdetése, stb.

Tárgyi eszközök használata a tanórai és egyéb munka során.

- A hagyományos tantárgyi szemléltető eszközök rendszeres használata, (pl.: térképek, makettek, modellek, hang- és képanyagok, írásvetítő stb.)
- Interaktív eszközök használata.
- Számítógép és internet-használat.
- Digitális technikák alkalmazása.
- A nyelvoktatás modern technikáinak az alkalmazása.
- Számítástechnikai programcsomagok használata az egyes tantárgyak tanítása során.(pl.: SDT kínálta lehetőségek, az egyes kompetencia területekre készített programok, stb.)
- Egyéni fejlesztő programok alkalmazása a felzárkóztató, fejlesztő és tehetséggondozó foglalkoztatások során.
- Az önálló tanulás támogatásához színvonalas könyvtári szolgáltatás nyújtása.
- Tanulói portfolió készítése, a tanuló éves munkáinak és eredményeinek az összegyűjtése.

- Gyakorlólapok, feladatlapok, differenciált munkalapok készítése a tanulók egyéni munkájának segítéséhez.
- Mérőlapok alkalmazása. A diagnosztikus és formatív mérések eszközeit iskolai szinten készítjük el vagy választjuk meg. A szummatív mérésekhez standardizált mérőeszközöket alkalmazunk.
- A tehetséggondozás érdekében tehetséggondozó szakkörök működtetése, a tehetséges gyerekek részvételének a biztosítása a tanulmányi versenyeken.
- A tanulók önnevelésének az iskolai megalapozása. Ezek elemei: a tanulói felelős magatartás kialakítása, egyéni programokkal képességek szerinti differenciálás, a tanulói teljesítmények optimálása, a kiteljesedő személyiség folyamatos motiválása.

AZ EGYES MŰVÉSZETI ÁGAK OKATÁSÁNAK CÉL-ÉS FELADATRENDSZERE

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

„Ahol a szavak elhagynak bennünket, ott kezdődik a zene.”
Heinrich Heine

Az alapfokú mûvészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklõdõ és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különbözõ szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklõdésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetõséget ad az egyetemes kultúra, az európai mûveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegõrzés formáinak kialakítására.

A program lehetõséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítõ eszközök alkalmazásával.

A zeneoktatás a különbözõ zenei mûfaj sajátosságait, a mûvészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttmûködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

"Az emberi természeten kívül egyetlen más élőlény sincs birtokában a testet hangokra mozgató érzés parancsának. Ezt a a ringató parancsot ritmusnak nevezzük, s azt a parancsot, mely a magas és mély hangok összefonódását kormányozza: harmóniának. Ezek együtt pedig a táncot teremtik meg." (Platon)

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók

mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A Kárpát–medencei tánchagyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód-változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, tánchagyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

AZ ALAPFOKÚ MODERNTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A XXI. század társadalmi elvárásainak következtében állandóan alakuló, formálódó tánckultúrák megjelenési formájának központi kérdése az önálló individuummal rendelkező ember. A testi, szellemi, valamint lelki folyamatokra épülő mozgás megnyilvánulási formái

elősegítik az emberi kapcsolatok kialakulását, az értelmi és érzelmi képességek kibontakoztatását és az önfejlesztés lehetőségének megélését

A moderntánc oktatása megteremti a harmonikus, egészséges személyiséggel rendelkező, társas kapcsolatokban jártas embert. Nyitott és értő közönséget nevel, miközben biztosítja a hívatásos pályaorientációt

A technikai képzés elősegíti az oktatási folyamatban résztvevők számára a saját adottságaik szerinti képességfejlesztést. Az évenként meghatározott fejlesztési feladatok és a tananyag spirális elrendeződése lehetővé teszi az összevont osztályokban történő oktatást és nagyobb szabadságot teremt a pedagógus számára az oktatási folyamat megszervezése során

AZ ALAPFOKÚ TÁRSASTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése.

A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból.

Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágába valamint a társművészetekbe. A korán elkezdett testképzés előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik.

A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

„Az alkotás nem ismer kényszert - a művészet szabad.”
(Wassily Kandinsky)

Az alapfokú mvészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belsõ látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belsõ világának gazdagítása teszi lehetõvé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyûjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerû tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú mûvészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetõséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kimûvelésére és tudatosítására.

A követelmény és tantervi program bõvíti a képi mûveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervezõ, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítõ és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erõs érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képzõ– és iparmûvészeti tevékenységek iránt érdeklõdõ tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különbözõ mûvészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elõsegíti a tanulók személyiségfejlõdését és biztosítja a tehetséggondozás lehetõségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklõdésére, a kézmûves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképzõ évfolyamokon fejleszthetik vizuális mûveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális mûvészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott mûvészeti ág mûfaji sajátosságait, a mûvészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző– és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság,
- a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különbözõ tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésbõl származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejû elmélyült foglalkozás, mely elõsegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlõdését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képzõ– és iparmûvészeti, a népmûvészeti és médiamûvészeti területek között, illetve az egyéb mûvészeti ágak között,
- folyamatszerûség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülõ feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvõképesség, melynek fontos részterülete a kísérletezõ kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképesség, nézõpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttmûködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

SZÍN -ÉS BÁBMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ SZÍNMŰVÉSZETI-BÁBMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

„Azért szeretem a színészetet, mert sokkal valóságosabb, mint az élet.”
Oscar Wilde

Az alapfokú mûvészetoktatás keretében folyó színházi–bábszínházi nevelés – figyelembe véve a tanulók érdeklõdését, életkori sajátosságait, elõzetes színházi–dramatikus tapasztalatait – lehetõséget biztosít a színmûvészet–bábmûvészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, mûvészeti kifejezõ készségeik kialakítására és fejlesztésére, a mûvészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a mûvészeti alapvizsgára és záróvizsgára.

A képzés lehetõvé teszi mindkét területen

– A tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését

– Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi (bábszínházi) munka során történõ alkalmazására

– Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének megtapasztalását

– Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitûdök színjátékban (bábjátékban) való alkalmazását

– Drámával és színházzal (bábszínházzal) kapcsolatos tanulói aktív szókincs bõvítését

– Színházi (bábszínházi) elõadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését

A színmûvészet területén különösen

– Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt

– Az alapvetõ dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban

– A színházi–drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzõinek megismerését

– A színjáték kulturális hagyományainak megismerését

– A színjátéknak mint mûvészi kommunikációs formának a megtapasztalását.

ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

AZ ALAPFOKÚ ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására a digitális technika modern eszközeivel.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI ELVEK

A NAT-ban képviselt értékek, az egységes, alapvető követelmények és az ezekre épülő differenciálás egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a tanulók adottságaikkal, fejlődésükkel, iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

Feladatok:

Az intézményben színes, sokoldalú iskolai életnek, játéknak és munkának kell folynia.

- Változatos pedagógiai módszereknek, széles tevékenységkínálatnak kell lennie, amiken keresztül a tanuló lehetőséget kap a személyiségjegyekkel összehangolt egyéni tanulási módszerek, eljárások kialakítására.
- Fejleszteni kell a gyermekek önismeretét, együttműködési készségüket, edzeni az akaratukat.
- Figyelmet kell fordítani:
    - a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítására,
    - az önismeret fejlesztésére (osztályfőnöki vagy önismereti órákon, iskolán kívüli lehetőségek formájában),
    - az egészséges, edzett személyiség kialakítására,
    - az egészségnek, mint alapértéknek elfogadtatására, az egészségmegőrzés igényének felkeltésére, az egészségkárosító szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzésére.
- Hozzá kell járulni az életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulások fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez:
    - a környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítására,
    - a nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetésére, emlékeinek tiszteletére, ápolására, megbecsülésére,
    - az alapvető állampolgári jogok megismertetésére.
- A pedagógusnak, mint modellközvetítőnek, a személyiségformálás egyik legfontosabb eszközének kell lennie.
- A pedagógiai munka középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek, az egész személyiség fejlődésének, fejlesztésének kell állnia.
- Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok oktató-nevelő munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

Művészetoktatás

A művészeti nevelés főleg egyéniséget, személyiséget formál. A művészeti iskolába a kisgyermekek általában nem saját elhatározásból jelentkeznek, inkább a szülői akarat érvényesülése a jellemző. Természetesen többségében ez nem öncélú, hanem a gyermek érdeklődését figyelembe vevő döntés. Az ilyen módon összejött csoportból kell a nevelőnek közösséget formálni. A növendékek érdeklődésének sokféleségéből, a csoport személyi összetételében előfordulnak változások, amelyek újabb feladatokat jelentenek. Az egyén és a közösség kapcsolatrendszerében a személyiség fejlődése kihatással van a közösségi lét alakulására, és fordítva egyben meghatározza a nevelés feladatait.

Az alkotó munka hatékony eszköze a személyiségfejlesztésnek: különösen a serdülő korú fiatalok személyiségének kialakulásához, énképének, önismeretének fejlesztéséhez, érzelmei

kifejezéséhez járul hozzá. Az alapfokú művészetoktatás a személyiségfejlődés rendkívül érzékeny és meghatározó szakaszában nyújt közösségi élményt, ad hiteles visszajelzést a csoporttagoknak.

Feladataink ezen a területen:

- a társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása,
- kultúrált magatartás és kommunikáció elsajátítása,
- az alkotó készség fejlesztése,
- az érdeklődés felkeltése a kultúra, a társadalmi jelenségek és problémák iránt.

A fejlesztés eszközei:

- előadások létrehozása (vizsgák, iskolai ünnepek, versenyek, gálaműsorok),
- színház- és múzeumlátogatások,
- iskolai és iskolán kívüli (civil szervezetek rendezvényei) kulturális programokon való szereplés.

Intézményünkben fontosnak tartjuk a tanárok és a tanítványok közötti tökéletes összhang kialakítását, amely motiválja a tanulókat képességeik kibontásában.

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

Az alapfokú művészeti oktatás–nevelés elősegíti

- a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást,
- a szociokulturális hátrányok csökkentését,
- a kulcskompetenciák fejlesztését,
- a világ komplex befogadását,
- az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást.

- A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást.
- A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.
- A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját.
- A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző– és iparművészetben, valamint a szín– és bábművészetben ötvöződnek.

A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.

TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

„A legjobb orvosok: dr. Elégedettség, dr. Higgadtság és dr. Jókedély."
(**C.H. Spurgeon**)

A teljes körű egészségfejlesztés során három egészségfejlesztési alapfeladat rendszeres végzését értjük, amelyet minden tanulóval, a teljes tantestület és a szülők bevonásával, szakmai ellenőrzés és megfelelő finanszírozás mellett végezzük. Ezek:

1. egészséges táplálkozás megvalósítása (lehetőleg a helyi termeléshelyi fogyasztás összekapcsolásával);
2. mindennapi testnevelés/testedzés minden gyermeknek (ennek részeként sok más szakmai elvárás közt jól végzett tartásjavító torna, relaxáció és tánc is);
3. a gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok és népi rítusjátékok

stb.);

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei az iskolában:

- Az egészség fogalma. (biológia tanóra,)
- Az egyén és az őt körülvevő közösség egészsége: felelősségünk. (osztályfőnöki óra)
- A környezet egészsége. (biológia tanóra)
- Az egészséget befolyásoló tényezők.(testnevelés tanóra)
- Szájhigiénia.(biológia tanóra)
- A jó egészségi állapot megőrzése. (biológia, testnevelés tanóra)
- A betegség fogalma. (biológia tanóra)
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata.(biológia, kémia tanóra)
- Az egészséges táplálkozás - helyi termelés, helyi fogyasztás összekapcsolása.(technika óra)
- A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata.(testnevelés tanóra)
- Az egészséghez szükséges testmozgás.(testnevelés tanóra)
- A szervezet fejlődése testmozgással és annak hiányában.(testnevelés tanóra)
- Gerincvédelem, gerinckímélet. (gyógytorna)
- Balesetek, baleset-megelőzés. (osztályfőnöki óra)
- A lelki egészség. (osztályfőnöki, biológia tanóra
- Önismeret, önértékelés, a másikat tiszteletben tartó kommunikáció módjai, ennek szerepe a másik önértékelésének segítésében.(osztályfőnöki tanóra)
- A társas kapcsolatok. (osztályfőnöki)
- A nő szerepei.(osztályfőnöki óra)
- A férfi szerepei.(osztályfőnöki óra)
- A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái, illem és etika és erkölcs
- A családi élet - kapcsolat a család tagjai között; közös tevékenységek.(osztályfőnöki, erkölcstan)
- A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játék-szenvedély, internet- és tv-függés). (osztályfőnöki, biológia óra)

• Médiatudatosság, a médiafogyasztás egészségvédő módja. (technika óra)
• Fogyasztóvédelem (technika óra)
• Az idő és az egészség, bioritmus, időbeosztás. (biológia, osztályfőnöki óra) Tartós egészségkárosodással élő társakkal együttélés, a segítségre szorulók segítése.(erkölcstan , Osztályfőnöki)
• Otthoni betegápolás. (osztályfőnöki óra)

A teljes-körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyság növekedését:

- a tanulási eredményesség javítása;
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése;
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése;
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése;
- bűnmegelőzés;
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal;
- az önismeret és önbizalom javulása;
- az alkalmazkodó készség , a stresszkezelés, a problémamegoldás javulása;
- érett, autonóm személyiség kialakulása;
- a krónikus, nem fertőző megbetegedések (lelki betegségek, szív-érrendszeri, mozgásszervi és daganatos betegségek) elsődleges megelőzése;
- a társadalmi tőke növelése.

A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.
A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása
Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, egyéb tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében
Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

Az önkormányzás képességének kialakítása
Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése
Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása
Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés szinterei

- tantestület
- 1-4. évfolyam (tanítók, gyerekek, asszisztens, fizikai dolgozók)
- 5-8. évfolyam (tanárok, tanulók, technikai dolgozók)
- szakmai munkaközösségek
- osztályközösségek
- szakkörök
- csoportok

Az egyes színtereken alkalmazott feladatok

TANTESTÜLET
Az alapfeladatok ellátásához iskolánkat hozzáértő iskolavezetés és tantestület alkotja, melyre jellemző, a gyermekközpontúság, az aktivitás, az új iránti fogékonyság, a célokkal való azonosulási képesség. A szervezeti felépítésnek köszönhetően jó az információáramlás, az egyes közösségek közötti koordináció.
Kiemelt feladat, fő fejlesztési irány: mentálhigiéniás feladatok (hangulat, személyiségfejlesztés) az empátiás képességek fejlesztése, az őszinte, nyílt kritikai szemlélet alakítása közösségi programokkal, kirándulásokkal, személyiségfejlesztő tréningekkel, a minőségbiztosítás módszereivel. Egymás munkájának megbecsülése, elismerése.
A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen személyes kapcsolata valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

1-4. évfolyam
Alapfeladataink: Családias légkör kialakítása, szokásrendek kialakítása, a Házirend szabályainak folyamatos megismertetése, betartása, az osztályközösség kiépítésének megkezdése (felelősi rendszer) saját szabályok létrehozása, betartása, szülőkkel való kapcsolattartás, önkiszolgálás megszervezése, szabadidős tevékenységek szervezése, a személyközi kapcsolatok figyelése, alakítása;

Kiemelt feladatok: Az osztály aktív magjának feltérképezése, az önkormányzó képesség kialakítása 4. osztályra bekapcsolódás a DÖK munkájába a szakasz végén, a közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása;
Fő fejlesztési irányok: az elkülönült évfolyamközösségek egymáshoz közelebbi kapcsolatba hozása, ügyelet (3-4.o.) újraszervezése;

5-8. évfolyam
Alapfeladatok: Az osztály aktív magjának továbbfejlesztése, osztálytanács létrehozása, az önkormányzás képességének kialakítása, aktív részvétel a DÖK munkájában, a közösség egyéni arculatának hagyományok ápolása, ügyeleti rendszer kiépítése, viselkedési normák betartása (Házirend), vitakészség fejlesztése;

Kiemelt feladatok: Ismerje és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat, a család, az iskola, a társadalom együttélései szabályainak ismerete. Segítségnyújtás a kamaszkori testi, lelki problémák megoldásához; Multikulturális képességek fejlesztése. A tolerancia képességének fejlesztése, a másság elfogadására nevelés.
Fő fejlesztési irányok: A kultúrált beszéd, magatartás csiszolása. Az összetartást erősítő normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

Testi-lelki fejlesztést szolgáló feladatok: Életvezetési ismeretek tanítása, felvilágosító előadások (drog, alkohol, cigaretta) a káros szenvedélyek elleni védekezés módjainak megismertetése (védőnői, iskolaorvosi, szakszolgálat) szakemberek bevonásával; A sporttevékenység széleskörű elterjesztése (foci, atlétika) környezetvédelem tanítása, iskolaorvosi, iskolafogászati rendszeres ellátás, kirándulások, kerékpártúrák, táborozások.

SZAKMAI MUNKAKÖZÖSSÉGEK
Vezetője a munkaközösség-vezető, aki az iskolavezetés tagja. Szakmai és módszertani kérdésekben ad segítséget az iskolai nevelő-oktató munka tervezéséhez, szervezéséhez, ellenőrzéséhez. Saját éves munkaterv szerint dolgozik. Szervezi az adott szaktárgyak versenyeit, szakmai vitákat tart, továbbképzéseket szervez, irányt mutat a továbblépéshez. Törekszik az egységes eljárások és módszerek, az értékelés, osztályozás egységes módszereinek megtalálására.

OSZTÁLYKÖZÖSSÉGEK
A gyermek neveltségének fontos eleme a közösségben a közösségekért végzett munka. A közösségi nevelés fontos része az önkormányzó képesség kialakítása, fejlesztése. Közös tevékenységek szervezése, amelyek együttes élményt adnak, az együvé tartozás érzését erősítik. Cél: jó csoportlégkörben az együtt megválasztott közeli és távoli célok érdekében közös munkálkodás. Fontos az önállóság lehetővé tétele. Közös szabályok, normák alkotása, azok betartása. Közben kialakulnak a megfelelő személyközi viszonyok, mélyül a föl- és alárendelt pozíciókban a tanuló helyes önértékelése.

SZAKKÖRÖK
A különböző szakkörök a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálják. Jellegüket tekintve lehetnek szaktárgyiak, művészetiek, technikaiak, de szerveződhetnek közös érdeklődési kör, hobby alapján is. A felmerülő igényeknek megfelelően a lehetőségek figyelembe vételével a szakkörök indításáról minden tanév elején a tantestület dönt. A részvétel feltétele, az adott tárgy iránti érdeklődés. A jelentkezéssel a tanuló vállalja, hogy rendszeresen látogatja azt.

CSOPORTOK
A felnőttek és a gyerekek között egyaránt létrejönnek egy-egy rövidebb vagy hosszabb időszakra szóló, egy adott feladat megoldására létrejövő csoportosulások, csoportok. Szerveződhetnek közös érdeklődési kör alapján, vagy konkrét feladat megoldására. Igen

értékesek ezek a csoportok a közösségfejlesztés szempontjából, hiszen alulról szerveződnek. Jelenlétük és segítségük igen fontos az iskolai munkában.

A valahová tartozás tudatát, a közösségi eszmék és értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. A hagyomány közösségteremtő és megelőző erő, amely állandóságot és folytonosságot teremt az iskola mindennapi életében. Hagyományteremtő és hagyományápoló munkánk során tudatosan támaszkodunk a nevelőtestület és a tanulóközösség véleményére, javaslataira, az iskolahasználók elképzeléseire. Célunk az eddigi hagyományrendszerünk működtetése, egyéni arculat formálása.

Szervezeti hagyományok
A tanulóközösségek szervezetei:
Diákönkormányzat szervezeti modellje:

ISKOLAGYŰLÉS

DIÁKTANÁCS (gyermekvezető felnőtt segítő, osztálytitkárok, iskolai szakbizottságok vezetői) l
ISKOLAI CÉLCSOPORTOK (napközi, ügyelet, társadalmi munka
gyermek vezetői és felnőtt segítői)
OSZTÁLYOK ÉS FUNKCIONÁLIS SZERVEZETEK
(osztálytitkár, osztályfőnök)

A diákönkormányzat 4. osztálytól kezdve működteti diákképviseleti rendszerét. Az 1-3. osztályokat megilleti az érdekképviseleti, érdekérvényesítési jog és a diákönkormányzat szervezésében bármelyik programon részt vehetnek, véleményüket, javaslataikat elmondhatják a Diáktanács tagjainak.

A DÖK fő feladata: az érdekképviselet, érdekvédelem, érdekegyeztetés, közéletiség, vitakultúra fejlesztése, gyermekügyeleti rend és az "iskolamédia" működtetése.
A DÖK élén a gyermekvezető és a felnőtt segítő áll.
Irányító szerve a Diáktanács, mely az osztályok, tanulócsoportok diákképviselőiből áll. Tájékoztató fóruma az iskolagyűlés.

SPORTKÖR
Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. A testnevelési órákkal együtt biztosítják a tanulók testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban (atlétika, futball, kézilabda) az iskolai és az iskolán kívüli versenyekre.
Művészetoktatás
Az egyén fejlesztése egy tudatos művészeti tevékenység konkrét feladatrendszerében valósul meg. Az elsajátítás folyamatában, melyben a feladatok mindig konkrétak és egyénre szabottak, a növendék teljes személyiségével vesz részt.
A közösség gazdagítja a személyiséget, értékeit gyarapítja. A próbák, foglalkozások folyamán arról is meggyőződhet a gyermek, hogy a másiknak nyújtott segítsége előmozdítja a tanulás folyamatát. Megváltozik a csoporttársakhoz való viszonya, és ezen keresztül érzelmei is.
A művészeti órák lehetőséget nyújtanak arra, hogy a tanulók a csoportos foglalkozás keretein belül felismerjék a közösség erejét. Az együttalkotás segít kialakítani az alkalmazkodóképességet, a szocializációt, a kommunikációt. A tanulók felelősnek érzik magukat társaik sikeréért is, a beleélő képességük, a segítőkészségük elmélyülhet.

A gyerekek a tanulás folyamatában megélik és megalkotják érzelmeiket, hiszen az együttes tánc, a zene és az éneklés számukra katartikus örömélményt jelent. Állandó késztetést, kíváncsiságot éreznek, hajtja őket az új, az ismeretlen megismerése.
A gálaműsorok, bemutatók és kiállítások alkalmával a tanítványok átélhetik a kultúrához való tartozás élményét. Az ilyen alkalmak mélyítik a csoporton belüli kapcsolatokat, erősítik a közösségi összetartozást.
Feladataink ezen a területen:

- hagyományaink megismertetése (intézményi és községi),
- a tanulói közösség tevékenységének összehangolása,
- intézményünk egyéni arculatának kialakítása.

A fejlesztés eszközei:

- intézményünk és községünk ünnepeinek megtartása,
- iskolai hagyományok teremtése, megőrzése,
- tanórán kívüli foglalkozások biztosítása.

MŰVÉSZETOKTATÁS

Az egyén fejlesztése egy tudatos művészeti tevékenység konkrét feladatrendszerében valósul meg. Az elsajátítás folyamatában, melyben a feladatok mindig konkrétak és egyénre szabottak, a növendék teljes személyiségével vesz részt.
A közösség gazdagítja a személyiséget, értékeit gyarapítja. A próbák, foglalkozások folyamán arról is meggyőződhet a gyermek, hogy a másiknak nyújtott segítsége előmozdítja a tanulás folyamatát. Megváltozik a csoporttársakhoz való viszonya, és ezen keresztül érzelmei is.
A művészeti órák lehetőséget nyújtanak arra, hogy a tanulók a csoportos foglalkozás keretein belül felismerjék a közösség erejét. Az együttalkotás segít kialakítani az alkalmazkodóképességet, a szocializációt, a kommunikációt. A tanulók felelősnek érzik magukat társaik sikeréért is, a beleélő képességük, a segítőkészségük elmélyülhet.
A gyerekek a tanulás folyamatában megélik és megalkotják érzelmeiket, hiszen az együttes tánc, a zene és az éneklés számukra katartikus örömélményt jelent. Állandó késztetést, kíváncsiságot éreznek, hajtja őket az új, az ismeretlen megismerése.
A gálaműsorok, bemutatók és kiállítások alkalmával a tanítványok átélhetik a kultúrához való tartozás élményét. Az ilyen alkalmak mélyítik a csoporton belüli kapcsolatokat, erősítik a közösségi összetartozást.

Feladataink ezen a területen:

- hagyományaink megismertetése (intézményi és községi),
- a tanulói közösség tevékenységének összehangolása,
- intézményünk egyéni arculatának kialakítása.

A fejlesztés eszközei:

- intézményünk és községünk ünnepeinek megtartása,
- iskolai hagyományok teremtése, megőrzése,
- tanórán kívüli foglalkozások biztosítása.

Az iskola szereplőinek együttműködése

Tanulókkal:

- foglalkozásokon,

- tanulói előadásokon, fellépéseken,
- -kirándulásokon

Szülőkkel:

- szülői értekezleteken,
- fogadó órákon
- a tanulók előadások, fellépések előkészítése során

A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

Iskolánkban tanító pedagógus alapvető feladata:

- a rábízott tanulók nevelése, oktatása a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése,
- a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevétele, - a pedagógusnak minden tőle elvárhatót meg kell tennie a tanuló személyiségének fejlődéséért, tehetségének kibontakoztatásáért, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődési ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő tanulóval egyénileg foglalkozzon, együttműködjön a gyógypedagógussal, más szakemberekkel, segítse elő a hátrányos helyzetű tanuló felzárkózását,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat, - mozdítsa elő a tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
- nevelje a tanulókat egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje,
- rendszeresen tájékoztassa a szülőt (törvényes képviselőt) a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,
- felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő és más szakemberek bevonásával tegyen meg mindent a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében,
- a tanulók és a szülők, a munkatársak emberi méltóságát, jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse,
- oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,
- a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,
- részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben elõírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- aktívan vegyen részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,

- határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,
- megőrizze a hivatali titkot,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel

Az osztályfőnök feladatai

Közvetlen nevelőmunka:

- ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk;
- az aktuális események feldolgozása, különböző értékrendek megismertetése;
- a kultúrahasználat megtanítása, a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység;
- mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában, törődés a gyermekek aktuális problémáival;
- az osztály konfliktusainak megoldása,a gyermekvédelmi munka.

Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok:

- a haladási napló naprakész vezetése,
- a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése;
- igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása;
- félévkor és évvégén a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt;
- félévi értesítő, anyakönyv- és bizonyítványírás

Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása:

- kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal;
- a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel;
- szülők közötti felvilágosító munka;
- szabadidős tevékenységek, programok szervezése.

Az osztályfőnöki nevelés témakörei

- Énképünk – az élet értelméről, az emberek tulajdonságai; önmagunk ismerete, önnevelés, önmegvalósítás
- Egészségünk védelme – az emberi test felépítése és működése; az egészséges ember; az egészséges életmód; káros szenvedélyek;
- A családi élet harmóniája – a család; a szülők; gyerekek a családban; a nagyszülőkről és az öregekről; szerelem; szexualitás; a válás; a barátság; család és az iskola
- Helyünk a társadalomban – társadalom és állam; a polgár – a polgári társadalom; magánélet - közélet; társadalmi konfliktusok; viselkedéskultúránk; a rend
- Művelődés – műveltség - művelődés; anyanyelvi műveltség; olvasáskultúránk; az ízlés
- A szabadidő helyes eltöltése – játék, múzeum; színház; mozi, zene; tánc, sport, kirándulás
- Munkakultúra – a munka szerepe az ember életében; pályaválasztás; munkavállalás; munkanélküliség; élethosszig tartó tanulás
- Az ember és a természet kapcsolata - szennyezések; környezetvédelem; a fák és az erdők szerepe
- Hazánk és a nagyvilág – ország – haza -nemzet; a magyar diaszpóra; az ENSZ; Az Európai Unió

Nevelési témakörök:

- Az osztályközösség menedzselése.

- A személyiség fejlesztése, az énkép alakulása.
- Az értékekre való nevelés – az egészség védelme, a családi élet harmóniája, a társadalmi szerepre való felkészítés, a jövőkép alakítása, a műveltség gyarapításának igénye, munka- és környezetkultúra, a szabadidő igényes eltöltése.
- Személyes biztonságra nevelés, közlekedési kultúra az ésszerű fogyasztó, a deviáns magatartások megelőzése.

MŰVÉSZETOKTATÁS

A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK (CSOPORTVEZETŐ) FELADATAI

A pedagógusok helyi feladatai

- a tanítási órákra való felkészülés, tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása,
- az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- művészeti és záróvizsgák lebonyolítása,
- felkészítés tanulmányi versenyekre,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,

Az oszályfőnökök (csoportvezetők) feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli csoportjának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az csoportjával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

Különleges bánásmódot igénylő tanulók sajátos nevelési igényű tanulók:

A 2011. évi CXC. törvény 4. § 25. pontja szerint:
„sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,"

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszakokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíttetni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a *Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve* és a *vizsgaszabályzatok* adnak eligazítást.

A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt-oktatott tanulók sajátosságait.

A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása

A sajátos nevelési igény kifejezi:

a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékosság, sajátos nevelési igény által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, egyenetlenségeit;
b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, egyenetlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását tesz szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

a) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmény egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célokat és feladatokat határoz meg, melyeket az intézményünk dokumentumai tartalmaznak.

b) A habilitációs, rehabilitációs tevékenységünk szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanulási-tanítási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.
c) A sajátos nevelési igényű, ugyanakkor kiemelt tehetségű tanulók ellátása esetén a habilitációs, rehabilitációs tevékenység mellett megjelenítjük a tehetséggondozás feladatainak.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

a) A sajátos nevelési igényből fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
d) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók és a személyiség fejlesztése.
e) Társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének támogatása.
f) Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A sajátos nevelési igény típusa és súlyossága.
b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.
c) A sajátos nevelési igényű tanuló
   ca) életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
   cb) képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
   cc) érzelmi szükségletei, állapota, attitűdje,
   cd) korai fejlesztésben és gondozásban való részvétele, a korai időszak fejlődésmenete.
d) A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, az átvezetés, a továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket megjelenítjük:

a) a pedagógiai programunkban,
b) a helyi tantervünkben,
c) a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanulási-tanítási programban (pl. tanmenet, óraterv),
d) az egyéni fejlesztési tervekben.

A sajátos nevelési igény típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor kompetenciája:

1. a programok, programcsomagok tervezése, összeállítása;
2. a habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés;
3. közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, kivitelezésében, ezt követően a konzultációban, az osztálytermi környezet adaptációjában;
4. a tanuló fejlődésének nyomon követése, értékelése, illetve az ebben való közreműködés a többségi pedagógusokkal együtt.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

Hozzáférhetővé kell tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára a:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagokat;
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközöket;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezetet, speciális bútorokat; fejlesztő helyiségeket;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának, illetve osztálytermi foglalkoztatásának megvalósulásához;
- a tanulók sajátos nevelési igénye típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalt gyógypedagógus, terapeuta (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).

A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk).
Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, önmagukhoz mért fejlődését, a többi tanulóval való együtt haladását tekintjük.

Jellemző intézményünkre, hogy;

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken, alkalmat teremt a horizontális tudásátadásra.
- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése megtörténik a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesül, és a sérülésspecifikus módszertani eljárásokat alkalmazzuk.
- Multidiszciplináris teamek (pl. többségi pedagógus, gyógypedagógus, szülő, az érintett tanuló stb.), illetve jó gyakorlatok működtetése, a pedagógusok által alkalmazott differenciált tananyagok, feladatlapok felhasználása.
- A nyitott tanulási-tanítási folyamatban megvalósuló tevékenység lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében- oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, a diverzitás iránti pozitív attitűddel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógusok alkalmazása, akik
  - a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző módosulásait;

- egyéni fejlesztési tervet készítenek a gyógypedagógus, konduktor együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítanak, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaznak;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítik, a folyamatos értékelés, hatékonyságvizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján megváltoztatják eljárásaikat, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaznak;
- a rugalmas tanulásszervezés segítségével minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezetet hoznak létre, melyben érvényesül a differenciálás, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek alkalmazása, a differenciált értékelés;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus, konduktor iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba, megosztva vállalja a felelősséget a különleges bánásmódot igénylő gyermek haladásáért.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, konduktor

a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
b) javaslatot tesz a fogyatékosság, az egyéb pszichés fejlődési zavar, az autizmus spektrum zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
g) támogatást nyújt a többségi pedagógus számára a differenciáláshoz a tantervi követelmények szintjén, a következőknek megfelelően: nincs érdemi változtatás a tantervben, elvárt tudásban, hanem több idő, személyi támogatás (többségi pedagógustól, gyógypedagógustól, asszisztenstől), eszközhasználat, differenciált tananyag-feldolgozás révén jut el a gyermek a tantervi célig. Eltérő tantervi célok megjelenítése esetén – a gyermek szakértői véleményének alapján –
   – terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
   – alkalmazza a sajátos nevelési igényű tanuló osztálytermen belüli megsegítésének lehetőségeit a befogadó intézményben;
   – segíti a befogadó pedagógust a szűrésben, az egyéni értékelésben, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
   – segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

Az integrált nevelésben-oktatásban részt vállaló nevelési-oktatási intézmények vegyék igénybe az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmények (EGYMI), a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok segítségét. Ennek keretében ismerjék meg az integrált nevelés létező jó gyakorlatait, tapasztalatcsere, tudásháló (képzések, online platform stb.) révén.

Beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítésének formái

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről értelmében:
„beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,”

A beilleszkedési és magatartási gondokkal küzdő tanulók esetében a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez legfontosabb feladatunk a prevenció és a folyamatos gondozás.

Feladatunknak tekintjük:

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, Pedagógiai Szakszolgálattal és gyermekjóléti szolgálattal;
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a napközi otthon;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- a családlátogatások;
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.
- az okok feltárását, hogy a pedagógus jobban megérthesse mi áll a magatartási problémák hátterében;
- a napközi otthonos foglalkozások személyiségfejlesztő, közösségfejlesztő tevékenységei;
- a pedagógusok továbbképzése;

Pedagógusaink igyekeznek megismerni a tanulási, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulóink személyiségét, családját. Nagy türelemmel, figyelemmel, törődéssel keresik a problémák okait.
A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára szervezett fejlesztő pedagógiai ellátás keretében a tanuló tantárgyi felzárkóztatását a nevelő-oktató munka szakaszának, illetve a tantárgynak megfelelő szakképzettségű pedagógus, készségfejlesztését pedig fejlesztő pedagógus végzi.

Művészetoktatás

Egyre több a nehezen nevelhető, magatartási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermek. Sok esetben a művészetoktatásba történő bekapcsolódás segíti ezeket a tanulókat. A művészetoktatás segíthet a tanulási kudarcok kezelésében. Egy-egy művészeti ágban jeleskedő gyerek tanulmányi eredménye is javulhat. A zene, a ritmus fejleszti a gyerek figyelmét, reagáló képességét. Kezelhetőbbé válnak a túlmozgásos gyerekek is.

Kiemelten tehetséges tanuló, tehetséggondozás, képességfejlesztés

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről értelmében:
„kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”

Minden pedagógus feladata, hogy felhívja a figyelmet a tehetséges tanítványokra, hogy megfelelően lehessen gondoskodni a fejlesztésükről. Fontos a tanulók felkészítése, ösztönzése, bíztatása, előmenetelének figyelemmel kísérése. Segítjük a középiskolai beiskolázásnál a megfelelő iskolatípus megtalálását.

Gyakorlatunkban a frontális- és csoportmunka mellett differenciált, kiscsoportos és egyéni foglalkozások alkalmával lehetőség nyílik az egyéni képességek megismerésére és kibontakoztatására. A szaktárgyi tanulmányok terén ezt külön feladatok: gyűjtőmunka, egyegy téma közös témahét, projekt formájában történő vagy önálló feldolgozása, szakkörök, házi, megyei és országos tantárgyi versenyek biztosítják. E tevékenység kiterjed a tanórai és egyéb területekre egyaránt.

Tanórán belül:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- csoportbontás, heterogén és homogén csoportok alakítása,
- kooperatív tanulási technikák alkalmazása,
- továbbtanulás segítése felkészítő foglalkozásokkal, személyes beszélgetések, bíztatás, jutalmazás.

Tanórán kívül:

- versenyek, vetélkedők
- projektek
- szakkörök
- szabadidős foglalkozások (mozi-, színház-, múzeum-látogatás)

Feladataink, tevékenységeink a kompetenciaterületek fejlesztése érdekében:

- tanulmányi versenyek szervezése minél szélesebb körben
- a versenyek legfontosabb eleme a felkészítés, amely egyéni, építkező jellegű legyen
- hatékony a kiscsoportos munkamódszerek alkalmazása
- a versenyzés etikájának megtanítása
- fontos a versenyre való felkészítő tanárok kísérő, együtt-érző, támogató szerepköre
- önálló kiselőadások szakórákon, szakkörökön, elsősorban a tehetséges tanulóknak
- biztató értékelés
- differenciált feladatok adása,
- csoportfoglalkozások szervezése, amelyek az adott témakörben való jártasság szerint átjárhatók
- a tanterem átalakításának lehetőségei (asztalok összetolása - kötött padsorok – kör, félkör alakban)
- a házi feladatok differenciálása
- órai gyakorláskor más-más feladatkörök, bejárási utak biztosítása (pl. önálló szövegfeldolgozás, közös olvasás, lényegkiemelés)

Művészetoktatás

Tapasztalatunk szerint valamiben minden gyerek tehetséges. Kérdés, hogy ezt a környezet és a pedagógusok észreveszik-e időben, és biztosítani tudják-e fejlődésüket. A művészetoktatási intézmény feladata, hogy megadjon minden szakmai hátteret és a differenciált képességfejlesztéshez megfelelő óraszámot biztosítson. Hogy a tehetség kibontakozzon, sokféle összetevőnek kell egyszerre érvényesülni. A tehetség megnyilvánulásakor a veleszületett adottságok csak lehetőséget jelentenek. Ezek a tulajdonságok sok feltételtől függenek. Az öröklődés, a családi és társadalmi körülmények, az iskola, a személyes példa, mind hozzátartoznak ahhoz az alaphoz, amely bázisa a tehetség kibontakozásának. Nagyon fontos a kulturált családi háttér, de oktatásunknak ellensúlyozni kell a negatív tendenciákat is. Iskolánk alapvető feladatai közé tartozik a tehetségek felkutatása, gondozása és kibontakoztatásuk elősegítése. A tehetség önmagában nem elegendő a magas szintű teljesítmény eléréséhez, ehhez kitartás, szorgalom, akaraterő, türelem és gyakorlás szükséges.

A tehetségfejlesztés feladatai:

- személyre szabottan fejleszteni a tanulókat,
- felkészítés versenyekre, ünnepségekre,
- szakirányú továbbtanulásra felkészítés.

A tehetségfejlesztés módjai intézményünkben:

- a tehetséges tanulók önállóságra nevelése
- egyéni fejlesztés, differenciálás

Hátrányos helyzetű , halmozottan hátrányos helyzetű tanulók

Az ,hogy a tanuló hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül-e az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A.§-a alapján a gyámhatóság állapítja meg.

A jogszabály értelmében: Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a. a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
b. a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
c. a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű a tanuló, aki esetében a fenti szabályozásban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
a) a nevelésbe vett gyermek,

b) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Iskolánkban a tanuló 60.%-a hátrányos helyzetű. Igyekszik biztosítani a hátrányos ,halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára a felzárkózást, a hátránykompenzálás .

Általános iskolai felnőttoktatás esti tagozat:
Az általános iskolai felnőttoktatás esti tagozatán tanulók nem vehetik igénybe a pedagógiai szakszolgálat feladatait ellátó intézmények szolgáltatásait.
Abban a kérdésben, hogy különleges gondozásra jogosultak-e, a jogszabályban meghatározott szakértő véleménye alapján kell dönteni.

Gyermekvédelmi feladatok ellátása az iskolában

A gyermekvédelem rendszerébe tartozó és sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanuló, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű népesség gyakran egybeesik, egymás alkotórészeit is képezheti. Az iskolai gyermekvédelmi tevékenység a fentieket figyelembe véve három területre terjed ki. A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére.
Alapelve:

- a tanulók mindenek felett álló érdeke,
- hátrányos megkülönböztetés elkerülése,
- tanulókat megillető jogok érvényesítése.

Az iskolai gyermekvédelem célja és feladatai

Az iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátásának céljai azonosak az iskola céljaival. Sajátos eszközei:

- A veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű, és gyermekek életkörülményeinek megismerése, szükség esetén a lehetőség szerinti javítása, a nehézségek enyhítése;
- a felnőttkori devianciák kialakulásának megelőzése érdekében felvilágosító, megelőző tevékenység folytatása;
- a pedagógus szoros kapcsolata a családokkal, mely elősegítheti a hatékony és gyors lépések megtételét;
- kapcsolatfelvétel és intézkedések kezdeményezése az illetékes gyámhatóságnál;
- a Gyámhatóság munkájának segítése véleményezés, tájékoztatás, jelentés adásával.

A gyermekvédelmi feladatot ellátó pedagógus

A gyermekvédelmi feladatot ellátó pedagógus alapvető feladata az osztályfőnökök, pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkájának segítése. Ezen belül a feladatai közé tartozik:

- A tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak;
- családlátogatásokon való részvétel a veszélyeztető okok feltárása érdekében;
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapításának kezdeményezése;
- az osztályfőnökök segítségével kimutatás készítése és annak évente történő felülvizsgálata a veszélyeztetett tanulók adatainak, veszélyeztetettségük okainak feltüntetésével.

Tanórai és tanórán kívüli tevékenységek során lehetőségeink a hátránykompenzálásra:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a napköziotthon;
- kedvezményes étkeztetés, étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott támogatások;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- a családlátogatások;
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység;
- a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek,

A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTEL JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

Az iskola a tanulók a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a diákköröket hozhatnak létre, amelyek létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti. A diákkörök döntési jogkört gyakorolnak saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

Diákönkormányzat:
A tanulók, a diákkörök a tanulók érdekeinek képviseletére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg ötéves időtartamra.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
a) az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
b) a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
c) az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
d) a házirend elfogadása előtt.

A diákönkormányzat véleményt nyilvánít:

a. az iskolai SZMSZ és melléklete jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
b. a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
c. az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
d. a házirend elfogadása előtt.
e. a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
f. a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
g. a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
h. az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,

i. az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
j. a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
k. az iskolában biztosított ételek minőségének és mennyiségének véleményezése
l. az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, valamint
- amennyiben az intézményben működik, a nevelési-oktatási intézményen belül működő tájékoztatási rendszer szerkesztősége tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.

A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni.

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola, a helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola, a kollégium működését.

Diákközgyűlés:
A diákközgyűlés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi.
A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.

A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI, AZ ISKOLA SZŰKEBB ÉS TÁGABB KÖRNYEZETÉNEK HAGYOMÁNYRENDSZERE

Az iskola irányítási feladatainak ellátásában közreműködnek és sokoldalúan támogatják a szülők, pedagógusok, a tanulók és ezek szervezetei. Az iskolahasználók együttműködése nélkül iskolánk nem tudja vállalt feladatait teljesíteni.

Az iskola kapcsolatrendszere

Belső kapcsolataink:

Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy mint fenntartó Formái:
-értekezletek
- ellenőrzések
-megbeszélések
-megbeszélések a vezetőkkel
-jótékonysági akciók -versenyek
-jutalomkirándulások, programok

Szülői Szervezet
Formái:
-értekezletek
-megbeszélések
-véleményezés

Diákönkormányzat
Formái:
-programok
-véleményezések
-megbeszélések
-versenyek

Óvodaegység
Formái:
-programok
-értekezletek

Művészetoktatási Iskola Formái:
-Művészeti Gála
-kiállítások
-dekorációk a programokhoz, műsorokhoz

<u>Külső kapcsolataink</u>

Nyírbogdány Község Önkormányzata Formái:
- -programok, rendezvények, műsorok

Nyírbogdány Község Cigány Kisebbségi Önkormányzata

Formái:
-esetmegbeszélések

Nyírbogdány Község Családsegítő Szolgálata

Formái:
-esetkonferenciák
-HHH-s tanulók segítése

Községi Könyvtár

Formái:
-könyvtári órák
-rendezvények
-szabadidős tevékenységek

Sportegyesület Nyírbogdány

Formái:

-versenyek, nevezések, kupák

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
Formái:
-vizsgálatok
-SNI-s határozatok

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
Kemecsei Tagintézmény

Formái:
-szakszolgálatok, gyógypedagógus, logopédus, pszichológus.

Filharmónia Formái:
-hangversenybérletek, előadások

Sion Idősek Otthona Formái:
-műsorok, rendezvények

Nyírbogdányi Polgárőrség Formái:
-rendezvények felügyelete

Rendőrség Formái:
-előadások, bemutatók

Tűzoltóság Formái:
-előadások, bemutatók

Egészségügyi Intézmények Formái:
-vizsgálatok, szűrések

Hagyományos kapcsolataink a szülői közösségekkel

Meggyőződésünk, hogy a személyes kapcsolattartásnak, rendkívül fontos szerepe van. Ezért igyekszünk az iskolai közéletben aktív, közreműködő és segítő részvételüket igénybe venni.

SZK választmány: Egy tágabb körű szülői választmány képviseli a teljes szülői közösséget. Osztályonként 1-2 választott szülő alkotja az iskolai szülői közösséget. Ez a közösség a törvény adta jogosítványokkal közösen kidolgozott és elfogadott program alapján működik. Ebben a körben a kölcsönös és folyamatos párbeszéd lehetősége biztosított.
Aktívan közreműködnek nagy iskolai és évfolyamszintű rendezvényeink szervezésében, lebonyolításában: pl. Jótékonysági bál, farsangok, pedagógus nap, bankett stb.

Osztály szülői közösség: Az egy osztályba, csoportba járó tanulók szülei alkotják az osztály szülői közösséget. Az osztályfőnök és az SZSZ elnöke folyamatos kapcsolattartása biztosítja, hogy folyamatosan tájékozódjanak az osztály életéről. A szülői értekezleteken közösen alakítják ki elképzeléseiket az osztály életéről, elmondják javaslataikat (szokásrend, osztályhagyományok, programok stb.), megteszik felajánlásaikat(programok szervezéséhez, anyagi támogatás, társadalmi munka stb.) Ily módon aktív részesei az osztályprogramoknak (

farsang, kirándulás, ünnepségek,), mely sok-sok közös élményt jelent a gyerekeknek, pedagógusoknak, szülőknek egyaránt).

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzeten keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az SzSz-el.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) **Családlátogatás**

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

b) **Szülői értekezlet**

Feladata: a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,

a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

c) Fogadó óra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egyegy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

d) Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek és a fogadóórák időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.
Művészetoktatás
Alapvető céljaink megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a szülőkkel való egyéni kapcsolattartás. Szükség van a szülői segítségnyújtásra ahhoz is, hogy a problémákat kellő időben felismerjük és együttesen találjuk meg az optimális megoldást. Sikereket csak a családi házzal együttműködve tudunk elérni.

A pedagógus és a tanuló együttműködése

a tanuló személyiségének megfelelően kell alakítani a tartalmi elvárásokat, a fejlődés ütemét, a beszámoltatás, a szereplések módját, időpontját.
Fontos, hogy minél kevesebb kudarcélmény érje a gyereket, ezért a lehetséges kereteken belül igyekszünk a tantervi követelményeket a képességeiknek megfelelően alakítani. Ugyanakkor a pedagógus akkor végzi felelősséggel munkáját, ha felhívja a szülő és a tanuló figyelmét arra, hogy a tanuló képességei mennyire illeszkednek a tantervi és iskolai követelményekhez.

Művészetoktatás
A szülőkkel való kapcsolattartás rendje, formái

A szülők folyamatos, többoldalú tájékoztatása nélkülözhetetlen az eredményesség elérésében.
A tanulmányi előmenetel során negyedévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről. A tanszakok választékáról, aktuális terveinkről, sikereinkről értesítést küldünk.
Szívesen látjuk tanulóink családtagjait a nyílt napokon, az alkotó hétvégeken, táborozás során, kirándulások alkalmával, a év végi vizsgabemutatókon. A gyermekek hiányzásairól jogszabályban meghatározott formában azonnal értesítjük a szülőket.

Minden pedagógus a saját osztályainál minden hónap első foglalkozása után fogadóórát tart a szülők részére.
Intézményünk támogatja a helyi szinten szerveződő Szülői Munkaközösségek megalakulását, véleményüket, javaslataikat lehetőség szerint figyelembe veszi.

Szülői részvétel az iskola munkájában

A szülői munkaközösséget az intézményvezető az éves munkatervben rögzített idő-pontban tanévenként legalább kétszer hívja össze, ahol tájékoztatást ad az iskola munkájáról és feladatairól.
Konkrét együttműködésben a szülői választmány elnöke közvetlenül az intézményvetővel tart kapcsolatot. A választmány megbízottja tanévenként egyszer számol be a nevelőtestületnek a szülői választmány tevékenységéről.
A gyermekközösségek (csoportok) szülői munkaközösségével a kapcsolatot közvetlenül a gyermekközösségért felelős pedagógus tartja, aki az intézmény pedagógiai programjába illeszkedő szülői kezdeményezéseket segíti. A szülői munkaközösségek véleményét, javaslatait a szülői szervezet vezetői vagy a választott SzSz elnök juttatja el az intézmény vezetőségéhez.

A kezdő gyermekközösségek szüleit a felvételi értesítőn tájékoztatja az intézmény a tanév kezdetét megelőző első szülői értekezletről - a tanév kezdésének zavartalansága érdekében.
Az új közösségek szeptemberi szülői értekezletén bemutatják a csoportban oktató - nevelő pedagógusokat.
Rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze az intézményvezető, a munkaközösség elnöke a gyermekközösségben felmerülő problémák megoldására.
Az intézmény valamennyi pedagógusa fogadja a szülőket és szóbeli tájékoztatást ad a gyerekekről. Amennyiben a gondviselő a munkatervben rögzített időpontú fogadóórán kívül is találkozni szeretne gyermeke pedagógusával, telefonon vagy írásban időpontot kell egyeztetni az érintett pedagógussal.

Szülő és iskola közötti kapcsolattartási módok

- tanszaki szülői értekezletek
- fogadóóra
- nyílt napok
- tájékoztató füzet a tanulók előmeneteléről
- iskolai rendezvények, hangversenyek, bemutatók
- faliújság
- alkalmi beszélgetések
- versenyekre való szülői kíséret

A tanulókkal való kapcsolattartás rendje és formái

A tanulói kezdeményezésre létrejött Diákönkormányzat munkáját az ezzel megbízott nevelő és az iskola ifjúságvédelmi felelőse koordinálja. Meghallgatják a tanulók javaslatait, és közvetítik az iskolavezetés felé.
Intézményünk támogatja a helyi szinten szerveződő Diákönkormányzat megalakulását, véleményüket, javaslataikat lehetőség szerint figyelembe veszi.

Tanulói részvétel az iskolai szervezetben

A tanulók az iskolai élet minden kérdésében javaslatot tehetnek, megfogalmazhatják kérdéseiket, véleményt nyilváníthatnak, melyet az iskola toleránsan fogad, a kérdésekre választ ad.
A tantestület tiszteletben tartja a tanulók személyiségi jogait, de elvárja a kölcsönös tiszteletet.
A demokrácia gyakorlásának fóruma, az iskolai diákönkormányzat. Nagy segítséget ad a tanulók önfegyelmének és viselkedéskultúrájának alakításában, segíti a továbbtanulást. Működése kiterjed a rend, fegyelem megtartására, az információáramlás szervezésére, kulturális programok lebonyolítására.
A diákönkormányzat az iskolai tanulók közössége. Vezető testületét - a diáktanácsot - az iskola tanulói választják.
A diákönkormányzat az SZMSZ alapján működik, melyet a tanulók fogadnak el és a tantestület hagy jóvá. (A jóváhagyás csak akkor tagadható meg, ha az SZMSZ jogszabálysértő vagy ellentétes az iskolai SZMSZ-el.)

Működése:
A diáktanács kéthavonta ülésezik, de indokolt estben többször is összehívható.
Üléseiken megvitatják a felmerült kérdéseket, döntenek a következő időszak programjairól. Döntéseit nyílt szavazással, többségi határozat alapján hozza meg.

Célja:

- a tanulók érdekeinek képviselete,
- véleménynyilvánítás a diákokat érintő kérdésekben,
- demokratikus jogok gyakorlása.

Növendék és nevelő közötti kapcsolattartási formák

- egyéni elbeszélgetések
- faliújság
- kirándulások
- közös rendezvények.

A szülőkkel való kapcsolattartás rendje, formái

A szülők folyamatos, többoldalú tájékoztatása nélkülözhetetlen az eredményesség elérésében. A tanulmányi előmenetel során negyedévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről. A tanszakok választékáról, aktuális terveinkről, sikereinkről értesítést küldünk.
Szívesen látjuk tanulóink családtagjait a nyílt napokon, az alkotó hétvégeken, táborozás során, kirándulások alkalmával, a év végi vizsgabemutatókon. A gyermekek hiányzásairól jogszabályban meghatározott formában azonnal értesítjük a szülőket.

Minden pedagógus a saját osztályainál minden hónap első foglalkozása után fogadóórát tart a szülők részére.
Intézményünk támogatja a helyi szinten szerveződő Szülői Munkaközösségek megalakulását, véleményüket, javaslataikat lehetőség szerint figyelembe veszi.

Szülői részvétel az iskola munkájában

A szülői munkaközösséget az intézményvezető az éves munkatervben rögzített idő-pontban tanévenként legalább kétszer hívja össze, ahol tájékoztatást ad az iskola munkájáról és feladatairól.
Konkrét együttműködésben a szülői választmány elnöke közvetlenül az intézményvetővel tart kapcsolatot. A választmány megbízottja tanévenként egyszer számol be a nevelőtestületnek a szülői választmány tevékenységéről.
A gyermekközösségek (csoportok) szülői munkaközösségével a kapcsolatot közvetlenül a gyermekközösségért felelős pedagógus tartja, aki az intézmény pedagógiai programjába illeszkedő szülői kezdeményezéseket segíti. A szülői munkaközösségek véleményét, javaslatait a szülői szervezet vezetői vagy a választott SzSz elnök juttatja el az intézmény vezetőségéhez.
A kezdő gyermekközösségek szüleit a felvételi értesítőn tájékoztatja az intézmény a tanév kezdetét megelőző első szülői értekezletről - a tanév kezdésének zavartalansága érdekében.
Az új közösségek szeptemberi szülői értekezletén bemutatják a csoportban oktató - nevelő pedagógusokat.
Rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze az intézményvezető, a munkaközösség elnöke a gyermekközösségben felmerülő problémák megoldására.
Az intézmény valamennyi pedagógusa fogadja a szülőket és szóbeli tájékoztatást ad a gyerekekről. Amennyiben a gondviselő a munkatervben rögzített időpontú fogadóórán kívül is találkozni szeretne gyermeke pedagógusával, telefonon vagy írásban időpontot kell egyeztetni az érintett pedagógussal.

Szülő és iskola közötti kapcsolattartási módok

- tanszaki szülői értekezletek
- fogadóóra
- nyílt napok
- tájékoztató füzet a tanulók előmeneteléről
- iskolai rendezvények, hangversenyek, bemutatók
- faliújság
- alkalmi beszélgetések
- versenyekre való szülői kíséret

A pedagógus és a szülő együttműködése

Fontosnak tartjuk, hogy a szülőkkel harmonikus kapcsolatot alakítsunk ki, és folyamatosan tájékoztassuk őket gyermekeik előmeneteléről.
A tájékoztatás formái:
* szülői értekezletek, fogadóórák
* tájékoztató füzet
* nyílt napra meghívó
* gálaműsorra meghívó
* közös rendezvényszervezés

A pedagógus és a tanuló együttműködése

A tanítási órák során a tanuló személyiségének megfelelően kell alakítani a tartalmi elvárásokat, a fejlődés ütemét, a beszámoltatás, a szereplések módját, időpontját.
Fontos, hogy minél kevesebb kudarcélmény érje a gyereket, ezért a lehetséges kereteken belül igyekszünk a tantervi követelményeket a képességeiknek megfelelően alakítani. Ugyanakkor a pedagógus akkor végzi felelősséggel munkáját, ha felhívja a szülő és a tanuló figyelmét arra, hogy a tanuló képességei mennyire illeszkednek a tantervi és iskolai követelményekhez.

A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYE

Tanulmányok alatti vizsgák:

- osztályozó vizsga,
- a különbözeti vizsga,
- a pótló vizsga
- javítóvizsga

A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

Osztályozó vizsga:
Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a 250 órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, valamint az

igazolatlan mulasztásainak a száma nem haladta meg a húsz tanórai foglalkozást és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,

• a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt vizsgázik.

A tanuló egy osztályozó vizsgán – kivétel, ha engedélyezték számára, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget – egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.
A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsga:
A tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Pótló vizsga:
Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.
Fel nem róható ok: minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.
A pótló vizsga, ha az igazgató hozzájárul, az adott vizsganapon is letehető, ha ehhez a feltételek megteremthetőek.
Ha a vizsgázó azt kéri, a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsga:
Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A tanulmányok alatti vizsgák időpontjai:

- A különbözeti vizsgára tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni.
- Az osztályozó és különbözeti vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni .
- Osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet.

Különbözeti vizsga időpontjai intézményünkben: október vége és április vége Osztályozó vizsga: első félév és a második félév zárását követően egy héten belül. Javítóvizsga: az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tartható.

Művészetoktatás
Művészeti alapvizsga
E vizsgakövetelmények az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épülnek.
A vizsgák időpontja: minden év június első hete.

- A vizsgafeladatokat az intézmény helyi tanterve alapján kell kidolgozni.
- A művészeti alapvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.
- A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát több alapfokú művészeti iskola közösen is megszervezheti.

Általános iskolai felnőttoktatás esti tagozat

A tanulmányok alatti vizsgák reggel nyolc előtt is elkezdődhetnek, - a tanulók tudását a tanév végén vizsgán kell értékelni.
A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

Ha a tanuló az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelmények egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt történő teljesítésével összefüggő osztályozó vizsgát kíván tenni, az intézmény vezetője a vizsga megkezdése előtt legalább harminc nappal a vizsgázói létszám, az évfolyamok feltüntetése, valamint a vizsgabeosztás megküldése mellett a megyeszékhely szerinti járási hivatal vezetőjétől vizsgabiztos kirendelését kéri. A vizsgabiztos kirendelésének kérésére vonatkozó kötelezettség elmulasztása miatt vizsgabiztos közreműködése nélkül lebonyolított osztályozó vizsga eredménye érvénytelen.

A kiskorú tanuló szülője a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, ha a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet, az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha a tanuló osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról.

A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a megyeszékhely szerinti járási hivatal amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.
A megyeszékhely szerinti járási hivatal által szervezett független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, akinek a vizsgázó hozzátartozója, továbbá aki abban az iskolában tanít, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll.

A tanulmányok alatti viszgák tantárgyankénti és évfolymonkénti követelményeit, a vizsgaszabályzatot a pedagógiai program melléklete tartalmazza.

A TANULÓ FELVÉTELE ÉS AZ ÁTVÉTELE ELVEI

Az iskolaváltás, a tanuló átvételének szabályai (különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel).

A tankötelezettség megállapítása

- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti az azt követő évben tankötelessé válik.
- A gyermek tankötelezettségének teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.
- A fejlettséget korábban elérő gyermek esetében az Oktatási Hivatal a szülő kérelmére a szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

Az adott évben tanköteles korba lépő sajátos nevelési igényű gyermeket a szülő a szakértői bizottság véleményében vagy a járási hivatal jogerős határozatában megjelölt időpontig köteles beíratni a kijelölt iskolába.

Tanulói jogviszony:
A tanuló, az az egyéni munkarenddel rendelkező tanuló is az iskolával tanulói jogviszonyban áll.
A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik.
A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételről vagy átvételről az iskola igazgatója dönt.
A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre.

Tanulói felvétel:
Az általános iskola köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a körzetében található. A tanköteles korba lépő gyermeket a szülő a kijelölt időpontban köteles beíratni a lakóhelye szerint illetékes vagy a választott iskola első évfolyamára.

Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek:
- Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek nevére kiállított személyazonosságot igazoló hatósági igazolványokat.

Az iskola igazgatója:
- a felvételről, átvételről tanulói jogviszonyt létesítő, vagy elutasító döntést hoz,
- értesíti a szülőt a döntést megalapozó indokolással,
- értesítésben felhívja a figyelmet a fellebbezés lehetőségére,
- átvétel esetén értesíti a hivatalt és az előző iskola igazgatóját.

Az iskola igazgatója értesíti a hivatalt, ha a gyermeket az iskolába nem íratták be.
Az iskola igazgatója értesíti **a hivatalt és a kötelező felvételt biztosító iskola igazgatóját,** ha olyan tanköteles tanulót vett fel vagy át, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye nem a nevelési-oktatási intézmény körzetében van.

Az iskolába felvett tanulót, az egyéni munkarenddel rendelkezőt is, az iskola tartja nyilván. További felvételi lehetőségről szóló tájékoztatót a helyben szokásos módon, legalább tizenöt nappal a felvételi, átvételi kérelmek benyújtására, rendelkezésre álló időszak első napja előtt nyilvánosságra kell hozni.

További felvételi, átvételi kérelmek esetén az intézmény köteles először a hátrányos helyzetű tanulók kérelmét teljesíteni.
1. A hátrányos helyzetű tanulók közül előnyben kell részesíteni azokat, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a településen van.
2. A hátrányos helyzetű tanulók felvétele után a további felvételi kérelmek elbírálásánál előnyben kell részesíteni azokat a jelentkezőket, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye azon a településen található, ahol az iskola székhelye vagy telephelye, feladatellátási helye található.
3. Ha az iskola a megadott sorrend szerint az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján dönt. A sorsolásra

a felvételi, átvételi kérelmet benyújtókat meg kell hívni. A sorsolás lebonyolításának részletes szabályait a házirend tartalmazza.

4. A hátrányos helyzetű tanulók felvételi, átvételi kérelmének teljesítése után sorsolás nélkül is felvehető a sajátos nevelési igényű tanuló, továbbá az a tanuló, akinek ezt különleges helyzete indokolja.

Az általános iskolai felnőttoktatás esti tagozat:
A felnőttoktatás esti tagozatára felvehető minden olyan jelentkező, aki legalább az általános iskola 4. évfolyamát elvégezte és tanulmányait kizárólag csak felnőttoktatás keretén belül folytathatja. Az intézmény felvételi vizsgát nem tart.

A felnőttoktatást folytató nevelési-oktatási intézménybe történő beiratkozáshoz be kell mutatni a jelentkező nevére kiállított személyazonosságot igazoló hatósági igazolványokat, valamint a jelentkező által elvégzett iskolai évfolyamokról kiállított bizonyítványt.

Tanulói jogviszony megszűnik:
- ha a tanulót mási iskola átvette, az átvétel napján
- az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján,
- a tankötelezettség utolsó éve szorgalmi idejének utolsó napján, ha a tanuló tanulmányait nem kívánja tovább folytatni,
- az alapfokú művészetoktatási intézményben igazolatlanul tíz tanítási óránál többet mulaszt, feltéve, hogy az iskola a tanuló esetén a szülőt legalább kettő alkalommal, írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.
- általános iskolai felnőttoktatás keretén belül, ha a tanuló igazolatlan hiányzása húsz tanóránál több, a hiányzásokat félévente kell összesíteni.
- amennyiben több , mint húsz igazolatlan tanóra már az első félévre összejön, a tanuló jogviszonya az első félévben megszűnik.

A tanuló jogviszony megszűnését dokumentáljuk: beírási napló, törzslap, osztálynapló, bizonyítvány.
Az intézmény vezetője a tanulói jogviszony megszűnését 5 napon belül közli a KIR-rel.

Különleges helyzetű tanuló az a tanuló, akinek:
a) szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő, vagy
b) testvére az adott intézmény tanulója, vagy
c) munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy
d) az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.

A tanuló átvétele:
A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Az átvételi kérelemhez be kell mutatni:
- a jelentkező nevére kiállított személyazonosságot igazoló hatósági igazolványokat, valamint a jelentkező által elvégzett iskolai évfolyamokról kiállított bizonyítványt.

A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező és az általános iskolai felnőttoktatásban részt vevő tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított –

szintmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyet a másik iskolában is tanult a tanuló , idegen nyelvből és azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult, különbözeti vizsgát. A különbözeti vizsga időpontjáról a szülőt a tanuló átvétele során tájékoztatni kell. A különbözeti vizsga szervezése a tanulói jogviszony keletkezésétől számított három hónap eltelte után lehetséges.
Amennyiben a tanuló a különbözeti vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból 2 hónapon belül megismételheti.

Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, vagy a tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.
Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt. Ha az általános iskola nappali tagozatára a körzeten kívüli tanuló az első-negyedik évfolyamra jelentkezik, vagy ha az ötödik-nyolcadik évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minősítésű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét. Ugyanezt kell tenni akkor, ha a beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen esetben az iskola igazgatója az igazgatóhelyettesek és az osztályfőnökök véleményének figyelembe vételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolában. A döntésről a szülőt írásban értesíteni kell.
Az iskola igazgatója értesíti a tanuló lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes hivatalt, ha olyan tanköteles tanulót vett fel vagy át, akinek lakóhelye, tartózkodási helye nem a nevelésioktatási intézmény székhelyén van.

A tanulók osztályba, csoportba történő beosztása:
Az iskolába felvett tanulók osztályba, csoportba történő beosztásáról a szakmai munkaközösség véleményének a kikérésével, az iskola igazgatója dönt.

Művészetoktatás

Alkalmassági vizsga szabályai: Alaklamassági vizsgát nem szervezünk.

A felvétel szabályai megegyeznek az általános iskola felvétel szabályaival.

Ha a tanuló más alapfokú művészetoktatási intézményből kéri átvételét, akkor bizonyítványába bejegyzett elvégzett évfolyamai alapján soroljuk be a megfelelő évfolyamba, illetve csoportba. Ha a kötelezően, illetve szabadon választott tantárgya módosul, a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie az iskola helyi tantervében az adott évfolyamokra meghatározott követelmények alapján.

AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERVEK

Általános iskolás kortól kezdve lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók az elsősegély nyújtás alapismereteivel megismerkedhessenek.

Az oktatási intézmény maga is lehet baleset forrása ,hiszen a mozgásos órák ,foglalkozások (testnevelés, sportkör stb.), a szünetekben történő önfeledt játék , a legprecízebb tanári felügyelet mellett is tartogathatnak , eredményezhetnek kisebb-nagyobb baleseteket. A tanulóknak meg kell tanulniuk, el kell sajátítaniuk azokat az ismereteket, amelyekkel gyors segítséget nyújthatnak társaiknak (a baleset során keletkezett helyzet felismerése, stb.) addig míg a szakszerű segítség meg nem érkezik.

Ma Magyarországon több olyan baleset is történik ,amely során kisebb lett volna a baj, ha a közelben van olyan személy , aki mer vagy tud gyors segítséget nyújtani a bajba jutottaknak, addig , míg a mentő megérkezik. Elsősegély nyújtó ismeretek elsajátítása elsősorban a jogosítvány megszerzéséhez köthető, ahol a megszerzett ismereteket rövid ideig, kevés gyakorlással szerzik meg .

Az általános iskolában kezdődő ismeretelsajátítás segítséget nyújthat abban, hogy a későbbiekben tanulóink stabil ismeretekkel bármilyen baleseti szituációban hatékonyan tudjanak segítségére lenni a balesetet szenvedett társának.
Ehhez a tanulóknak a következő ismeretek megszerzésére van szüksége.

Cím	Téma	Forma
Az elsősegélynyújtás alapjai	Az elsősegélynyújtás fogalma Az elsősegélynyújtás jogi háttere Helyszínbiztosítás	biológia óra technika óra
Végtagsérülések	Csont- és izomrendszer felépítése Végtagsérülések Rögzítési módok	testnevelés óra
Kötözések és rögzítések gyakorlat	Fedőkötés Nyomókötés Sapka-, parittyakötés Rögzítés háromszögletű kendővel Gerinchordágy, Kramer-sín, Stif-neck gallér használata	előadás
Légútbiztosítás	A légző szervrendszer felépítése Légút biztosítási lehetőségek Légúti idegentest eltávolítása	biológia óra

Mérgezések	Ételmérgezések Gázmérgezések Gyógyszer-, alkohol- és egyéb vegyszerek okozta mérgezések	kémia óra
Égési sérülések	A kültakaró felépítése Égési sérülések típusai Égési sérülések ellátása Általános tűzvédelmi ismeretek	biológia óra
	Füstmérgezés	
Hő ártalmak	Hideg okozta sérülések Hőkimerülés Hőguta	biológia óra
Áramütések	Áramütés Villámlás	fizika óra
Tömegbalesetek	Mentésszervezés tömegbalesetek esetén Sérülések rangsorolása	előadás
Vízi mentés	Önmentés Társmentés Mentés Rádiózási ismeretek	előadás
Hazai mentőszervezetek	Hazánk mentéstörténete Hazai mentőszervezetek Az OMSZ szervezeti felépítése	előadás

Megvalósítása:

A témakörökhöz szakemberek segítségét veszi igénybe az iskola.

Az ismeretek elsajátítása már alsóban, a tanulók életkorához igazodva elkezdődnek, felsőben tanórai keretben vagy egyéb foglalkozások során történhet.

HELYI TANTERV

A Nat-ban megfogalmazottak alapján a kerettantervek határozzák meg a tanulás-tanítás folyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, az elvárt tudás mélységét.

A nevelés-oktatás 12 évfolyama egységes folyamat, amely három képzési szakaszra oszlik.
A Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak.
Ezek a következők:

az alapfokú nevelés-oktatás szakasza:
- 1–4. évfolyam;
- 5–8. évfolyam;

a középfokú nevelés-oktatás szakasza:
- 9–12. évfolyam

Az *óvodai nevelés* szakasza az iskolaérettség eléréséig tart. Fejlesztési feladatrendszerét a kisgyermekkori fejlesztésben irányadó *Óvodai nevelés országos alapprogramja* határozza meg. A Nat épít az Óvodai nevelés országos alapprogramjára.

*A*z 1–4. évfolyam első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését.

A 3–4. évfolyamon erőteljesebbé válnak, a negyedik évfolyam végére meghatározóak a meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A Nat az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

A 5–8. évfolyam a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása.
A 7–8. évfolyam alapvető feladata a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése.
A Nat a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.

A *középfokú nevelés-oktatás* szakaszában a középfokú iskola az általános iskola befejezése után (nyolc vagy hat évfolyamos gimnázium esetében az általános iskola negyedik vagy hatodik évfolyamának elvégzése után) kezdődik, és a tankötelezettség végéig, illetve a középfokú tanulmányok lezárásáig végzi nevelő-oktató tevékenységét. Feladata felkészítés a felnőtt társadalomba való beilleszkedésre az ehhez szükséges műveltségtartalom biztosításával, továbbá a pályaorientáció, illetve felkészítés a felsőfokú tanulmányok megkezdésére vagy a munkába állásra.

Felnőttoktatás: Általános iskolai felnőttoktatás megszervezhető az általános iskolában is , esti munkarend szerint.

Az általános iskolai felnőttoktatás esti tagozata megszervezhető 1-4. és 5-8.évfolyamon

A tanulók napi és heti terhelése a módosított Nat alapján

A tanuló <u>napi</u> terhelése nem lehet több:
- 1-4-évfolyamon: **napi <u>6</u> tanítási óránál**
- 5-8.évfolyamon és nyelvi előkészítő évfolyamon **napi <u>7</u> tanítási óránál**

- 9-13. évfolyamon: **napi 8 tanítási óránál**

A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten:
- 1-3.évfolyamon: **24 óra**
- 4. évfolyamon: **25 óra**
- 5-6. évfolyamon: **28 óra**
- 7-8. évfolyamon: **30 óra**
- 9-13.évfolyamon: **34 óra lehet.**

A napi és a heti terhelésbe nem kell figyelembe venni:
- az **egyházi köznevelési intézményben szervezett hitéleti oktatásra vonatkozó tantárgy,**
- a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözete terhére megszervezett **egyéb foglalkozások**,
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény 7. § (6) bekezdése **szerinti sportiskolában a mindennapos testnevelési órákat meghaladó többlet testnevelési óra**, valamint a **mindennapos testnevelés keretében szervezett iskolai sportköri** foglalkozások,
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény 27. § (5)–(8) bekezdése alapján szervezett foglalkozások a nemzeti köznevelésről szóló törvény 6. melléklet E oszlopában foglaltak alapján szervezett egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás óraszámait.

A 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról , bevezetéséről és alkalmazásáról módosításait és az erre épülő módosított kerettantervek bevezetése felmenő rendszerben a 2020/2021-es tanévtől az első és ötödik évfolyamon kerülnek bevezetésre az iskolánkban.

A Nat-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak a képzési szakasz sajátosságai szerint több változatban elkészített kerettantervekben jelennek meg.
Az intézmények az oktatásért felelős miniszter által kiadott, illetve jóváhagyott kerettantervekből választhatnak , amelyek a tartalmi szabályozás következő szintjét jelentik.

Az egyes iskolatípusokban és oktatási szakaszokban a kerettantervek rögzítik a nevelés és oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak egy vagy két évfolyamonkénti követelményeit, a tantárgyközi tudás- és készségterületek fejlesztésének feladatait, és közlik a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló, illetve ajánlott időkeretet.

Az intézmény szakmai önállóságát a kerettantervekben kötelező tartalommal nem szabályozott időkeret szabad felhasználása, a módszertani szabadság, az engedélyezett kerettantervek közötti választás, illetve az egyedi tantervek engedélyeztetési lehetősége biztosítja.

A kerettantervek határozzák meg a tanulás-tanítás folyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, továbbá az elvárt tudás mélységét, szervezettségét, és alapul szolgálnak a kimeneti követelmények meghatározásához.

Javaslat a tanulók heti kötelező alapóraszáma és maximális óraszáma évfolyamonként

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M
1		**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**10.**	**11.**	**12.**
2	**Alapóraszám**	***22***	***22***	***22***	***23***	***27****	***26****	***28****	***28****	**32**	**30**	**29**
3.	**Maximális óraszám****	**24**	**24**	**24**	**25**	**28**	**28**	**30**	**30**	**34**	**34**	**34**

VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMOK

2020/2021.tanévtől kifutó rendeszerben

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, 1–4. évfolyam

Az intézmény helyi tanterve

Óraszámok 1–4. évfolyamon (a 2018/2019.tanávtől kifutóban)

Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	7+2	7+1	6+1,5	6+2,5
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4+0,5	4+1	4
Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1+0,5	1+0,5	1+0,5
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

Megj.: Szabadon tervezhető órakeret száma + előjellel szerepel a táblázatban.

Óraszámok 1–4. évfolyamon (a 2018/2019.tanévtől felmenő rendszerben bevezetve)

Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7	6+1	6+1,5
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4+0,5	4+1	4

Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1+0,5	1	1+0,5
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Informatika	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

Az intézmény helyi tanterve 5–8. évfolyamon (a 2018/2019.tanévtől kifutóban)

Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	3+1,5	4+1
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	3+1	3+1	3+1
Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan	1	1	1	1
Tört., társ. és államp. Ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2+0,5		
Fizika			2	1
Kémia			1+0,5	2
Biológia – egészségtan			2	1+0,5
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	1	1+0,5	1	1+0,5
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5

Osztályfőnöki	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A dráma és tánc tantárgy az 5. osztály magyar óráiba integrálva.
Megj.: Szabadon tervezhető órakeret száma + előjellel szerepel a táblázatban.

5–8. évfolyamon (a 2018/2019.tanévtől felmenő rendszerben bevezetve)

Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4+1	3+1	4+1
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	3+1	3+0,5	3+0,5
Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan	1	1	1	1
Tört., társ. és államp. Ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1+0,5	2
Biológia – egészségtan			2	1+0,5
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	1+1	1+1	1+1	1+1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók helyi tanterve (kifutóban)
1-8. évfolyamon

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	**1. évf.**	**2. év.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	7+2	7+1	6+1	7+2
Matematika	4	4+1	3+1	4

Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	2	2	2	2
Ének-zene	2	1	2	2
Vizuális kultúra	1	2	2	2
Informatika	-	-	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

Megj.: Szabadon tervezhető órakeret száma + előjellel szerepel a táblázatban.

Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4+2	4+1	4+1	4+1
Idegen nyelv	-	-	2+1	2+1
Matematika	4	4	4	4
Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2	2+0,5	4	4
Földrajz	-	1	1	2
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1	1+0,5	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	2	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	**28**	**28**	**31**	**31**

Megj.: Szabadon tervezhető órakeret száma + előjellel szerepel a táblázatban.

A szabadon tervezhető órák terhére: a Magyar nyelv és irodalom 1., 2., 3., 4., 5., évfolyamon +1 óra , matematika 1., 2. és 4. évfolyamon +0,5 óra tervezve.

Felmenő rendszerben bevezetett kerettantervek a 2020/2021.tanévtől

az 1.,az 5. évfolyamon

1-4. évfolyamon **választott kerettantervek (2020/2021.tanévtől felmenő rendszerben)**

Magyar nyelv és irodalom 1–4. évfolyam
Matematika 1–4. évfolyam
Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan 1–4. évfolyam
Környezetismeret 3–4. évfolyam
Első élő idegen nyelv 4. évfolyam
Ének-zene 1–4. évfolyam
Vizuális kultúra 1–4. évfolyam
Technika és tervezés 1–4. évfolyam
Digitális kultúra 3–4. évfolyam

Testnevelés 1–4. évfolyam
Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához

Tantárgyi kerettantervek a mellékletben.

Bevezetése:
2020/2021.tanév: első évfolyam
2021/2022.tanév: második évfolyam
2023/2024.tanév:harmadik évfolyam
2024/2025.tanév: negyedik évfolyam

5-8. évfolyamon **választott kerettantervek (2020/2021.tanévtől felmenő rendszerben)**
Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára

Magyar nyelv és irodalom 5–8. évfolyam
Matematika 5–8. évfolyam
Történelem 5–8. évfolyam
Állampolgári ismeretek 8. évfolyam
Hon- és népismeret 5–8. évfolyam
Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan 5–8. évfolyam
Természettudomány 5–6. évfolyam
Kémia 7–8. évfolyam
Fizika 7–8. évfolyam
Biológia 7–8. évfolyam
Földrajz 7–8. évfolyam
Első élő idegen nyelv 5–8. évfolyam
Ének-zene 5–8. évfolyam
Vizuális kultúra 5–8. évfolyam
Dráma és színház 7–8. évfolyam
Technika és tervezés 5–7. évfolyam
Digitális kultúra 5–8. évfolyam
Testnevelés 5–8. évfolyam
Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához

Helyi tantervi óraszámok
felmenő rendszerben bevezetve

Tantárgy / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+1,5	5+1,5	4+0,5	4+0,5	3+0,5	3+1
matematika	4	4	4	4	4	4	3	3+0,5
történelem					2	2	2	2
állampolgári ismeretek								1
hon- és népismeret						1		
környezetismeret			1	1				
természettudomány					2	2		
kémia							1	2
fizika							1	2
biológia							2	1
földrajz							2	1

első idegen nyelv				2	3	3	3	3
második idegen nyelv								
ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
dráma és színház							1	
mozgóképkultúra és médiaismeret								
művészetek közül választható								
technika és tervezés	1+1	1+1	1	1	1	1	1	
digitális kultúra			1+0,5	1+0,5	1+0,5	1+0,5	1+0,5	1+0,5
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
érettségi tantárgyakhoz rendelhető fakultációk								
Bibliaismeret vagy hit és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen:	**22**	**22**	**22**	**23**	**27**	**27**	**29**	**28**
Az iskola által szabadon tervezhető:	2	2	2	2	1	2	2	2
Óraszám összesen:	**24**	**24**	**24**	**25**	**28**	**28**	**30**	**30**
Más felekezeti hittan	1	1	1	1	1	1	1	1
Bibliaismeret (érettségi felkészítés a fakultációk óraszámánál)								

Enyhén értelmi fogyatékosok helyi tanterve felmenő rendszerben bevezetve

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7 +1	7+1	6+0,5	7+0,5
Matematika	4	4	3+1	4+0,5
Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1+0,5
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1+0,5	1+0,5
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**2**	**2**
Rendelkezésre álló órakeret	**24**	**24**	**24**	**25**

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

Kötelező tantárgyak és óraszámok

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	2 tanéves óraszám	7. évfolyam	8. évfolyam	2 tanéves óraszám
	Heti óraszám			Heti óraszám		
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	288	4	4	288
Idegen nyelv	-	-	-	2+0,5	2+0,5	144
Matematika	4+0,5	4+0,5	288	4	4	288
Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1	108
Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5+1	5+1	360
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1+0,5	1+0,5	72	1+0,5	1+0,5	72
Technika és tervezés	1	1	72	1	1	72
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72	1	1	72
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**144**	**2**	**2**	**144**
Heti órakeret	**28**	**28**		**30**	**30**	

Kerettanterv az iskolarendszerű felnőttoktatás számára

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, 5–8. évfolyam
A tananyag tantárgyi tartalmai, tevékenységformái közvetítik és továbbfejlesztik a kommunikációs és a tanulási képességeket, az élethosszig tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében. Rehabilitációs lehetőséget biztosítanak korábbi iskolai kudarcaik kompenzálására. Módot nyújtanak a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, szocializálására.
Törekszik a műveltség elvontabb elméleti és konkrétabb gyakorlati szintjeinek egyensúlyára, az elméleti és a gyakorlati gondolkodás közti átmenetek létrehozására. Hangsúly került a reproduktív gondolkodás továbbfejlesztési lehetőségeinek biztosítására, a problémamegoldó és a kreatív működés irányába. Mindezek a felnőttek általános iskolája 5-8. osztályának kiemelt feladataihoz kapcsolódnak

Tantárgyak és óraszámok

Évfolyam/ Tantárgyak	**5.**		**6.**		**7.**		**8.**	

	E	L	E	L	E	L	E	L
Anyanyelv, kommunikáció	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**0,5**	**1**	**0,5**
Magyar irodalom	**2**	**1**	**2**	**1**	**2**	**1**	**2**	**1**
Matematika	**3**	**2**	**3**	**2**	**3**	**1,5**	**3**	**1,5**
Fizika	**1**	**-**	**1**	**-**	**1**	**1**	**1**	**1**
Kémia	**1**	**-**	**1**	**-**	**1**	**1**	**-**	**1**
Földrajz	**1**	**1**	**1**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**
Biológia	**1**	**1**	**1**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**
Történelem állampolgári ismeretek	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Művészeti ismeretek	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**	**1**	**1**
Informatika	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**1**	**2**	**1**
Idegen nyelv (Angol/Német)	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**1**
Osztályközösségépítő program	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Szabadon tervezhető órakeret	**1**	**-**	**1**	**-**	**1**	**-**	**1**	**-**
Összesen	**15**	**10**	**15**	**10**	**15**	**10**	**15**	**10**

Az intézmény helyi tanterve

5 -8. évfolyamon

Tantárgyak és óraszámok

Évfolyam/ Tantárgyak	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
	E	E	E	E
Anyanyelv, kommunikáció	**1**	**1**	**1+1**	**1+1**
Magyar irodalom	**2**	**2**	**2**	**2**

Matematika	**3+1**	**3+1**	**3**	**3**
Fizika	**1**	**1**	**1**	**1**
Kémia	**1**	**1**	**1**	**-**
Földrajz	**1**	**1**	**-**	**-**
Biológia	**1**	**1**	**-**	**-**
Történelem és állampolgári ismeretek	**1**	**1**	**1**	**1**
Művészeti ismeretek	**-**	**-**	**1**	**1**
Informatika	**-**	**-**	**1**	**2**
Idegen nyelv (Angol/Német)	**2**	**2**	**2**	**2**
Osztályközösség-építő program	**1**	**1**	**1**	**1**
Összesen	**15**	**15**	**15**	**15**

A szabadon választható órakeret terhére: +1 óra 5-6 évfolyam matematika óratervében, 7-8 évfolyamon +1 óra az anyanyelv, kommunikáció óratervéhez

Megj.: Szabadon tervezhető órakeret száma + előjellel szerepel a táblázatban.

A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ A KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTTAKON FELÜL A NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGÁT, AZ EHHEZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ , KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám felett nem szervezünk tanórákat.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség vagy a sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy súlyos betegség miatt egyéni munkarend keretében

tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére az iskolának tanulónként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre.

A sajátos nevelési igény miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók esetében az e bekezdésben meghatározott időkereten belül kell biztosítani az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.

AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

T*ankönyv:* az a könyv – beleértve a szótárt, a szöveggyűjteményt, az atlaszt, a kislexikont, a munkatankönyvet, a munkafüzetet, a feladatgyűjteményt – vagy a digitális tananyag vagy a nevelési-oktatási program részét alkotó információhordozó, feladathordozó amelyet jogszabályban meghatározott eljárásban tankönyvvé nyilvánítottak.

A tankönyvellátás állami feladat. A tankönyvellátás rendszerének működtetéséért az oktatásért felelős miniszter felelős.

Az iskola az iskolai tankönyvrendelés keretében a Nat szerinti kerettantervi tantárgyhoz, témakörhöz kizárólag a tankönyvjegyzéken szereplő tankönyvek közül választhat

Iskolában az oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket használnak a tananyag feldolgozásához, melyet hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak.

A tankönyvjegyzék bármely évfolyam bármely tantárgya vonatkozásában a Nat szerint jóváhagyott kerettantervi tantárgyanként legfeljebb kettő tankönyvet tartalmazhat.

Taneszközök

A taneszköz: a nevelési-oktatási intézményben a pedagógiai programban foglaltak alapján és annak végrehajtására szolgáló szemléltető, a nevelés-oktatás céljait szolgáló pedagógiai szakmai eszköz.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van . Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei ,munkaközösség hiányában a szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. Évfolyamonként, tantárgyanként kerül meghatározásra. A szülőket tájékoztatni kell azokról a tanulmányi segédletekről , taneszközökről ,ruházati felszerelésekről is , amelyekre a következő tanévben a tanulmányi munkához szükség lesz.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének,
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak,
- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

A taneszközök ára feleljen meg annak az összegnek, amelyet a magasabb jogszabályban foglaltak alapján az iskolai szülői szervezet évente meghatároz.

A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

A Nat a gyerekek, a serdülők és a fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározásával ösztönzi a személyiségfejlesztő tanítást. Olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek fejlesztése, a készségek elsajátíttatása, kibontakoztatása, a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nem csak az iskola, hanem az élet számos egyéb fóruma is.

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat.

A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

- olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás *belső motivációinak*, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását,
- fejlesztését;
- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók *cselekvő módon* vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazni kell az *együttműködő* (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- váljék a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhoz alkalmazkodó *differenciálás* a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a *tanulók* egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a *különleges bánásmódot igénylő*, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken *tehetséges tanulók* fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a *tanulási esélyek egyenlőségét* szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

Tanulási környezet kialakítása

- A tanulásra használt helyiségeket, osztálytermeket lehetőség szerint úgy biztosítsuk, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek. A tantermek berendezése illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsünk tanulóink számára.

- Biztosítjuk, hogy a tanulóink a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket, internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe.
- A tanulók értékelését az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva végezzük, a tanulók emberi méltóságának tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével valósítjuk meg.
- A pedagógusaink a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat alkalmazzák, a differenciált egyéni munka adta lehetőségek kihasználása, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatása szintén hozzájárul a korszerű éstanulási környezet megteremtéséhez;
- A tanulóval szemben támasztott elvárásaink egyértelműek, a tanulóink ismerik a mérési stratégiákat mert már tanulási folyamat elején ismertetjük az velük;
- Törkeszünk olyan iskolai légkör megteremtésére, ahol a tanulóink szívesen tanulnak, a bizalom fenntartása biztosított;
- A több tantárgy, tanulási terület ismereteinek integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témanapok, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.

A tanulók, a pedagógusok, a szülők és a pedagógiai munkát támogató minden szereplő kapcsolata a kölcsönös tiszteleten és nyílt párbeszéden alapul, feladatatunk a közös céljaink szem előtt tartása.

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

Alapelv:
- a tanulók közti különbözőségeket a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érés, az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintjük.
- Olyan fejlesztési célokat jelölünk ki,amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez.
- A tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte megtervezését végezzük.

Biztosítjuk ;
- a tanulás egyéni lehetőségeit ,
- a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat,
- enyhítjük a hátrányok hatásait igyekszünk kiküszöbölni azokat.

Kiemelten fontosnak tarjuk a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhoz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

Hátránykompenzálás:
Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus fejlesztő tevékenysége, amely különösen igaz a kiemelkedően kreatív, egy vagy több területen tehetséges, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a szakmai besorolásukat tekintve heterogén, az ok-okozati összefüggéseket tekintve

fel nem tárt, ám tanulási-tanítási szempontból kihívást jelentő, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén.

A pedagógusaink munkáját fejlesztőpedagógusok támogatják, akiknek szerepe a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztására épülő, egymást segítő szakmai tevékenység. A közös felelősségvállalásnak lényeges szerepe van a nevelés sikerességében, amely nem csak az együttnevelést megvalósító iskolában tanító pedagógus kizárólagos felelőssége.

A pedagógus a tanulást-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt (például gyógypedagógus, gyógytestnevelő, iskolapszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógus, tehetséggondozó pedagógus, gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembere) kialakított foglalkozások keretében, valamint a szülők és a tanuló folyamatos bevonásával, a pedagógiai tevékenység részeként elismert konzultációs tevékenységet folytatva végzi pedagógiai munkáját. A habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesül.

A hátránykompenzáció biztosítása érdekében (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanulók szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárásokat (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazunk.
A különleges bánásmódot igénylő tanulók integrációja és hatékony együttnevelése során pedagógusaink rendelkeznek a megfelelő szemléletmóddal és kompetenciákkal.

Pedagógusaink ismerik a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokféleségé és alkalmazzák azokat.

Az iskolának (az iskolafenntartóval, az iskola működtetőjével, a családdal, a gondviselővel, szakmai és civilszervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítania a nevelő-oktató munka feltételeit:
- a képességek megismerése és fejlesztése, a készségek, ismeretek, tudástartalmak megalapozása, az attitűdök alakítása az 1–4. évfolyamon;
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása az iskolázás további szakaszaiban;
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén;
- a tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális hátterének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével (pl. sakk, logikai játékok);
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása;

– a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS,TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

Iskolánkban a mindennapos testnevelés megtartása első és ötödik évfolyamon minden tanuló számára heti öt testnevelés óra megtartásával történik.

	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Testnevelés órák száma	5	5	5	5	5	5	5	5
Megvalósítás	5 hagyományos testnevelés óra							

Iskolai sportkör

Az iskolai sportköri foglalkozásokat a testnevelő tanárok vezetik. Munkájukat a munkaköri leírásuk alapján végzik.

Az iskolai sportkör működési rendje:

Sportköri foglalkozás:

- futball
- atlétika /1-4. évfolyam , 5-8. évfolyam /

Ezeket meghirdetett formában, felügyelettel, dokumentálható módon, minden gyereknek biztosítani kell.

Az iskolai sportkör és az iskolavezetés kapcsolatának formája, rendje:

Az intézmény vezetője (vagy helyettese) évente legalább egy alkalommal lelátogatja a sportköri foglalkozást.
Célja: A foglalkozás szakmai színvonalának, a tanulói létszámnak, a tanulók haladásának a nyomon követése.
A sportkör vezetője félévkor és év végén írásban beszámol a sportkör munkájáról, működéséről ,a sportkör által szervezett sportrendezvényekről, a tanulók részvételéről más sportrendezvényeken.

A könnyített testnevelés és a gyógytestnevelés szervezése
A tanuló az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített testnevelés- vagy gyógy-testnevelés órára kell beosztani.
A könnyített testnevelés- vagy gyógytestnevelés órát, lehetőség szerint, a többi tanulóval együtt, azonos csoportban kell szervezni.
Az orvosi szűrővizsgálatot május 15-éig kell elvégezni, kivétel, ha a vizsgálat oka később következik be.

Az orvos által vizsgált tanulókról az iskolának nyilvántartást kell vezetnie, amelyben fel kell tüntetni a felvételi állapotot és az ellenőrző vizsgálatok eredményét.
A könnyített testnevelés-órát az iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján a testnevelés óra vagy az iskola által megszervezett külön foglalkozás keretében úgy kell biztosítani, hogy a minden-napos testnevelés ezekben az esetekben is megvalósuljon.
A gyógytestnevelés-órákat a pedagógiai szakszolgálat feladatainak ellátására kijelölt nevelésioktatási intézményben kell megszervezni legkevesebb heti három, de legfeljebb heti öt tanóra keretében.
Ha a tanuló a szakorvosi javaslat alapján a testnevelés órán is részt vehet, akkor számára is biztosítani kell a mindennapos testnevelésen való részvételt. Ebben az esetben a gyógytestnevelés- és a testnevelés órákon való részvételnek együttesen kell elérnie a heti öt órát, ezek arányára a szakorvos tesz javaslatot.
Fel kell menteni a tanulót a testnevelés órán való részvétel alól, ha mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb, szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a gyógytestnevelés-órán való részvételét sem.
Amennyiben a tanuló csak gyógytestnevelés órán vesz részt, értékelését a gyógytestnevelő , gyógytestnevelés és testnevelés órán is részt vesz, értékelését a testnevelő és a gyógy - testnevelő együtt végzi.

A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

Nem kötelező (szabadon választható) órák,foglalkozások:
Csoportbontás
Felvételi előkészítő
Idegen nyelvi szakkör
Informatikai szakkör
Öko szakkör
Fakultatív hit – és erkölcstan
Iskolánkban a pedagógus választására nincs lehetőség sem az általános iskola nappali,sem az általános iskola felnőttoktatásában.

A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJÁT, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI,VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

A tanulók folyamatos beszámoltatása, az ismeretek és azok alkalmazásának számonkérése biztosítja a pedagógus, a diák és a szülők számára azt, hogy
- figyelemmel kísérhessék a tanuló egyéni előrehaladását,
- a felmerülő problémákat időben észrevegyék,
- a jól teljesítők megerősítést nyerjenek,
- a lemaradó tanulók segítséget kaphassanak A beszámoltatás, a számonkérésének értékelésének fajtái:

Diagnosztikus értékelés:
- Alapvető funkciója, hogy a tanárt informálja a tanuló felkészültségéről.

- Alkalmazzuk tanítási év elején vagy egy új témakör felvétele előtt a tanulók előzetes ismereteinek felmérésére.

Formatív értékelés:

- Feladata az, hogy visszajelzést kapjon a tanuló arról, hol tart , mit tud és mit nem tud vagyis segítse a tanuló önértékelését.

Szummatív értékelés:

- Feladata, hogy összegezze, lezárja a tanulási ciklust, tehát a folyamat végén alkalmazzuk.

Elvei:

- Az értékelés, minősítés mindig előremutató legyen, soha ne megbélyegző.
- Lényeges feladatnak kell tekinteni a tanulói önértékelés rendszerének kialakítását.
- A tantárgyi tudás értékelésébe a viselkedési problémák nem számíthatók be.

Feladatai:

- a tanulócsoportok eredményeinek viszonyítása általános (standard) értékekhez, illetve országos eredményekhez,
- a következtetés, a tanítás-tanulás hatékonyságára,
- a követelmény teljesítésének szintjei alapján a korrekció és további gyakorlás témáinak kijelölése,
- a tanuló egyéni eredményeinek viszonyítása a korábbi teljesítményéhez,
- a tanulók tantervi követelményekhez viszonyított tényleges teljesítményének minősítése érdemjeggyel.

Az iskolai beszámoltatás, a tanulók tudásszint mérésének alapvetően két fő követelménye van:

- Tájékoztat a készségek fejlesztésének, a tananyag elsajátításának a szintjéről, a gyakran előforduló hibákról és hiányosságokról.
- Rendszeres munkára szoktat, motivál, felkészít a továbbtanulásra.

Az ellenőrzés formái:

Szóbeli számonkérés: pl.: feleltetés, kiselőadás, beszélgetés, stb.

Írásbeli számonkérés (témazáró, tematikai egységet lezáró írásbeli számonkérés, írásbeli,1-2 lecke anyagát számonkérő írásbeli felelet).

Gyakorlati számonkérés: pl.: sportteljesítmény értékelése, munkadarabok készítése, gyűjtőmunka, stb.

- *Önálló kiselőadás:* Egy adott téma önálló feldolgozása és előadása.
- *Órai, óraközi munka:* Az órai munkába való bekapcsolódás, órai munkavégzés minősége.
- *Versenyeken való eredményes részvétel*

Mindezekből kiválasztva a pedagógus maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést, ügyelve a szóbeli és írásbeli formák helyes arányára.

1. A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból az elsőnegyedik évfolyamon a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek.

2. A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom idegen nyelv (a 2-8. évfolyamon), matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél:

- a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik,
- az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

3. A tanulók szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül – csak egyszer kerülhet sor írásbeli számonkérésre, de minden tanulónak legalább egyszer kell felelnie szóban:

- az ének-zene, a rajz, az informatika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- a többi tantárgy esetében pedig egy-egy témakörön belül.

(A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.)

A TANULÓ TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNYÉNEK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.
A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a következők szerint történik:

- Az 1. évfolyamon a félévkor és tanév végén valamint a 2. évfolyamon félévkor minden tantárgy esetében szöveges minősítést alkalmazunk.

4. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon és a második év első felében minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- A második évfolyam második félévében és a magasabb évfolyamokon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- Az első évfolyamon , valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

    - KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
    - JÓL TELJESÍTETT
    - MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
    - FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL

Az első évfolyam félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók munkáját az egyes tantárgyakhoz készült értékelő lapok segítségével értékeljük.

Tantárgy	**MINŐSÍTÉS 1. évfolyam év végi**			
	Kiválóan teljesítette	**Jól teljesítette**	**Megfelelően teljesítette**	**Felzárkóztatásra Szorul**

Magyar nyelv és irodalom szóbeli kifejező készség	Választékos	Érthető	Átlagos	Nehézkes
Szókincse	Gazdag	Átlagos	Hiányos	Szegényes
Hangos olvasása	Folyamatos, szólam, szóképes, gyors, szótagoló, hibátlan	Szótagoló Kevés hiba	Lassú szótagoló Hibás	Néhány betűt ismer, betűzget, akadozva olvas, sok hibával, nem tud olvasni
Szövegértése	Kiemelkedő	Megfelelő	Bizonytalan	Segítséget igényel fejlesztendő, nem tudja
Íráskészség-íráskép	Esztétikus	Egyéni	Megfelelő	Rendezetlen
- írástempó	Lendületes	Megfelelő	Lassú	Fejlesztendő
- másolás írottról	Hibátlan	Kevés hiba	Több hiba	Sok hiba, nem tudja
- másolás nyomtatottról	Hibátlan	Kevés hiba	Több hiba	Sok hiba, nem tudja
- tollbamondás	Hibátlan	Kevés hiba	Több hiba	Sok hiba, nem tudja
Matematika-számfogalom 20-as körben	Kialakult	Pontos	Bizonytalan	Kialakulatlan
- összeadás 20-as körben	Biztos	Megfelelő	Bizonytalan	Nem tudja
- kivonás 20-as körben	Biztos	Megfelelő	Bizonytalan	Nem tudja
- pótlás 20-as körben	Biztos	Megfelelő	Bizonytalan	Nem tudja
- szöveges feladatok lépéseit	Alkalmazza	Érti	Ismeri	Nem alkalmazza
- nyitott mondatok	Alkalmazza	Érti	Ismeri	Nem alkalmazza
- geometriai alakzatok felism.	Biztos	Jártas	Pontatlan	Tájékozatlan
Környezetismeret-megismerési módszerekben	Biztos	Jártas	Tájékozott	Bizonytalan

	Minősítés 2.évfolyam félévi			
	Kiválóan	Jól	Megfelelően	Felzárkóztatásra
- tájékozódás az időben	Biztos	Megfelelő	Elfogadható	Bizonytalan
- tájékozódás az élő és élettelen környezetben	Biztos	Megfelelő	Elfogadható	Bizonytalan
Ének-zene – dalismeret	Dinamikus	Kifejező	Követhető	Tévesztő
- zenei ismeretek	Biztos	Pontos	Bizonytalan	Hiányos
Rajz – ábrázolás	Esztétikus	Kifejező	Elfogadható	Kidolgozatlan
- eszközhasználata	Biztos	Megfelelő	Bizonytalan	Hiányos
Technika – anyagismeret	Alapos	Megfelelő	Elfogadható	Hiányos
Munkavégzése	Pontos, gondos	Kicsit pontatlan	Pontatlan	Hanyag, rendezetlen
Eszközhasználat	Biztos	Gondos	Megfelelő	Segítségre szorul
Testnevelés – feladat végzése	Ügyes	Megfelelő	Bizonytalan	Passzív
- terhelhetőség	Jó	Megfelelő	Könnyen fárad	Fejlesztendő
- labdás játékok	Ügyes	Igyekvő	Megfelelő	Ügyetlen
- öltözködés	Önálló	Kicsit lassú	Kevés segítség	Sok segítség
Magatartás	Példás	Jó	Változó	Rossz
Szorgalom	Példás	Jó	Változó	Hanyag

	teljesítette	teljesítette	teljesítette	Szorul
Magyar nyelv és irodalom Szóbeli kifejezés	választékos	érthető	Átlagos	Nehézkes
Szókincse	gazdag	átlagos	Hiányos	Szegényes
Hangos olvasás	folyamatos pontos, kifejező	szólam, szóképes kevés hiba	lassú szóképes, szótagoló, hibás	betűzgető, akadozva olvas, nem tud olvasni
Verstanulás, memoriter	pontos	kevés hiba	bizonytalan	sok hiba, nem

				tudja
Szövegértés	kiemelkedő	megfelelő	bizonytalan	segítséggel tudja, nem tudja
Íráskép	esztétikus	egyéni	Megfelelő	Rendezetlen
Írástempó	lendületes	megfelelő	Lassú	Fejlesztendő
Másolás írottról	hibátlan	kevés hiba	több hiba	sok hiba, nem tudja
Másolás nyomtatottról	hibátlan	kevés hiba	több hiba	sok hiba, nem tudja
Emlékezetből írás	hibátlan	kevés hiba	több hiba	sok hiba, nem tudja
Tollbamondás	hibátlan	kevés hiba	több hiba	sok hiba, nem tudja
A magyar abc ismerete	hibátlan	kevés hiba	több hiba	nem tudja
Mondattagolás	hibátlan	kevés hiba	több hiba	nem tudja
Nyelvi szabályok alkalmazása	hibátlan	megfelelő	bizonytalan	Kialakulatlan, nem tudja
Szótagolás, elválasztás	hibátlan	kevés hiba	sok hiba	nem tudja
Mondatfajták felismerése		hibátlan	kevés hiba	sok hiba, nem tudja
Matematika - számfogalom 100-as körben		kialakult	megfelelő	bizonytalan, Kialakulatlan
Kivonás körben 100-as		biztos	megfelelő	bizonytalan, nem tudja
Összeadás körben 100-as		biztos	megfelelő	bizonytalan, nem tudja

Szorzás 100-as körben	biztos	megfe-lel ő	bizonytalan	nem tudja
Bennfoglalás 100 as	biztos	megfe-lel ő	bizonytalan	nem tudja

körben				
Pótlás 100-as körben	biztos	megfelelő	bizonytalan	n tudja
Szöveges feladatok	önálló, hibátlan	önálló, kevés hibával	segítséggel, kevés hibával	ítséggel, sok ával, nem tudja
Nyitott mondatok	önálló, hibátlan	önálló kevés hibával	segítséggel, kevés hibával	ítséggel, sok ával, nem tudja
Geometriai ismeretekben	biztos	Jártas	Pontatlan	ékozatlan
Mértékegységek ismerete áltások	hibátlan	kevés hibával	sok hiba	n tudja
Környezetismeret Megismerési dszerekben	biztos	Jártas	Tájékozott	onytalan
Élő természet alapismerete	biztos	Jártas	Tájékozott	onytalan
Tanult fogalmak ismerete	biztos	kevés hiba	sok hibával tudja	n tudja
Ének – Zene – Dallamismeret	dinamikus	kifejező	Követhető	vesztő
Zenei ismeretek	biztos	pontos	bizonytalan	nyos
Rajz-ábrázolás	esztétikus	kifejező	elfogadható	olgozatlan
Eszközhasználata	biztos	megfelelő	bizonytalan	nyos
Technikaanyagismeret	alapos	Jó	elfogadható	nyos
Tanult fogalmak ismerete	biztos	kevés hiba	sok hibával tudja	n tudja
Munkavégzése	pontos, gondos, kreatív, önálló	kicsit pontatlan	Pontatlan	yag, rendetlen
Eszközhasználat	biztos	gondos	Megfelelő	ítségre szorul

Testnevelés - Feladat zése	ügyes	megfelelő	bizonytalan	szív
- terhelhetőség	jó	megfelelő	könnyen fárad	esztésre szorul
- labdás játékok	ügyes	igyekvő	Megfelelő	yetlen
- öltözködése	önálló	kicsit lassú	kevés segítség	segítség
Magatartás	példás	Jó	változó	ssz
Szorgalom	példás	Jó	változó	nyag

5. A második évfolyam év végén és a magasabb évfolyamokon a félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.
6. Felnőttoktatásban félévkor a kapott érdemjegyek alapján, a tanév végén a tanuló vizsgán nyújtott teljesítménye , osztályzata alapján minősítünk.
7. Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

TELJESÍTMÉNY	ÉRDEMJEGY
0 – 30%	Elégtelen (1)
31– 49%	Elégséges (2)
50 – 74%	Közepes (3)
75 –90%	Jó (4)
91 – 100%	Jeles (5)

Sajátos nevelési igényű, a nyelvi fejlődés zavarával küzdő tanulónál a szakértő véleményben foglaltak alapján kell eljárni a szülővel egyeztetve. Az írásbeli és szóbeli ellenőrzés arányának megállapításánál figyelembe kell venni a tanuló sérülését, társaitól való elmaradását.

- A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzeten keresztül. A tájékoztató füzet bejegyzéseit az osztályfőnök két havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.
- Az integrációs oktatásban résztvevő tanulók tanulmányi munkájának értékelése negyedévente, szöveges értékeléssel történik.
- Az iskola az osztályzatról a tanulót és a tanuló szülőjét félévkor értesítőben, év végén bizonyítvány útján értesíti.

Mentesítés az értékelés alól

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti:

- az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő
- egyes tantárgy tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól.

A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél a **(példás (5), jó (4) változó (3) rossz (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.
A tanulók magatartását az osztályfőnök az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.
A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek, és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.
A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.
Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

- Példás (5) az a tanuló, aki:
  - a házirendet betartja,
  - a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik,
  - kötelességtudó, feladatait teljesíti,
  - önként vállal feladatokat és azokat teljesíti,
  - tisztelettudó,
  - társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik,
  - az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
  - óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet, □ nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.
- Jó (4) az a tanuló, aki:
  - a házirendet betartja,
  - tanórán vagy a egyéb foglalkozásokon rendesen viselkedik,
  - feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
  - feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
  - az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, bíztatásra vesz részt,
  - nincs írásbeli intője vagy megrovása.
- Változó (3) az a tanuló, aki:
  - az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
  - a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik,
  - feladatait nem minden esetben teljesíti,
  - előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
  - a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
  - igazolatlanul mulasztott,
  - osztályfőnöki intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik,
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt,

- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A TANULÓ SZORGALMA, ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK FORMÁI

A tanulók szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi.
A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.
A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.
Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) Példás (5) az a tanuló, aki:
- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi, o a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi,
- munkavégzése pontos, megbízható,
- a egyéb foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz, o taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b) Jó (4) az a tanuló, aki:
képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik o a tanórákon többnyire aktív,
- többlet feladatot, egyéb foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- taneszközei tiszták, rendezettek.

c) Változó (3) az a tanuló, akinek:
- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik, o érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja, o önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d) Hanyag (2) az a tanuló, aki:
képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében, o az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg, o tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen, o feladatait többnyire nem végzi el, o felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül,
- a félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyeik illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.
- Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére a nevelőtestülettől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.
- Az évfolyam megismétlése – kivétel a hatodik osztályt el nem végző , tizenhatodik életévét betöltő tanuló – nem tagadható meg abban az iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. Az iskola köteles tájékoztatni a tanulót, hogy a megkezdett tanulmányait másik iskolában vagy a Köznevelési Hídprogram keretében folytathassa.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti. Felnőttoktatásban résztvevő tanuló esetében a járási hivatal megbízottja részt vesz a vizsgán. Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.
- A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a szülő felé az értesítési kötelezettségének.
- Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyam ismétléssel folytathatja.
- Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.
- Osztályozó vizsga letétele után folytathatja tanulmányait a magántanuló és az a tanuló, akinek engedélyezték, az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- Az általános iskolai felnőttoktatásban, ha a tanuló a tanórai foglalkozások több,mint 50%-ról távol maradt, félévkor és a tanév végén minden esetben osztályozó vizsgán kell számot adjon tudásáról. Kivétel, ha az igazolatlan hiányzásainak száma meghaladja a 20 tanórát, mert akkor megszűnik a tanulói jogviszonya.
- Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható. Az osztályozó vizsga helyéről és idejéről a vizsgát megelőzően legalább 10 nappal értesíteni kell a vizsgát szervező intézmény feladat-ellátási helye szerinti járási hivatalt.

Egyéni munkarend

- Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése**, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.**
- Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, **a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.**

- Az OH dönt arról, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarend keretében tehet eleget.
- **Az eljárás során a** OH **megkeresheti a gyámhatóságot, a gyermekjóléti szolgálatot, az iskolaigazgatót, gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő tanuló esetén a gyermekvédelmi gyámot**.
- A külföldi tanulmányok alatt a tanuló magyarországi tanulói jogviszonya szünetel, kivéve, ha tanulmányait egyéni munkarenddel rendelkezőként Magyarországon folytatja.
- **A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.**
- **Az egyéni munkarenddel rendelkezőt – az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével – az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.**
- **A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség** vagy a **sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy súlyos betegség miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére** az iskolának tanulónként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre.
- **A sajátos nevelési igény miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók esetében az e bekezdésben meghatározott időkereten belül kell biztosítani az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat**. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.

A tanuló bizonyítványának kiadását az iskola semmilyen indokkal nem tagadhatja meg.

A CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK EELVEI

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet. A matematika és magyar tantárgyak esetében 28 főnél és afelett bontunk. Célunk, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának a megalapozásra.
A délutáni egyéb foglalkozásokat (szakkörök,napközis stb.) 14 főtől már indítjuk.

AZ EGÉSZSÉGES ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, TEVÉKENYSÉGEK, PROGRAMOK

1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében,
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmódot szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat,
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a egyéb foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészségmegőrzés szempontjából legfontosabb ismeretekkel
    - táplálkozás,
    - az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás,
    - a családi és kortárskapcsolatok,
    - a környezet védelme,
    - az aktív életmód, sport,

- a személyes higiénia,
- a szexuális fejlődés területén.

1. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és egyéb foglalkozásnak feladata.

2. Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

   - mindennapi testedzés biztosítása azokon az évfolyamokon,ahol a 2012/2013-as tanévben még nem kötelező a mindennapos testnevelés óra bevezetése: testnevelés órák, játékos, egészségfejlesztő testmozgás , iskolai sportkör foglalkozásai, úszásoktatás (külön igény szerint szervezve),
   - a Természetismeret, Technika- életvitel, Biológia és a Testnevelés tantárgyak, valamint az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek,
   - az egészségnevelést szolgáló egyéb foglalkozások: (napközi, Kazinczy-hét projekt nap) lehetőség szerint osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre, minden évben egy alkalommal játékos vetélkedő az ötödik-nyolcadik évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan,(Kazinczy hét)
   - az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele:
     - évente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy előadás megtartásával,
     - a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezéséhez.

Konkrét **tevékenységi formák**:
Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni, ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészség megőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony az egészséges környezet jelentősége

Témái:

- az egészséges táplálkozás témái
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a szexuális felvilágosítás – nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció
- a betegség és a gyógyulás segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)

- a testi higiénia
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikó vállalás)
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás

Az intézmény szervezettségében:
- gondoskodunk az osztálytermek megfelelő, rendszeres szellőztetéséről
- megfelelően tájékoztatjuk a tanulókat, tanulást is befolyásoló egészségi állapotukról, a részképesség zavarokról
- külön figyelmet fordítunk az ülésrend kialakítására, a megfelelő világításra illetve az osztálytermek egészséget szolgáló berendezéseire
- gondoskodunk a tanulók mozgásigényeinek kielégítéséről

Egyéb foglalkozások keretében:
- napközis foglalkozások (játékos gyakorlatok, szabadidős foglalkozások)
- sportprogramok vetélkedők, versenyek
- egészségnap
- kirándulások, túrák, sportprogramok

Tájékoztató fórumok:
- szülői értekezlet, külső előadó (orvos, védőnő, rendőrség szakemberei)
- szakmai tanácskozások, tréningek

Módszerek:
- meghívott előadók
- az iskola környezet szebbé tétele
- pedagógusok egészségfejlesztési szemléletének formálása

Az iskola vezetés és az iskolaorvosi szolgálat viszonyát eddig is segítőkész, közvetlen viszony jellemezte, s ez remélhetőleg a későbbiekben is megmarad.
Munkánkat igyekszünk a kor változásainak megfelelően a helyi igények figyelembevételével tovább végezni.

ISKOLAI KÖRNYEZETNEVELÉS ELVEI, PROGRAMJA

"Életerőnket nem őrizhetjük meg tiszta levegő, tiszta víz, egészséges táplálék és tiszta gondolatok nélkül." (Gandhi)

1. Az iskola környezetnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:
   - a tanulókban a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése, a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása,
   - tanulóinknak bemutatjuk az eszközöket és gyakoroltatjuk azokat a feladatokat, amelyek a környezet megóvását segíthetik,
   - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és egyéb foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
     - a környezet fogalmával,
     - a földi rendszer egységével,

- a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
- a környezetvédelem lehetőségeivel,
- lakóhelyünk természeti értékeivel,
- lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

2. A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai egyéb foglalkozásnak feladata.

3. Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

• a Környezetismereti, Természetismereti,Biológia és a Földrajz tantárgyak, valamint az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek,
• a környezeti nevelést szolgáló egyéb foglalkozások: minden évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére,a víztisztitó megtekintése, a „Föld napja" alkalmából megemlékezés a környezetvédelemmel kapcsolatos játékos vetélkedővel. Az 1-4. évfolyam négy éve alatt, egy alkalommal látogatás szervezése a nyíregyházi Állatparkba.

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FOGYATÉKOSSÁGÁNAK TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM

Az iskola a nemzetei alaptanterv és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei alapján készíti el a sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékosságának típusához és fokához igazodó fejlesztő programot.
A sajátos nevelési tanulók iskolai fejlesztéséhez ezek alapján a pedagógus egyéni fejlesztési tervet készít.

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai nevelése-oktatása

Ebbe a kategóriába tartoznak

- a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető.
Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi habilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló oktatása integráltan, a kiemelt figyelmet igénylő (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) tanulók személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában vagy intenzív terápiás és

oktatási céllal szervezett időszakos külön nevelés keretében (pl. beszédfogyatékossággal társulva logopédiai osztályban, tagozaton vagy gyógypedagógiai intézményben) történhet.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell

- a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;
- a fejődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- a tananyag adaptálása;
- tanulásmódszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevétele;
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;
- átlátható és érthető szabályok kialakítása.

Fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, vagyis a tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségeit, tekintetbe véve azon tananyagrészeket, amelyek egyéni vagy kiscsoportos korrepetálással, fokozatos felzárkóztatással, kompetenciafejlesztéssel és az így

irányított otthoni gyakorlással az osztályfoknak megfelelő ismeretszerzés és -alkalmazás a tanulónál eredményesnek bizonyul.
A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek! Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei.

Az iskola feladata:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása:
  - a feladatok megoldásához hosszabb idősávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
  - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani;
  - az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
  - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
- a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekintse;
- a gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

További feladat a tanulás iránti motiváció, kitartás és a kudarctűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőttközösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A pedagógusoknak olyan tanulási tapasztalatokra, tanítási módszerekre és támogató stratégiákra szükséges támaszkodniuk, amelyek figyelembe veszik

- a tanulók azonosított tanulási szükségleteit,
- érdeklődését,
- tehetségét,
- célkitűzéseit,
- kulturális hátterét.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően, valamint a jellemző figyelemkoncentráció eltéréseit is figyelembe vevő tanórai foglalkozásokkal, a tanórán belül 15-20 perces tevékenységek váltakozásával segíthető a tanulás konszolidációja, biztosítható a megfelelő terhelés, valamint a figyelem fenntartása.

Olvasási zavar
Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Fő célkitűzések:

a) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a magyar nyelv ortográfiai sajátosságait figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel;
b) stabil betűismeret, betű-hang megfeleltetés kialakítása;
c) biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében;
d) olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése;
e) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt;
f) szövegértési stratégiák kialakítása;
g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;
h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;
i) a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolattérképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai karakterfelismerés stb.), gépírással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával;
j) speciális olvasástanítási program alkalmazása;
k) a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása;
l) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése,
b) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése,
c) modalitásspecifikus integráció fejlesztése,
d) különböző észlelési funkciók fejlesztése.

Íráskép zavara

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Fő célkitűzések:

a) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés);
b) a különböző írásformák tanulói képességekhez, szükségletekhez és preferenciákhoz illesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

a) eszköz (ceruza, ceruzafogó) helyes használata;
b) megfelelő testtartás kialakítása az írás során;
c) a mozgáskoordináció fejlesztése;
d) a testséma biztonságának kialakítása, a szenzomotoros integráció fejlesztése;
e) a vizuomotoros koordináció/szem-kézmozgás összerendezettségének fejlesztése;
f) célirányos mozgások fejlesztése, különös tekintettel a manipulációs mozgásokra, praxiára/célirányos mozgások kivitelezésére;
g) a ritmus, a nyomás és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése;
h) a végrehajtó működés fejlesztése, különös tekintettel a motoros output optimalizálására.

Helyesírás zavara

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírás-ellenőrző és -javító szoftver) készségszintű elsajátíttatása.
Fő célkitűzések:

a) a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása;
b) a fő helyesírási szabályok begyakoroltatása (a kivételek megtanulásának mellőzésével), analógiás stratégiahasználat kialakítása;
c) önmonitorozás, önellenőrzés rögzítése;
d) a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése;
b) beszédpercepció fejlesztése;
c) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése;
d) modalitásspecifikus integráció fejlesztése;
e) hang-betű megfeleltetés fejlesztése.

Számolási zavar

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.
Fő célkitűzések:

a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése;
b) matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása;
c) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása;
d) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés;
e) segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele;
f) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása;
g) a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése;
h) a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

a) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése;
b) szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése;
c) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése;
d) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése;
e) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi színtereken is megvalósuljon.
Fő célkitűzések:

a) a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással;
b) teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés;
c) a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése;
d) a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése;
e) fokozott egyéni bánásmód;
f) az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése;
g) önbecsülés és pozitív énkép kialakítása;
h) szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése;
i) feladatkivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése;
j) dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

a) ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése;
b) a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása;
c) a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése;
d) a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása;
e) speciális figyelemtréning, különösen a tartós figyelemre vonatkozóan;
f) koncentráció fejlesztése;
g) utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése;
h) a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése;
i) mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.
Fő célkitűzések:

a) az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel;
b) kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése;
c) adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása;
d) társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

a) düh- és agressziókezelés fejlesztése,
b) érzelemfelismerés és érzelemkifejezés fejlesztése,
c) kommunikáció fejlesztése,
d) konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése,
e) megküzdési képesség fejlesztése,
f) figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben;
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend);
- tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek);
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása;
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

A Nat alkalmazása az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása során

A helyi tantervben az egyes tanulási területekhez kapcsolódó tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, megvalósításukat a gyermekkel foglalkozó pedagógus és gyógypedagógus közösen támogatja az egyéni fejlesztési tervben rögzítettek alapján, és ennek megvalósulását rendszeresen felülvizsgálják.

Mindennek megvalósulása az osztálytermi környezetben folyó munka és az egyéni vagy kiscsoportos habilitatív/rehabilitatív tevékenység, valamint az esetmegbeszélés, teamtanítás, közös tervezés, közös értékelés, tananyag-adaptáció együttes alkalmazásával lehetséges.

A Nat kiemelt célkitűzése :

- az aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási utak, a tanulói sokféleség figyelembevétele.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján SNI tanulóknál mindezen célok megvalósulását támogatja a rugalmas tanulásszervezés, a heterogén tanulócsoportok, a tanulók közötti kooperációra építő módszerek, a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet létrehozása, a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek a feladatra vonatkozó instrukciók adásában és az értékelésben, valamint szükség szerint adaptált tananyag használata.

A helyes módszertan megválasztásában fontos a tanulókat nevelő, oktató pedagógusok, a szülők és a szakszolgálatok közötti széles körű szakmai együttműködés, a tapasztalatok cseréje, a jó gyakorlatok megosztása (kölcsönös együttműködés, partneri, bizalmi kapcsolat kialakítása).

Az együttgondolkodást, a közös szemléleti alapokat a pedagógiai szakszolgálatok és a nevelést-oktatást végző intézmények között **valódi tudásmegosztáson alapuló, átjárható információáramlás támogatja.**

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését! E feladatok minden tanulási területen meg kell hogy jelenjenek.

Kulcskompetenciák fejlesztése az irányelv alapján

Alapkompetenciák

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Az irányelvben megfogalmazottak figyelembe vételével.

Az iskolai fejlesztés szakaszai (alapozó [első félév, óvoda–iskola átmenet], *1-4. évfolyam, 5-8. évfolyam*,)

Az alapkészségek biztos kialakítása, a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges alapkompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozása, valamint a tanulási motiváció felkeltése és fenntartása az egyéb pszichés fejlődést mutató tanulók esetében is kiemelt jelentőségű.

A különbségek feltárása, az érési késést, fejlődésben való elmaradást mutató gyermekek képességeinek fejlesztése az alapkészségek kialakítása szempontjából is az alapozó nevelési szakasz kiemelt feladata.

Az első tanév első féléve minden köznevelési intézményben olyan előkészítő szakasz, amely tananyagában, módszereiben és értékelési formáiban eltér a későbbiektől. Ez az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába eső tanulóknak kedvező, a Nat-ban javasoltak alkalmazása megfelelő.

A helyi tantervben indokolt lehet esetükben az 1. évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

Értékelés (tanulási célok, tanulási eredmény)

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek, már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek. Ehhez kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek az elvárás és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei. Ennek értelmében a differenciált pedagógiai tervezés alapját a tanulási folyamat kezdetén ismert, a fenntartó által felkínált és/vagy az iskola pedagógiai programjában rögzített, diagnosztikus céllal történő értékelés adja. A tanulási folyamat követését szolgáló felméréseket, ellenőrző méréseket minden esetben a tanulást támogató, fejlesztő-segítő értékelésnek és visszajelzésnek kell követnie. Ezeknek az eszközöknek a kiegészítése a tanulói önértékeléssel, a társértékeléssel és a csoportos értékelési formákkal lehetővé teszi, hogy az értékelés a tanuló számára örömteli, élvezetes eseménnyé váljon, fejlesztve ezzel a reflektivitást és az érzelmi, szociális intelligenciát, valamint a pozitív énkép és önbecsülés fejlődését.

A szummatív értékelés helyett fejlesztő és diagnosztizáló mérés és fejlesztő szöveges értékelés bevezetése indokolt.

Habilitáció/rehabilitáció

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatást kell kapniuk az osztálymunkában részt vevő pedagógusoknak, szaktanároknak, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata a tanórai és tanórán kívüli tehetséggondozás mellett.

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban az egyéb pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ennek érdekében a diagnózisalkotás fontos része a gyermekpszichiátriai vizsgálat (ADHD és magatartásszabályozási zavar esetén), szükség esetén kiegészítésként gyermekneurológiai, fül-orr-gégészeti, valamint gyermekszemészeti vizsgálat, továbbá az ezekhez kapcsolódó beavatkozások és rendszeres kontroll.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai nevelése-oktatása

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a tartósan kedvezőtlen környezeti hatások miatt a neurológiai érés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.

Az enyhe értelmi fogyatékosság sok esetben először iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével. Így a tanulási sajátosságok szinte valamennyi tantárgyban generalizáltan, átfogóan és tartósan jelentkeznek.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a minél korábban megkezdett, hosszantartó, rendszeres és intenzív gyógypedagógiai fejlesztés és terápia, a tanulási képesség szintjéhez igazodó tanulási módszerek folyamatos alkalmazása, a tanulási motiváció megfelelő fejlesztése, valamint a stigmatizációs hatások (eredménytelenség a tanulásban, kisebbrendűségi érzés kialakulása, csúfolódás stb.) megelőzése/kompenzálása a fő feladat. A tanulási képesség fejlesztéséhez a pedagógiai, gyógypedagógiai eszközök alkalmazása mellett szükséges a környezeti, szociális feltételek javítása is.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek/tanulók képességszintje a megközelítően azonos életkorú tanulócsoportokban sem homogén.

Az enyhe értelmi fogyatékossághoz sok esetben társul más fogyatékossági típus is:

- hallássérülés,
- látássérülés,
- mozgáskorlátozottság,

- autizmus spektrumzavar.

Mindezek befolyásolják az ellátási szükségletet, a taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előrejelzéseket.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési-oktatási szempontú jellemzői

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek oktatását-nevelését-fejlesztését elláthatja gyógypedagógiai intézmény, iskolai osztály és/vagy a többi tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos iskolai osztályban együttnevelést biztosító befogadó iskola.

A tanulói szükségletek ismeretében szakmai támogatás igényelhető (amennyiben nincs az intézménynek saját státuszban lévő gyógypedagógusa):
- az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményekben (EGYMI) működő utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatoktól;
- pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől; valamint
- pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési folyamatát meghatározó irányelvek és szempontok:
- tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon vagy (korábban) oligofrénpedagógia szakon végzett gyógypedagógus vesz részt a nevelési-oktatási és/vagy fejlesztési folyamatban, valamint szükségszerűen más szakirányon végzett gyógypedagógus és/vagy egyéb szakember (pszichológus, orvos, szociálpedagógus stb.);
- a tanórák mellett az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kötelezően részt vesznek az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozáson, amelynek célja a pszichikus funkciók fejlesztése a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően;
- a gyógypedagógus a partnerekkel együtt (tanuló, pedagógus, szülők stb.) egyéni fejlesztési tervet állít össze, amely konkrét, mérhető és rövid idő alatt elérhető célokra bontja le a távlati fejlesztési célokat;
- elengedhetetlen az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása, az elért eredmények összehasonlítása a kiinduló állapottal, a pedagógiai diagnosztika eszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése, ezek alapján az egyéni fejlesztési terv módosítása;
- a tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó és absztrakciós szint biztosítása, amely tanulási területenként/tantárgyanként eltérő lehet;
- a fogalmak lassú érlelése, a sokrétű és intenzív tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésén alapuló folyamat a fogalmak fokozatos „bővítését” teszi lehetővé;
- a megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése. A saját élmények, korábbi tapasztalatok/tudás összekapcsolása a megtanulandó fogalmakkal, cselekvésekkel;
- a gondolkodás rigiditása miatt a kérdések egyszerűsítése, a feladatelemek kis lépésekre bontása vagy analógiák alkalmazása hozzájárul a tanulóban már meglévő tudáselemek megerősítéséhez, a továbblépéshez;

- fontos a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása, a tanuló érdeklődésének és motiváltságának elősegítése (pl. feladatok választhatósága, több megoldási lehetőség keresése, az önálló tanuláshoz szükséges technikák elemeinek fokozatos elsajátítása, a metakognitív folyamatok állandó megerősítése, az egyéni tanulási utak feltárása);
- fontos a tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása, a legkedvezőbb csoportméret kiválasztása;
- az elsajátítás folyamatában alkalmazott eszköztár (pl. számológép, szótár, IKT-eszköz, gondolattérkép stb.) alkalmazásának tanítása, majd felhasználásának lehetősége a tanuló számára a pedagógiai folyamat minden szakaszában;
- megfelelő tanulási környezet kialakítása (térelrendezés, berendezés, változtathatóság stb.).

A tanuló fejlődését támogató feltételek:

- megfelelő osztálylétszám;
- az aktív tanulás biztosítása;
- a szükségleteknek megfelelő tanulásszervezési mód kiválasztása;
- a személyre szabott tanulás lehetősége;
- differenciálás alkalmazása;
- együttnevelés során a kéttanáros modell alkalmazása és/vagy a pedagógus-gyógypedagógus szoros együttműködése, rendszeres konzultációja;
- fejlesztő értékelés (tanulást támogató értékelés) alkalmazása.

A cél az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kompetenciafejlesztése a következő területeken: kommunikációs képességek, kognitív képességek, orientációs képességek, kreatív képességek, motoros képességek és szociális képességek.

Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

Az alapfokú képzés első szakaszának 1–4. évfolyam feladatai

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1–4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé.

A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzékleti tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosítani a pedagógiai folyamatot.

Az iskolába lépéskor a tanulók átlagosan 5-10 percet képesek koncentrálni, ezért a tanóra felépítésénél erre figyelemmel kell lenni. Várhatóan a 4. évfolyam végére sem tudnak egy teljes tanórát koncentráltan végigdolgozni.

A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő különbözik. Az 1-4. évfolyam 1. évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni.

Az alapfokú képzés második szakaszának 5–8. évfolyam feladatai

Kiemelt feladat az 1-4. évfolyam módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. Fontos, hogy a tanulás iránti motiváció az enyhe értelmi

fogyatékos tanulók esetében – megfelelő tanulási környezetben – hosszabb ideig megmarad, mint a többségi tanulóknál, így erre még 5-8. évfolyamon is lehet építeni.
A 5-8. évfolyamon a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik továbbá az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Ezek a gondolkodásbeli szintkülönbségek egyéni fejlettségtől függően az értékelési területek és szintek (kognitív, affektív, pszichomotoros) megválasztását is befolyásolhatják.

A Nat alkalmazása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során

Tanulási és nevelési célok
Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelési és tanulási célok megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

- Testi és lelki egészségre nevelés
  Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek – mint a munkavégzés alapvető feltételének – kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a szabad mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára érdemes támogatást nyújtani a kortárskapcsolatok kialakításában. A konfliktusok megoldásához a pedagógus modellálása és a konfliktuskezelési technikák tanítása/begyakoroltatása is szükséges. A célok elérése érdekében fontos a tanulók családjával keresni az együttműködési lehetőségeket.
- Önismeret és a társas kultúra fejlesztése
  A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés
  A kooperatív csoportmunka segíti megtapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul a munkavállalás során szükséges együttműködési készségek fejlődéséhez. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a szükséges támogatással fokozatosan képessé válik a felelősségteljes döntések meghozatalára.
- Médiatudatosságra nevelés
  A tanulók az egyéni sajátosságaiknak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére, közvetítésére és alkotására. Ismerjék fel a hiteles, megbízható és fontos információkat. A pedagógus választékos kommunikációval segíti ezt a folyamatot, valamint fejleszti digitális kompetenciáit, és rendszeresen használ digitális eszközöket a nevelés-oktatás folyamatában, amelyeket a tanulók pszichológiai jellemzőinek megfelelően válogat és gyűjt össze.
- A tanulás tanítása, pályaorientáció
  Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését ellátó intézmények biztosítják azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően

támogatják az életpálya-tervezést és a pályaorientációt. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Az életkori sajátosságokhoz illeszkedve törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, valamint a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért. Az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés fontos a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából.

- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
  Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértetésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell hogy alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Az iskolai színtéren belül ajánlott lehetőséget adni a demokratikus jogok gyakorlására (diákönkormányzat).
- A fenntarthatóság, környezettudatosság
  Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása, az egyéni felelősség tudatosítása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell hogy jelentkezzen.

Kiemelt kompetenciaterületek

Alapkompetenciák

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Tanulási területek

Magyar nyelv és irodalom: magyar nyelv, irodalom

Az anyanyelvi kompetencia fejlődése a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is; az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás- és írástanulás feltételeinek megteremtése, az alapképességek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában. Az irodalmi ismeretek célja, hogy a tanulókat a műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a világról, az emberi természetről, az emberi létről, az érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. A Magyar nyelv és irodalom tanulási területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) A beszédfeldolgozó folyamatok erősítése.

b) Figyelem, a gondolkodás, az emlékezet, az analizáló és szintetizáló képesség fejlesztése.
c) A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése, a relációs szókincs bővítése.
d) A grafomotoros készségek fejlesztése.
e) Az olvasás elsajátításához szükséges hármas asszociáció megerősítése:
   – vizuális észlelés – jelfelismerés,
   – akusztikus észlelés – hangok differenciálása,
   – a beszédmotoros észlelés fejlesztése.
f) Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.
g) A rutinszerű olvasási képesség fejlesztése.
h) A szövegösszefüggések megláttatása, a szövegértés fejlesztése.
i) Az írás műveleteinek gyakorlása: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai, törekvés az eszközszintű használatra.
j) Szövegalkotás szóban, majd írásban.
k) A helyesírási szokások megerősítése.

Tanulási eredmények
Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:
- alkalmazza a tanult nyelvi fordulatokat tanulási helyzetben és a spontán beszédben egyaránt;
- képes a kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartásra és viselkedésre;
- képes véleménynyilvánításra és mások véleményének meghallgatására;
- fokozódó önállósággal alkalmazza a szövegtartalmat és a beszélő szándékát tükröző kommunikációs eszközöket;
- receptív (passzív) és expresszív (aktív) szókincse bővül;
- egyéni sajátosságaihoz mérten törekszik a rendezett és olvasható írásképre;
- érdeklődésének megfelelően, hagyományos és digitális szövegek által bővíti ismereteit;
- felismer helyesírási problémahelyzeteket, képes hibakeresésre és hibajavításra.

Matematika: matematika
Ezen a területen a kognitív képességek fejlesztési lehetőségei vannak a középpontban.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:
a) A tanulás eszközeinek célszerű használata.
b) A kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos erősítése.
c) A finommotorika, a térlátás, a téri és idői tájékozódás, valamint a szem-kéz koordináció fejlesztése.
d) Az ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.
e) Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.
f) Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése és a tapasztalatok összefoglalása.
g) A mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének kialakítása.
h) A matematika tanulásához szükséges fogalmak fokozatos megismerése.

i) A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.
j) A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.
k) Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelt és a tényleges megoldás összevetése.

Tanulási eredmények
Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:
- tájékozódik a térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban saját élményből kiindulva;
- felhasználja a megszerzett tudást, az elvont fogalmakat, szabályokat, összefüggéseket stb. kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban;
- használja a problémamegoldó képességét először próbálkozás útján, majd racionális szinten;
- képes kérdéseket megfogalmazni, állításokat bizonyítani, valamint véleményt alkotni;
- ismeri a matematikai fogalmakat, a mennyiségi viszonyokat, valamint a mennyiségállandóság fogalmát a kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével;
- változatos feladatokban használja számolási készségét;
- emlékszik a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra), így képes műveleteket írásban elvégezni;
- megtervezi a cselekvési sorrendet; megoldást keres: kiválasztja a lehetséges megoldásokat, a feladatot megoldja a készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén. A sémák alkalmazásának nehézsége esetén felismeri a lehetséges műveletet, és eszközhasználattal (pl. számológép) váltja ki;
- összehasonlítja a feltételezést és a valóságot az eredmény helyességének megítélésében;
- megnevezi a gyakorlatban megfigyelt tulajdonságokat, kiemeli a lényeges jegyeket;
- elemzi és összehasonlítja a látottakat, felfedezi a különbségeket;
- képes mennyiségeket elképzelni, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással;
- tanult ismereteit digitális eszközön is alkalmazza;
- képes segítséget kérni és elfogadni, valamint együttműködni.

Történelem és állampolgári ismeretek: történelem, állampolgári ismeretek
A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk. A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:
a) Az időészlelés fejlesztése saját élményen keresztül, majd az évtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése.

b) Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése. Az egyén és a társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, a világ nemzetei.
c) Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése. Az információ forrásainak megkülönböztetése: bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen.
d) A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.
e) A kommunikációs képességek fejlesztése.
f) A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.
g) Tapasztalatszerzés a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, a valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
h) A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
i) Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
j) Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával.
k) Az érdeklődés felkeltése és fenntartása a világ, a társadalom eseményei iránt.

Tanulási eredmények
Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:
- érzékeli a különbséget a múlt és a jelen között, képes beazonosítani eseményeket saját élményből;
- elemzi a történelmi események okait és következményeit fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett;
- ismeri a közös európai civilizációs és magyar nemzeti kulturális kódrendszer (szimbólumok, történelmi személyek, történetek, fogalmak, alkotások) legalapvetőbb elemeit;
- felismeri a saját szerepét, a saját feladatát, valamint a saját felelősségét;
- felismeri a szabadság, a felelősség és az emberi helytállás jelentőségét;
- tájékozódik a munkalehetőségek és a munkavállalás terén;
- az információk szerzéséhez és rendszerezéséhez infokommunikációs eszközöket használ.

Erkölcs és etika
Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír az önelfogadás, a másság elfogadása, a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. Fontos a szociális érzékenység, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és -megoldás képességének kialakítása.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:
a) A kommunikációs képességek fejlesztése.
b) Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
c) Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával.

Tanulási eredmények
Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:
- elfogadó attitűdöt tanúsít a hátrányos helyzetű és a különleges bánásmódot igénylő tanulók iránt;
- ismeri a különböző közösségekben való létezés formáit és lehetőségeit;
- ismeri az erkölcs, a vallás helyét és szerepét az egyén és a társadalom szempontjából;

– ismeretekkel rendelkezik a családi költségvetéstől az államháztartásig.

Természettudomány és földrajz: környezetismeret, természettudomány, biológia, kémia, fizika és földrajz
A tanulók ismeretelsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megteremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív – a természet védelmében, valamint a saját és mások egészségének megőrzésében tudatos – magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.
A tanulók a mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit. Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztése a specifikumokra figyelve történik.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) A kíváncsiság és az érdeklődés felkeltése.
b) Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.
c) A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése, a tantárgyspecifikus fogalmak használata.
d) A saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, a viszonyszavak pontos használata.
e) A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és a térkép összefüggéseinek felismerése.
f) Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
g) Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
h) Az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idő és tér változásának észlelése, értelmezése. Az idő észlelésének fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
i) A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések, problémák felismerése, megoldások keresése.
j) A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
k) A tanulási technikák (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.
l) Tanulási technikák megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, a munkalap használata.
m) Kísérletek, saját tapasztalatok, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

Tanulási eredmények
Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:
– megkülönböztet anyagokat és halmazállapotokat a hétköznapi élet példáinak segítségével;
– megállapítja, majd összehasonlítja az élőlények érzékelhető jegyeit;
– megfigyeli a természet egyes ciklusait, összegyűjti az ezzel kapcsolatos tapasztalatait és ismereteit;
– irányítással, egyszerű példákkal felfedezi az állandóságot és a változást;
– jól tájékozódik a közvetlen környezetében, a szűkebb lakóterében, lakóhelyén;

- jól tájékozódik a földrajzi térben és időben;
- jól tájékozódik a földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban;
- tájékozott a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban;
- ismeri a hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeit;
- tájékozott a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben;
- jól tájékozódik a térben térkép, illetve digitális alkalmazások segítségével;
- felismeri a használati tárgyak anyagait, az anyagfogalmat biztosan használja;
- ismeri saját szervezete működését, felépítését – megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével;
- ismeretekkel rendelkezik a gyakoribb betegségek megelőzéséről, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismeréséről, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásairól;
- jól használja a háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeit, a fizikai ismereteit alkalmazza a működtetés során;
- felismeri a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat;
- ismeri a háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályokat;
- segítséggel alkalmazza földrajzi tudását a mindennapi életben a környezettudatos döntések meghozatalában, felelősséget érez döntései következményeiért.

Idegen nyelv: élő idegen nyelv
Az élő idegen nyelv tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg.
A szülők igényei, a tanulók fejlettsége alapján az iskola hozhat döntést a 7. évfolyam előtt megkezdett idegennyelv-tanulás kérdésében. Az idegen nyelv tanításának alapvető célja a kellő motiváció és késztetés kialakulásának támogatása. Ennek érdekében, valamint a későbbi nyelvtanulás megalapozása miatt a tanulót sikerélményekhez kell juttatni.

Tanulási eredmények
Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:
- megismerkedik a nyelvtanulással, nyelvtudással, és pozitív viszonyulása alakul ki ezekhez;
- bekapcsolódik a szóbeliséget, interakciót igénylő alapvető, korának megfelelő játékos, élményalapú nyelvi tevékenységekbe;
- érdeklődik az idegen nyelvi információhordozók, a számítógép nyelve iránt;
- felismeri és használja a legegyszerűbb kérés kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítséggel vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- megérti és értelmezi az adott témakörökben feldolgozott, begyakorolt szavakat.

Művészetek: ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház
Az iskolai nevelés-oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb megértést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széles körű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a sikerélmény biztosítására, a pozitív személyiségfejlesztésre, valamint a szabadidő hasznos eltöltésére és az érzelmi feszültség csökkentésére is.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, a kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.
b) Képzelet, kifejezőkészség, kreativitás fejlesztése.
c) Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.
d) A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.
e) Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
f) A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
g) A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.
h) A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.
i) Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.
j) Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása, a belső kontroll, a pozitív énkép erősítése, a szegregált élethelyzet oldása.
k) Az önkifejezés elősegítése, a szorongás oldása.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- képes téri helyzetek leírására szóban, megjelenítésére szabadkézi rajzzal;
- egyszerű közlő ábrákat értelmez;
- képes a kezdeményező, alkotó magatartásra;
- változatos technikákat alkalmaz az önkifejezésben és az alkotásban;
- képes az egyéni ízlését, stílusát érvényesíteni egy-egy saját tárgy készítése során;
- értelmezi a művészi alkotásokban megismert konfliktusokat, és ez segíti a toleráns, másokkal szemben empatikus személyiség kialakítását;
- egyszerű dalokat énekel emlékezetből, énekhangját árnyaltan használja;
- ismeri a tempó, hangerő, hangszín, hangmagasság és ritmus fogalmát;
- zeneértő és zeneérző képessége, zenei koncentrációja és érzékenysége fejlődik;
- alapszinten alkalmaz digitális zenei eszközöket, hangfelvétel készítéséhez, szerkesztéséhez és tárolásához.

Technológia: technika és tervezés, digitális kultúra

A tanulási terület középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és képességfejlesztést állítja. A tanulók megismerik a környezet szervezett átalakítását, megtanulják használni a korszerű eszközöket, megértik a kapcsolódó erkölcsi és etikai kérdéseket.

A digitális kompetenciák elsajátítása az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel kialakítása céljából is kiemelkedő jelentőségű. A tanulóknak képessé kell válniuk a digitális kompetenciák alkalmazására a tudás aktív bővítésében, az ismeretszerzésben és a hatékony kommunikációban. A tanulási terület tanulása-tanítása során kialakított kompetenciák messze túlmutatnak e tanulási terület keretein, mivel beágyazódnak más tantárgyak tanulásába is.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) Érzékszervi megismerések.
b) Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
c) Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása.
d) Szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése.
e) Csoportosítások, következtetések.

f) Algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
g) A gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség fejlesztése.
h) A figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése.
i) Felismerő, rendszerező képesség, szerialitás fejlesztése.
j) Analízis, szintézis.
k) A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.
l) A problémafelismerő, tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, a kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
m) A cselekvőképesség fejlesztése, az önellátás, a környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.
n) Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akarati mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.
o) A munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartás céltudatos fejlesztése.
p) A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása.
q) Szociális képességek fejlesztése.

Tanulási eredmények
Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:
- felhasználja az infokommunikációs eszközöket a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel, később önállóan is;
- kezdetben segítséggel, majd önállóan információkat keres az interneten, később használja kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához;
- megkülönbözteti a számára releváns információt a lényegtelen, illetve hamis információktól;
- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére;
- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- önállóan használja az informatikai eszközök operációs rendszereinek felhasználói felületét, az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- a hulladékokat szelektíven gyűjti, környezetét rendben tartja;
- ismeri a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályait;
- munkavégzéskor szabálykövető, kooperatív magatartást követ;
- munkája során odafigyel a takarékos anyag-, idő- és energiafelhasználásra;
- elvégzi a rábízott családi és iskolai feladatokat;
- odafigyel az egészséges étkezés szempontjaira, egyszerűbb ételeket, italokat elkészít;
- a lehetséges továbbtanulási útvonalakkal kapcsolatban segítséggel összehangolja a valóságot és a vágyakat.

Testnevelés és egészségfejlesztés: testnevelés
A tanulási területhez kapcsolódó nevelés, fejlesztés célrendszere az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek körében igen sokrétű. Általános célként a testi fejlődés segítése, a praktikus mozgások fejlesztése jelölhető meg. A tanulóknál atipikus mozgásfejlődési folyamat tapasztalható, ezért a fejlesztés célja az ebből származó nehézségek kialakulásának megelőzése, csökkentése is. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók későbbi társadalmi beválása, a munka

világába való beilleszkedése szempontjából különösen fontos a megfelelő fizikai állapot; a mozgások elsajátításának előkészítése a munkatevékenységek megtanulásában is szerepet játszhat.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkészséget, bátorítson mozgásos feladatok, gyakorlatok elvégzésére.
b) Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömére.
c) Fejlessze a mozgásos alaptechnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet.
d) Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, dobó, egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.
e) A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonyszavak megértése, használata, a téri biztonság erősítése.
f) A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
g) A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.
h) Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- képes önállóan elvégezni koordinációs gyakorlatokat, amelyek a kinesztetikus differenciáló képességet (ezen képességterület az izmokból, inakból, ízületekből származik, és a finoman szabályozott mozgások működésében nyilvánul meg), a térbeli tájékozódó képességet és az egyensúlyozó képességet fejlesztik;
- képes önállóan elvégezni kondicionálást biztosító gyakorlatokat, amelyek növelik az erőt, az állóképességet és a gyorsaságot;
- megosztott figyelme automatizálódik;
- helyzetfelismerő képessége fejlődik;
- képes helyesen kivitelezni tartásjavító és korrekciós gyakorlatokat, prevenciós és rehabilitációs feladatokat sporteszközök alkalmazásával is;
- a testmozgás, a testnevelés és a sport eszközei által megfelelő önismeretre tesz szert, fejlődnek az érzelmi-akarati készségei és képességei;
- toleráns a fogyatékos személyek iránt, tiszteletben tartja a szexuális kultúra alapelveit, elfogadja az egészségügyi szűrések és a környezetvédelem fontosságát.

Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztendő területek

A differenciálás kiindulópontja, hogy nincs két egyforma enyhe értelmi fogyatékos tanuló. Az iskolában együtt tanított tanulók különböznek egymástól, ugyanakkor mindenkinek joga van a képességeihez mért legmagasabb szintű, minőségi oktatáshoz. A differenciálás lényege a tanulók egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztés és/vagy az önvezérelt fejlődés körülményeinek biztosítása a nevelés gyakorlatában. A differenciálás célja annak biztosítása, hogy a tanulók abban a tempóban fejlődhessenek, amely számukra a legoptimálisabb, illetve önmagukhoz képest érjék el a lehető legnagyobb fejlődést, teljesítve a követelmények megfelelő szintjét.

A hatékony differenciálás megtervezéséhez szükséges a tanulókat megismerni a következő tekintetben:

- a továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás;
- az aktivizálhatóság;
- az önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség;
- az együttműködési képesség;
- a társas helyzet jellemzői.

Fontos, hogy a tudatos differenciált tanulásszervezés használata pozitívan hat az önértékelésre, valamint a társakkal való viszonyra is.

Értékelés (tanulási eredmény)

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai teljesítményeit döntően szöveges fejlesztő értékeléssel (tanulást támogató értékeléssel) végezzük, amely a Nat által kijelölt célok elérését is támogatja. Célja a tanulói szükségletek meghatározása, valamint a nevelési-oktatási folyamatnak azokhoz történő igazítása. A szöveges értékelés lehetőséget ad az egyéni képességek és eredmények szerinti differenciálásra, illetve javaslatokat tartalmaz, hogy a gyermek mire fordítson nagyobb figyelmet a tanulási folyamatban. A szöveges értékelés történhet szóban vagy írásban, ezt kiegészíthetik egyéb értékelési formák (szimbólumok, tárgyak, pontozás stb.). A fejlesztő értékelés pedagógiai célja, hogy a gyermek folyamatos támogatást kapjon. Éppen ezért a gyermek számára is jól érthető megfogalmazásnak nagy szerepe van.

A leíró, szöveges értékelés feltételei a következők:

- az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz;
- tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek;
- a fejlődés előző fokához kell kapcsolódnia, és a perspektíva következő fokát jelöli meg;
- emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg a szülők és a tanulók számára differenciáltan és érthető módon.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekről, fiatalról általában a családban és az iskolában is kevésbé feltételezik az önszabályozás képességét, így önértékelésükben a külső visszacsatolások jelenthetik a legmeghatározóbb megerősítést.

A fejlesztő értékelés és az értékelési folyamat részeként a tanulók számára nyújtott visszajelzés rendszeressége, a visszajelzés kultúrája, szakmai minősége az iskolai tanulási környezet alakulását, a tanulás motivációját és a tanulási célok elérésének sikerességét alapvetően meghatározó tényezők.

Nagyobb időközönként sor kerül minősítő, szummatív értékelésre is, amelynek célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje eléri-e a tanulási eredményekben foglalt kritériumokat. Az értékelés ez esetben tudáspróbák alapján történik, és százalékosan vagy ötfokú skálán lehet kifejezni. Kiemelten fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál, hogy a szummatív értékelés formatív, fejlesztő elemeket is magában foglaljon, lehetőséget biztosítva a tanulók számára egy következő tanulási periódusban a javításra és a további fejlődésre. A diagnosztikus és szummatív értékelésnek ugyanakkor létjogosultsága van a továbbtanulás, pályaválasztás reális megítélésének elősegítésében, a szülők és tanulók döntésének támogatásában is.

Az ötfokú érdemjegy (osztályzat) skála alkalmazása − a gyermekek egyéni fejlődése szempontjából − nehézségeket vet fel. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlődési tempója ugyanis nagy egyéni eltéréseket mutat. A tapasztalatok azt támasztják alá, hogy az egy-egy tanév végéhez kapcsolódó követelményszintek alapján történő minősítő értékelés döntően az

ismeretjellegű tudás megállapításakor lehetséges. A bonyolult pszichikus struktúrájú képességek kialakulása kevésbé időzíthető a tanévek egyes szakaszaihoz (pl. félév vége, tanév vége); egy-egy képesség fejlődésében a változás megállapítása (esetleges mérése) esetenként csak több év elteltével lehetséges.

A tanulók teljesítményét a számukra előírt követelményekhez kell viszonyítani. Az árnyalt, reális értékelés érdekében nem csupán a tanulás-tanítás folyamatában, hanem az értékelés során is szükséges a változatos, differenciált körülmények megteremtése. Fontos, hogy a tanuló a mérési-értékelési helyzetben élhessen a jogaival (pl. eszközhasználat, több idő stb.), továbbá arányosan jelenjenek meg a követelményekben a kompetenciák, az ismeretek, a készségek és az attitűdök is. Törekedni kell a tanulói tevékenységek és produktumok változatosságára.
Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlődésének, tanulási eredményeinek, viselkedésének dokumentálására az egyes iskolák különböző megoldásokat alkalmaznak. Ezek segítségével nyomon lehet követni a tantárgyi teljesítmények mellett a gyermek általános fejlődésének folyamatát.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció
Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás során a probléma jellegéhez legadekvátabb eljárások, módszerek és technikák használatával alakítják a gyermek képességeinek fejlődését, egyidejűleg biztosítva az ahhoz szükséges feltételeket.

A fejlesztési célok közé tartozik az akadályozott fejlődésből eredő hátrányok csökkentése, hogy a tanuló ismeretszerzési-tanulási folyamatban való részvétele aktív és eredményes legyen, és a lehető legkevesebb nehézséget tapasztalja a folyamat során.

A foglalkozás célja a hiányzó, sérült pszichikus funkciók kialakítása, magasabb szintre emelése, az esetleges rosszul szerveződött struktúrák megváltoztatása, de a kiemelkedő képességek fejlesztése szintén a fejlesztő munka hangsúlyos tartalmi eleme.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás segít a tananyag és a fejlesztési követelmények differenciálásában, a képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolásában, az egyéni tanulási technika kialakításában, a haladási tempó és a motiváció egyéni biztosításában, a fejlődés és a fejlődést tükröző értékelés megállapításában.

A foglalkozás eredményességét növeli, ha minél rendszeresebben – terápia során akár naponta – egyénre szabottan valósul meg, a fejlődés üteméhez illeszkedik, illetve a habilitáció teljes ideje alatt folyamatos a szakember támogatása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása az egyéni fejlesztési terv (EFT) alapján történik, amelyet a gyógypedagógus készít el, együttműködve a partnerekkel.
Az EFT a szakértői véleményre, illetve a gyógypedagógus által készített pedagógiai diagnózisra alapulva készül.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások megvalósulása lehet osztálytermen belül és kívül is, egyéni vagy kiscsoportos formában. Mindehhez szükséges az együttnevelést megvalósító iskola pedagógusai és a tanulás támogatását megvalósító fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok és a pedagógiai munkát segítő más szakemberek közötti együttműködés. Ez az együttműködés a pedagógusok kötelező tanórával le nem kötött

órakerete terhére tervezhető, s a konzultációkkal alátámasztott pedagógiai tevékenységként valósulhat meg.

A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a felzárkóztató órák;
- a napközi otthon;
- a diákétkeztetés;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- a családlátogatások;
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége;
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek;
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek; szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartókkal, a családdal, a gondviselőkkel, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítania a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés;
- kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 1–6. évfolyamon;
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés;
- a kulcskompetenciák bővítése az iskolázás további szakaszain;

A tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása.

- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzésiértékelési eljárások alkalmazása.

Az iskolai hátrányok rendszere

A tevékenységrendszer, az iskolai tevékenységszervezés szolgálja a teljesítő képes és helytállni képes gyermeki-ifjúi személyiség kialakulását, amely személyiség-felfogásunk kulcskategóriája.

Ez a helytállási képesség-együttes magában foglalja egyebek mellett a közösségben való együttélés értelmi és érzelmi képességeit, a kooperativitást, a kreativitást, a kritikai szellemet, a felelősségvállalást, a megbízhatóságot.
A pedagógiai rendszer tényleges hatásának döntő tényezője az iskola légköre, szellemisége pszichés klímája.
A kívánatos légkör kialakításában az alábbi tényezőknek tulajdonítunk különös fontosságot:

- a nevelőtestület gyermekismerete, gyermekközpontú, gyermektisztelő értékrendje,
- az iskolai tevékenységrendszer gazdagsága,
- az iskoláért, az iskolaközösségért érzett felelősség intenzitása,
- a hagyományrendszer,
- a szülőkkel való kapcsolat milyensége.

Az iskolai tanulási folyamatban különösen fontos tényezőnek tekintjük, hogy a pedagógusok a lehetőségekhez mérten igazodjanak a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakban nyújtott teljesítményeikhez.

E cél eléréséhez az alábbi tanítási módszereket és szervezeti formákat alkalmazzuk:

- az 1-4.évfolyamon a gyorsabb beilleszkedést és indulást, a hatékonyabb tanulást segíteni délutáni napköziotthonos oktatást szervezünk
- az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulóknak felzárkóztató foglalkozást szervezünk
- a 5-8.évfolyamon a lemaradók segítésére évfolyamonként felzárkóztató foglalkozást biztosítunk
- az idegen nyelv tanítását a kerettantervnek megfelelően a 4.évfolyamon kezdjük.
- az 5-8. évfolyamon az idegen nyelv csoportbontásban történik.
- Pedagógusaink az egyes tanítási órákon előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így elsősorban a gyakorlásnál, az ismétlésnél a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
- A 8. évfolyamon az eredményes felvételi és a továbbtanulás segítésére felkészítő, előkészítő foglalkozásokat szervezünk.

Fontos faladat hárul iskolánkra a szociális hátrányok, a beilleszkedési, a magatartási, tanulási nehézségek enyhítésében. Napjainkban egyre több család kerül nehéz helyzetbe. A megélhetési nehézségek, a család hétköznapi gondjai miatt egyre több gyerek válik hátrányos helyzetűvé. Iskolánk eddig is sokat tett a hátrányok kompenzálása érdekében.
A hátrányok típusai:

Családi hátrányok
Olyan tanulók tartoznak ide, akik mögött nem stabil, gondoskodó a család Nevelőszülő gondoskodik a gyerekről.
Felbomlott család, elváltak vagy meghalt az egyik szülő.
Előfordul, hogy a hátrány abból származik, hogy a szülők tartósan betegek, leszázalékoltak, pszichésen kiegyensúlyozatlanok, deviáns életvezetést folytatnak.

Mit teszünk a hátrányok kompenzálása érdekében az iskolában? • Részvétel kulturális rendezvényeken, szabadidős programokon (farsang, Kazinczy-hét, mikulás és karácsonyi rendezvények, filharmónia bérlet).

- Részvétel szakkörökön.

- Sportversenyeken való ingyenes részvétel.
- Reggeli ügyelet 7,15 órától.
- Szünidei programok szervezése (nyári tábor) felvilágosító, mentálhigiénés tájékoztatók tartása.

Anyagi hátrányok

Azok a családok sorolhatók ide, amelyek nem képesek az átlagosnak megfelelő anyagi körülményeket biztosítani, mert nem képesek rendszeres munkára
(meghaltak, betegek, deviánsak). Munkanélküliek, vagy magas az eltartottak aránya és alacsony a munkaképes eltartók aránya.
Iskolánk feladata ennek a hátránynak a kompenzálására:

- kedvezményes étkeztetés,
- napközis elhelyezés,
- alapítványi támogatások (gyermeknapi támogatás)
- gyűjtési akciók (ruha, könyv).

Kisebbségi, etnikai hátrányok

Az etnikai hátrányok kompenzálásának iskolai feladatai:

- a másság elfogadtatása az iskola minden tanulójával dolgozójával,
- együttműködési formák a szülőkkel,
- felzárkóztató programok,
- együttműködés a kisebbségi önkormányzattal,
- kapcsolat a Gyermekjóléti Szolgálattal

Tanulási hátrányok

Az a tanuló tartozik ide, aki nem rendelkezik megfelelő képességgel a tananyag elsajátításához, nincs kellőképpen motiválva a tanulásra.
A tanulási hátrányok kompenzálása iskolánkban:

- Differenciált foglalkoztatás tanórán,
- napköziotthonos oktatás 1-4. évfolyamon
- részproblémákkal küszködő gyerekek integrált oktatása,
- megfelelő olvasástanítási módszer kiválasztása,
- szakszolgálat igénybe vétele
- óvoda, iskola kapcsolata.

Az egyes hátrányfajták nem függetlenek egymástól. A hátrányos helyzet folyamatnak is felfogható. Ehhez a tevékenységhez a pedagógus hozzáértése mellett szeretet, megértés, a tanítvány iránti bizalom és pedagógus-lelkiismeret kell.

INTEGRÁCIÓS ÉS KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÓ FELKÉSZÍTÉS RENDJE

Egy integrációs oktatási program során az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekeket együtt fejlesztjük, annak érdekében, hogy a társadalmi párbeszéd, valamint a társadalmi mobilitás valóságos keretet kapjon az oktatás-nevelés rendszerén belül.

Az integrációs (együttnevelő) minőségi oktatást biztosító program jellemzői:
Egyrészt olyan oktatásszervezési keret,

- amely lehetőséget biztosít minden gyermek számára képességei kibontakozásához,
- amelyben minden gyerek előzetes, otthonról hozott tudását és kultúráját értékként képviselheti, kamatoztathatja,
- amelyben a gyerekek egymást segítő közösségei születnek (tudatosan fejlesztik a család, az iskola és a gyerek közötti kommunikációt), - amelyben a szülőt, a családot mint partnert vonják be az iskolai folyamatokba, döntésekbe (tudatosan fejlesztik a család, az iskola és a gyerek közötti kommunikációt),
- amelyben tudatosan építik ki az előítéletek csökkentésére, megszüntetésére alkalmas együttműködő, elfogadó környezetet,

- amelyben tudatosan teremtenek lehetőséget az oktatás ügyében érintett intézmények együttműködésére (óvoda, általános iskola, középiskola, családsegítő szervezetek, kisebbségi és helyi önkormányzatok, kulturális és civil szervezetek),
- amelyben a tanuló követés az iskolai hatékonyság visszajelzésének kiemelt eszköze

Másrészt olyan kompetenciák jellemzik a pedagógusokat mint pl.:

- széleskörű módszertani repertoár,
- egyéni különbségekre figyelő, egyénre szabott pedagógiai eszközök és oktatási mérőrendszerek ismerete
- Az együttműködés órai és intézményi kereteken túlmutató jellegéből fakadó tanári szerepbővülés elfogadása
- az iskolában megjelenő különböző kultúrák ismerete, egyenértékűként való elfogadása, kezelése

Az integrációs (együttnevelő) program fenti jellemzőinek az intézmény pedagógiai rendszerének egészét át kell hatnia.

Elvárható eredmények:

Az iskolai integrációs program alkalmazása esetén a következő eredményekről kell számot adni, melyek az ellenőrzés szempontjait is jelentik:

- a hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási – nevelési intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak,
- az intézmény képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására, és együttnevelésre, - multikultúrális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe,
- az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel,
- az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Ezek eredményeként:

nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó HH tanulók száma

- csökken az intézményben az iskolarendszerű oktatásból kikerülők száma
- csökken az iskolai hiányzások óraszáma
- csökken a HH tanulók körében a magántanulók száma
- nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló HH tanulók száma
- az adott intézményben az országos kompetencia mérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javulnak.

Intézményi önértékelés: tanév végén.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK KÉPESSÉG-KIBONTAKOZTATÓ ÉS INTEGRÁCIÓS STRATÉGIÁJA

Integrációs stratégia kialakítása iskolánkban

Helyzetelemzés

Nyírbogdány lakosságának száma a 2019-es év önkormányzati nyilvántartás szerint 2963 fő, mintegy 900 család. A település népessége az elmúlt évekhez viszonyítva csökkenő tendenciát mutat, 2001-ben 3100 fő volt. A település lakosságának kb. 20%-át az idősek, 30%-át foglalkoztatottak, ugyanennyit az eltartottak, és 20%-át a munkanélküli emberek alkotják. A község családjainak anyagi, szociális és kulturális helyzete rendkívül változó. Egyre több család szorul segítségre, támogatásra. Ezek megoldására rendkívüli erőfeszítésre van szüksége az önkormányzatnak, az intézmény fenntartójának és magának az intézménynek. Iskolánk a település egyetlen köznevelési intézménye A gyártelepi gyerekek a Volán menetrendszerű járatával a központi iskolába járnak tanulni.

Intézményünk a 2004/2005-ös tanévtől kezdődően a hátrányos helyzetű tanulókat képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítésben részesíti, hogy szociális helyzetükből és fejlettségükből eredő hátrányaikat ellensúlyozzuk.

A tanulók szüleit nyilatkoztattuk, hogy gyermekük halmozottan hátrányos helyzetű, törvényes felügyeletüket ellátó szülőjük az iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, és a család rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül.

Felmérést végzünk évente az óvodában, hogy az elkövetkező években *hozzávetőleges* adatok álljanak rendelkezésünkre az integrációs felkészítésbe bekapcsolódó tanulókról.

2016/2017-es tanév	7 fő
2017/2018-as tanév	5 fő
2018/2019-es tanév	2 fő
2019/2020-as tanév	5 fő
2020/2021-es tanév	6 fő

Célok, feladatok

Célok

- Minden 6 – 14 éves korú gyermek számára biztosítani a lehetőséget képességei kibontakoztatásához.
- Az otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értékként képviselje.
- A szülői házzal való szoros együttműködés, kapcsolattartás.
- Tudatos fejlesztése a tanulók interperszonális és csoportszociális készségeinek.
- Elfogadó és előítéletek nélküli környezet kialakítása.
- A pedagógusok munkájának módszertani megújítása.

Feladatok

- Együttműködő, korszerű tudás birtokában lévő pedagógusok alkalmazása, pedagógus kompetenciák fejlesztése,
- A tanítás – tanulás hatékony megszervezése,
- A tanórán kívüli foglalkozások szervezése,
- Differenciálás, egyéni képességfejlesztés a tanórákon,
- A projektoktatás alkalmazása,
- Sajátos rendszerű, motiváló értékelés alkalmazása,
- A szülőkkel nyílt, közvetlen viszony kialakítása.

Az iskolába kerülés előkészítése

Az óvodából az iskolába való átmenet segítése

Kommunikációs formái: nyílt napok, iskola előkészítő programok, hívogató kiadványok, családi előkészítő programok.
Célunk, hogy a gyerekek egyéni és életkori sajátosságait, egyéni fejlődési ütemüket figyelembe véve testileg, szellemileg, szociálisan, egészségesen fejlett, kiegyensúlyozott személyiségű, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet elérő gyermekeket neveljünk.
Arra törekszünk, hogy önmagukhoz képest, a bennük rejlő képességekből minél többet kibontakoztassanak.
Kapcsolattartás:

- Az 5. évet betöltött óvodások 1-2 alkalommal ellátogatnak az iskolai foglalkozásokra.
- A leendő 1. osztályos tanító látogatást tesz az utolsó éves óvodásoknál.
- Hagyomány iskolánkban, hogy a tanévnyitón az óvodásokat a 8. osztályosok kísérik át az iskolába, és apró ajándékokkal kedveskednek nekik.
- Az óvodai beiratkozásokon részt vesz(nek) a leendő 1. osztályos tanító(k).

Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése
Szülői házzal

- A szülői hozzájáruló nyilatkozatok begyűjtése és tájékoztatás nyújtása a programban való részvételhez.
- Fogadóórákra írásban meghívjuk az integrációs felkészítésben résztvevő tanulók szüleit
- Az egyéni fejlesztési terv ismertetése
- Az eredményesség megbeszélése 3 havonta, rögzítés írásban.
- Családlátogatás szükség szerint
- Nyílt tanítási napok

Gyermekjóléti Szolgálattal

- Tájékoztatjuk a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjét az integrációs felkészítésről.
- Ismertetjük az integrációs felkészítésben résztvevő tanulók névsorát.
- Havonta (vagy szükség szerint) esetmegbeszélést tartunk.
- Szükség szerint a vezető segítségét kérjük a szülői együttműködéshez.

Pedagógiai Szakszolgálat

- Kapcsolattartás a Pedagógiai Szakszolgálattal a tanulók sajátos helyzetének megállapítására.
- Logopédiai ellátás (folyamatos)
- Fejlesztés (folyamatos)
- Pszichológiai ellátás (szükség szerint)
- Családterápia (szükség szerint)

Kisebbségi önkormányzattal

- Tájékoztatjuk az integrációs felkészítés lényegéről.
- Ismertetjük az integrációs felkészítésben résztvevő kisebbségi tanulók névsorát.
- Szükség szerint esetmegbeszélést tartunk (integrációs csoport)
- Segítséget kérünk a szülői együttműködéshez.

Civil szervezetekkel

KULCSKOMPETENCIÁKAT FEJLESZTŐ PROGRAMOK ÉS PROGRAMELEMEK

III.1. Az önálló tanulást segítő felkészítés

A programba kerülő tanulók képességeinek, viselkedésének, szociális helyzetének komplex elemzése a kiindulópont:

- tanító
- fejlesztő pedagógus
- adott szakvélemények alapján

Az első értékelő esetmegbeszélés után konkrét javaslatok kerülnek megfogalmazásra, melyek a napi munka során a tanítók, tanárok számára irányadók a tanulóval kapcsolatban.
Megvalósítás: Tanórán és tanórán kívüli szervezett foglalkozáson
Tervezés, dokumentálás: egyéni fejlesztési terv készítése

III.2. Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

Tantárgyi képességfejlesztő programok
Az osztályon belüli csoportbontás, az együttműködés minden lehetséges és szükséges formájának kialakítása, az önálló és a kiscsoportos tanulási formák (differenciáló, kooperatív technikák, projektmódszerek, témanap, témahét) alkalmazása.
Kommunikációs képességeket fejlesztő programok

- hagyományos szótagoló, elemző módszerek 1-4. évfolyamon,
- a tanulók szabad választása alapján az iskolában működő alapfokú művészetoktatásban való részvétel (színjátszó, néptánc, furulya, stb.)

Megvalósítás: Tanórán, művészeti órákon
Tervezés, dokumentálás: egyéni fejlesztési terv

III.3. Szociális kompetenciák fejlesztése

Közösségfejlesztő, közösségépítő programok

- osztályközösségek (séták, kirándulások, klubdélutánok, stb.),
- napközis csoportok (szabadidős foglalkozások stb.),
- kulturális programok: színház, mozi, könyvtár, múzeum látogatása
- sportfoglalkozások:kézilabda, foci, atlétika
- iskolai kirándulások, táborok (több évfolyam keveredésével),
- angol biblia tábor
- az iskola szakkörei, művészeti csoportjai és annak bemutatkozása,
- a tanulók szereplési lehetőségei tanulmányi és művészeti versenyek, az iskola ünnepi megemlékezései,
- Életvezetési ismeretek és készségek - Rendhagyó órák e témakörben (iskolaorvos, védőnők bevonásával)

Megvalósítás: Tanórán kívüli egyéb foglalkozás során, iskola által szervezett szabadidős programokon
Tervezés, dokumentálás: iskolai munkaterv

III.4. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

Patrónusi, mentori rendszer működtetése

- Az integrációs felkészítésben résztvevők közül néhányan elnyerték az Út a középiskolába pályázatot, ahol mentor tanár foglalkozik a tanulóval, ill. a szaktanár mentor tanárként működik a programban résztvevő tanulóknál. A tanulót értékeli, meghallgatja, közvetíti a tanuló, a család felmerülő kéréseit, kérdéseit a vele foglalkozókhoz. Tanulás-módszertani segítséget nyújt szükség szerint, szervezi a gyermek szabadidős elfoglaltságát, hétvégi programokat is javasol.

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

- Mozi látogatás
- Teadélutánok
- Szakköri munkában való részvétel
- Bekapcsolódás a művészetoktatásba

Megvalósítás: kapcsolattartás során
Tervezés, dokumentálás: éves integrációs terv szerint

III.5. Az integrációt elősegítő módszertani elemek

Egyéni haladási ütemét segítő differenciált tanulásszervezés

- differenciáló óraszervezés, napközis foglalkozás
- tehetséggondozó foglalkozások (sakk, színjátszó, versenyekre való felkészítés)
- középiskolai előkészítő matematika és magyar tantárgyakból

Megvalósítás: Tanórán, egyéb foglalkozásokon

Tervezés, dokumentálás: éves integrációs terv szerint

III.6. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

Értékelő esetmegbeszélések

3 havonta a szöveges értékelés előzményeként értékelő esetmegbeszélésre kerül sor Menete:mentori beszámoló az integrációs programban résztvevők konkrét helyzetéről, problémáiról, tanítók, tanárok, ifjúságvédelmi felelős összefoglalói.

Megvalósítás: negyedéves szülői értékelő megbeszélést megelőzően

Tervezés, dokumentálás: éves integrációs terv szerint

III.7. A háromhavonta kötelező kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei

A szöveges értékelés – árnyalt értékelés, egyéni fejlődési napló - az együttműködésen alapuló értékelési rendszer

Egyéni fejlődési napló vezetése

- A szaktanárok által vezetett egyéni fejlesztési terv alapján áll össze.

Megvalósítás: negyedévente

Tervezés, dokumentálás: éves integrációs terv szerint

III.8. Multikulturális tartalmak

Multikulturális tartalmak megjelenítése a különböző tantárgyakban- törekvés más népek kultúrájának megismerésére

Népmeséken, népdalokon keresztül, a művészetoktatás keretein belül.

Iskolánkban a tanulók 2 idegen nyelv közül választhatnak.

Megvalósítás: tanórákon és tanórán kívüli egyéb foglalkozásokon

Tervezés, dokumentálás: éves integrációs terv szerint

III.9. A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

Továbbtanulásra felkészítő program, pályaorientáció

A pályaválasztás előtt állók segítése, tanácsadás kérése.

Megvalósítás: osztályfőnöki órán, a mentorálás során

Tervezés, dokumentálás: éves integrációs terv

Évente vezetett integráció dokumentumok

- Egyéni fejlesztési terv minta (1. melléklet)
- Integrációs szülői értekezlet minta (2. melléklet)
- Szülői értesítés (integráció) minta (3. melléklet)

AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE

A tanulmányi munka ellenőrzése:

- *Év eleji felmérés*: aktuális tudásszint felmérése, a továbbhaladáshoz szükséges tudásszint ellenőrzése. Ha nem előzi meg ismétlés, akkor csak a tájékozódást szolgálja. Ilyenkor nem osztályozunk. Kiemelten fontos feladat ez a felnőttoktatásban.
- *Témazáró dolgozat:* az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményét átfogó dolgozatot írnak. Terjedelme: 45 perc, esetenként 2x45 perc. Összefoglalás előzi meg.
- *Tanév végi dolgozat:* a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek. Több órás ismétlésnek kell megelőznie, előre be kell jelenteni. Az időpontot, a témaköröket a tanulókkal tudatni kell.
- *Rövid írásbeli számonkérés:* egy adott témában való tájékozottságot, az órára való felkészülést ellenőrzi. 15-20 perces, bármikor megírható, súlya a szóbeli felelettel egyenértékű.
- *Szóbeli felelet:* a tanulók szóbeli kifejezőkészségének fejlesztésével párhuzamosan tesznek tanúbizonyságot a követelmények elsajátításáról.

A második évfolyamon az év végi bizonyítványban, illetve a magasabb évfolyamokon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:

Évfolyamonként a következő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:

- **<u>első –második évfolyamon</u>**:
  Magyar nyelv és irodalom, matematika, Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan, környezetismeret, ének – zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés,
- **<u>harmadik - negyedik évfolyamon</u>**:
  Magyar nyelv és irodalom, matematika, Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan, környezetismeret,idegen nyelv , ének – zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, digitális kultúra, testnevelés, hit-és erkölcstan, egyházi ének
- **<u>ötödik évfolyamon</u>**:

  Magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan, természettudomány, idegen nyelv, ének – zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés, egyházi ének
- **hatodik évfolyamon:** Magyar nyelv és irodalom, Matematika , Történelem, Hon- és népismeret , Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan, Természettudomány , Ének-zene, Vizuális kultúra , Technika és tervezés , Digitális kultúra , Testnevelés
- **<u>hetedik évfolyamon:</u>** Magyar nyelv és irodalom, Matematika , Történelem, Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan**,** <u>Kémia</u> , <u>Fizika</u> , <u>Biológia</u> , <u>Földrajz</u> , <u>Élő idegen nyelv ,</u> <u>Ének-zene</u> , <u>Vizuális kultúra</u> **,** <u>Dráma és színház</u> **,** <u>Technika és tervezés</u> <u>Digitális kultúra</u> , <u>Testnevelés</u> ,
- **nyolcadik évfolyamon**: Magyar nyelv és irodalom , Matematika ,Történelem Állampolgári ismeretek , Bibliaismeret vagy hit-és erkölcstan, Kémia ,Fizika ,Biológia ,Földrajz Élő idegen nyelv , Ének-zene , Vizuális kultúra , Technika és tervezés , Digitális kultúra Testnevelés

Felnőttoktatásban a helyi tantervben szereplő minden tantárgy esetében a tanév végén vizsgát kell tennie a tanulónak.

A TANULÓK TUDÁSSZINTJÉNEK ÉRTÉKELÉSE, A SZÁMONKÉRÉS FORMÁI

- Minden hónapban legalább egy jegy legyen tantárgyanként.
- Félévi és év végi osztályzatot/szöveges értékelést az évközi jegyek/szöveges értékelés alapján kapják a tanulók.
- A szóbeli feleltetés értékelésében részt vehetnek a tanulók.
- A témakörök végén témazáró dolgozatokat íratunk, amely lehet központi vagy a szaktanár által összeállított feladatlap.
- Egy nap csak két témazárót írhatnak a tanulók.
- Az írásbeli dolgozatokat a pedagógusnak egy héten belül ki kell javítani, és az érdemjegyeket a diákokkal ismertetnie kell.
- A témazáró dolgozat idejét és témáját a tanuló legalább 5 munkanappal korábban meg kell ismerje.
- Dolgozatainak, írásbeli munkáinak érdemjegyeit 7 munkanapon belül meg kell tudja, és a munkájában elkövetett hibákat megnézheti.
    - A tanulók munkáját, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.
    - A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzeten keresztül. A tájékoztató füzet bejegyzéseit az osztályfőnök két havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.
    - Az integrációs oktatásban résztvevő tanulók tanulmányi munkájának értékelése negyedévente, szöveges értékeléssel történik.

AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉS ELŐÍRT ÍRÁSBELIL ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.
- az első-harmadik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot,
- a negyedik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.
- A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.
- Felnőttoktatásban a tanulók felkészüléséhez mindenképpen elengedhetetlen, hogy otthoni házi feladat formájában is sajátítsanak el ismereteket.

A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK

A tanuló mentesítése a 16 óráig tartó bent tartózkodás alól

A köznevelésről szóló 2011. évi CXC 27.§ (2) és az 55.§ (1) bekezdésében megfogalmazottak szerint a 2013 szeptemberétől az általános iskoláknak a nevelést-oktatást úgy kell megszervezni, hogy a tanórai és egyéb foglalkozások legalább tizenhat óráig tartsanak.

A törvény 55.§ (1) bekezdése az igazgatónak lehetőséget ad arra, hogy a szülő kérelmére felmentse a tanulót a tizenhat óráig tartó bent tartózkodás alól. A nem mentesített tanuló hiányzása igazolatlannak számít, ha azt a tanuló vagy a szülő a házirendben meghatározottak alapján nem igazolja.

Nevelőtestületi döntés értelmében a mentesítés szabályai a következők:

- a tizenhat óráig tartó benntartózkodás alól felmentést a szülő kérésére az igazgató adhat.
- az intézmény igazgatójának benyújtott kérelemben a szülőnek meg kell jelölni a kérelem indokát.
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak csak indokolt esetben adható felmentés,
- iskolán kívüli szervezésű sportfoglalkozás, edzés, különóra esetén a mentesítés során figyelembe kell venni a tanuló tanulmányi eredményét,
- ha nagyszülő, szülő felügyelete mellett a gyermek otthoni tanulása megoldott és a tanuló eredménye nem romlik,
- ha a tanuló nem jogosult kedvezményes étkezésre, ezért otthon ebédel,
- mentesített tanuló tanulmányi eredménye romlik az igazgató a tanuló osztályfőnökének a véleményét kikérve megszüntetheti a tanuló mentességét, - mentesíthető a tanuló, ha orvosi javaslatra otthoni tanulása indokolt.
- egyéb indok, amelyről az intézményvezető mérlegelés után dönt.
- A tanuló lemorzsolódással veszélyeztetett, 3-as alatti vagy átlaga az előző félévhez képest 1,1 –es romlást mutat.

A szülői kérvény beadási határideje minden tanév szeptemberének első hete. Rendkívüli esetben a szülői kérvény a tanév során is beadható.

KÖZLEKEDÉS NEVELÉS

Felgyorsult életünk és a közlekedési kultúra romlásának köszönhetően egyre gyakrabban hallhatunk közlekedési balesetekről. A közlekedési szabályok ismerete és az egyén viselkedési kul-túrája az alapja a biztonságos közlekedésnek. A helyes és biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása az életbiztonságunkat növeli. Kicsi gyermekkortól a családok alakíthatják ki leg-inkább az erre való igényt, de az iskolának is komoly a felelőssége ebben.

Az iskolában a közlekedési nevelés két alapvető színtere:
Elméleti oktatás

- 1-4. évfolyamon a környezet órák tananyagában jelenik meg.
- 1-4. évfolyamon a technika tanterv tananyagának része a közlekedési szabályok megerősítése.

Gyakorlati alkalmazás

- Iskolán kívüli programok, kirándulások alkalmával tudatosítjuk és alkalmazzuk a helyes közlekedés szabályait.

TÁRSADALOM BŰNMEGELŐZÉS, ÁLDOZATTÁ VÁLÁS ELKERÜLÉSE

A téma az osztályfőnöki órákon kerülhet feldolgozásra. Cél, hogy tanulóink megismerjék és megtanulják elkerülni azokat a helyzeteket, amelyben károsultakká, áldozatokká válhatnak (aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, felkészülés a felnőtt lét szerepeire).
Legfontosabb nevelési feladataink, amelyet mindennapi nevelő munkánk során végeznünk kell:

- Erkölcsi nevelés erősítése
- Alapvető törvényi ismeretek nyújtása
- Alapvető állampolgári jogok ismertetése

Ez a téma nem kötődik konkrét tantárgyhoz, a mindennapi eseményekhez alkalmazkodva, a társadalmi és iskolai történéseket felhasználni kell diákjaink szemléletét alakítanunk.

ERŐSZAKMENTES KONFLIKTUSKEZELŐ TECHNIKÁK ELSAJÁTÍTÁSA

A konfliktus életünk része. A konfliktusok során kialakuló viták szükséges részei mindennapjainknak. Diákjainkban a mindennapi együttlét során ki kell alakítanunk a konfliktusok kezelésének erőszakmentes technikáit.
Legfontosabb feladatunk, hogy gyermekeinket is megtanítsuk a vitás helyzetek kezelésére.
Konfliktuskezelési technikák gyakorlati alkalmazásának színterei:

- A tanórai technikák (páros munka, csoportos és együttműködő, kooperatív tanítási technikák) alkalmazásával kell a gyermekeket hozzászoktatni a társas viszony, az abból adódó konfliktusok helyes megoldására.
- Drámaórák, ahol szituációs játékok keretében gyakoroltatható a konfliktuskezelés. Osztályfőnöki órákon, az osztályban kialakuló konfliktusok megbeszélése, vitakultúra elsajátítása.
- Szünetekben, szabadidőben kialakuló konfliktusok esetén az ügyeletes pedagógus feladata a problémamegoldás segítése.
- Magatartási, beilleszkedési gondokkal küzdő gyermekeinknél kiemelten foglalkoznak ezzel a témával fejlesztő pedagógusaink.

ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA HELYI TANTERVE

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.) 46. § (3) bekezdése a) pontja alapján képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeit figyelembe véve – az Nkt. 2. § (1) bekezdésében meghatározott jogát szabadon érvényesítve – továbbtanuljon, továbbá alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében.

Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészséget alapozza meg, elősegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra történő felkészülést.

A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

Művészeti iskolánk szerkezeti felépítése

Hagyományaink, tárgyi és személyi feltételeink alapján a következő művészeti ágak és azok tanszakain kívánunk alapfokú művészeti oktatást indítani.

Táncművészeti	Zeneművészeti	Képző- és iparművészeti	Szín-és bábművészeti
ág	*ág*	*ág*	*ág*
Néptánc	Furulya	Képzőművészeti	Színjáték
Moderntánc	Gitár	Grafika és festészet	
Társastánc	Zongora	Fém és zománcművészet	
	Szintetizátor	Fotó és film	
tanszakok	*tanszakok*	*tanszakok*	*tanszak*

A képzés struktúrája

A képzés ideje: 8 év minden művészeti ágban

Előképző: 1-2. évfolyam
Alapfok: 1-6. évfolyam

Tanórák időtartama 45 perc*/tanóra.*

AZ ISKOLA HELYI TANTERVÉNEK KERETEI

NÉPTÁNC TANSZAK
A képzés ideje:8 év
Évfolyamok száma: 8

Óraterv

Tantárgy	Előképző		Alapfok					
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Népi játék, néptánc	2	2	3–4	3–4	3–4	3–4	3–4	3–4
Folklórismeret					1	1	1	1
Tánctörténet								
Kötelezően választható tantárgy								
Szabadon választható tantárgy	2	2	1	1	1	1	1	1
Összesen	2–4	2–4	4–6	4–6	4-6	4–6	4–6	4–6

A tanszak tantárgyai
Főtárgy:
– Népi játék, néptánc
Kötelező tantárgyak:
– Folklórismeret
– Tánctörténet
Kötelezően választható tantárgyak:
– Népi ének
– Folklórismeret
– Tánctörténet
– Kinetográfia
Szabadon választható tantárgyak:
A tanszak bármely, az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlati tantárgya.

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés évfolyamainak száma: 8 évfolyam (2+6 évfolyam). Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

- A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése.
- A hagyományos népi játékmód ismerete.
- Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez.
- A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása.
- A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása.
- Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása.
- A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása.
- A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséretek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése.
- A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése.
- Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően.
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése.

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék fejlesztése.
- A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés.
- Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés.
- Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés.
- A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése.
- A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése.
- A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása.

Társas kompetenciák

- A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása.
- A másság elfogadásának képessége.
- Az önálló döntéshozatal képessége.
- Kezdeményezőkészség, egyéni feladat– és szerepvállalás.
- A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.
- A szabálytudat kialakítása.
- A csoportnorma kialakítása.
- A segítő életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztése.
- A közösségi szemlélet kialakítása.
- A környezet megóvásának fontossága.
- Az egészséges életmód igénye.

Módszerkompetenciák

- Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése.
- Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása.
- Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések.
- Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége.
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása.
- A hatékony önálló tanulásra nevelés.
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is.
- A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Vizsga tantárgyak

Néptánc
Folklórismeret

A *művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés*

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el.

A művészeti alapvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő).

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

TANTÁRGYAK

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékköröm megélése.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során.
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak kialakítása.
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése.
- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése.
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása.
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése.
- A szocializációs folyamatok fejlesztése.

Tananyag

- A játékműveltség felmérése.
- A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése.
- Az alapvető mozdulattípusok.
- Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok.
- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok).
- Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban).
- Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból).

a/ Eredeti énekes-táncos gyermekjátékok és/vagy helyi játékok tanulása

- altatók: Csicsíja babája..., Beli beli, kucu beli
- kiolvasók: Mese, mese, mátka..., Kiugrott a gombóc..., Héja, héja lakatos...
- szerepjátszók: Lipem-lopom a szőlőt..., Festékes, A csengeri piacon...
- fogócska: Ha én cica..., Katica szállj el..., Tüzet viszek...
- párválasztó: Három csillag..., Hajlik a meggyfa..., Elvesztettem zsebkendőmet...
- fogyó-gyarapodó: Járok egyedül..., Itt ül egy kis kosárban...

• vonulós-kapuzó: Új a csizmám..., Mért küldött az...,

b/ Népi sportjátékok

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

• kűzdő: Adj király katonát...
• nemzetes
• fogó: fekete-fehér, fészekfogó, Itt a kettő...,
• pásztorjátékok: csülközés, kanászozás
• tréfás versengések: bakugrás, sótörés

Néptánc alaplépések

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes-kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a ritmus fogalmát
- a lépés és futás közti különbséget
- a játék kötetlen jellégét

Fejlessze a tanuló

- ritmusérzékét
- mozgáskészségét, mozgáskoordinációját
- szabálytudatát
- a játékban történő együttműködés képességét
- koncentrációját

Ösztönözze a tanulót

- önálló megnyilvánulásra
- szabálykövetésre

Követelmények

A tanuló ismerjen:

- legalább 4 kiszámolót, 7 különböző típusú énekes, táncos gyermekjátékot, népi sportjátékot, a játékokhoz fűződő néptánc alaplépéseit, ill. 6 népdalt.

Legyen képes:

- a játékokat és a néptánc alaplépéseket szépen előadni,
- egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4*2/4-es).

Értékelés módja

A számonkérés formája:

- a tanulók az előképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
- a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,

- a bemutatás csoportosan történik,
- a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
- félévi beszámoló: a tanult játékok bemutatása, népdalok eléneklése,
- év végi bemutató: a tanult játékfűzés (koreográfia bemutatása),
- az adott évfolyam gyermekjátékainak ismerete,
- a tanult tananyag csoportos bemutatása,
- a megtanult néptánc alaplépések stílusos előadása.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
- A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során.
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban.
- Az ugrás és forgástechnika fejlesztése.
- A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképesség fejlesztése.
- A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása.
- A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése.

Tananyag
- Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése.
- Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése.
- Játéktípusok (sport–küzd karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

a/ Eredeti énekes-táncos gyermekjátékok és/vagy helyi játékok tanulása
- altatók: Csicsíja babája..., Beli beli, kucu beli
- kiolvasók: Mese, mese, mátka..., Kiugrott a gombóc..., Héja, héja lakatos...
- szerepjátszók: Lipem-lopom a szőlőt..., Festékes, A csengeri piacon...
- fogócska: Ha én cica..., Katica szállj el..., Tüzet viszek...
- párválasztó: Három csillag..., Hajlik a meggyfa..., Elvesztettem zsebkendőmet...
- fogyó-gyarapodó: Járok egyedül..., Itt ül egy kis kosárban...
- vonulós-kapuzó: Új a csizmám..., Mért küldött az...,

b/ Népi sportjátékok

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

• küzdő: Adj király katonát...
• nemzetes
•fogó: fekete-fehér, fészekfogó, Itt a kettő...,
• pásztorjátékok: csülközés, kanászozás
• tréfás versengések: bakugrás, sótörés

Néptánc alaplépések

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes-kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális*) taneszköz*

- 1 db tábla vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
- A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a ritmus fogalmát
- a lépés és futás közti különbséget
- a játék kötetlen jellégét

Fejlessze a tanuló

- ritmusérzékét
- mozgáskészségét, mozgáskoordinációját
- szabálytudatát
- a játékban történő együttműködés képességét koncentrációját
- Ösztönözze a tanulót önálló megnyilvánulásra
- szabálykövetésre

Követelmények

A tanuló ismerjen:

- legalább 4 kiszámolót, 7 különböző típusú énekes, táncos gyermekjátékot, népi sportjátékot, a játékokhoz fűződő néptánc alaplépéseit, ill. 6 népdalt.

Legyen képes:

- a játékokat és a néptánc alaplépéseket szépen előadni,

- egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4*2/4-es).

Értékelés módja:
A számonkérés formája:

- a tanulók az előképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
- a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
- a bemutatás csoportosan történik,
- a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
- félévi beszámoló: a tanult játékok bemutatása, népdalok eléneklése,
- év végi bemutató: a tanult játékfűzés (koreográfia bemutatása),
- az adott évfolyam gyermekjátékainak ismerete,
- a tanult tananyag csoportos bemutatása,
- a megtanult néptánc alaplépések stílusos előadása.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra.
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népi játék–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása.
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban.
- A játék központi szerepének megtartása.
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése.

- A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése.
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása.

Tananyag

- Táncelőkészítő őet mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok
- Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése: Dancs Lajos gyűjteiből játékok tanítása
- Táncgyakorlat:

– Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése.
– Ugrós táncok előkészítése csoportos formában.
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában.
– Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg).
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga:

- somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztező futó, vonulós-dudálós motívumok

és/vagy

- sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók

és/vagy

- rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó

és/vagy

- dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó – cifra, futó- kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökkelős dobogó.

- Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc
- Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4–es lüktetés
- Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
  - somogyi dallamok**:** Erre gyere; Hej, Dunáról; Érik a szőlő; Papp Vendelnek; Télen nagyon; Cinege,cinege; Házasodik a tücsök; Csóri kanász; Félre tüdő; Erdő is van

    és/vagy
  - sárközi dallamok: Hol jártál az éjjel cinegemadár, Arra alá…, Uccudárom madárom, Kerülik a kertek alját

    és/vagy
  - rábaközi dallamok: Sej a szanyi híd; Szélről legeljetek; Cifra szűröm; Töltsd tele pajtás; Ez a lábam; Ez a kislány.

    és/vagy
  - dél-alföldi népdalok: pl. Az oláhok, A szegedi halastó
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései
- Hagyományőrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai:
  - Dancs Lajos gyűjteiből játékok tanítása
  - nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

- nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a nyugati dialektus tánctípusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet

Alakítsa ki a tanulókban

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráló képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra
Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Követelmény
- A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot.
- A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására.

Értékelés módja
A számonkérés formája:
- a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
- a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
- a bemutatás csoportosan történik,
- a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
- félévi beszámoló: a tanult motívumok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
- év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
- A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- Ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok
- Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése: Dancs Lajos gyűjteseiből játékok tanítása .
- Táncgyakorlat:

– Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése

– A Dunai táncdialektus ugrós táncai (csoportos, páros):

- somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok

és/vagy

- sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók

és/vagy

- rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó

és/vagy

- dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó – cifra, futó- kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökkelős dobogó.

– A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül táncanyag bevezetése (szóló): somogyi eszközös táncok: fiúknak kanásztánc, lányoknak üveges

– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

- Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok
- Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya
- Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok:

- somogyi dallamok**:** Erre gyere; Hej, Dunáról; Érik a szőlő; Papp Vendelnek; Télen nagyon; Cinege,cinege; Házasodik a tücsök; Csóri kanász; Félre tüdő; Erdő is van

és/vagy

- sárközi dallamok: Hol jártál az éjjel cinegemadár, Arra alá…, Uccudárom madárom, Kerülik a kertek alját

és/vagy

- rábaközi dallamok: Sej a szanyi híd; Szélről legeljetek; Cifra szűröm; Töltsd tele pajtás; Ez a lábam; Ez a kislány (verbunk)

és/vagy

- dél-alföldi népdalok: pl. Az oláhok

- Táncfolklorisztika: az ugrós tánctípus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánctípus főbb jellemzői
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok
- Hagyományőrzés:
    - Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása
    - nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

      és/vagy
    - nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet

Alakítsa ki a tanulókban

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráló képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra

- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot. Ismerjen legalább 10 népdalt.

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelõ fizikai és szellemi erõnléttel való részvételre.

Legyen képes négy- és kétnegyedes ritmusképletet visszaadni tapssal, dobogással.

Értékelés módja

A számonkérés formája:

- a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
- a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
- a bemutatás csoportosan történik,
- a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
- félévi beszámoló: a tanult motívumok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
- év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése.

Tananyag

- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly– fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok
- Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése: Dancs Lajos gyűjteséiből játékok tanítása
- Táncgyakorlat:

– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése

- somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok

és/vagy

- sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók

és/vagy

- rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó

és/vagy

- dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó – cifra, futó- kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökkelős dobogó.

– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése

- szatmári lassú és friss csárdás motívumok: különböző csárdás lépések: egyes, kettes csárdás és variációi, cifra és variációi, hegyezők, bokázók, rida

és/vagy

- **nyírségi lassú és friss csárdás motívumok: fenthangsúlyos csárdás, hegyező és bokázó variációk, fonás előre- hátra, forgás, kifordítás, lányoknak forgás, fiúknak egyszerűbb csapások**

– A verbunk előkészítése, a szatmári verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése: hegyező, bokázó, előrevágó, hátravágó, csizmaverő, sarkascifra, csapó, sűrűcsapó, csapásvariációk

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

- Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából
- Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,
- Népi ének:
  - a szatmári tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok: pl. Zörög az akácfalevél

    és/vagy
  - nyírségi gyermekjátékok és népdalok: pl. A kállói szőlőbe

    és/vagy
  - dél-alföldi népdalok: pl. Túl a Tiszán
  - somogyi ugrós dallamok: pl. Papp Vendelnek
- Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellőmző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományőrzés:
  - Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása
  - nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

    és/vagy
  - nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját.

Alakítsa ki a tanulókban

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráló képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét.

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

Követelmény

- A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését.

- A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánctípus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására. Legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Értékelés módja
A számonkérés formája:
- a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
- a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
- a bemutatás csoportosan történik,
- a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
- félévi beszámoló: a tanult motívumok bemutatása, improvizálása, népdalok éneklése,
- év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése.

Tananyag
- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)
- Táncgyakorlat:

– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncainak elmélyítése:
- somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztező futó, vonulós-dudálós motívumok

és/vagy

- sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók

és/vagy

- rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó

és/vagy

- dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó – cifra, futó- kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökkelős dobogó.

- A Tiszai táncdialektus szatmári vagy nyírségi csárdás ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése: lassú és friss csárdás motívumok: különböző csárdás lépések: egyes, kettes csárdás és variációi, cifra és variációi, hegyezők, bokázók, kisharang, keresztező, fonás előre, hátravágó, átvető, andalgók, lezárók, rida, lábfelhúzós, csizmaverő, páros forgó, kar alatti kiforgatás, forgatás, lányoknak forgások, fiúknak csapások.

– A Tiszai táncdialektus: szatmári verbunk tánc bevezetése: hegyező, bokázó, előrevágó, hátravágó, csizmaverő, sarkascifra, csapó, sűrűcsapó, csapásvariációk.

– Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal: somogyi karikázó: kapuzó, ingó, lépő, csárdás, keresztező, belépő, futó, rida, ridaváltó.

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

- Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából.
- Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerõ) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus.
- Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok.
  - a szatmári tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok: pl. Zúg az erdő, zúg a mező

    és/vagy
  - nyírségi gyermekjátékok és népdalok: pl. Már ezután

    és/vagy
  - dél-alföldi népdalok: pl. A szegedi halastó
  - somogyi karikázó dallamok: pl. Kerekibe lakom, Még egy kicsit.
- Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere.
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományőrzés:
  - Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása,
  - nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása,

    és/vagy
  - nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet

Alakítsa ki a tanulókban

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráló képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése).

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra.

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt.

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmény:

- A tanuló ismerje a választott ugrást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését.
- A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra.

Értékelés módja

A számonkérés formája:

- a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
- a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
- a bemutatás csoportosan történik,
- a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
- félévi beszámoló: a tanult motívumok bemutatása, improvizálása, népdalok éneklése,
- év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése.

Tananyag

- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb).
- Táncgyakorlat:

– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése

– A Dunai–dialektus csárdása bevezetése:

- sárközi csárdás: kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók.

és/vagy

- dél-alföldi csárdás: séta, séta-ugró, séta-lengető, páros forgó, forgó váltó (huppanós, ledobbantós, bokázós), páros bokázó, oldalt dobbantós, kisharang, félfordulós (bedöntve is), előre-hátra haladó.

– A Tiszai dialektus verbunk bővítése: szatmári verbunk: hegyező, bokázó, előrevágó, hátravágó, csizmaverő, sarkascifra, csapó, sűrűcsapó, csapásvariációk.

– A Dunai dialektus verbunk bevezetése: Kónyi verbunk Rábaköz: tapsbemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó csapó, hegyező.

– A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése:

- sárközi karikázó: 5/8 – os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-balra váltások
- északi körtánc: mezőföldi karikázó: egyes és kettes csárdás rugózva, sarkas, sarkas-höcögő, lengető-höcögő és variánsai, futó – tükörcsárdás.

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

- Koreográfia: az ismert táncanyagból.
- Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus.
- Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok
  - sárközi népdalok pl. A leány se lehet, Érik érik …, Hej kikirics
  - kónyi verbunk pl. Ez a kislány barna kislány
  - mezőföldi karikázó pl. Éva szívem, Gyere be rózsám, Béres vagyok, Haragszanak a batai gazdák
  - dél-alföldi népdalok: pl. Új a csizmám.
- Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás.
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései.
- Hagyományőrzés:
  - nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

- nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
- a folklórkutatás tárgyának, Az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
- a táncművészi és közhasznú formáit
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráló képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét.

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb

táncesemények)

- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése).

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra.

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt.

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmény:

- A tanuló ismerje a tánctípus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat.
- A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra.

Értékelés módja

A számonkérés formája:

- a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
- a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
- a bemutatás csoportosan történik,
- a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
- félévi beszámoló: a tanult tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
- év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül

- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés.

Tananyag

- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb).
- Táncgyakorlat:

– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése.
– Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése.
– A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése.
– A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése.
– A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése.

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

- Koreográfia: az ismert táncanyagból.
- Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dűvő és az esztam kíséret jellemzői, tánctípusok és kíséretmódok.
- Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése.
- Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánctípusok, táncalkalmak, táncos magatartás.
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései.
- Hagyományőrzés:
  - nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
    és/vagy
  - nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a hagyományos népi játékokat
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
- a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
- a folklórkutatás tárgyának, Az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
- a táncművészi és közhasznú formáit
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban

- a rendszeres munka természetes igényét
- a megfelelő munkafegyelmet
- a munkájuk tudatos kontrollálását
- a művészi előadásmód kivitelezését
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
- Az esztétikai érzéket
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját
- fizikai állóképességét
- ritmusérzékét
- hallását
- zenéhez való alkalmazkodását
- tér-, forma- és stílusérzékét
- mozgásmemóriáját
- koncentráló képességét
- improvizációs készségét
- ízlését, kritikai érzékét
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
- vizuális memóriáját
- a képzelőerejét.

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
- a rendszeres múzeumlátogatásra
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
- Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése).

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra.

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra
- a továbbképző folytatására
- Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmény

- A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket.
- A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére.

Értékelés módja

A számonkérés formája:

- a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
- a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
- a bemutatás csoportosan történik,
- a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
- félévi beszámoló: a tanult tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
- év végi bemutató: a tanult motívumfűzés (koreográfia bemutatása).
- alapvizsga.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint.
- A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit.
- A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat.
- A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat.
- A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során.
- A színpadi törvényszerűségeket.
- A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását.
- A táncalkalmaknak megfelelő magatartás– és viselkedésmódokat.

A tanuló legyen képes

- Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására.
- A megszerzett ismeretekről beszélni.

- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat.
- A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is.
- A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra.
- A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra.
- A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra.
- Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő
-

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.
A vizsga tantárgya és időtartama:
Néptánc
Csoportban 5–10 perc
Egyénenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

- Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása.
- Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból.

A vizsga értékelése

– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
– Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
- A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik.

Ajánlott irodalom

Dancs Lajos: Kör kör ki játszik Megyei és Városi Művelődési Központ Nyíregyháza 1982
Martin György: A magyar tánctípusok és táncdialektusok, NPI
Pesovár–Lányi: A magyar nép táncművészete, NPI
Bihari gyermekmondókák, Bukarest, 1982.
Gyermekjátékok Hévízgyörkön, Szentendre, 1980.
Kerényi György: Gyermekjáték dalok, Bp., 1957., 1975

Kerényi György: Magyar énekes népszokások, Gondolat Kiadó
Kiss Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény, Bp., 1891.
Magyar néprajz VI., Népzene–néptánc–népi játék, Akadémiai Kiadó, 1990.
Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok, Akadémiai Kiadó
Megy a gyűrű vándorútra 1–2., Bp., 1982.
Pécsiné Ács Sarolta: Népi gyermekjátékok Kalocsa környékén

Az oktatást segítő anyagok

Foltin Jolán–Tarján Katalin: Játék és tánc Az óvodában, NSzH–MMI
Foltin–Karcagi–Neuwirth–Salamon: Játék és tánc Az iskolában I–IV. o.
Kötetei: Motívumfűzések; Játékok, játékfűzesek; Tanmenet, NSzH–MMI
Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játékok, Bp., 1990.
Forrai Katalin: Ének Az óvodában, Bp., 1974., 1990.
Lázár Katalin: Énekes, táncos népi gyermekjátékok tanítása, MTF

A Néptáncos Szakmai Ház hangzó és videó anyagai

• kazetták:

Motívumfűzés hangzómelléklete
Hangfelvételek néptáncoktatáshoz (Bácska, Délalföld, Dunántúl
Rábaköz, Mezőség, Szatmár, Szék, Székelyföld

• videokazetták:

Motívumfűzések videó melléklet
Játékfűzések videó melléklet

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése.
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés.

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése.

- Gyerekszületés, gyermekkor

– Jósló praktikák a gyermek születése előtt
– Komatál hagyománya
– Keresztelő
– A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában

– Az anya avatása
– Munkára nevelés, gyermekmunka
  - A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai
– A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak (libalegeltetés, kalákamunkák)
– A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
– A tánc tanulása
  – Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
– A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)
  - Az évkör ünnepei gyermekszemmel
– Szent Miklós napja
– Jézus születésének története
– Óévbúcsúztató és évkezdõ szokások
– Szent Balázs napja, Balázsjárás
– Szent Gergely napja, Gergelyjárás
– Húsvét vasárnapjának és hétfõjének szokásai
– Pünkösdi királynéjárás

Fejlessze a tanuló
- világszemléletét
- népi kultúra iránti elhivatottságát
- nyitottságát a tradicionális értékek iránt.

Ösztönözze a tanulót
- kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására
- néprajzi műsorok megtekintésére
- a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében.

Követelmények
- A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait.
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

Értékelés módja:
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése.
- dolgozat vagy házi dolgozat vagy szóbeli beszámoló vagy szóbeli vizsga
- A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.
- Bizonyos szokások, ünnepkörök (pl.:pünkösdi királyválasztás) gyakorlatban történő feldolgozása és annak bemutatása).

A magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények ismerete. Dolgozat vagy szóbeli beszámoló elkészítése vagy sikeres vizsga teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése.
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés.

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése.

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése.

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

- Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

– Munkavégzés a serdülő korban

- Legényavatás, leányavatás

– Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
– Szokásjogok a paraszti társadalomban
– Leánynéző, háztűznéző, hozomány
– Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
– Lakodalmi előkészületek
– Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
– Lakodalmi szokások, rítusok

- Legények és lányok játék– és táncalkalmai

– A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
– Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
– Böjti idõszak (tavaszköszöntõ játékok és a böjti karikázó)
– Bálok idõpontja, helyszíne, bálrendezés

- Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

– Luca kettõs alakja
– Betlehemezés
– Farsangi szokások
– A nagyhét eseményei
– A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különbözõ technikái
– Pünkösdi királyválasztás
– Májusfaállítás
– Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Fejlessze a tanuló

- világszemléletét
- népi kultúra iránti elhivatottságát
- nyitottságát a tradicionális értékék iránt
- globális látásmódját
- beleélő képességét
- felelősségérzetét saját hagyományai iránt

Ösztönözze a tanulót

- kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására
- néprajzi műsorok megtekintésére
- a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében
- a szokások újraélesztésére

Követelmények

- A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit.
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

Értékelés módja

- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése.
- Házi dolgozat vagy dolgozat vagy szóbeli beszámoló vagy szóbeli vizsga
- A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.
- Bizonyos szokások, ünnepkörök gyakorlatban történő feldolgozása és annak bemutatása.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények ismerete.
Dolgozat vagy szóbeli beszámoló elkészítése vagy sikeres vizsga teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása.
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése.
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés.

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése.
A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése.

- Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

– Paraszti munka, munkaszervezés
– Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
– Előjelek, jóslások, hiedelmek
– A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
– Virrasztás, temetés, siratás
– A halotti tor
– Fejfák, keresztek
– Mindenszentek napja
– Halottak napja, megemlékezés a halottakról

- A házasok táncalkalmai

– Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
– Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
– Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
– Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

- Felnőttek az évkör ünnepein

– Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)

– A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
– Szent György napja
– Virágvasárnap
– A húsvéti ételek jelképrendszere
– Fehérvasárnap
– Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
– Szent István napja, új kenyér ünnepe
– Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
– Szent Mihály napja
– Dömötör napja, Vendel napja

Fejlessze a tanuló

- világszemléletét
- népi kultúra iránti elhivatottságát
- nyitottságát a tradicionális értékék iránt
- nyitottságát a tradicionális gondolkodásmód és értékrend iránt
- globális látásmódját
- beleélő képességét
- felelősségérzetét saját hagyományai iránt.

Ösztönözze a tanulót

- kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására
- néprajzi műsorok megtekintésére
- a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében
- a szokások újraélesztésére
- múzeumlátogatásra.

Követelmények

- A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét.
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

Értékelés módja

- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése.
- Házi dolgozat vagy dolgozat vagy szóbeli beszámoló vagy szóbeli vizsga.
- A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.
- Bizonyos szokások, ünnepkörök gyakorlatban történő feldolgozása és annak bemutatása.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények ismerete. Dolgozat vagy szóbeli beszámoló elkészítése vagy sikeres vizsga teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása.
- A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése.
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése.
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés.

Tananyag

Táncfolklorisztika
- A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok
– Középkori tánchagyomány, lánc– és körtáncok
– Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában

Eszközös pásztortáncok
– Kanásztánc, pásztortánc
– Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánctípus
– Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
– Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgatós páros táncok
– Reneszánsz tánchagyomány, forgós–forgatós páros táncok
– Lassú tempójú páros táncok
– Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői

A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk
– A szóló verbunk
– Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás
– A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
– Körcsárdás, hármas csárdás
- A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemői

– Dunai dialektus
– Tiszai dialektus
– Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekbe

Fejlessze a tanuló
- világszemléletét
- népi kultúra iránti elhivatottságát
- nyitottságát a tradicionális értékek iránt
- nyitottságát a tradicionális gondolkodásmód és értékrend iránt
- globális látásmódját
- beleélő képességét
- felelősségérzetét saját hagyományai iránt

Ösztönözze a tanulót

- kultúrtörténeti és néprajzi ismereteinek gyarapítására
- néprajzi műsorok megtekintésére
- a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében
- a szokások újraélesztésére
- múzeumlátogatásra
- más népek hagyományainak megismerésére

Követelmények

- A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánctípusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait.
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

Értékelés módja

- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése.
- Házi dolgozat vagy dolgozat vagy szóbeli beszámoló vagy szóbeli vizsga.
- A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.
- Bizonyos szokások, ünnepkörök gyakorlatban történő feldolgozása és annak bemutatása.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények ismerete. Dolgozat vagy szóbeli beszámoló elkészítése vagy sikeres vizsga teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázótörténetét.
- A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit.

A tanuló legyen képes

- A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére.
- A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására.
- Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben.
- A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni.
- Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll.

– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz.

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Az emberélet fordulói

Táncdialektusok

A régi és új táncréteg tánctípusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák.

– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga

– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése.

– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális*) taneszköz*

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok

Néprajzi videó és/vagy DVD filmek.

Irodalom tanulóknak (tankönyvként)

Balassa Iván– Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979.

Dömtör Tekla: Magyar népszokások. Budapest, 1983.

Dömtör Tekla: Régi és mai magyar népszokások. Budapest, 1986.

Filep Antal–Kósa László: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1975.

Katona Imre: Magyar népművészeti-néprajzi útikalauz. Budapest, 1990.

Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Budapest, 1982.

Népcsoportok (Szöveggyűjtemény) NSzH

Kötelező olvasmány

Balassa Iván– Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979. (értelemszerűen a témához kapcsolódó fejezetek)

A tanításhoz ajánlott irodalom

Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek. Budapest, é. n.
Bálint Sándor: Karácsony, húsvét, pünkösd. Budapest, 1976.
Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium I–II. Budapest, 1977.
Balogh Júlia: Szent Mihály havától Kisasszony haváig. Győr, 1996.
Barsi Ernő: Néprajz Az általános iskola kezdő szakaszában. Budapest, 1992.
Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága. Budapest, 1978.
Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Budapest, 0981
Magyar népzene tára I., Gyermekjátékok. Budapest, 1951.
Magyar Népzene Tára II., Jeles napok. Budapest, 1953.
Magyar Népzene Tára III., Lakodalom. Budapest, 1955–56. (Különös tekintettel Az I. kötet bevezőjére)
Magyar Néprajz V. (Népköltészet), Budapest, 1988.
Magyar Néprajz VII. (Népszokás • Néphit • Népi vallásosság) Budapest, 1990.
Ortutay Gyula: Magyar népköltészet. Budapest, (több kiadás mint szöveggyűjtemény)
Tátrai Zsuzsanna: Leányélet. Budapest, 1994.
Ujváry Zoltán: Farsangi népszokások. Debrecen, 1991.

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez.

Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer–együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését.

Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását.

A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése.
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése.

- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése.
- Az éneklés közösségi élményének, örömének felfedezése, megélése.

Tananyag

- Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A 2/4–es zenei lüktetés
- D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
- A választott dallamok csoportos megszólaltatása
- Népi hangszerek: idiofon hangszerek.

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit.
- A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértéke , ritmusképletek gyakorlati alkalmazására.

A számonkérés formája

A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

- Az adott évfolyam tananyagának ismerete
- Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése.
- A népi éneklési technika kialakítása.
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt.
- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése.
- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése.
- A közösségi éneklés élményének, örömének felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt.

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

- A 2/4–es zenei lüktetés
- A dudaritmus
- A kanásztánc ritmus
- 5–6 hangterjedelmû dallamok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása
- Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja
- Népi hangszerek: duda.

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit.
- A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

- Az adott évfolyam tananyagának ismerete
- Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása.
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása.
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése.
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása.
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése.
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése.

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4–es zenei lüktetés
- A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
- Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit.
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

- Az adott évfolyam tananyagának ismerete
- Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása.
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása.
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése.
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése.
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése.

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4–es lüktetés
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra
- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
- A giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő
- A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód
- Az esztam és dűvő kíséret.

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a giusto előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat.
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra.

*Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények***:**

- Az adott évfolyam tananyagának ismerete

- Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése.
- A giusto és a parlando, rubato előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása.
- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata.
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása.
- A népdalcsokor szerkesztési elveinek megismertetése.
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése.
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése.

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A periódus, zárlat, félzárlat
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a giusto előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat.
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére és azonosítására.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

- Az adott évfolyam tananyagának ismerete
- Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése.
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése.
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése.
- A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek feltárása.
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése.
- A vizsgahelyzetre való felkészítés.

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A szinkópa
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés
- Az 5/8–os lüktetésrend
- A periódus, a pontszerkezet
- A parlando, rubato és a giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A hangszerek, hangszer–együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint
- Zenefelismerés

Követelmények

- A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat.
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ *(minimális) taneszköz*
1 db tábla, vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották
Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek.

MODERNTÁNC TANSZAK

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:
Berczik–technika (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)

Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon)

Kötelező tantárgy:
Kreatív gyermektánc (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Limón–technika (5–6. alapfokú évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy az összevont osztályokban:
Limón–technika

Választható tantárgyak:
Kreatív gyerektánc (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Berczik–technika (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon)
Kontakt improvizáció (5–6. alapfokú évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	1	2	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	1	1	3	3	3-4	3-4	3-4	3-4
Kötelező tantárgy	1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy					1-2	1-2		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 8 évfolyam (2+6 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok évfolyamainak számát jelenti.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.
A tanítási órák időtartama: 45 perc

A MODERNTÁNC ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a moderntánc területén

Szakmai kompetenciák

- A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése.
- A tér, idő, energia rendszereinek, törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása.
- A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása.
- A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása.
- Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése.
- A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerűségeinek megismertetése.
- Tudatos előadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az előképzettségnek megfelelően.
- A táncművészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése.
- A művészetek és társművészetek megismerése iránti igény kialakítása.

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése.
- A zenei ízlésformálás.
- A tudatos és rendszeres munkára nevelés.
- Nyitottságra és művészi alázatra nevelés.
- Folyamatos ismeretbővítés valamint analizáló és szintetizáló tudás kialakítása.
- A vizuális memória fejlesztése és a térben való tájékozódás képességének kialakítása.
- A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása.
- A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása.

Társas kompetenciák

- A csoport és a csoportnorma kialakítása.
- A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme.
- A szabálytudat kialakítása.
- A közösség tagjainak elfogadása és a közösségi szemlélet kialakítása.
- A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése.
- Az egészséges életmódra nevelés.
- A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása.
- A környezet megóvásának igénye.

Módszerkompetenciák

- A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése.
- A testtudat kialakítása.
- A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása.
- Az ok–okozati összefüggések megértése.
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása.
- A tehetséggondozás és pályaorientáció.
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása .más táncstílusokban és élethelyzetekben

A Moderntánc tanszak célja: a modern- és kortárstánc technikák megismerése és az előírt tananyag elsajátítása mellett a személyiség fejlődése, az önálló, kapcsolatteremtő improvizáció, kreativitás kialakulása.

A tanszak feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Jazz–technika

Limón–technika

A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – helyezést ért el.

A művészeti alapvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő).

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

TANTÁRGYAK

BERCZIK–TECHNIKA

A Berczik–technika olyan – értékes zenékre, azokkal teljes harmóniában végrehajtott és az esztétikai törvényszerűségeknek megfelelő – gimnasztikai alapú mozgásanyag és tánctechnikai mozgásformák összessége, amely magában foglalja a szükséges és egészséges természetes mozgásfajtákat. Ízlés, jellem és személyiségformáló ereje a pozitív érzelmek felkeltésével kreativitásra, alkotásra, logikus gondolkodásra nevel.

Olyan izomérzékelést fejleszt ki, amely később megfelelő önkontrollt biztosít, és fokozott plaszticitáshoz vezet, egyben elősegíti a formaérzék és formalátás kialakulását is. Ismereteket ad át a tér, az idő és az erő összetevőiről és a mozgással való kapcsolatukról

A zene és a mozgás összhangja, a zenei periódusokhoz és hangsúlyokhoz való alkalmazkodás külön hangsúlyt kap.

A profilaxis, az alkatalakítás és a rekreáció módszere is. A képzés által olyan előkészítést kap a test, amelyre később bármely más tánctechnika is ráépíthető.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejû összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légző izmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

- Alapgyakorlatok
  - Járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben
  - A természetes járás, mint a mozgásformák változatainak alapja (Lábvezetés, testsúlyáthelyezés, törzs–, kar kísérő kilengései)
  - A természetes testtartás, mint a testkidolgozás mozgásanyagának alapja, a helyes tartás kialakítása, tudatosítása, az eltérések korrekciója
  - Alapjárás, lábujjon–, sarkon–, külső talpélen, hajlított térddel–, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, futás térd/sarokemeléssel
  - Alaptartás, pihenőtartás állásban, ülésben
  - Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikus kivitelezésben
  - Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben: a gerincoszlop nyaki–, háti–, központi– és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységekben történő átmozgatása, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal kombinálva
  - Törzsdöntés, törzsdőlés, rész– és teljes törzshajlítás
- Ülésmódok
  - Kar–, kéz– és ujjgyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan
  - A lapocka és felkar, az alkar, a kézfej és az ujjak az anatómiai lehetőségek szerint végrehajtható mindenirányú foglalkoztatása: emelés, fordítás, körzés, hajlítás, nyújtás, távolítás, összezárás, takarás, a gyakorlatok segítése, az előadásmód finomítása

- Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben
- A talp, a lábfej, az ujjak, az alsó lábszár, a felső lábszár izmainak megfelelő erősítése, a természetes tartás, a helyes járás kialakítása, a deformációk megelőzése, kiküszöbölése: átgördülés, körzés, behúzás–nyújtás, távolítás, hajlítás, emelés, körzés, fordítás
- Szökdelő gyakorlatok, lendületvételek

➢ Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

- Koordinációs és táncos feladatok
- Népi játékok és néptánc egyszerű lépéseinek és dallamainak felhasználásával végzett gyakorlatok
- Improvizáció, szabadtánc: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása a tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével a zene által keltett gondolatok táncban történő kifejezése

➢ Etűd: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása érdekében a tanár által készített etűd elsajátítása

➢ Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban

- Tanévenként egy fő szer választható: similabda, fél–karika, 2 db ritmusbot (kiegészítő lehet a korong, a dob a négy évfolyamon végig)
- Ismerkedés a mozgás esztétikai tényezőivel

➢ Tér: a testrészek egyidejű egymáshoz való viszonya a térben

➢ Mozdulatplasztika:

- a mozdulat iránya (a relatív fő front, konkrét irányskála), magassági foka, hajlítási szöge
- A mozgásfolyamat rendezettsége, a mozdulatok egymáshoz való viszonya: a moduláció, a térrajz.

➢ Idő:

- a mozdulatok egyidejű időbelisége, a mozdulat ritmikája: metrum, ritmus, tempó és összhangja
- A mozgásfolyamat egymásutániságának időbeli rendje. motívum, mondat, periódus

➢ Erő:

- a mozdulatrészek egyidejű egymáshoz való viszonya az erőadagolás szempontjából
- A feszülő skála erőváltozatai: vezetett, ellenálló, fékezett, hangsúlyozott, rögzítő
- A lazító skála erőváltozatai: ernyesztés, rázás, ejtés, esés
- Ezek kombinációja: lendítés, ruganyozás
- A mozgásfolyamat egymásutániságának erőbeli rendje, hangsúlyelhelyezések, erősítés– gyengítés.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- ➢ a moderntáncművészet főbb irányzatait,
- ➢ az irányzatok technikai alapelemeit,
- ➢ a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- ➢ a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- ➢ a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit a korosztályának megfelelő szinten.
- Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére, együttes, egyidejű összehangolására valamint az alap motorikus mozgásokra előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén. Határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon.
- Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek korosztályi szintnek megfelelő, tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására, társas együttlétre, mások elfogadására, fizikai kontaktus létesítésére.

A számonkérés formája

- A tanulók az Előképző 1-2. évfolyamán a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

- Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő tágság ós hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

- Bemelegítő járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben, alapjárás, lábujjon, sarkon, külső talpélen, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzé járás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térd emeléssel, sarokemeléssel
- Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal szimmetrikusan
- Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben, térdelésben
- A fekvő– és ülőhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása térdelésben és rövid ideig állásban, nehezített változatban
- A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelő változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal a gerincoszlop nyaki–, háti–, központi– és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységeiben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával
- Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan: lapocka és felkar, alkar, kézfej és ujjak
- Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, rúdnál: talp, lábfej, ujjak, alsó lábszár, felsõ lábszár
- Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok

- Kiegészítő gyakorlatok és feladatok
- Koordinációs, táncos feladatok a magyar néptánc egyszerű lépései és dallamai felhasználásával. Improvizáció–szabadtánc: a test önálló „gondolatainak”, érzéseinek a külső szemlélő által észlelhető kifejezése az addig tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével.
- Etűdkészítés: a tanár által készített etűd elsajátítása és diktálásra bemutatása, önálló etűdkészítés számolásra, rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia” szólóban.
- Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban

Tanévenként egy fő szer választható: műanyag labda, kiskarika, egy–két kisszalag, bot (kiegészítő lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)

- A mozgás esztétikai tényezői: Tér, Idő, Erő

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a moderntáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,

- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.
- Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon

Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerûségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövetõ magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etûdök zenével összehangolt csoportos elõadására

Legyen képes együttmûködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére

A számonkérés formája

- A tanulók az Előképző 1-2. évfolyamán a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő tágság ós hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.

- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

- Bemelegítő járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben, hintalépés előre–hátra, hárrmaslépés, táncos alapjárás, lábujjon, sarkon, külső talpélen járás, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzéjárás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térdemeléssel/sarokemeléssel, galopp, alap tánclépések.
- Az alsó végtag gyakorlatai rúdnál
- Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikusan.
- Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban. A térdelő–, fekvő–, ülőhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása állásban, nehezített és kombinált formákban, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc– egységekben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával.
- Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan
- Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban
- Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok, egyszerűbb ugrások
- Kiegészítő gyakorlatok és feladatok
- Koordinációs, táncos feladatok

A magyar néptánc egyszerű lépései és dallamai felhasználásával. Improvizáció–szabadtánc–etűdkészítés: számolásra szólóban, párban, rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia” szólóban, majd párban.

- Önálló feladatként csoportos etűd készítése „központilag adott” és szabadon választott zenére: 1–2 perces, az életkornak megfelelő zenére való saját koreográfiák.
- Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban.

Tanévenként egy fő szer választható, itt: műanyag labda, karika, 3 m–es szalag, bot (Kiegészítő lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig).

- A mozgás esztétikai tényezői: Tér, Idő, Erő.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,

- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
- A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.
- A tanuló legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon.
- Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására.
- Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére.

A számonkérés formája
- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények
- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos plasztikus végrehajtása
- a tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés kialakulása
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete és használata

- kreativitás a spontán, önálló feladatmegoldásokban
- kreativitás az improvizációban és etűdkészítésben

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok, valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.
- Önállóság, saját etűd–összeállítás bemutatásának képessége.

Tananyag

- Bemelegítő járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben: hintalépés előre–hátra, hármaslépés, szökkenő hármas, táncos alapjárás, lábujjon, sarkon, külső talpélen járás, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzéjárás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térdemeléssel/sarokemeléssel, galopp, sasszé, alap tánclépések.
- Az alsó végtag és a törzs gyakorlatai rúdnál.
- Középgyakorlatok: fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, aszimmetrikusan is.
- Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, támaszban, állásban. A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelő változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc–egységekben, kombinációkban, variációkkal, a nehézségi szint, a tempó fokozódásával, változó dinamikával.
- Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben és állásban szimmetrikusan és aszimmetrikusan.
- Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban, elmozdulásban.
- Diagonál gyakorlatok 1–4 fős csoportokban.
- Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok, ugrások összekötő lépésekkel.
- Kiegészítő gyakorlatok és feladatok.
- Koordinációs, táncos feladatok.

A magyar néptánc egyszerű lépései és dallamai felhasználásával. Improvizáció–szabadtánc–etűdkészítés: rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia”

szólóban, majd párban, csoportos etűd készítése „központilag adott” és szabadon választott zenére, 1–2 perces, az életkornak megfelelő zenére való önálló koreográfiák

- Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban és az etűdökben.
- Tanévenként egy fő szer választható: műanyag labda, 1 vagy 2 karika, 3–5 m–es szalag, bot (Kiegészítő lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig).

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a moderntáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.
- A tanuló legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra.

Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon.

- Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására.
- Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos plasztikus végrehajtása
- a tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés kialakulása
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete és használata
- kreativitás a spontán, önálló feladatmegoldásokban
- kreativitás az improvizációban és etűdkészítésben

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimál*is) taneszköz*

- Kísérő ritmushangszerek
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tantárgyhoz használt, évfolyamonként választható eszközök: similabda, fél–karika, ritmusbot, műanyag labda 2–3 méretben, műanyag karika 2–3 méretben, kisszalag, 3–4 m–es szalag, kendő/fátyol, tornabot, korong, dob, ugrókötél vagy más eszközök az iskola helyi tanterve szerint.

KREATÍV GYERMEKTÁNC

A képzés feladata az önkifejezés mozgásban történő realizálása, az önfeledt játék megvalósítása, a különböző játékszabályok megismerése és alkalmazása, a játék örömének megélése. A képzés célja, hogy a tanuló az önfeledt, ám a későbbiekben egyre tudatosabb mozgás segítségével jobban megismerkedjen testének képességeivel, a tér használatával, a dinamikai variációkkal és az idő, mint a zeneiség alkotóelemével. Megtanulja figyelni, érteni és használni saját és mások nonverbális kommunikációját. Elsajátítja az együttműködés számtalan fatáját. A képzés hozzájárul a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményezőkészségének, önismeretének fejlesztéséhez.

Elõképzõ évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló mozgáskészségének fejlesztése
- A tanuló tér és formalátásának fejlesztése
- A tanuló önfegyelmének növelése
- A koncentrációkészség növelése
- A megfigyelõképesség kialakítása
- A kommunikációs képesség, játékbátorság, szabálytudat fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elõsegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

- Ismerkedõ táncok
- Ábrázoló táncok
- Csoportos táncok
- Ünnepi táncok
- Izom puzzle/testtudati táncok
- Kitalálós játékok

- Ábrázoló és csoportjátékok
- Anyaggal való játékok

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanév során ismertetett táncjáték–fajtákat.
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a pár– és csoportválasztásra, a játéktevékenységre.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A kreativitás fejlesztése
- A testrészek mozgáslehetőségeinek megismertetése
- A test térben való mozgáslehetőségeink feltárása
- A tempókülönbségek felismerése, alkalmazása
- Egyszerű ritmusképletek megszólaltatása
- A helyzetfelismerő képesség fejlesztése
- A megoldási lehetőségek feltérképezése
- A döntésképesség növelése
- A mozgás kapcsolatteremtő lehetőségeinek alkalmazása
- A szociális érzékenység fejlesztése.

Tananyag

- Energia levezető, összehangoló játékok
- Koncentrációt növelő játékok

- A feladatok egyénileg, páros, kis és nagycsoportos formában
- Alap mozgásformák elsajátítása, variálása, tudatosítása (kúszás, mászás, gurulás, lépés, járás, futás, ugrás)
- Alapvető gyakorlattípusok használata:
- Vezetés–követés: alárendeltség, fölérendeltség megtapasztalása
- Másolás–tükrözés: szinkronicitás, kánonforma
- Kontraszt variációk: mozgás–mozdulatlanság, kicsi–nagy mozgások, gyors–lassú mozgások tudatosítása
- Akció–reakció: párbeszédformák, folytatáson alapuló játékok
- Zenei táncjátékok
- Bizalmi játékok
- Fogócska és más, gyors reakciókészséget fejlesztő játékok
- Koncentrálós és kitalálós játékok
- Ábrázoló és csoportjátékok
- Anyaggal való játékok

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,

- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

- A tanuló ismerje az alapvető gyakorlattípusokat (vezetés–követés, másolás–tükrözés, kontrasztvariációk, akció–reakció) és a tanév során elsajátított különböző táncjátékfajtákat.
- A tanuló legyen képes az alap mozgásformák szabad variálására, a tanult mozgásformák gyakorlati megvalósítására, az új kapcsolatteremtési formák felhasználására valamint a térbeli és ritmikai alapfogalmak gyakorlati alkalmazására.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

- A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Önálló, aktív, kreatív mozgássorok létrehozásának ösztönzése.
- A testtudat fejlesztése, a központ tudatosítása, izolációja, koordinációja.
- Release alapok: az ellazulás technikájának megismerése, a földön való sérülésmentes mozgás illetve a földre való érkezés sérülésmentes formáinak feltérképezése.
- Imaginációs alapok: a tanult lépések, mozgássorok képzeletben történő megjelenítésének kialakítása, képzettársítások összekötése a gyakorlati mozgással.
- A mozgásmemória fejlesztése.
- A problémák felismertetése előre és utólag.

- A tér–, ritmika–, dinamika az életkornak megfelelő szintű alapelemek használata.
- A kölcsönösségen alapuló szociális magatartás ösztönzése.

Tananyag

- Energia kiegyenlítő, összehangoló játékok.
- Koncentrációt növelő játékok.
- Alapmozgásformák: döntések, dőlések, esések, gurulások párban és egyénileg.
- Lendített, ejtett, vezetett, tartott mozdulatok variálása, adaptálása más szabályrendszerekhez.
- Térben haladás változatai, két– és háromdimenziós terek, térábrázolások megkülönböztetése.
- Többszereplős térbeli képletek kialakítása, melyek megalapozzák a kompozíciókészítést.
- Csoport improvizáció a tanultak felhasználásával 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es metrum ismerete és mozgásban való alkalmazása.
- Hangok, szavak, énekhang játékos használata.
- A végtag ízületek szabadságfokának megismerése a fő irányokban.
- Az érzékszervek adta világ felfedezése.
- A belső kép, tükörkép és a társak jelzései alapján kialakult énkép összevetése.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,

- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények:

- A tanuló ismerje az alapmozgás formákat.
- A tanuló legyen képes tudatosan játszani a gravitáció és a teste adta lehetőségek széles spektrumával mind egyénileg, mind kis és nagy csoportban.
- Legyen képes aktívan, jó helyzetfelismeréssel részt venni egy csoport improvizációban, felhasználva a ritmika és a tér új ismereteit.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az absztrakció értése, létrehozása, más kontextusba való helyezése.
- A koordinációs készség fejlesztése.
- A térlátás, térfelosztás, téralkotás, térforma alkotás képességének fejlesztése.
- A zenei szövetek értelmezése és az azokhoz való viszony definiálása, variálása.

Tananyag

- Energia összehangoló játékok

- Bemelegítő, állóképesség javító, erősítő játékos gyakorlatok
- Koncentráló képességet javító feladatok
- A csont–, izom– és szalagrendszer feltérképezése, lehetőségeinek mozgásban való kipróbálása, a tapasztalatokból mozgásfolyamok alakítása
- Térformák (kocka, mozgásgömb), egy, két és háromdimenzionális irányok használata
- Az alap mozgásformák kötésének variációi, egyéni mozdulatsorrá való rögzítése
- Testkapcsolatok (bodyhalf, diagonális kapcsolat, fejtető–farokcsont, ülőcsont–sarokcsont, tengelyek mentén való elválasztás illetve forgatás)
- Zenei ritmusok, szerkezetek analizálása, megértése, ritmikai képletek variálása, kánon, felezés, kiegészítés
- Etűdök készítése egyénileg és kiscsoportban
- Imagináció: képzeletbeli mozgások, tárgyakra való mozdulati reflektálás
- Mozgáselemzés, stíluselemzés
- Csoportimprovizáció stílusok, irányzatok szerint

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval:
- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

- A tanuló ismerje saját testének lehetőségeit és korlátait, tudatosan használja és koordinálja testrészeit. Otthonosan mozogjon a tér rendszerében, tudatosan formálja a teret maga körül, ismerje a zene alapvető alkotórészeit.
- A tanuló legyen képes egy egyszerűbb zenemű szerkezetének felismerésére, mozgásfolyamok létrehozására és rögzítésére mind egyénileg, mind párban illetve kiscsoportban.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) *taneszköz*
Kísérő hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

JAZZ–TECHNIKA

A jazz–technika a klasszikus balett, az afrikai és latin–amerikai táncok hagyományaira épülő színpadi táncforma.

Jellemzői az izoláció és koordináció, az éles ritmikai és dinamikai kontrasztok, törekvés a könnyed, közérthető, expresszív előadásmódra.

Az oktatási folyamat célja, hogy a tanulók, a táncpedagógus irányításával tudatosan koordinált, plasztikus, egészséges testet fejlesszenek. A tanulók képessé válnak a művészi munkára, melyben az izolációs technika által magas szintre fejlődik koordinációs készségük és létrejön a dinamikai különbségekre épülő tudatos, harmonikus mozgás .

Az egyes évfolyamok számára összeállított tréningek a testi képességek, a fizikai erő és a koncentrációs készség fejlesztését szolgálják. A képzés során képesség szintjéről jártasság szintjére fejlesztik az izolációs technikát.

Tudatosítják a testközpont használatát, a kontrakciót és release–t. A tanulók megismerik és biztonsággal alkalmazzák a jazz–technika általános és stiláris jegyeit

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes testtartás megismertetése és kialakítása, a központ helyének, valamint fontosságának megéreztetése.
- A jazz technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.
- Az en dehors és a parallel lábtartás helyzetek begyakoroltatása balett és jazz karpozíciókat alkalmazva.
- Az alapgyakorlatok megismertetése, az alaptechnikai elemek alkalmazása.
- A jazz–technikára jellemző izolációs képesség kialakítása.
- A testrészek mozgáslehetőségeinek felismertetése, megtapasztalása.
- A térben való mozgás lehetőségeinek előkészítése.
- A térhasználati képesség, készség kialakítása.
- Az alap szakkifejezések megismertetése és értő alkalmazása.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználása. Először földön, majd folyamatosan építkezve álló helyzetben, kapcsolódva az előző években tanultakhoz.
- Erősítő és nyújtó gyakorlatok az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok.
- Középgyakorlatok:
  - Jazz karpozíciók és karvezetések
  - Klasszikus balett karpozíciók I., II., III.
  - Lábhelyzetek és pozícióváltások I., II., VI. pozícióban
  - Port de bras szögletes karpozíciókkal
  - Demi plié I., II., VI. pozícióban
  - Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva folyamatos átmenetekkel
  - Battement tendu parallel és en dehors lábfejgyakorlatba ágyazva
  - Passé parallel és en dehors pozíciókban
  - Degagé II. pozícióban parallel és en dehors pozíciókban
  - Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különböző irányokban
  - Flat back
  - Developpé először földön, majd álló helyzetben
  - Enveloppé először földön, majd álló helyzetben
  - Grand battement először földön, majd álló helyzetben
- Izolációs gyakorlatok: a fej és váll izolálása kettő majd négy irányba a középponton mindig áthaladva.
- Térbeosztás: térirányok
- Összekötő lépések:
  - Chaissé, Keresztlépés (pas croisé)

- Jazzfutás csúsztatott lábbal, karral

➢ Ugrások:
- Két lábról–két lábra
- Két lábról–egy lábra
- Egy lábról–egy lábra

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

➢ a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
➢ az irányzatok technikai alapelemeit,
➢ a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
➢ a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
➢ a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

➢ technikai adottságait,
➢ mozgásmemóriáját,
➢ koncentrálóképességét,
➢ muzikalitását,
➢ kreativitását,
➢ tér- és formaérzékét,
➢ előadói készségét,
➢ személyiségét,
➢ kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

➢ a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
➢ a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
➢ a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
➢ a rendszeres munka igényét,
➢ az önálló gondolkodás igényét,
➢ az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

➢ az igényes munkára,
➢ a tánc- és színházi események látogatására,
➢ az érzelmi nyitottságra,
➢ az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

➢ fantáziájának kibontakozására,
➢ a kreativitás megnyilvánulására,
➢ az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

➢ A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és lábpozíciókat valamint a technika szakkifejezéseit.

➢ A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére, a biztonságos térhasználatra, a tanult mozgásanyagból összeállított tréningsor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Ismeretbővítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történõ alkalmazása.
- A pozíciók és tempóváltások hangsúlyos alkalmazása.
- Az új tréning elsajátítatása, a koncentrációs idő intervallumának bővítése.
- A testrészek sokszínű mozgáslehetőségeinek kihasználása, bővülő mozgásrepertoár létrehozása.
- A forgások előkészítése alapozó forgás előkészítő gyakorlatokkal.
- A térben való elmozdulás lehetőségének bővítése a szintek és irányok kombinációja által.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználásával.
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok.
- Középgyakorlatok:
  - Demi plié, battement tendu parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal
  - Port de bras IV. pozíció grand plié
  - Passé parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal
  - Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban
  - Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva karral
  - Twist előkészítő második pozícióból karral
  - Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különböző irányokban kar használattal
  - Flat back. Developpé álló helyzetben
  - Enveloppé álló helyzetben
  - Rand battement álló helyzetben
- Izoláció: A fej és váll izolálása, egy–egy testrésszel négy irányba, ritmizálva, a középponton áthaladva és a körívek mentén.
- Térbeosztás: térirányok, fönt–lent helyzetek.
- Összekötő lépések irányváltásokkal:

- Féltalpon és féltalpról lassan legördülve
- Pas de bourrée
- Triplet

➢ Forgás előkészítő gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva.

➢ Ugrások:
- Két lábról–két lábra
- Két lábról–egy lábra
- Egy lábról–két lábra
- Egy lábról–egy lábra

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

➢ a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
➢ az irányzatok technikai alapelemeit,
➢ a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
➢ a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
➢ a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

➢ technikai adottságait,
➢ mozgásmemóriáját,
➢ koncentrálóképességét,
➢ muzikalitását,
➢ kreativitását,
➢ tér- és formaérzékét,
➢ előadói készségét,
➢ személyiségét,
➢ kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

➢ a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
➢ a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
➢ a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
➢ a rendszeres munka igényét,
➢ az önálló gondolkodás igényét,
➢ az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

➢ az igényes munkára,
➢ a tánc- és színházi események látogatására,
➢ az érzelmi nyitottságra,
➢ az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

➢ fantáziájának kibontakozására,
➢ a kreativitás megnyilvánulására,
➢ az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit.
- A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, az izolációs technika értő alkalmazására, a tanult mozgásanyagból összeállított tréningsor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Ismeretbővítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történő alkalmazásával, hosszabb időtartalmú tréningsorok által.
- Az izolációs gyakorlatok pontos, ritmizált formában történő alkalmazása.
- Az előkészített forgáselemek készség szinten történő alkalmazása gyakorlatokba építve.
- A szintváltások, dinamikai váltások biztonságos alkalmazása helyben és térben elmozdulva.
- A testtudat kialakításának megalapozása.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználása.
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok.
- Középgyakorlatok:
  - Battement tendu és battement tandu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal
  - Port de bras gyakorlat
  - Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal
  - Developpé, enveloppé
  - Attitude
  - Adagio
  - Grand battement

- Térben elmozduló grand–battement.
- Twist
- Hinge
- Arch

➢ Izoláció: a fej, váll, mellkas, csípõ, kar, láb izolálása – legalább kettő egy idejű alkalmazásával – alapirányokba a síkok mentén, a centrumon mindig áthaladva és ritmizálva.

➢ Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel féltalpon, pliében és féltalpról lassan leereszkedve, legördülve:

- Pas de bourrée
- Croisé–ból change
- Triplet
- Pivot
- Tombé

➢ Forgás gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva

➢ Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs és kar használattal:

- Két lábról – két lábra
- Két lábról – egy lábra
- Egy lábról – két lábra
- Egy lábról – egy lábra
- Egyik lábról a másik lábra

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

➢ a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
➢ az irányzatok technikai alapelemeit,
➢ a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
➢ a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
➢ a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

➢ technikai adottságait,
➢ mozgásmemóriáját,
➢ koncentrálóképességét,
➢ muzikalitását,
➢ kreativitását,
➢ tér- és formaérzékét,
➢ előadói készségét,
➢ személyiségét,
➢ kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

➢ a modernművészetek iránti nyitottságot,
➢ a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
➢ a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
➢ a rendszeres munka igényét,
➢ az önálló gondolkodás igényét,
➢ az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzőit és gyakorlati alkalmazási lehetőségeit.
- A tanuló legyen képes az izolációs technika pontos, tudatos alkalmazására a trénig során elsajátított gyakorlatokon belül. A gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, a tudatos munkára.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásrepertoár bővítése.
- A mozgásminőség javítása és a technikára jellemző stiláris jegyek tisztázása.
- A tréning kombinatív gyakorlatainak képesség szinten történő elsajátítása.
- Az izolációs technika komplex formában történő alkalmazása.
- A biztos forgástechnika kialakítása a helyben és térben való elmozdulás lehetőségeinek figyelembevételével.

- A tér és idő, magasság–mélység és a dinamikai váltások biztonságos alkalmazása a kombinációkban.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználása.
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok.
- Középgyakorlatok:
  - Battement tendu és battement tandu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal
  - Port de bras gyakorlat
  - Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal
  - Developpé, enveloppé
  - Attitude
  - Adagio
  - Grand battement
  - Térben elmozduló grand–battement
  - Tilt
  - Twist
  - Hinge
- Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – legalább kettő egy idejű alkalmazásával – alap irányokba, a síkok mentén, a köríveken is áthaladva és ritmizálva.
- Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül féltalpon, pliében
  - Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
  - Pas de bourrée
  - Change
  - Triplet
  - Pivot
  - Tombé
- Forgás gyakorlatok helyben és térben elmozdulva
- Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal:
  - Két lábról – két lábra
  - Két lábról – egy lábra
  - Egy lábról – két lábra
  - Egy lábról – egy lábra
  - Egyik lábról – másik lábra

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a moderntáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzőit és gyakorlati alkalmazási lehetőségeit.
- A tanuló legyen képes az jazz–technikára jellemző izolációs képesség elsajátítására, a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, a tudatos munkára.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

- A tanuló ismerje a tanult technika mozgásanyagát, rendszerét, szaknyelvét és főbb stílusalkotó elemeit.
- A tanuló legyen képes az elsajátított anyagot biztonsággal alkalmazni a jazz–technika stílusára és összetevőire jellemző előadásmód során. Testi adottságait és azokból adódó erősségeit–gyengéit elfogadni és tudatosan használni. Rendelkezzen a technika végrehajtásához szükséges izomerővel, lazasággal, gyakorlati biztonsággal és stílusosan alkalmazza a technika elemeit.
- Legyen képes a tréningsor és a tananyag mozgáselemeiből építkező önálló vagy csoportos etűd, kombináció harmonikus bemutatására és színpadi formában történő előadására.

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgya és időtartama:
Jazz–technika
35–40 perc

A vizsga tartalma
A jazz–technika vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított gyakorlatokból, gyakorlatsorokból, térben elmozduló lépés, forgás és ugráskombinációkból és néhány perces tánckombinációból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.
Témakörök

- Parallel és en–dehors pozíciók.
- Balett és jazz karpozíciók.
- Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release.
- A jazztánc által használt speciális mozgáselemek: twist, flat–back, tilt, hinge, tour, .tombe, pas de bourre, chassé, pivot.
- Izoláció: minimum két testrész egyidejű, összehangolt, izolált munkája.
- Ötféle ugrásfajta.
- A jazz–tecnika által használt balett technikai elemek: plié, tendu, battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude, grand battement jeté használata a jazz tánc sajátosságainak megfelelően.
- A jazz–technika sajátosságainak megfelelő, minimum 1,5 perces kombináció bemutatása.

A vizsga értékelése

- A bemutatott tananyag pontos ismerete
- A gyakorlatok technikai biztonsága
- A jazz–technika sajátosságainak stílusos bemutatása

LIMÓN–TECHNIKA

A Limón–technika lendítésekre, excentrikus forgásokra, a repülést, a szabadság érzetét keltő mozgásokra épül, melyben a test folyamatos zuhanásban és emelkedésben tartózkodik. A hangsúlyt a folyamatosságra és az energia átalakulására, újrafelhasználhatóságára helyezi. A technika egyszerre igényli a fizikai erõt, a kontrollált, összeszedett (koordinált) mozgást, a gravitációnak való ellenállást és engedést, valamint a könnyedséget és a kifinomult érzékenységet.

A tantárgy oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a Limón–technika alapjait képező és a többi modern tánctechnikától eltérő alapmozgás elveket tapasztalás útján és az alapelveket képesek legyenek alkalmazni egyszerű ülő, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etűdökben. A Limón–technika nyelvezetének elsajátítása. A test tudatos használata és finom, érzékeny koordinációjának fejlesztése.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alaptartás, testtartás megismertetése és kialakítása.
- A Limón–technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.
- A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test izolált mozgásai közben.
- A gravitáció használatának elősegítése.
- A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.
- A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.
- A Limón–technika nyelvezetének megismertetése.

Tananyag

- Talajon fekvésben végzett gyakorlatok:
  - A gerinc izolált mozgásai
  - Légző gyakorlatok
  - Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő–, térd–, bokaízületek) izolált mozgáslehetőségeinek feltárása és elsajátítása
- Ülésben végzett gyakorlatok:
  - Folyamatos gerincgördülések előre, oldalra, véghelyzetben kitartással, elnyújtással
  - Gurulások, kar támasz helyzetekkel
  - Láb pozíciók (előkészítő, első, második pozíció) elsajátítása
  - Fej, kar, láb izolációs mozgáslehetőségeinek feltárása többnyire még az adott testrész súlytalanításával.
  - A gerincoszlop szakaszainak egymást követő mozgatása folyamatos gördülések által először elõre, majd oldalirányban is
  - Fej, kar, láb izolált zuhanások a gravitáció használatával
  - Gerincgördülések, vezetések különböző lábpozíciókban végrehajtva
- Talajon végzett haladó gyakorlatok:
  - A karok súlyátvevő szerepének megismerése
  - A végtagmozgások és a törzs lendületének felhasználása

- A testközpont ereje lendületekben
- Folyamatos gurulások fekvésben, ülőhelyzetekben
- Ülésből fekvésbe érkezések lendületekkel
- Kéz és lábtámasz helyzetek

➢ Álló középgyakorlatok
➢ Alaptartás helyzete
➢ Kar, törzs és láb alap pozíciók
➢ Kar és láb izolált mozgásai
➢ Plié, parallel és en dehors pozíciókban függőleges nyugalomban lévő törzs munkával
➢ Plié, parallel és en dehors pozíciókban gerincgördítéssel, karlendítéssel, majd törzs– és karlendítéssel
➢ A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve
➢ Törzsnyújtás, zuhanások, suspention
➢ Lábfő, boka, ízületek artikulációi
➢ Diagonális–haladó gyakorlatok
➢ Testsúlyáthelyezés siklásba, a testközpont folyamatos mozgása
➢ Kis ugrások előrehaladással, egy lábról egy lábra és egy lábról két lábra érkezéssel, parallel és en dehors pozíciókban.

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval:

➢ a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
➢ az irányzatok technikai alapelemeit,
➢ a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
➢ a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
➢ a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

➢ technikai adottságait,
➢ mozgásmemóriáját,
➢ koncentrálóképességét,
➢ muzikalitását,
➢ kreativitását,
➢ tér- és formaérzékét,
➢ előadói készségét,
➢ személyiségét,
➢ kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

➢ a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
➢ a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
➢ a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
➢ a rendszeres munka igényét,
➢ az önálló gondolkodás igényét,
➢ az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

- A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerű gyakorlatait, a technikára jellemző kar, láb, törzs egyszerűbb koordinációját, a gravitáció mint erő felhasználását (földhasználat és könnyedség), a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.
- A tanuló legyen képes az adott gyakorlatok, rövid kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelő energia használatára és a tanult mozgásanyagból összeállított rövid etűd bemutatására

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- a Limón-technika stílusának megfelelő előadásmód

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- Az alaptartás, testtartás tudatos használatának fejlesztése.
- Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásszótár és mozgásminőségek bővítése.
- A Limón–technika gyakorlatainak képesség szinten történő elsajátítása.
- A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test összetett mozgásai közben.
- A gravitáció használatának vizsgálata.
- A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.

- A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.
- A technikára jellemző összetett mozgássorok biztonságos alkalmazása rövid etűdökben.
- A Limón–technikára jellemző előadásmód kialakításának elősegítése.

Tananyag

- Talajon fekvésben végzett gyakorlatok
  - A gerinc izolált mozgásai
  - Légző gyakorlatok végtag és törzsmozgásokkal koordinálva
  - Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő–, térd–, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése
  - Mellkas emelés fekvőhelyzetből vállig, fejtetőig, majd ülésig

- Ülésben végzett gyakorlatok
  - Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő–, térd–, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése
  - A különböző alap láb és karpozíciók összekötve a gerinc szakaszainak egymást követő mozgatásával (rugózás, gördülés és visszaépítés) előre, oldalirányban, spirális helyzetekben
  - Törzszuhanások előre és oldalirányokba
- Talajon végzett haladó gyakorlatok
  - Gurulások központ és végtagindítással, lendületekkel
  - Ülésből, középhelyzetekből fekvésbe érkezések lendületekkel, esésekkel
  - Kéz és lábtámasz helyzetekben kitartások majd zuhanások
- Álló középgyakorlatok
  - Kar, törzs és láb alap pozícióik és rotációs gyakorlatok
  - Kar és láb izolált mozgásai a technika stílus jegyeinek alapján (ujjak, kézfej mozgása)
  - A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve
- Törzsnyújtás, zuhanások és körkörös irányok különböző lábpozíciókban
- Plié és relevé gyakorlatok parallel és en dehors pozíciókban
- Egyszerû tendu gyakorlatok, kar– és törzslendítéssel, ejtéssel koordináltan
- Láblendítések, lengetések, karmozgással összekötve
- Egyszerű támadások különböző térirányokba
- Támadások karejtéssel
- Diagonális–haladó gyakorlatok
- Siklás előre, oldalra, hátra haladással, kar– és törzsmozgásokkal koordinálva, fordulattal
- Siklás tempóváltással, kis ugrásokkal
- Kis ugrások előrehaladással, ritmikai változtatásokkal
- Láblengetések előrehaladással
- Egyik lábról a másikra történő átugrások
- Etűdökkel, rövid koreográfiák
- Egyszerű talajon végzett etűdök támaszhelyzetekkel, lendületekkel

- Etűdök álló helyzetben, térbeli elmozdulás nélkül és haladással
- Rövid koreográfia dinamikai váltásokkal, nehezebb zenei beosztásban.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

- A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerű gyakorlatait, a technikára jellemző kar, láb, törzs összetett koordinációját és variációs lehetőségeit, a gravitáció, mint erő felhasználását (földhasználat és könnyedség), a tér használatát, a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.

- A tanuló legyen képes összetett gyakorlatok, hosszabb kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelő energia használatára, a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére a kombinációkban, valamint rövid koreográfia meggyőző előadására.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan, bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- a Limón-technika stílusának megfelelő előadásmód

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

- *A tanuló ismerje* a Limón–technika alapjait képező és a többi moderntánc–technikáktól eltérő alapmozgás elveket, a technika jellemző gyakorlatait és térhasználatát.
- *A tanuló legyen képes* finom, koordinált mozgásra, a megfelelő súlyhasználatra és a gravitáció érzékelésére, az alapelvek megfelelő alkalmazására ülő, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etűdökben. Legyen képes a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére kombinációkban, és rövid koreográfia meggyőző előadására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgyai és időtartamuk:
Limón–technika
Csoportban 30–40 perc

A vizsga tartalma:

A Limón–technika vizsga anyaga a szaktanár által összeállított, talajon, állásban és haladással végzett egyszerű, majd összetett gyakorlatokból álló tréning sor, melyet a tanulók csoportos formában, önállóan mutatnak be. 2–3 perces etűd kis csoportokban történő bemutatása.

A vizsga értékelése

A vizsga értékelésének szempontjai:

- A bemutatott tananyag ismeretének minősége, a technika dinamikai változatosságának megjelenési szintje
- A gyakorlatok technikai végrehajtásának biztonsága
- A Limón–technika stílusának megfelelő előadásmód minősége.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális*) taneszköz*
Kísérő hangszerek.
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal.
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor.

KONTAKT IMPROVIZÁCIÓ

A kontakt improvizáció spontán fizikai dialógusok sora, amelyek a mozdulatlanságtól az erőteljes, energikus mozdulatokig terjednek. A tánc a két mozgásban lévő test közötti kommunikáción alapul, valamint a táncosok mozgását irányító fizikai törvényekhez való közös viszonyulásukon, úgymint a gravitáció, a lendület, a tehetetlenség, a súrlódás. Ahhoz, hogy ezeket az élményeket átélhessük, a test megtanulja az izom többlet–feszültségeit felszabadítani, és a mozgás természetes folyamának teret engedni egy bizonyos minőségű akaratlagosság elhagyásával. A gyakorlatok tartalmazzák a gurulást, esést, a fejjel lefelé levést, a fizikai kapcsolat pontjának követését, a súly megtámasztását és átadását. A mozgásanyag a befelé figyelést és a mozgás folyamata iránti nyitottságot tükrözi.

A mozdulatok forrása az a kreatív mozgatóerő, amit az egyensúlyi helyzetekből való kibillenés, a dezorientáltság idéz elő. Általános a duett–forma, de többen is táncolhatják egyszerre. A kontakt improvizáció eltér a többi tánctechnikától, célja a spontán kialakult helyzetekre adott egyedi válasz megtalálásának támogatása.

A kontakt improvizáció célja, hogy a tanuló megismerje és megtapasztalja e táncforma technikai elemeit és tanulmányozza az érintésből adódó információk fogadását és adását, megfigyelje a test reflexeinek működését. Célja az egyéni mozgásszótár, az improvizációs készség, az érintés nélkül és érintésen keresztül történő kommunikáció, a figyelem, a váratlan helyzetek megoldási képességének, a belső mozgások érzékelésének fejlesztése. A kreatív kompozíciós készség fejlesztése. A tanuló a különböző területekről jövő információk megszerzésével képes lesz testének tudatosabb használatára, az improvizációkban mozgásainak, reflexeinek és döntéseinek megfigyelésére.

A technikai elemek gyakorlásával „izom emlékezet” alakul ki, amely emlékezet képessé teszi a tanulót testének leggazdaságosabb és legmegfelelőbb használatára.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A figyelem fenntartásának, a tanuló testismeretének, a mozgás gömbszerű térérzékelésének, improvizációs készségének, verbális és non verbális kommunikációjának és kreativitásának fejlesztése.
- A belső történések megfigyeltetésének képességfejlesztése.
- A puha izomtónusú és a gördülékeny talajra érkezés kialakítása.
- Az érintéssel és érintés nélkül történő kommunikációs készség fejlesztése.
- A saját test megtapasztalásának ösztönzése a társ viszonylatában.
- Duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés megfelelő használatának kialakítása.
- Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások az adott pillanatban megfelelő kiválasztásának fejlesztése.
- Az érzékszervek differenciált használatának fejlesztésével a figyelem belső irányításának elsajátítása.

- Csoportos játékokon keresztül a kapcsolatteremtés fejlesztése, a felszabadult mozgás ösztönzése, a figyelem megosztásának elősegítése és a váratlan helyzetekre való felkészülés vizsgálata.
- Az átélt fizikális élmény verbális megfogalmazásának elősegítése, ösztönzése.

Tananyag

- Egyéni mozgásfelfedező feladatok:
  - Mozgások különböző testrészek indításával
  - A testközpont mint motor felfedezése
  - A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtető, farok csont
  - A gerinc mozgásaink megismerése, mozgások alacsony, közép és magas szinteken
  - Tér, idő, dinamikai játékok.
- Test tudatossági feladatok:
  - Az elengedés és feszítés állapotai
  - A különböző izomtónusok használata
  - Aktív/passzív szerepek
  - Információ adása és vétele érintéssel
  - Az érintés minõségei
  - Nyak, váll–kar, csípõ–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére
  - Ízületek izolálása végtagmozgatással
  - Végtagok súlyérzékelése aktív, passzív szerepekkel
  - A légzés megfigyelése, a légzõ mozgás szabadsága
  - Gyakorlatok képek használatával: olvadás, gyökerezés/ellebegés
- A talajon végzett gyakorlatok
  - Gurulások különbözõ testrészek indításával (medence, kézfej, lábfej, fej, spirál, banán, vállon át elõre/hátra)
  - Tolások, kúszások, mászások, gördülés
  - Támaszok. Fekvésben végrehajtott partner munkák
- A partner munka
  - Súlyérzékelési feladatok talajon, aktív/passzív szerepek
  - Egyszerû figyelemirányító gyakorlatok
  - Vezetõ/követõ szerep feladatok
  - Impulzusadással improvizációba vezetés
- A táncforma alaptechnikai elemei
  - Gurulások: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel
  - Dõlések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban; párban – talajra vitel nélkül; csoportban
  - Csúszások: egyénileg – talajon, falon; párban – társon: fekvõ–, közép– és álló helyzetekben
  - Mászások: egyénileg (kéz és lábtámaszok); párban társon: fekvõ–, közép– és álló helyzetekben
  - Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvõ–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben
  - Húzások: párban fekvõ–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben
  - A kontakt „gördülõ pontja”: Egyénileg talajon, labdával, falnál, párban állásban (csak karok és a hát használatával)
  - Emelések: test központra

- Statikus helyzetekben, földre vitellel
- Ugrások, elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása (álló– és támaszhelyzetekbe); párban – medence és válltámasszal, központra érkezések
- Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással
- Fejjel lefelé történõ dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások
- Asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át
- Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezetõ/követõ szerep feladatok
- Vezetett és szabad improvizációk
- Egyéni, páros improvizációk
- Páros gyakorlatokból felfedezõ improvizációk
- Fej–fej, hát–hát, tenyér–tenyér, talp–talp érintéssel
- Strukturált improvizáció

➢ Az érzékeléses feladatok
- Csukott szemes bizalmi feladatok: vezetõ/követõ szerepek
- Periférikus látás megfigyelése
- Tapintás, hallás, nyomásérzékelés

➢ Csoportos játékok
- Térjátékok
- Dinamikai játékok
- Ügyességi játékok
- Figyelemvezetéses játékok, labdával, tapssal

➢ Visszajelzés és verbalitás
- Adott faladat vagy improvizáció utáni visszajelzés
- Óra végi megosztás
- Párban vagy csoportban
- A tanár vezetésével vagy anélkül

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval:
- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,

- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a táncforma alaptechnikai elemeit, az érintés különböző minőségeit.
- A tanuló legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni előhívására, kreatívan használni a helyzetek adta lehetőségeket.

A számonkérés formái

- A tanulók az alapfok évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan, bizottság jelenlétében történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér, ritmika, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A figyelemfenntartás képességének, testismeretnek, a mozgásszótárnak, a gömbszerű térérzékelésnek, a döntéshozatali képességnek, a kreativitásnak, az improvizációs készségnek, a verbális és nonverbális kommunikációnak a fejlesztése.
- Az elengedés/engedés érzet további fejlesztése, differenciálása, finomítása.
- Az izomtónus differenciált használatának fejlesztése, a figyelem hosszabb időn át való fenntartásának kialakítása.

- A gravitáció testre gyakorolt hatásának megismertetése, használatának megtapasztalása.
- A biztonságos súlyadás/átvétel kialakítása.
- Magasabb helyekről (lendületekből) a puha izomtónusú és gördülékeny talajra érkezés elsajátítása.
- Az érintéssel és érintés nélkül történő kommunikációs készség fejlesztése.
- Szóló, duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés és a dezorientáció használatának további fejlesztése.
- Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások kiválasztásának fejlesztése az adott pillanatnak megfelelően.
- A döntési képesség fejlesztése.
- Az érzékszervek differenciált használatának további fejlesztése, a figyelem belső irányításának tudatosítása.
- A verbális kifejezés fejlesztése véleményformálás nélkül.

Tananyag

- Egyéni mozgásfelfedező feladatok
  - Mozgások különböző testrészek indításával
  - Belső és külső tereket felfedező táncok
  - A testközpont, mint motor használata
  - A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtető, farok csont
  - A testközpont és a periféria kapcsolata
  - A gerinc mozgásaink felfedezése kéztámasz helyzetekben, átjárhatóság az alacsony, közép és magas szinteken történő mozgások között
  - Tér, idő, dinamikai játékok
- Test tudatossági munka
  - Az előző év anyagának ismétlése
  - Nyak, váll–kar, csípő–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére
  - Végtagok súlyérzékelése, passzív szerepből aktívvá válás
  - Ízületek szabad mozgásai végtagmozgatással
  - Gyakorlatok képek használatával: fejfonál, hálók, természeti képek
  - Autentikus mozgás, a partner tanúja a csukott szemmel mozgó társ táncának
- A talajon végzett gyakorlatok
  - Gurulások: ismétlések különböző testrészek indításával
  - Tolások, kúszások, mászások, gördülések: ismétlések és a mozgások kombinálása, improvizációba vezetése
  - Támaszok, gyors és dinamikus átmenetek
  - Fekvésben végrehajtott partner munkák
- Partner munka
  - Súlyérzékelési feladatok középhelyzetekben
  - Összetett figyelemirányító gyakorlatok
  - Vezető/követő szerepek váltakozása, majd egybeolvadása
  - Impulzusadás, ellenállás, kiegészítés, hozzáadás, ellensúlyozás
- Technikai elemek
  - Gurulások: ismétlések: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel, érintő kísérettel, ellenállással

• Dőlések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban, haladással; párban – talajra vitel nélkül és talajra vitellel, hármas csoportokban, minden irányba, 6 fős csoportban, emelésekbe, elkapásokba, improvizációval
• Csúszások: párban – társon: fekvő–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben, a társ követésével, földre vitellel, súlyadással befejezve
• Mászások: egyénileg – kéz és láb támaszok, párban – társon: fekvő–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben, csoportban, földre vitellel
• Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben; párban fekvő–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben
• Húzások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben, csoportban, eltérő dinamikai végrehajtások
• A kontakt „gördülő pontja”: egyénileg talajon, párban állásban az egész testfelület használatával, szintváltásokkal
• Emelések: testközpontra, felgurítások statikus és dinamikus helyzetekben, dőlésből hátra vételek támaszba érkezéssel
• Ugrások és elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása álló– és támasz helyzetekbe, gurulásban, párban – előre, oldalra, hátra ugrások – medence támasszal, központra érkezéssel, statikus és dinamikus helyzetekben
• Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással, kipörgetéssel, dinamikus helyzetben forgással
• Fejjel lefelé történő dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások, asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át
• Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezető/követő szerep feladatok

➢ Vezetett és szabad improvizációk
• Egyéni, páros és csoportos improvizációk
• Páros és kis csoportos gyakorlatokból felfedező improvizációk
• Strukturált improvizáció
• Improvizáció képekkel
• A tanár vezetésével vagy anélkül

➢ Érzékeléses feladatok
• Csukott szemes bizalmi feladatok: vezető/követő szerepek
• A periférikus látás használata
• A látás, nézés mozgásirányító szerepe
• Tapintás, hallás, nyomásérzékelés, energia, erő, inercia

➢ Csoportos játékok
• Térjátékok
• Dinamikai játékok
• Páros és csoportos szerepjátékok
• Figyelemvezetéses játékok labdával

➢ Visszajelzés és verbalitás
• Adott faladat vagy improvizáció után
• Óra végén
• Párban
• Csoportban
• Tanári vezetéssel vagy tanári vezetés nélkül

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval:

- a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a táncforma alaptechnikai elemeit, az érintés mélységeit és azok információtartalmát, a tér gömbszerű használatát, a döntéshozáshoz szükséges fizikális készenléti állapotot.
- A tanuló legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni előhívására, az érintésen keresztül kommunikálni, engedni a táncot történni, kreatívan használni a helyzetek adta lehetőségeket.

A számonkérés formái

- A tanulók az alapfok évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

- A bemutatás csoportosan, bizottság jelenlétében történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.
-

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelménye:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
- a tér, ritmika, dinamika tudatos használata
- kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

- A tanuló ismerje a kontakt improvizáció mozgásnyelvét, alap technikai elemeit, a puha izomtónus használatát, a súly, az érintés, a környezettel és partnerekkel kialakított kontaktus törvényszerűségeit.
- A tanuló legyen képes a technikai ismereteit a szabad táncban (duett, trió) előhívni és alkalmazni, döntést hozni és kreatívan megoldani a váratlan helyzeteket.

A művészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgyai és időtartamuk:
Kontakt improvizáció
Csoportban 40–50 perc

A vizsga tartalma:

- A szaktanár által összeállított kontakt improvizáció technikai alapgyakorlatok csoportos bemutatása tantermi körülmények között.
- Improvizációs feladatok bemutatása szóló és duett formákban.
- 3–4 perces adott szabályokon alapuló és/vagy szabad kontakt improvizáció duett bemutatása tantermi körülmények között.

A vizsga értékelése

- A Kontakt improvizáció elveinek és alaptechnikáinak gyakorlati ismerete – mértéke, mennyisége és minősége.
- A tananyag által szerzett ismeretek alkalmazásának minősége.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális*) taneszköz*
Kísérő hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

TÁRSASTÁNC TANSZAK

TÁRSASTÁNC TANSZAK
A képzés ideje: 8 év
Évfolyamok száma: 8
Óraterv

Tantárgy	Előképző		Alapfok					
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Társastánc			4	3	3	3	2-3	3
Gyermektánc	2	2						
Klasszikus balett				1	1	1	1	1
Történelmi társas								
Viselkedéskultúra							1	
Tánctörténet								
Szab. vál. tant.			2	2	2	2	1	2
Összesen	2	2	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A tanszak tantárgyai:
Kötelező tantárgyak:
– Társastánc
– Gyermektánc
– Klasszikus balett
– Történelmi társastánc
– Viselkedéskultúra
– Tánctörténet
Szabadon választható tantárgy a tanszak bármely tantárgya.
A táncművészeti oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanulók más művészeti ág (zeneművészeti, képző- és iparművészeti, szín- és bábművészeti) képzésébe is bekapcsolódhatnak, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin is részt vehetnek.

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.
A képzés évfolyamainak száma: 8 évfolyam (2+6 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A TÁRSASTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismertetésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók személyiségének formálását. Késztesse a tanulót hatékony, önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén.

Kiemelt kompetenciák a társastánc területén

Szakmai kompetenciák

- A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja.
- A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése.
- A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete.
- A kombinációk, etűdök, koreográfiák kivitelezése.
- A képességek (a ritmusérzék, a tér– és formaérzék, a stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképesség) fejlesztése.
- A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása.
- Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása.
- A táncok történeti háttérének ismerete.
- A historikus táncok ismerete.

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék fejlesztése.
- A tánc iránti szeretetet mélyítése.
- Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása.
- A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése.
- Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése.
- A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés.

Társas kompetenciák

- A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása A táncos partnerkapcsolat kialakítása.
- Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttműködésre nevelés.
- A táncművészetek iránti érdeklődés felkeltése.
- A környezet megóvásának fontossága.
- Az egymás megsegítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása.

Módszerkompetenciák

- A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés.
- A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés).
- Művészi önkifejezés fejlesztése.
- Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelőadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel.

- A kiemelkedő alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban.
- Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása.
- Tehetséggondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga: társastánc, társastánctörténet

A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánctörténet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő).

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A társastánc tanszak célja: hogy törekedjen a táncművészet, azon belül a társastánc minél teljesebb megismerésére, segítse sajátos eszközeivel a tanulók személyiségének formálását.

A tanszak feladata

Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

TANTÁRGYAK

GYERMEKTÁNC

A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánctanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei, térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Elõképzõ évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A csoportos játékhoz szükséges képességek és készségek (egyensúly–, ritmus és térérzékelés) fejlesztése.
- A munka természetes igényének, a megfelelő munkafegyelemnek, önkontrollnak a kialakítása.
- Ismeretszerzési, tanulási és problémamegoldó képesség, kifejezőkészség fejlesztése (a beszéd, a zene, a mozgás összekapcsolása).
- A tanuló fizikai állóképességének, tánc iránti szeretetének, technikai tudásának fejlesztése.

Tananyag

- Egyszerű mozgások (járás, futás, különböző irányú lépések, ugrás, fordulat)
- A helyes testtartás megtanítása
- Gimnasztikai gyakorlatok (játékos formában, utánzással)
- Rávezető gyakorlatok (testsúlyáthelyezés, súlyos és súlytalan lépés, helyzet)
- Az irányok, térformák tudatos használata
- Ritmikai gyakorlatok (hangjegyérték gyakorlatok, tempógyakorlatok)
- Játékos táncok, gyermektáncok (Petronella, Hacke–spitze, Kis kacsa fürdik, Olálá, Kerek a káposzta, Letkiss…)

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a

mindennapi életben és a társas érintkezésben,

- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

- A tanuló ismerje a 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es játékos táncokat, gyermektáncokat.
- A tanuló legyen képes a csoportos táncolás magatartásformáinak betartására, legyen nyitott, érdeklődő, őfogékony, együttműködő és problémamegoldó.

Értékelés módja

A számonkérés formája

- a tanulók az előképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról,
- a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
- a bemutatás csoportosan történik,
- a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
- félévi beszámoló: a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
- év végi bemutató: a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
- a tanult tananyag csoportos bemutatása,
- a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A megfigyelőképesség, emlékezés és gondolkodás képességének fejlesztése.
- A rögtönzési és együttműködési képesség fejlesztése (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás).
- A megismerő– és befogadóképesség (az alapmotívumok és variációs lehetőségek) fejlesztése.
- Tér–, forma–, stílus– és ritmusérzék fejlesztése.

Tananyag

- Alapfogalmak tudatos alkalmazása.
- A társastánc alapmozdulatainak bővítése (rézsút irányú lépések, jobbra fordulat, balra fordulat).
- Ritmikai gyakorlatok (ritmusra történő járás, taps, ütemgyakorlatok, ütemfajták).

- Dinamikus gyakorlatok (lendítések, emelések, hajlítások, nyújtások, fordítások, forgások).
- Gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok (Country, Stomp, Disco Cha–cha–cha, Boogie–woogie, Polka, Csárdás…).

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
- A tanuló ismerje a társastánc alapfogalmait, alapmozdulatait, továbbá az évfolyamon tanult gyermektáncokat, divattáncokat, nemzeti táncokat.
- A tanuló legyen képes a térben történő eligazodásra, a zenei lüktetések felismerésére. Tudjon a partnerrel, a csoporttal megfelelően kommunikálni.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok leírását tartalmazó kiadványok, jegyzetek, ritmikával foglalkozó könyvek, a táncok zenéit tartalmazó CD–k, a terem méretének megfelelő audio készülék: CD lejátszó.

TÁRSASTÁNC

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai jutatják el a tanulót az egyre magasabb szintű tánctudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia.

A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelemvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása.
- Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelő kommunikálás elősegítése.
- A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezőkészség, az improvizációs készség fejlesztése.

Tananyag

- A világtáncok kezdő, haladó motívumai, kombinációi:
  - Foxtrott: az alaplépéseket séta, oldalazó és forgó lépés
  - Angolkeringő: négyszöglépés, átmeneti lépés, fordulás négyszöglépéssel balra és jobbra
  - Tangó: alaplépés, promenád séta, negyed ill. feles fordulás alaplépéssel
  - Boogie-woogie: alaplépés, váll-váll érintés, helycsere
  - Cha-cha-cha: alaplépés, New York, szóló forgás
  - Rumba: alaplépés: Hand to Hand, és szólóforgások
  - Country: kör, sor
  - Kiegészítő anyag: Slow fox és Polka

- A páros tánc szabályai (tánctartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten).
- A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés).

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,

- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.
-

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

- A tanuló ismerje a világtáncok kezdő, haladó motívumait, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit.
- A tanuló legyen képes a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására, a világtáncok alapjainak kombinálására.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények

- Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
- Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
- Stílusnak megfelelő előadásmód

- A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
- Alkalmazkodás a csoportos munkában

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
- A standard és a latin–amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása.
- A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, a közösségtudat formálása.
- A megfelelő táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elősegítése.
- A partnerek közötti kommunikáció javítása.

Tananyag
- A standard és a latin tánctartás
- A ritmusok, ritmikák
- Táncirányok (Alignment)
- Lábpozíciók (Feet Positions), Lábmunka (Foot Work)
- Az Angol keringõ Closed changes, Natural turn, Reverse turn alaplépései
- A Tangó Walk, Progressive side step, Progressive link, Closed promenade alaplépései
- A Quickstep Quarter turn to right, Quarter turn to left (heel pivot), Natural turn, Progressive chasse, Forward lock alaplépései
- A Cha–cha–cha Time step, Close basic, Open basic, Fan, Hockey stick, Check from OCPP, Check from OPP alaplépései
- A Rumba Basic movement, Alternative basic movement, Forward walks in close hold, Backward walks in close hold, Fan, Hockey stick alaplépései
- A Jive Basic in place, Basic in fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right alaplépései.

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,

- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult lépéseket, azok ritmikáját, a standard és latin táncokra jellemző testtartást, a helyes lábmunkát, a lépések irányait, a táncirányokat.
- A tanuló legyen képes partnerével harmóniában a tanult táncanyag újraalkotására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel részt venni.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények

- Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
- Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
- Stílusnak megfelelő előadásmód
- A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
- Alkalmazkodás a csoportos munkában

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin–amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása valamint a tanult lépésekből álló

kombinációkon és etűdökön keresztül a táncokra jellemző stílusos előadásmód kialakítása.

- A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása.
- A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítő táncos partnerkapcsolat kialakítása.
- A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése.

Tananyag

- A latin táncokban használt akciók (Action Used)
- A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)
- Az Angol keringő Natural spin turn, Whisk, Chasse from promenade position alaplépései
- A Tangó Rock turn, Open reverse turn lady outside, Back corté alaplépései
- A Quickstep Natural turn with hesitation, Natural pivot turn, Natural spin turn, Chasse reverse turn alaplépései
- A Cha–cha–cha Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to right, Under arm turn to left, Shoulder to shoulder, Hand to hand, Open hip twist, Turkish towel alaplépései
- A Rumba Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to left, Under arm turn to right, Check from OCPP, Check from OPP, Hand to hand alaplépései
- A Jive Link, Change of hands behind back, American spin, Left shoulder shove alapfigurái
- A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult lépéseket, az alkalmazott forgásmennyiséget és a használt akciókat, az alaplépésekből és alap figurákból összeállított kombinációkat és etűdöket.
- A tanuló legyen képes a tanult technikák alkalmazására, a kombinációk és etűdök párban történő, stílusos előadására, a táncos–táncosnő harmonikus kapcsolat kialakítására.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények

- Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
- Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
- Stílusnak megfelelő előadásmód
- A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
- Alkalmazkodás a csoportos munkában

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása, a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés fejlesztése.
- A térbeli tájékozódás, előadói készség javítása.
- A megfelelő viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása.
- Stílusos előadásmód, tudatos gyakorlás.

Tananyag

- A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)
- A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall)
- A Slowfox Feather, Three step, Natural turn, Reverse turn, Closed impetus and feather finish alaplépései
- Az Angol keringő Closed impetus, Hesitation change, Outside change alap figurái
- A Tangó Open reverse turn lady in line, Progressive side step reverse turn alap figurái
- A Quickstep Closed impetus, Back lock alap figurái
- A Samba Natural basic movement, Reverse basic movement, Side basic movement, Outside basic movement, Progressive basic movement, Whisks to left, Whisks to right, Promenade samba walks, Side samba walk, Stationary samba walks alaplépései
- A Cha–cha–cha Alemana, Cross basic, Cuban break in Open position alap figurái
- A Rumba Natural top, Close hip twist, Alemana alap figurái
- A Jive Curly whip, Whip, Throwaway whip alap figurái
- A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított koreográfiák.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekből összeállított etűdöket, az alkalmazott testfordulatokat valamint az emelkedést és süllyedést.
- A tanuló legyen képes a tanult technikák párban történő alkalmazására, az etűdök pontos kivitelezésére.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények

- Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
- Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
- Stílusnak megfelelő előadásmód
- A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
- Alkalmazkodás a csoportos munkában

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban.
- A tanulói előadói készség, ritmusérzék, mozgásemlékezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása.
- Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerű előadása.
- A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társművészetek iránti érdeklődés felkeltése.

Tananyag

- Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma
- A Bécsi keringő Natural turn, Change from natural to reverse, Change from reverse to natural alapfigurái
- A Slowfox Natural weave, Change of direction, Basic weave alapfigurái
- Az Angol keringõ Reverse corté, Back whisk, Basic weave alapfigurái
- A Tangó Open promenade, Left foot and right foot rocks alapfigurái

- A Quickstep Reverse pivot, Progressive chasse to right, Tipple chasse to right alapfigurái
- A Paso doble Appel, Basic movement, Sur place, Chasses, Elevations, Huit alaplépései
- A Cha–cha–cha Cuban break in open CPP, Split Cuban break in OCPP, Split Cuban break from OCPP and OPP alapfigurái
- A Rumba Open hip twist, Side steps, Shoulder to shoulder alapfigurái
- A Jive Double cross whip, Stop and go, Rolling of the arm alapfigurái
- A Samba Reverse turn, Corta jaca, Travelling botafogos, Shadow botafogos, Promenade botafogo alapfigurái.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult alapfigurákat, az ezekből összeállított etűdöket, az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát.
- A tanuló legyen képes alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények

- Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
- Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
- Stílusnak megfelelő előadásmód
- A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
- Alkalmazkodás a csoportos munkában

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése.
- A koncentrálóképesség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése.
- A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése.

Tananyag

- A Bécsi keringő Reverse turn alapfigurája
- Az Angol keringő Double reverse spin, Reverse pivot, Back lock, Progressive chasse to right alapfigurái
- A Tangó Natural twist turn, Natural Promenade turn alapfigurái
- A Quickstep Running finish, Natural turn and back lock, Double reverse spin alapfigurái
- A Slowfox Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin haladólépései
- A Paso doble Attack, Separation, Sixteen, Twist turn, Promenade, Promenade close alapfigurái
- A Cha–cha–cha Changing feet variációk 1, 2, 3 alapfigurái
- A Rumba Forward walks in shadow position, Alemana from open facing position with handshake hold, Advanced opening out movement, alapfigurái
- A Samba Travelling voltas, Criss cross , Volta spot turn to right for lady, Volta spot turn to left for lady, Continuous volta spot turn alapfigurái
- A Jive Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin haladólépései.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

- A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit.
- A tanuló legyen képes a tanult lépések letáncolására szólóban és párban.

A számonkérés formája

- A tanulók minden évfolyamban a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás párosan és csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság, szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények

- Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
- Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
- Stílusnak megfelelő előadásmód
- A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
- Alkalmazkodás a csoportos munkában

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje

- A világtáncok kezdő– és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit.
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit, a latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit.
- A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét.
- A táncparkett szabályait

A tanuló legyen képes

- A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására.
- Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására, a közösségépítésre. A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására.
- A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására.
- A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során. Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni.
- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra.
- Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre.
- Művészi előadásra, az improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére.

A művészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgya és időtartama:
Társastánc főtárgy
20–25 perc

A vizsga tartalma

- A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll.

- A tanulók párosan, csoportos formában, önálló előadásban mutatják be a táncokat 2–2 percben, miközben számot adnak a standard és latin tánctartás, a különböző ritmusok, stílusok, táncirányok, tánctechnikák ismeretéről.
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringõ, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin–amerikai (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései.

A vizsga értékelése

- a standard táncok és a latin–amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
- a zene és a tánc összhangjának betartása,
- a technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- a térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

VISELKEDÉSKULTÚRA

A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit

Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önmegismerés, az önkontroll, az önfejlesztés igényének kialakítása.
- A kezdeményezőképesség és a kreativitás fejlesztése.
- A kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása.

Tananyag

- Viselkedésünk alapjai
- Viselkedés táncos alkalmakkor
- Az étkezés illeme
- Testünk, ruhánk, környezetünk tisztasága
- Nők és férfiak (fiúk és lányok)
- Művelődés, szórakozás
- Az ajándékozás illeme
- Utazás, közlekedés
- Kapcsolattartás távolról
- Nemzeti sajátosságok
- Amit még illik tudni

Követelmények

- A tanuló ismerje a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályait és a köznapi élet illemtanát.
- A tanuló legyen képes a helyes és kreatív nyelvhasználatra az oktatásban, a családi életben és a szabadidős tevékenységben, valamint a viselkedés általánosan elfogadott és a táncos alkalmakra vonatkozó szabályainak gyakorlati alkalmazására.

Számonkérés formája

A tanulók az alapfok 3. évfolyamában félévkor az órai munka alapján, év végén vizsgateszt kitöltése során adnak számot tudásukról. A teszt anyagát szaktanár állítja össze, és az elért eredmény szerint osztályoz 1-5-ig terjedő érdemjeggyel.

Az értékelés szempontjai

- a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályainak ismerete
- tájékozottság a köznapi élet illemtanában.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Az illemmel, etikettel, protokollal foglalkozó hazai kiadású könyvek, kérdések–feleletek oktatási segédkönyv, intelligenciatesztek.

TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET

A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti hátterét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló táncelméleti, tánctörténeti tudásának, személyiségének, esztétikai és művészeti tudatosságának, nyelvi kommunikációjának fejlesztése, összegző és szintetizáló képességének javítása.

Tananyag

- A társastánc művészi és közhasznú formái.
- A társasági táncélet alkalmai, eseményei.
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai.
- A standard és latin–amerikai táncok kialakulása, történeti háttere.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a tánc művészi, és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,

- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban:

- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

- nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
- vizuális memóriáját,
- képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

- a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
- az iskolán kívüli táncesemányeken való részvételre,
- a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóban:

- a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények

- A tanuló ismerje a standard (Angol keringõ, Bécsi keringõ, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit, a társasági táncélet alkalmait és eseményeit, a társastánc művészi és közhasznú formáit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait.
- A tanuló legyen képes felismerni a társastáncok stílusjegyeit, a társasági táncélet különböző alkalmait, jellemző stílusjegyeit.

Számonkérés javasolt formája

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló stílusérzékének, elemző képességének, analizáló értelmezésének, aktív befogadó magatartásának, egyéni és közösségi alkotótevékenységének fejlesztése.

Tananyag

- A XIX. század társastánc élet (Ausztria, Csehország, Olaszország, Franciaország) nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyei, képviselői.
- Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlődésük.
- A XIX. századi hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődése.

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a tánc művészi, és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban:

- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

- nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
- vizuális memóriáját,
- képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

- a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
- az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,
- a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóban:

- ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények

- A tanuló ismerje a XIX. század európai és magyarországi táncélet fejlődését, jeles képviselőit, munkásságukat, alkotásaikat, a meghatározó stílusjegyek alapján ismerje fel a kor társastáncainak formanyelveit.
- A tanuló legyen képes felismerni a korszak alkotóinak formanyelvét és műveik értékeit.

Számonkérés javasolt formája

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- A standard (Angol keringő, Bécsi keringõ, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáit, stílusjegyeit (jellege, ütem, tempó, ritmus).
- A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének állomásait, alkotóműhelyeit és jeles képviselőit .
- A magyar társasági táncélet alkalmait és eseményeit.

A tanuló legyen képes

- A tánc sajátosságaira való érzékenységre, a stílusismeretre, a szakmai szókincs és fogalomkészlet önálló használatára.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgából áll
A vizsga tantárgya és időtartama
Társastánctörténet
10 perc

A vizsga tartalma

A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak a XIX. századi magyar és európai társasági táncélet fejlődéséről, korszakairól és neves táncmestereikről. A standard és latin–amerikai táncok kialakulásáról, történeti hátteréről, a társasági táncélet alkalmairól és eseményeiről:

- A társasági élet alkalmai.
- A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakai, alkotói.
- A színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatai, korszakai.
- A hazai társastáncmozgalom kiemelkedõ táncprodukciói.

A vizsga értékelése

- A standard (Angol keringõ, Tangó, Bécsi keringõ, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáinak, stílusjegyeinek ismerete (jellege, ütem, tempó, ritmus).
- A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlõdésének, alkotómûhelyeinek és jeles képviselõinek ismerete.
- A magyar társasági táncélet alkalmainak és eseményeinek ismerete.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A standard táncok, a latin amerikai táncok történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit tartalmazó társastánckönyv, a táncalkalmakkal, a nemzetközi és hazai táncélettel, a színpadi táncművészettel foglalkozó könyvek, oktatási segédanyagok, társastánc videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó.

TÁRSASTÁNC GIMNASZTIKA

A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes, tudatosan kontrollált légzéstechnika és testtartás megtanulása és alkalmazása, a koordinációs készséget fejlesztő gyakorlatok és motívumok elsajátítása, tudatos alkalmazása és kivitelezése.

Tananyag

- A kontrollált légzéstechnika elsajátítása
- A mozdulat iránya
- A mozdulat magassága és mélysége
- A mozdulat ritmusa.

Ismertesse meg a tanulóval:

- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a helyes légzéstechnikát, az alaptartást és annak kontrollját, a mozdulatok sajátosságait, tájékozódást a térben.
- A tanuló legyen képes a kontrollált légzésre és mozgásra, eligazodni a térben – színpadi térformákban – és zenei interpretációkra koordinált mozgáskombinációk kivitelezésére.

A számonkérés formája

- A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgás esztétikai törvényszerűségeinek megismerése és tudatos alkalmazása a gyakorlatokban, az akusztikus és vizuális képességek, ritmikai készségek és koordinációs képességek fejlesztése.

Tananyag

- A karok, törzs, lábak izomzatának erősítése.

- Az egyensúlyi helyzet tudatos kialakítása.
- A táncelőkészítő gimnasztikai gyakorlatok összeállítása etűd formában.

Ismertesse meg a tanulóval:

- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a test izomzatának erősítését, az egyensúlyi helyzeteket, gyakorlatokat és etűdöket. A tanult mozgásformák önálló, plasztikus végrehajtását, a szakkifejezések tudatos használatát és ismeretét.
- A tanuló legyen képes testének tudatos kontrolljára, izomzatának és testrészeinek erősítésére és bemelegítésére, egyensúlyi helyzetek kialakítására és tudatos alkalmazására.

A számonkérés formája

- A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

- Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam
Fejlesztési feladat

- A természetes mozgásfajták megismerése, a mozgáskészségen alapuló mozgásérzék tudatosítása, a ritmika, az izomerő tudatos használata, az egyéni improvizáció fejlesztése.

Tananyag

- Az előképző gyakorlatainak egymás utáni folyamatos összekapcsolása
- A mozgás esztétikai törvényszerűségei
- Lábgyakorlatok
- Nyakgyakorlatok
- Törzsgyakorlatok
- Kargyakorlatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,

- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a mozgás esztétikai törvényszerűségeit, a láb–, nyak–, törzs– és kargyakorlatokat, a tanult mozgásformák tudatos és plasztikus végrehajtását. Legyen kreatív, gondolatait tudja kifejezni nem csak verbális, hanem nonverbális kifejezési eszközök segítségével is.
- A tanuló legyen képes testének és testrészeinek esztétikus használatára, mozdulatainak és tánckombinációinak tudatos értelmezésére és kivitelezésére.

A számonkérés formája

- A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló tudatos izomhasználata, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete, kombinációs gyakorlatok, etűdök önálló összeállítása, a mozgásfolyamatok kontrollja.

Tananyag

- Lábgyakorlatok álló helyzetben
- Törzsgyakorlatok (fekvésben, rúd mellett)
- Hasizomgyakorlatok

- Kargyakorlatok
- Kombinációs gyakorlatok

Ismertesse meg a tanulóval:
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
- A tanuló ismerje álló és fekvő helyzetben a láb– és törzsgyakorlatokat, a hasizomgyakorlatokat és kombinációkat.
- A tanuló legyen képes az esztétikus mozdulatok, erősítő és bemelegítő sorozatok kivitelezésére, az izomerősítő gyakorlatok valamint kombinációk helyes és tudatos bemutatására, művészi kifejezésére, interpretálására.

A számonkérés formája
- A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- Az etűdkészítés szabályainak megismerése.
- Az izolált testmozgások, kar – lábgyakorlatok elsajátítása.
- Önálló kombináció és etűdkészítés.

Tananyag

- Karhajlítás, nyújtás, feszítés
- Kézfej, ujjak tudatos használata
- Lábgyakorlatok – alsó lábszár, felső lábszár függetlenített mozgásai, lábujjgyakorlatok
- Törzsívek
- Testhullám

Ismertesse meg a tanulóval:

- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a rendszeres munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,

- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

- A tanuló ismerje a hajlítást, feszítést, nyújtást, a kar– és lábgyakorlatokat, a test izolációt, a tudatos testhasználatot.
- A tanuló legyen képes a testrészek izolációjára, önálló etűd készítésére, a zenei frázisok és lüktetések felismerésére, a gyakorlatok egységeinek megkülönböztetésére.

A számonkérés formája

- A tanulók a félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- Csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények

- Az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A gimnasztikai gyakorlatokat bemutató tankönyv, CD–k a ritmikus mozgáshoz, a terem méretének megfelel audio készülék (CD lejátszó).

TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC

A tantárgy célja

A tanulókat megismertetni a XVI–XIX. századig terjedő időszak – a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század – báli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését, továbbá a tanulók koncentráló képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.

Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

Alapfokú évfolyamok

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentéseinek megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló improvizációs készségének, stílusérzékének fejlesztése.

Tananyag

- XVI. századi reneszánsz társastáncok
- Reneszánsz stíluselemek: testtartás, lábfejek helyzete, kéztartások, lépéstechnika, meghajlások
- Francia reneszánsz körtáncok alaptípusai
  - Branle double, Branle simple, Branle gay, Branle de Bourgogne
  - Lépés és mozdulatanyag: double, simple, petit saut, pied en l' air, reprise, branle, Capriole, révérence
- A koreográfiák körben vagy láncban előadva. Díszítés improvizáció
- A szabálytalan branle; – Branle coupé, Branle coupé, Charlotte, Branle coupé Aridan
- Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás
- Táncos játékok
- A tréfás, utánzó branle; – Branle morgué, Branle des Chevaux, Branle des Lavandieres, Branle des Pois, Branle de la Montarde
- Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás, improvizatív gesztus lehetőségek
- Páros táncok
- Lépõ tánc: Pavane
  - Lépésanyag: simple, double elõre és hátra, conversion, fleuret
- Különbözõ térforma lehetõségek, koreográfiatanulás
- Ugrós tánc: Gaillarde
  - Lépésanyag: Cinq pas: grue, saut majeur, posture, cadence
- Egyéb mozdulatelemek: ruade, croisé
- Cinq pas variációk: „croisé", „pieds joints"
- Pas raccourci: révérence passagiere
- Egyéb variációk: fleuret, onze pas
- Különbözõ lépéskötés lehetõségek, improvizáció
- Improvizált csoportos forma: Gaillarde lyonnoise
- Koreográfia: szóló párra

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző történelmi társastáncok fajtáit,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék

- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti

- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot.
- A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre.

A számonkérés formája

- A tanulók félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.
- A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények

- Az adott évfolyam tananyagának ismerete
- Az elsajátított táncok korhű, stílusos bemutatása

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait bemutató könyvek, oktatási segédanyagok, kiemelkedő táncprodukciókat tartalmazó videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó.

Szakirodalom

Divattáncok, NPI. 1969.Társastánc pedagógusok kiskönyvtára.
Szerdahelyi Tünde: Társastáncok kezdőknek, Népművelési Intézet, 1982.
The Revised Technique of Latin American Dancing, London, 1981
Szentpál Mária: Alapfokú társastánc ritmika
Társastánc pedagógusok kiskönyvtára.
Versenytánc útmutató, NPI. 1971. Társastánc pedagógusok kiskönyvtára.
Alex Moore: Társastánc, Zeneműkiadó. 1985.
Alex Moore: The Revised Techique of Ballroom Dancing. 1977.
Illemtan I. , NPI. 1967. Tpk.
Dr. Sille István: Illem, etikett, protokoll, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó 1993

KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Képzõmûvészeti tanszak (elõképzõ 1–2. évfolyam + 1–3. alapfokú évfolyam)

Fõtárgy:
Vizuális alapozó gyakorlatok (elõképzõ 1–2. évfolyam)
Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy:
Vizuális alkotó gyakorlat (1–8. évfolyam)

Választható tantárgy:
Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)
Népmûvészet (1–8. évfolyam)
Mûvészettörténet (3–8. évfolyam)

Tanszakok és fõtárgyaik a 4-8. alapfokú évfolyamáig

- Fém– és zománcmûves tanszak – Fém– és zománcmûves mûhelygyakorlat
- Fotó és film tanszak – Fotó és film mûhelygyakorlat
- Grafika és festészet tanszak – Grafika és festészet mûhelygyakorlat
- Környezet– és kézmûves kultúra tanszak – Környezet– és kézmûves kultúra mûhelygyakorlat
- Szobrászat és kerámia tanszak – Szobrászat és kerámia mûhelygyakorlat
- Textil– és bõrmûves tanszak – Textil– és bõrmûves mûhelygyakorlat

Kötelezõ tantárgy:
Vizuális alkotó gyakorlat (1–8. évfolyam)

Választható tantárgyak:
Népmûvészet (1–8 évfolyam)

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az elõképzõ elsõ két évfolyamának komplex mûvészeti tantárgya. Sokszínû alkotó játékra ad lehetõséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézmûvesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző– és iparművészeti ág, az ősi és kézmûves tárgyformálás, a médiamûvészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a mûvészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg.

Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A mûhelygyakorlat lehetõvé teszi az õsi, a hagyományos és a kortárs képzõ– és iparművészeti, valamint médiamûvészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi

lehetőségektõl függően a mûhelygyakorlatok közül érdeklõdésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	1	2	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2			
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az elsõ számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplõ számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges idõre utalnak. Az elõképzõ évfolyamokat nem kötelezõ elvégezni.

A vizuális alkotó gyakorlat és a mûhelygyakorlatok óraszáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A fõtárgyak képzési ideje:

2 elõképzõ évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú évfolyam: Fém– és zománcműves mûhelygyakorlat, Fotó és film műhelygyakorlat, Grafika és festészet műhelygyakorlat, Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat, Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat, Textil– és bőrműves műhelygyakorlat

A tanítási órák ideje: 45 perc

A KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a képző– és iparmûvészeti *oktatás területén*

A kiemelt kompetencia területek a vizuális mûvészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.

Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges.

Szakmai kompetenciák

- A környezet által közvetített üzenetek befogadása
- A környezet által közvetített üzenetek értelmezése

- Tervezési készség
- Alkotói magatartás
- Kreativitás
- Vizuális gondolkodás
- Vizuális kifejezőkészség
- Eszközhasználati készség
- Anyaghasználati készség
- Komplex szemlélet
- Tudatos környezetformálás igénye
- Biztonságos munkavégzés képessége
- Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség
- Problémaérzékenység
- Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

- Nyitottság
- Fejlődőképesség
- Önállóság
- Önkifejezés
- Rugalmasság
- Érzékenység
- Kísérletezõ kedv
- Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

- Motiválhatóság
- Empatikus készség
- Együttmûködési készség
- Kezdeményezõkészség
- Segítõkészség

Módszerkompetenciák:

- Figyelemösszpontosítás
- Gyakorlatias feladatértelmezés
- Ismeretek helyénvaló alkalmazása
- Következtetési képesség
- Kreativitás, ötletgazdagság
- Módszeres munkavégzés
- Nyitott hozzáállás
- Probléma felismerés, –megoldás
- Tervezési készség
- Új ötletek, megoldások kipróbálása
- A munkakörnyezet tisztántartása

A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A mûvészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Mûvészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A mûvészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A mûvészeti alapvizsga vizsgatantárgyak

- Műhelygyakorlat
- Vizuális alkotó gyakorlat

A fentieken felül szabadon választható vizsgatantárgy:

- Művészettörténet
- Népmûvészet

A szabadon választható vizsgatantárgyak esetén a mûvészeti alapvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekbõl áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A mûvészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a mûvészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos mûvészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzõként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző– és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A mûvészeti alapvizsga minõsítése

A tanuló teljesítményét a mûvészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minõsíteni.

A mûvészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végzõdik, a vizsga tantárgy végsõ eredményének a meghatározásában a mûhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntõ.

Eredményes mûvészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi elõírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a mûvészeti alapvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

KÉPZÕMÛVÉSZETI TANSZAK

TANTÁRGYAK

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A mûvészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlõdéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerû mûvészeti tevékenységek által.

Elõképzõ évfolyamok

1–2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
- A hagyományok élményszerû megismertetése.
- Egyszerû kézmûves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Tananyag

- Feladatcsoportok
- Érzékszervi tapasztalások
  - Színek, formák, hangok megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
  - Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
  - Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
  - A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése
- Vonal, forma
  - A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzõmûvészetben
  - A forma gazdasága
  - Pont–, vonal–, folt– és formaképzõ játékok
- Felületek
  - A környezet felületeinek megismerése élményszerû tapasztalatok biztosításával
  - Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal
- Méretek és arányok
- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér)
  - Játékos arányváltó feladatok
- A színek világa
  - A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
  - Színkeverési játékok
- Téri élmények
  - A sík és a tér megtapasztalása

- Térjátékok (kinn, benn fent, lent). Zárt és nyitott terek
- Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése

➢ Idő élmények
- Az idõ múlásának és a változás megtapasztalása
- Eseménysort kifejezõ képsorozat, leporelló készítése
- Egyszerû animációs játékok

➢ Mese és valóság
- A mesebeli világok, lények, történések síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplõi sík és plasztikus formában

➢ Tárgykészítés
- Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása (mézeskalács, textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormû, agyag– vagy gipszfigurák)
- Hagyománytárgyak készítése.

Számonkérés javasolt formája

➢ A tanulók bemutató óra keretében, illetve témazáró kiállítással adnak számot tudásukról.

➢ A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

➢ az adott évfolyam tananyagának ismerete,

➢ a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

VIZUÁLIS ALKOTÓ GYAKORLAT

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek elõhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerõsítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezõkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelõ, erõs belsõ motivációra épülõ, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetõvé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegõrzés, értékteremtés lehetõségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzõmûvészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népmûvészeti és mûvészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset–, munka–környezet és tûzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alapvetõ képzõmûvészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönözés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül.
- A mûvészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végigvitelével.
- A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése.

Tananyag

- Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Különféle képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák
- Kézmûves és népmûvészeti technikák
- Mesék jellegzetes történetvezetése
- Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Mesék, kalandos történetek
  - Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások
  - Elbeszélés vonalakkal, különbözõ vonalminõségek keresése
  - Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával (ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)
- Színes világok megelevenítése
  - Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban
  - A színek hatása, érzelmi ereje
  - Színkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)
- Plasztikus figurák
  - A szereplõk megjelenítése – mesehõsök, állatfigurák (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
  - Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése
- Megszemélyesítés
  - Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
  - Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)
- Mesék birodalma
  - A kiválasztott mesehõsök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz)
  - A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újrateremtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével
  - Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)
- Varázslatos tárgyak, különös eszközök
  - Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel)
  - Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
  - A gyapjú–, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetõségei
  - Különféle hagyományos kézmûves technikák, díszítési módok alkalmazása

- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt

➢ Figura és mozgás
- A történet szereplõinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló–, guggoló, több–kevesebb figura, árnyképek)
- Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerû animációs eszközökkel
- Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése

➢ Minta, jel, jelkép
- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
- Megõrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különbözõ eszközökkel)
- A törzsi mûvészet mintakincse, motívumgyûjtés (sgrafitto jellegû viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Szám–, állati és növényi szimbólumok a mesék világában
- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyûjtött tárgyak)

➢ Időkerék – évszakváltások
- Az évszakokhoz fûzõdõ népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
- A népi kézmûvesség néhány jellegzetes eleme, technikája

➢ Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
- ➢ a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- ➢ az alapvető ábrázolási technikákat,
- ➢ az egyszerû kézmûves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:
- ➢ motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- ➢ vázlatok készítésére,
- ➢ vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínû alkalmazására,
- ➢ ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

Számonkérés javasolt formája

➢ A tanulók bemutató óra keretében, illetve témazáró kiállítással adnak számot tudásukról.

➢ A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
- ➢ az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- ➢ a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A vizuális mûvészetek mûfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézmûves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül.
- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetõségeinek felfedeztetése.
- A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése.
- A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek elõhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése.
- A tanuló érdeklõdésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése.

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelõ, változatos alkotó folyamatokba illesztve
A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata

Az értékmegõrzés, értékteremtés lehetõségei
A formák, színek használatában való jártasság
Kézműves és képzőművészeti technikák
Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása
A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Népművészeti hagyományok, művészettörténeti érdekességek
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Elbeszélés vonalakkal
- Hétköznapi történetek fõ motívumainak megjelenítése
- Feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával
- A színek érzelmi ereje

– Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban
– Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

- Plasztikus figurák – formai felfedezések

– Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormû mintázása
– Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
– Agyagplasztikák, figurák készítése, díszítésük földfestékkel

- Szabadon formálható anyag

– Ünnepek régen és ma
– Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból
– Az ünnep díszletei

- Tér és idõ feldolgozása

– Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerû fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
– Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
– Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
– A mi városunk – nagyméretû, színes kompozíciók, csoportmunkában (plasztikus megjelenítés papír, papírmasé és más anyagokkal)

- Minta, jel, jelkép

– A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
– A magyar népmûvészet mintakincse – motívumgyûjtés
– Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
– Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegû viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
– Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
– Pecsét faragása, idolok, amulettek készítése (agyag, gipsz)

- A tárgykészítés folyamata

– Ismerkedés a gyapjú–, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetõségeivel
– Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedõlap)
– Különféle hagyományos kézmûves technikák, díszítési módok alkalmazása
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
– Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
– Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal

- Évszakváltás

– Az ünnepekhez fûzõdõ népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
– Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
– A népi kézmûvesség néhány jellegzetes eleme, technikája
– Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése

- Megszemélyesítés

– Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
– Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése
– Meglévõ portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlõdések, átírások, fénymásolatok segítségével)
– Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
– Maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvetõ ábrázolási technikákat,
- az egyszerû kézmûves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,

- vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

Számonkérés javasolt formája

- A tanulók bemutató óra keretében, illetve témazáró kiállítással adnak számot tudásukról.
- A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelõ, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával.
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése.
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása.
- A népmûvészeti és mûvészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése.
- A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.

Tananyag

- Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
- Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Különféle képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák
- Népmûvészeti ismeretek, mûvészettörténeti érdekességek
- Kézmûves és népmûvészeti technikák
- Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Elbeszélés vonalakkal

– Legendás történetek megjelenítése, feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
– Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
– Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával

- A színek érzelmi ereje

– Természeti erõk megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülõ (vagy színházra, táncra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
– Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása
– A színek és alkalmazott technikák megjelenítõ és hangulatközvetítõ képessége (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

- Plasztikus figurák – formai felfedezések

– Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése
– Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és elõtanulmányok alapján (figurális dombormû mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
– Növények, termések formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell)

- Szabadon formálható anyag

– Agyagedény formálása felrakással
– Agyagplasztikák, állatfigurák készítése, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal
– Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás érzékeltetése

- Tér és idő feldolgozása

– Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz)
– Különbözõ kompozíciók készítése spirál– és hullámmotívum felhasználásával
– A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)

- Minta, jel, jelkép

– Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgrafitto jellegû viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
– Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
– A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük
– Egyéni fantáziára épülõ illusztratív feldolgozások
– Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyûjtés
– A tûz, víz, föld, levegõ – szimbólumok a különbözõ kultúrákban
– Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)

- A tárgykészítés folyamata

– Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
– Különféle hagyományos kézmûves technikák, díszítési módok alkalmazása
– Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból
– A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetõségei
– Nemezfigura készítése
– Tárgykészítés népi hagyományok alapján, a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
– Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata
– Ékszerkészítés gyöngyfûzéssel

- Évszakváltás

– Az évszakokhoz fûzõdõ népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
– Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
– A népi kézmûvesség néhány jellegzetes eleme, technikája
– Megszemélyesítés
– Mozgatható bábfigurák készítése. Karakterábrázolás és a mozgatás lehetõségei
– Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés)
– Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvetõ ábrázolási technikákat,
- a kézmûvesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit,
- az egyszerû kézmûves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat,
- a vizuális mûvészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit.

Legyen képes:

- motívumgyûjtésre, feldolgozásra,
- a látvány és jelenségek értelmezésére,
- vázlatok készítésére, átírásra,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és sokszínû alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

Számonkérés javasolt formája

- A tanulók bemutató óra keretében, illetve témazáró kiállítással adnak számot tudásukról.
- A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmezõ képesség tudatosítása, fejlesztése.
- A kézmûves tárgyalkotás, a képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti tevékenységek megalapozása.
- A látvány utáni ábrázolás alapvetõ törvényszerûségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátíttatása.
- A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi mûveltség bõvítése.
- A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése.

Tananyag

- Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
- A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése
- Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Különféle képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák

- Az egyes mûfajokra jellemzõ elõadásmódok
- A középkor mûvészettörténeti érdekességei
- Az egyes népmûvészeti tájegységekre jellemzõ stílusjegyek, technikák
- A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései
- A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák
- Hagyományos és új médiumok
- Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek
- Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Történetszövés – történetábrázolás

– Képzeletbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különféle rajzeszközökkel, vagy képregényszerûen elmesélve)

– A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével. A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások)

- Környezetábrázolás – hangulatteremtés

– A környezet épített elemeinek rajza (homlokzatok)

– kollázs különbözõ felületû, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal – makett készítése vegyes technikával

– Makettkészítés (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával

- Színharmóniák

– A monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig

– Egy fõszínre hangolás, fõszín és elsõdleges keverékszínei

– Tiszta színekbõl és szürkékbõl építkezõ képek

- Rész és egész

– Papírmozaik készítése (ókori vagy bizánci minták alapján)

– Üvegablakok

– Rózsaablak – színes kép készítése

– Királyfejek, egészalakos figurák rajza viaszolt, festett alapról visszakaparásos technikával

- Képeskönyv

– A mai életünk kódexe

– Cél és célszerûség, a könyvkötés alapfogásai

– A papír tulajdonságai

– Betûkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyû tollal)

- Mintakincs

– Az adott korra jellemzõ minták, díszítések gyûjtése, vázlatfüzetbe rajzolása

– A gyûjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különbözõ léptékben – páros munka)

– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

- Plasztika

– Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerûen formált emberfigurák gipszbõl, ytong téglából, purhabból)

– Vízköpõk. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból)

– Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával

- Öltözéktervezés

– Sisak készítése. A viselhetõség és a méretek figyelembe vétele
– A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

- Arcképtár

– Önarckép különbözõ elképzelt szerepben, jelmezben és korban való ábrázolása
– Önarckép gyûjtemény mai környezetben (ceruza, krétarajzok, tempera)

- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a választott kor mûvészetét, kézmûves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstõl a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyûjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos – forma – faktúra és felületminõségek létrehozására,
- különbözõ anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a mûalkotások értõ befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

Számonkérés javasolt formája

- A tanulók bemutató óra keretében, illetve témazáró kiállítással adnak számot tudásukról.
- A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a mûvészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklõdés megerõsítése.
- A látás és a látványértelmezõ képesség pontosítása, fejlesztése.
- A kézmûves tárgyalkotás, a képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti tevékenységek körének bõvítése.
- A látvány utáni ábrázolás törvényszerûségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különbözõ feladatok során.
- A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.

Tananyag

- Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
- A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása
- Rajzeszközök, plasztikus és modellezõ anyagok és eszközök
- Különféle képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák
- Az egyes mûfajokra jellemzõ elõadásmódok
- Az ókori antik világ és a reneszánsz mûvészettörténet érdekességei
- Az egyes népmûvészeti tájegységekre jellemzõ stílusjegyek, technikák
- A formai, színtani alapismeretek
- A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák
- Hagyományos és új médiumok
- Az elõképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek
- Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Történetábrázolás

– Életképek (reneszánsz palotában; illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerûen elmesélve)

– A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

- Tornyok, várak, paloták

– Épületábrázolás tusrajzzal

– Struktúra – textúra, formaszerkezet és felületi megjelenés (kollázs különbözõ felületû, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)

– Makettkészítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában

Színharmóniák

– Tájképek különbözõ fényviszonyok között – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyûjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)

– Telt és tört színek, komplementer színek és különbözõ árnyalataik (festés akvarellel, krétával, kevert eljárással)

- Környezetábrázolás – kép és valóság

– A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése

– Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel)

– A vonalperspektíva, levegõ és színperspektíva felfedezése
– Elõtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok)
– Öltözéktervezés
– A szín– és az anyagválasztás szerepe
– Fejfedõk (bohócsipka) készítése a viselhetõség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

- Képeskönyv

– A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyûjtése, lejegyzése
– Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján készült illusztrációi
– Magyarázó rajz, részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyû tollal)

- Mintakincs

– A korra jellemzõ textilminták, díszítések gyûjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
– Gyûjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különbözõ léptékben – páros munka)
– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok,)
– Egyszerû díszítõelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése
– Természetes formák redukálása, egyszerûsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása)

- Arcképtár

– Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretû kartonra (saját, választott figurákkal)
– Különbözõ korú és karakterû emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera)

- Fény– árnyék jelenségek

– Titokzatos terek létrehozása, a fény–árnyék hatások felhasználásával
– Vázlatok készítése jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására
– Térkonstrukció talált, gyûjtött tárgyakból, lepedõkbõl, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás)
– Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása”

- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- az adott kor mûvészetét, kézmûves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstõl a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyûjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,

- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma–, faktúra– és felületminõségek létrehozására,
- különbözõ anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a mûalkotások értõ befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

Számonkérés javasolt formája

- A tanulók bemutató óra keretében, illetve témazáró kiállítással adnak számot tudásukról.
- A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval.
- A természet– és emberábrázolás különbözõ formáinak megismertetése.
- A stílus– és arányérzék továbbfejlesztése.
- Az önálló kézmûves tárgyalkotás technikájának megválasztására, a képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése.
- A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az elõadásmód finomítása.
- A képi mûveltség bõvítése.

Tananyag

- Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
- Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok
- A képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák
- A barokk mûvészettörténeti korszakára jellemzõ stílusjegyek, technikák
- A stíluskorszakra jellemzõ elõadásmódok
- Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Történetábrázolás

– Mozgalmas jelenetek (Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerûen elmesélve)

– Groteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

- Tornyok, várak, paloták

– Épületek belseje, bútorai

– Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különbözõ felületû, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)

- Színharmóniák

– Öltözetek pasztellszínekkel (gyûjtés elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)

– Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarell, kréta kevert eljárások)

- Öltözék

– Legyezõ és maszk készítése a mûködés és a méretek figyelembe vétele

– A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

- Kép és valóság

– A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés

– A perspektíva és az axonometria fintorai (Escher rajzai, térformái. Gyûjtések)

– Tárgyak ábrázolása eltérõ, végletes nézõpontokból – alulnézet, felülnézet, közelrõl – és – s messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta)

- Mintakincs

– Épületdíszítések, minták gyûjtése, rajzolásuk vázlatfüzetbe

– Gyûjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különbözõ léptékben

– páros munka)

– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

- Arcképtár

– Arcképek díszes keretben

– Különbözõ korú és karakterû emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera)

A tárgyak egyedi vonásai

– Lakomák gazdag tárgyi világa. Gyûjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében

– Hasonlóság és különbözõség. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözõségeik felfedezése (ceruza, vízfesték)

A tárgyak összhangja

– Hangszerek

– Klasszikus és saját megoldások

– Csendélet, drapériák, hangszerek beállításával (összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások. Pasztellkréta)

- Vizsgamunka készítése
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az adott kor mûvészetét, kézmûves kultúráját, tárgyait,

- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstõl a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,

Mûvészettörténet (3–8. évfolyam)
*A tantárgyak tartalma*a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.
Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyûjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma–, faktúra– és felületminõségek létrehozására,
- különbözõ anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a mûalkotások értõ befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

Számonkérés javasolt formája

- A tanulók bemutató óra keretében, illetve témazáró kiállítással adnak számot tudásukról.
- A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult. Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:

- a vizuális mûvészetek eszköztárát,
- a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
- a rajzolás, festés, térmûvészet mûfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a különbözõ ábrázolási és tárgyalkotó technikákat,
- a legjelentõsebb mûvészettörténeti korszakok mûvészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- az alkotói munka végigvitelére,
- a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
- motívumgyûjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
- színtani ismereteinek felhasználására,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- sokféle eszköz– és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
- konzekvens munkák elkészítésére,
- a mûvészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értõ befogadására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

A mûvészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll.

A vizsga tantárgya és idõtartama:

Vizuális alkotó gyakorlat

– vizsgamunka bemutatása 15 perc

– helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tervezõ, alkotó, konstruáló, tárgykészítõ képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a mûvészeti ág anyagairól, mûfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerûségeirõl, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részbõl tevõdik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

– tárgy, tárgyegyüttes,

– festészeti, grafikai alkotás–sorozat,

– szobor, térkonstrukció és variációi.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

– tárgy,

– festészeti, grafikai alkotás,

– szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

– esztétikai érzékenység, mûvészeti ismeretek jelenléte,

– tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,

– a kísérletezõ kedv és kreativitás megjelenése,

– alapvetõ anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,

– térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,

– a tartalomnak megfelelõ anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,
– az elkészült munka egyedisége, összhangja.

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különbféle módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedezõ és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

A tantárgy feladata elõkészíteni és megalapozni a mûvészi igényû szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal megjelenési formái
A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében
A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetõségei
A gyûjtés, gyûjtemény létrehozásának módjai
Részlet és nagyítás
A díszítés sajátosságai
A nyomhagyás egyszerû technikái
Kompozíciós alapismeretek
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A vonal

- A vonal megjelenési formái a valóságban és a képzõmûvészetben. Játékos felfedezések
- A vonal mint mozgásnyom
- Eltérõ célú és irányú mozgások megfigyelése, létrehozása
- Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más–más felületeken és anyagokon

A szín

- Szín és mozgás
- Különbözõ mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás) által keltett érzelmek kifejezése színekkel

- Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretû felületeken kézzel, szivaccsal, széles ecsettel
- Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat
- Érzelmek, hangulatok megjelenítése különbözõ formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal
- A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejezõ ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken
- A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével

Felület és forma

- Különféle felületek és formák által kiváltott érzelmek
- Játékos forma– és felületalakítási kísérletek
- Gesztusok által létrehozott foltok, felületek
- Különbözõ érzelmi állapotok lenyomata

Felület és textúra

- A környezet felületeinek megismerése élményszerû tapasztalatok által
- Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat
- Különbözõ felületû, textúrájú anyagok gyûjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításaik
- A gyûjtött anyagok kollázsként való felhasználása
- Különbözõ anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel)
- A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése, tapintási napló, térkép készítése

Minta a környezetben

- Környezetünkben levõ tárgyakon található mintákból gyûjtemény létrehozása
- A gyûjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése

Díszítés, díszítmények

- Lapok felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal

Nyomhagyás

- Különbözõ formájú, felületû tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása
- Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékkel

Kompozíció

- Képi elemek rendezése
- Ugyanazon elemekbõl eltérõ hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm festéssel, kollázzsal, egyszerû nyomhagyással

Képalkotás

– Illusztrációk készítése mesék, események szereplõinek nagyméretû ábrázolásával

– Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a vonal megjelenési formáit,
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
- a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetõségeit,
- a díszítés sajátosságait,
- a nyomhagyás egyszerû technikáit,
- a kompozíciós alapismereteket,
- az illusztratív ábrázolás alapjait.

Legyen képes:

- mozgásnyomok vonallal történõ rögzítésére,
- az érzelmek vonallal, színnel történõ ábrázolása,
- forma, folt, felület és textúra létrehozására,
- a nyomhagyás egyszerû technikáinak alkalmazására,
- képalkotásra,
- gyûjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében illetve házi kiállításon adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
Vonal a térben
A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben
A színek és lelki minõségek

Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetõségei
A gyûjtés, gyûjtemény létrehozásának módjai
A díszítés sajátosságai
A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat
Egyszerû nyomatok
A kiemelés
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok
A vonal

- Vonalak a térben
- Vonalszerû anyagokkal (kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása
- A létrehozott vonalterek megjelenítése különbözõ grafikai eszközökkel
- Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában

A szín

- A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban
- Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások
- Különbözõ színû vagy különbözõ színûre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérõ funkciójú és hangulatú színes terek megépítése
- A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázzsal
- Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerû térbeli formákkal, tárgyakkal
- Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel, tárgymesék létrehozása
- Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével

Felület és forma

- Ellentétek, felületi kontrasztok
- Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása
- A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk

Felület és textúra

- Különbözõ felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók gyûjtése, csoportosítási lehetõségek
- A gyûjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
- Az elkészült lapokból illetve a gyûjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése

Minta a környezetben

- Növények, állatok fotóin, illetve mikroszkopikus felvételeken található minták, mintázatok gyûjtése
- A gyûjtött mintakincs szabad felhasználása méret és léptékváltással

Díszítés, díszítmények

- Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal

Egyszerû nyomatok

- Képi üzenetek létrehozása egyszerû sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír– vagy mûanyagkarc, sablon átfújással)

Kompozíció

- A kiemelés szerepe és lehetõségei a valóságban, a mesékben és a különbözõ mûvészeti ágakban
- A kép egyes szereplõinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézõponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)

Képalkotás

- Illusztrációk készítése
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- vonal a térképzõ szerepét,
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetõségeit,
- a gyûjtés, gyûjtemény létrehozásának módjait,
- a díszítés sajátosságait,
- a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
- a kiemelés módjait,
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait.

Legyen képes:

- vonalvariációk létrehozására,
- a lelki minõségek kifejezésére,
- felület és textúra kontrasztok létrehozására,
- egyszerû nyomatok készítésére,
- képalkotásra,
- gyûjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
- Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal és a mozgás–változás
A színek egymáshoz való viszonya
A színek érzelmi minõsége
Színharmóniák, színkontrasztok
A forma, folt, felület és textúra kifejezõ használata
A gyûjtés, gyûjtemény felhasználásának lehetõségei
A funkció és díszítés
Egyedi motívumok, motívumrendszer
Dombornyomat
Kompozíciós variációk
Illusztratív sorozatok
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A vonal

- Változások vizuális nyomai
- A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különbözõ grafikai és festészeti technikákkal
- Improvizatív és tudatos vonal– és hangjátékok
- Különbözõ hatású, karakterû hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különbözõ karakterû vonalak, rajzos vonalszövetek készítése

A szín

- Színfoltok festése zene hangulatára
- A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minõsége

- Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése
- Egy–egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történõ átélése, az élmények megfestése
- Árnyalt vizuális minõségek, színharmóniák
- Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által
- Színkontrasztok, tartalmi ellentétek
- Színkontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belsõ élményeket juttatnak felszínre – különös tekintettel a sötét–világos kontrasztra

A felület

- Felület és ábrázolási szándék
- Különbözõ érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felületalakítási lehetõségekkel változatos mûfaji kísérletek során
- Foltok, folthatárok
- A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és megjelenítésük
- Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága

Textúra képzés

- Különbözõ anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása
- Az elkészült lapokból képtárgyak készítése

Minta a környezetben

- Mûalkotásokról, építményekrõl, fotókról minták, ornamentikák gyûjtése
- A gyûjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon

Díszítés, díszítmények

- Funkcióval, jelentéssel bíró mikroterek külsõ– belsõ elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal
- A mikroterek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése

Sablon nyomatok

- Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (kivágott papír vagy mûanyag motívumokkal)

Dombornyomatok

- Különbözõ anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnyomatok készítése

Kompozíció

- Komponálási módok
- Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különbözõ reprodukciók képi elemeinek, szereplõinek átrendezésére

Képalkotás

- Illusztrációk készítése
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípia és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal, karcnyomatokkal)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a mozgás–változás vonallal történõ kifejezésének lehetõségeit,
- a színek egymáshoz való viszonyát,
- a színek érzelmi minõségét,
- a színharmóniákat, színkontrasztokat,
- a gyûjtés, gyûjtemény felhasználásának lehetõségeit,
- a funkció és díszítés kapcsolatát,
- a dombornyomat készítésének technikáját.

Legyen képes:

- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejezõ használatára,
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
- dombornyomat készítésére,
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.
Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE*:*
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MÛHELYGYAKORLAT

A grafika és festészet mûhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerûségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.
A mûhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belsõ képek és a valóság törvényszerûségeibõl fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elõsegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és mûvészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.

- A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.
- A motívumgyûjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.
- A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.
- Az esztétikai érzékenység és kifejezõkészség fejlesztése.
- Az önállóság kialakítása.
- A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
Grafika és festészet technikai, mûfaji sajátosságai
Vizuális kifejezés alapvetõ eszközei, szerepük
A vonal megjelenési lehetõségei, kifejezõereje
A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetõségei
A tónus szerepe
A színek érzelmi, hõ és figyelemfelhívó hatása
A sötét–világos, a hideg–meleg színkontraszt
A faktúra és textúra alakítás lehetõségei
Képépítési és kompozíciós lehetõségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
Téma variációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája
Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás mûveletei
Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetõségei
Az akvarell– és temperafestés eltérõ technikai sajátosságai
A pasztellkép készítés technikája
Az alkalmazott grafika mûfaji sajátosságainak megfelelõ betû, monogram, embléma, piktogram tervezése
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Vonal

- A vonal ritmust kifejezõ hatása
- A vonal karaktermegjelenítõ szerepe
- A vonal pszichikai kifejezõereje
- Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különbözõ vonalhasználattal
- Vonal a festészetben és a grafikában
- Vonal a térben és képtárgyakon
- Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art

Szín

- Színes fonalak, drapériák – színes terek, színkontrasztok
- A színek hatása (érzelmi, hõ és figyelemfelhívó hatás)
- A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különbözõ kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal

A fény és a sötét differenciálódása

- A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák)
- Játék a fénnyel (lámpákkal, vetítõkkel)
- Tárgyak, terek és a fény kapcsolata
- Külsõ–belsõ élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása)
- A fekete szín használata, a fekete–fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy)
- A szürkétõl a feketéig – grafikában és festészetben

Felületképzés

- Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel
- Felületkontrasztok létrehozása (különbözõ anyagok nyomataival, kollázzsal)
- Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok

- A gyors, könnyed festés technikája
- Festett ceruzarajzok. Különbözõ technikák vegyítése, kísérletezések

Kifejezés, képalakítás

- Organikus képalkotás (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
- Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetõségek

Képalkotás

- Illusztráció készítése
- Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
- Egyedi nyomtatással monotypia készítése

Tér – környezet

- A körülvevõ környezet elemei által létrehozott különbözõ méretû, nyitott és zárt terek
- Térépítések és térjátékok a különbözõ érzékelési területek bekapcsolásával
- Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hõtérképek)
- Eltérõ hangulatú, méretû, arányú és szerkezetû terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével

A betû és kép

- Jel (egyedi, saját jel)
- Betûkarakter, monogram
- Az alkalmazott grafika mûfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
- A kódextõl a könyvnyomtatásig
- A nyomtatott írás és a kép használhatósága
- Miniatúrák, óriásképek

Mûalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások a különbözõ korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó mûalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Mûalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet alapvetõ technikai és mûfaji sajátosságait,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerû használatát,
- a grafika és festészet néhány kiemelkedõ hazai és külföldi képviselõjét, kortárs alkotóit,
- a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerûségeit, kompozíciós lehetõségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- munkájához motívumokat gyûjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a vizuális kifejezõeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetõségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
- a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni,
- egy téma kapcsán variációkat és különbözõ méretû alkotásokat készíteni,
- képzõmûvészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése.
- A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.
- A külsõ látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.
- A véleményformálás finomítása saját és mások mûveivel kapcsolatban.
- A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A megvilágítás szerepe
A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetõségei
A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok
A redukció, a sûrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe
A felületgazdagítás lehetõségei
A színperspektíva szerepe
A különbözõ színviszonyok hatása, kifejezõereje
Variációk, sorozatok készítése
Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása
Eltérõ képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása
A sablonnyomat, dombornyomat technikája
A linómetszés technikája
Alkalmazott vagy tervezõgrafika sajátosságainak megfelelõ tipográfia, könyvborító, plakát tervezése
Jelmezek, maszkok, díszletek készítésének sajátosságai
Egyszerû akció, performance létrehozása
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A fény és a sötét

- Karakteresen eltérõ erejû, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése
- A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése
- Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására

Kontrasztok

- Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzõmûvészet inspiráló hatására
- További lehetõségek, variációk és kísérletezések új médiumok, mûfajok segítségével

Kifejezés – karakterek

- Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése

- Emberek, hõsök, tárgyak jelleme, hangulatváltozásaik megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel
- Portrék, maszkok, jelmezek készítése
- Kifejezõ karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
- A kifejezés lehetõségei a redukció, a sûrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel
- Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy mûanyag motívumokkal), dombornyomat, tus– és a temperatechnika lehetõségeit felhasználva
- Felületgazdagítási lehetõségek
- Dramatikus játék a kész alkotásokkal

Tér – környezet

- A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek szembeállítása, csoportosítások
- Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel
- Tárgyak idegen, megszokottól eltérõ környezetbe helyezése
- Léptékváltás adta lehetõségek felhasználása
- Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
- A látvány és fantázia képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belsõ terének ábrázolása során

Írás – kép

- Alkalmazott vagy tervezõgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
- A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betû, tipográfia
- A betû, írás és kép szabad mûfajú felhasználása

Szín

- „Szín–tér”, külsõ–belsõ terek színviszonyai
- Az illúziókeltés lehetõségei
- Színperspektíva
- Kompozíciós változatok a színkontrasztra
- A szín kifejezõereje, mélysége, mozgása a külsõ látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
- Terek berendezése, benépesítése eltérõ méretû és színû figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal
- Doboz szín–házak – azonos motívumok más–más színviszonyok között

Képalkotás

- A gouache technikájának ismerete
- A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, mûfaji követelményei, az anyag– és eszközhasználat specifikumai
- Egydúcos linómetszet
- Színes linómetszet kialakítása a dúc továbbvésésével
- Különbözõ méretû illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz
- Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal (ecset– és tollrajz, gouache, linómetszet)

Mûalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különbözõ korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó mûalkotások folyóiratokban könyvtárban, interneten
- Mûalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a szín kifejezõerejét, a színperspektíva szerepét,
- a különbözõ színviszonyok hatását,
- a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját.

Legyen képes:

- a tanult vizuális kifejezõeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni,
- a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külsõ látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,
- alkalmazni a léptékváltás adta lehetõségeket,
- véleményformálásra saját és mások mûveivel kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.
- A kísérletezõ kedv, a döntésképesség és az alkotói magatartás fejlesztése.
- A képépítési és kompozíciós törvényszerûségek tudatos használatának ösztönzése.
- A tudatos környezetformálás igényének kialakítása.

Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek

A színmodulációk, lokál és valõr színek
A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai
A túlzás, fokozás szerepe
Az egyensúly feltételei
Az átírás módjai
A dekoratív festészet sajátosságai
A különbözõ stílusjegyek felismerésének szempontjai
Többdúcos linómetszet létrehozása
Hidegtû vagy pusztatû technikája
Az improvizatív és a tervezett mûvek közti különbségek
Látványterv létrehozása
Akrilfestés gyakorlata
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Képalkotás

- Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás)
- Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetõsége a sokszorosított grafikában
- Többdúcos linómetszet készítése
- Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás
- Sorozat készítése amorf keretû linódúcokkal
- Hidegtû
- A hidegtû vagy pusztatû technika elsajátítása, a mélynyomás alapjai
- Alapozatlan, puszta, felfényesített lemezre karcolás tûvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel
- A vonalkarakter lehetõségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával
- A magas– és a mélynyomás variálásának lehetõségei

Stílusvariációk, átiratok

- Különbözõ korok eltérõ stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
- Stílusjegyek átváltoztatása, méret– és léptékváltások
- Nagyméretû dekoratív, díszletjellegû megoldások. Tervek készítése
- Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérõ képkapcsolási lehetõségek tudatos használata
- Mûvek összehasonlítása

Egyéni vizuális kifejezés

- Személyes kifejezõeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetõségek és a mûfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével
- Folyamat – karakter – személyes idõ kifejezési lehetõségei
- Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
- Improvizációk és tervezett mûvek

- Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúly vesztések megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon

Vizsgamunka

- Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

Mûalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különbözõ korokban
- Elemzések a grafika és festés módszereirõl, a színhasználatról és az anyagokról
- Mûvészeti, mûvészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
- A feladatokhoz kapcsolódó kortárs mûalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Mûalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet kiemelkedõ hazai és külföldi képviselõit, kortárs alkotóit,
- a tanult vizuális kifejezõeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban,
- a képépítés törvényszerûségeit, kompozíciós lehetõségeit.

Legyen képes:

- különbséget tenni a magas– és mélynyomás között,
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különbözõ méretû variációkat, kép–, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni,
- munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni,
- mûalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- véleményformálásra mûalkotásokkal kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemzõ alkotásait,
- a grafika és festészet kiemelkedõ hazai és külföldi képviselõit, kortárs alkotóit,
- a grafika és festészet technikai és mûfaji sajátosságait,
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerû használatát,
- a képépítés törvényszerûségeit, kompozíciós lehetõségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- munkájához motívumokat gyûjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a tanszak tanult mûfaji sajátosságainak megfelelõ átírásra, absztrakcióra,
- az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
- a színek, formák és kompozíciós lehetõségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínû használatára és továbbfejlesztési lehetõségeinek keresésére, kísérletezésre,
- esztétikus képi megjelenítésre,
- mûalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- önálló véleményformálásra saját és mások mûveivel kapcsolatban,
- a munkavédelmi szabályok betartására.

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészekbõl áll.

A vizsga tantárgya és idõtartama
A grafika és festészet mûhelygyakorlat
– tervezés 40 perc
– tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tervezõ, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, mûfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerûségeirõl megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai
és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet mûhelygyakorlat vizsga két részbõl tevõdik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet mûfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

– alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,
– grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
– szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti alapvizsga napját megelõzõen tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet mûfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

– modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
– alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv – sorozat.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet mûhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

– tervezési, képalkotási készség,
– színhasználat, kompozíciós készség,
– alapvetõ anyag– és eszközismeret, jártasság,
– a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
– a tartalomnak, mûfaji sajátosságoknak megfelelõ átíró és kifejezõképesség,
– az elkészült munka összhangja.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök

Vizes blokk
Tároló szekrények
Munkaasztalok, székek
Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
Szemléltetõ anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
Gyûjtött tárgyak, drapériák
Fényképezõgép
Filmfelvevõ
Számítógép
Szoftverek

Rajztábla (A/3, A/2)
Vonalzók, olló, snitzer

Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell, zsírkréta, tus, karctû, linókés, különbözõ méretû fotós gumihenger, grafikai festékezõ lap, linó festék, szitafesték szitakeret, spakli, kormozó eszköz, lemezvágó eszköz, lemezfogó

Festõ eszköz: ecsetek, festõkések, tálak, paletták, vízfesték, tempera

Festõállvány (továbbképzõ)

Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)

FÉM– ÉS ZOMÁNCMÛVES TANSZAK

FÉM– ÉS ZOMÁNCMÛVES MÛHELYGYAKORLAT

A fém– és zománcmûves mûhelymunka célja az általános és szakirányú vizuális mûveltség megalapozása, fejlesztése mindazoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek az átadása révén, melyek képessé teszik a tanulót fém– és zománcmûves tervek, alkotások létrehozására. Célja továbbá olyan fejlett formakultúra, rajzi, színtani, plasztikai ismeret, technikai tudás átadása és igényesség kialakítása, amely felkészít a mûvészi igényû alkotómunkára, az igényes kép– és tárgyalkotásra.

A mûhelygyakorlat feladata a fém– és zománcmûvesség mûfaji sajátosságainak megismertetése, a feladatok megtervezéséhez szükséges ismeretek elsajátíttatása, a tárgyalkotáshoz szükséges anyag– és eszközismeret, eszközhasználat biztosítása, a munkaszervezõ készségek, képességek, a tárgyalkotói tudás kialakítása.

Alapfokú évfolyamok

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A fém– és zománcmûvesség mûfaji sajátosságainak, tárgykultúrájának bemutatása.
- A fém– és zománcmûves mûhely legfontosabb berendezéseinek, szerszámainak, anyagainak, a fémmegmunkálás legegyszerûbb módjainak, a zománcfelhordás, –bevonás technikáinak megismertetése.
- A tananyagtartalomban szereplõ tárgyalkotási mûveletekhez szükséges fém– és zománcmûves elméleti tudás, anyag– és eszközismeret, szerszámhasználó, anyagformáló készségek és képességek kialakítása.
- A balesetmentes munkavégzés szabályainak elsajátítatása.

Tananyag

- Fém– és zománcmûves ismeretek
- A kezdetek fémmûvessége
- A fém– és zománcmûves mûhely berendezése, szerszámai, segédeszközei
- A fém– és zománcmûvesség anyagai
- A fémmegmunkálás módjai
- A fémékszer–készítés mûveletei
- Zománcfelhordási, –bevonási technikák
- Szárítási, égetési mûveletek
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályokFeladatcsoportok
- Ismerkedés a fémmûvességgel

– A fémmûvesség mûfajai, tárgykultúrája
– A kezdetek fémmûvessége (réz–, bronz– és vaskori tárgyak)

– A kortárs fémmûvesség formanyelvi sokszínûsége

- A fémmûves mûhely

– Térkialakítás, munkaasztal, satupad és tároló helyek

– A fémmûves mûhely legalapvetõbb szerszámai (lemezvágók, fogók, kalapácsok, reszelõk, satuk), anyagai (vas és
acél, színes– és könnyûfémek)

– Alapvetõ eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

- A fémek tulajdonságai, alakíthatósága

– A réz–, és alumíniumhuzal tulajdonságai

– A színes– és könnyûfém huzal alakításának lehetõségei (vágás, hajlítás, lapítás, kalapálás)

– Az alakítás eszközei

– A megismert eszközök, alakítási módok felhasználásával huzal ékszerek (kitûzõ, medál, függõ) készítése

- Láncok készítése

– Lánctípusok megismerése

– A lánckészítés mûveletei: láncszemek készítése, az egyszerû alapegységekbõl láncok fûzése, záródások készítése

- Ismerkedés a zománcmûvességgel

– A zománc eredete

– Az ipari és iparmûvészeti zománc

- A zománcmûvészet

– A zománcmûvészet mûfaji sajátosságai, tárgykultúrája

– A kortárs zománcmûvészet sokszínûsége

– Mûvészi példák felsorakoztatása a tanév anyagához

- A zománcmûhely

– Térkialakítás, munkaasztal és tároló helyek

– A zománcmûhely alapeszközei (zománcégetõ kemence), a zománcozás és égetés segédeszközei (égetõ villa, hõálló
kesztyû, spatula, ecset)

– A zománcmûvesség alapanyagai (elõalapozott lemez, zománciszap, zománcpor)

– Alapvetõ eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

- Az ipari zománctechnika

– Ipari zománccal készült alkotások bemutatása

– Az elõalapozott lemez és a zománciszap tulajdonságai

– Zománcfelhordási, –bevonási technikák megismerése (felkenés ecsettel, felhordás spatulával, rácsurgatás, leöntés, összefolyatás, repesztés)

– Elõalapozott, zsírtalanított lemezen zománciszappal a megismert zománcfelhordási–bevonási technikák kipróbálása

– A szárítás, égetés mûveletei

– Zománcozási hibák, zománcjavítási módok

- Rusztikus felületképzés

– Az egyenletesen felkent vagy felszitált zománcfelület rusztikussá tétele(fonalzománc, üveggolyócskák vagy szemcsés zománc alkalmazásával)

– A minták elforgatásával azonos elemekbõl épülõ sorozatok készítése

- Egyedi zománclapok készítése

– Forma– és színtervek készítése

– Zománcbevonási, díszítési mûveletek alkalmazása

– Egyedi kísérletek

– Szárítás, égetés, utómunkálatok

- Értékelés és kiállítás rendezés

– Az év során készített tárgyak közös értékelése
– Ismerkedés a kiállítás rendezéssel

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a kezdetek fémmûvességét,
- a fém– és zománcmûvesség legmeghatározóbb példáit, legalapvetõbb mûfaji sajátosságait,
- a fémtárgy és a zománcozott dísztárgy készítésének tárgyi feltételeit,
- a színes– és könnyûfémek, valamint a zománciszap tulajdonságait,
- a huzalalakítás, lánckészítés módjait, mûveleteit,
- a zománcbevonás technikáit (felkenés, összefolyatás),
- a szárítás, égetés mûveleteit,
- a szakszerû mûhely– és eszközhasználat követelményeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- fémalakítási mûveletekre (darabolás, hajítás),
- egyszerû tárgyalkotási feladatok elvégzésére (fém ékszer, zománcozott lap készítésére),
- elõalapozott fémlapok zománcozására,
- a legegyszerûbb zománcbevonási módok alkalmazására,
- egyedi zománclapok készítésére,
- az eszközök balesetmentes használatára.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A fém– és zománcmûvesség mûfaji sajátosságainak, tárgykultúrájának bemutatása.
- A fém– és zománcmûves mûhely legfontosabb berendezéseinek, szerszámainak, anyagainak, a fémmegmunkálás módjainak, a zománcfelhordás–bevonás, a zománcdíszítés technikáinak megismertetése.
- A tárgyalkotási mûveletekhez szükséges vizuális mûvészeti (formai, színtani, komponálási, stilizálási, motívumképzési) ismeretek elsajátíttatása.
- A munkavégzéshez szükséges, anyag–és eszközismeret, tervezõ, szerszámhasználó, anyagformáló készségek és képességek kialakítása.
- A környezettudatos és balesetmentes munkavégzés szabályainak betartatása.

Tananyag
Fém– és zománcmûves ismeretek
A fém– és zománcmûvesség tárgykultúrája
Az ókori Egyiptom fémmûvessége
Kelta zománcmûvészet
Forma– és színismeret
Lényegkiemelés, figyelemvezetés
Stilizálás, motívumképzés
A fém– és zománcmûvesség mûfaji követelményei
A fémmûvesség szerszámai

A fémmûvesség anyagai
A fémmegmunkálás módjai
A lemezékszer és a fémintarzia–készítés mûveletei
A (kõ)befoglalás technikái
A fémlapok zománcozásra történõ elõkészítése
A különbözõ zománcfajták tulajdonságai
Zománcfelhordási, –bevonási, díszítési technikák
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- A fémmûvesség

– Az ókori Egyiptom fémmûvessége
– Mûvészi példák felsorakoztatása a tanév tananyagához

- A fémek világa

– A vas és acél, a színes– és nemesfémek, valamint a könnyûfémek tulajdonságai (szilárdság, hajlíthatóság)
– A fémek alakíthatósága (vágás, hajlítás, lapítás, kalapálás, zömítés), az alakítás szerszámai, eszközei (satupad, lemezvágó olló, fogó, kalapács, fûrész, fúró, reszelõ, csiszolóvászon)

- Lemezékszer, lemez öltözék–kiegészítõ tervezése, készítése

– Azonos elemekbõl álló ékszerek bemutatása
– Azonos elemekbõl felépített ékszer tervezése
– Az ékszerkészítés mûveletei: az elemek kivágása, a lemezfelület mintázása, az összekötõ elemek elkészítése, a tárgy összeállítása

- Fémintarzia készítés

– Példák bemutatása a különbözõ anyagú fémek eltérõ szín– és felületi hatására, fémintarziával díszített tárgyakra
– Intarzia tervezése
– Az intarzia készítés mûveletei: az elemek (formák) kiszabása, a részek összeépítése

- Befoglalás

– Befoglalási módok megismerése
– Kövek befoglalása a választott foglalási móddal

- A tanultak alkotó alkalmazása

– A tanult fémmûves ismeretek, tárgykészítési technikák, eljárások önálló alkalmazásával tárgyalkotó szándék szerintiegyedi lemeztárgy készítése

- A zománcmûvészet

– A kelta zománcmûvészet
– Zománcmûvészeti példák felsorakoztatásával az ipari zománc alkalmazási lehetõségeinek megismerése

- A zománciszap

– A zománciszap tulajdonságai
– Színminták készítése elõalapozott vaslemezre és rézlapra. Összehasonlító elemzések
– A különbözõ fajtájú és színû zománciszapok hõigénye

- A szín és fény szerepe a zománcalkotásokban

– Színtani ismeretek: a színek érzelmi és hõhatása, optikai és térhatása
– A színek figyelemfelhívó és szimbolikus szerepe
– A különbözõ zománcok fényáteresztõ tulajdonságai (fényes és matt; áttetszõ és fedõ)
– A tanultak tudatos alkalmazása a zománcozási feladatokban

- A forma szerepe a képalkotásban

– A különbözõ formák síkokká, foltokká, motívumokká alakítása
– A motívumok dinamikus rendezésével dekoratív zománckompozíciók kialakítása

- Stilizálási gyakorlatok

– Kifejezési szándék szerinti átírási, komponálási gyakorlatok

- Sablontechnika alkalmazása a zománcozás során

– A sablontechnika megismerése. Sablon készítése
– A pozitív–negatív formákból képzett sablonokkal más–más viszonyhelyzetek, forma–kapcsolatok kialakítása
– Forma– és színtervek alapján a lealapozott lemez sablontechnikával, zománcpor felszitálásával történõ zománcozása

- Zománcozott ékszer, vagy öltözék kiegészítõ készítése

– A vörösréz alakíthatósága
– A transzparens zománc tulajdonságai
– A fém lapok zománcozásra történõ elõkészítése (zsírtalanítás és a tapadóképesség fokozása), zománcozása, kiégetése, összeszerelése

- Zománcozott lapok befoglalása

– Vörösréz alapú medálok zománcozása, a kiégetett medálok befoglalása

- A tanultak alkotó alkalmazása

– A gyárilag lealapozott acéllemez vagy rézlemez egyéni kifejezési szándék szerinti zománcozása a megismert zománcok (zománciszap, zománcpor), zománcozási eljárások figyelembevételével.

- Értékelés és kiállítás rendezés

– Az év során készített tárgyak közös értékelése
– Ismerkedés a kiállítás rendezéssel

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szín és forma, a stilizálás, átírás, komponálás tárgyalkotó szerepét,
- a fém– és zománcmûvesség példáit, mûfajait,
- az ókori Egyiptom és a kelták fém– és zománcmûvességét,
- a vas és acél, a könnyû– és színesfémek tulajdonságait,
- a zománciszapok és zománcporok tulajdonságait,
- a tervezés fázisait, munkafolyamatait,
- a fém– és zománcmûves tárgy készítésének technikai feltételeit,
- a lemezalakítás, díszítés módjait,
- az egyszerû fémékszer–készítés mûveleteit,
- a zománcmûves munkafolyamatokat (a zománcbevonás, –festés technikáit, a szárítás, égetés mûveleteit),
- a szakszerû mûhely– és eszközhasználat követelményeit.

Legyen képes:

- fémalakítási mûveletekre (vágás, darabolás, fúrás, fûrészelés, reszelés, csiszolás, hajítás, lapítás, kalapálás),
- fémmûves tárgyalkotási feladatok elvégzésére (lemez ékszer, lemez intarzia készítésére),
- a fémek zománccal történõ bevonására, a legegyszerûbb zománcdíszítési módok alkalmazására,
- a zománccal bevont tárgy kiégetésére,
- zománcozott ékszerek, öltözék kiegészítõk készítésére,

- kövek, zománcozott medálok befoglalására,
- a munkavédelmi szabályok betartására, balesetmentes munkavégzésre.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A fém– és zománcmûvesség mûfaji sajátosságainak, tárgykultúrájának bemutatása.
- Felkészítés a fém– és zománcmûves mûhely berendezéseinek, szerszámainak, anyagainak átgondolt használatára.
- – A fémmegmunkálás, felületdíszítés (trasszírozás, domborítás, cizellálás) módjainak, a zománcmûvesség technikáinak (limougesi festett zománc, grisaille technika, zománc sgrafitto) megismertetése.
- A tananyagtartalomban szereplõ tárgyalkotási mûveletekhez szükséges vizuális ismeretek (figyelemvezetés, kiemelés, ritmus, felületrendezés, egyensúlyteremtés) biztosítása.
- A tárgyalkotáshoz szükséges anyag– és eszközismeret, tervezõ, munkaszervezõ, szerszámhasználó, anyagformáló készségek és képességek kialakítása.
- A tanuló felkészítése elképzelései, gondolatai tárgyiasult formában való kifejezésére.
- A balesetmentes munkavégzés szabályainak elsajátítatása.

Tananyag

Fém– és zománcmûves ismeretek

A fém– és zománcmûvesség tárgykultúrája

A népvándorlás kori törzsek, a szkíták és a honfoglaló magyarok fém– és ötvösmûvészete

A fém– és zománcmûvesség mûfaji követelményei

A szín térhatása

Pozitív– negatív forma, formaredukció, motívum– és jelképzés, ornamentika

Az elemek elrendezése

A fémmûvesség anyagai

A fémmûvesség eszközei, szerszámai

A fémmegmunkálás módjai

A trasszírozás, domborítás és cizellálás mûveletei

A zománciszapok tulajdonságai, fajtái, a felhordás módja, eszközei

A zománc–sgrafitto technikája

Festett zománc (grisaille technika)

A zománcozott tárgy égetésre történõ elõkészítése, ráégetés, átégetés

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- A fémmûvesség

– A népvándorlás–korának fémmûvessége

– A honfoglaló magyarok ötvösmûvészete

– Mûvészi példák felsorakoztatása a tanév tananyagához

- Felületdíszítõ technikák

– Ismerkedés a vörös– és sárgaréz (ezüst) díszíthetõségével

– A trasszírozás, domborítás, pusszírozás, cizellálás megismerése iparmûvészeti példákon keresztül

- Felületdíszítés trasszírozással

– Trasszírozó szerszámok megismerése
– Tervezés, elõrajzolás, rajzátvitel
– A lemeztárgy felületére átrajzolt kontúrok trasszírozása

- Domborítás, cizellálás

– A domborítás, cizellálás eszközei
– Mûveletei: az alapfelületek mélyítése, leütése poncolóval, a plasztikus minták kiemelése

- Domborított, cizellált vagy trasszírozott fémlap zománcozása

– A mintázott lemez zománcozásra történõ elõkészítése, bevonása transzparens zománccal, szárítás, égetés

- A zománcmûvészet

– Szkíta fém– és ötvösmûvészet
– Limougesi festett zománc
– Mûvészi példák felsorakoztatása a tanév tananyagához

- A színek térhatása

– Azonos motívumok más–más színviszonyba helyezése

- Pozitív–negatív formák viszonya

– A sablontechnika ismételt alkalmazása
– Pozitív és negatív formák viszonyával más–más jelentéstartalom kifejezése

- Formaasszociációk

– Asszociációra alkalmas motívumok, jelek képzésével új tartalom kifejezése szabadon választott színvilággal, a gondolatközlést legjobban erõsítõ zománctechnikával

- Festett zománc

– A limouges–i festett zománc megismerése
– Limouges–i technikai kipróbálása (fehér alapra ráégetett fekete kontúrok, külön–külön felvitt színek)

- Grisaille technika

– A grisaille technika megismerése
– Mûfaji sajátosságoknak való megfelelés (fekete alapzománcra festés több rétegben fehér zománccal)

- Zománc–sgrafitto készítése

– A sgrafitto technika
– Zománc–sgrafitto tervezése
– A terv kivitelezése: gyárilag lealapozott lemezek zománcozásra történõ elõkészítése, a forma– és színtervek alapján a
sgrafitto legalsó zománcrétegének kialakítása, a ráégetést követõen a következõ zománcréteg felvitele, a
bõrkemény állapotú zománcrétegbõl a rajzolat vagy forma visszaszedése, ismételt égetés

- Fémmûves vizsgamunka készítése

– A megtanult fémmûves ismeretek, tárgykészítési technikák, eljárások önálló alkalmazásával tárgyalkotó szándék szerinti egyedi lemeztárgy készítése
– Egyéni kifejezési szándék szerinti zománcozás a megismert zománcok (zománciszap, zománcpor), a tanult
zománctechnikai eljárások alkalmazásával
– Dokumentálás

- Értékelés és kiállítás rendezés

– Az év során készített tárgyak közös értékelése
– Kiállítás rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a színek térhatását, a pozitív és negatív formák viszonyát, a motívum és jelképzés szerepét,
- a fém– és zománcmûvesség példáit, mûfajait,
- a népvándorlás kori törzsek, a szkíták és a honfoglaló magyarok fém– és ötvösmûvészetét,
- a trasszírozás, domborítás, cizellálás eszközeit, mûveleteit,
- a sablontechnika és a sgrafitto alkalmazhatóságát,
- a limougesi festett zománcot és a grisaille technikát,
- a szakszerû mûhely– és eszközhasználat követelményeit.

Legyen képes:

- fémmûves tárgyalkotási feladatok elvégzésére,
- a fém felületének trasszírozással, domborítással, cizellálással történõ díszítése,
- a fémlapok zománcozására,
- a zománccal bevont tárgy kiégetésére,
- zománcgrafikai és festõzománc technikák alkalmazására,
- a munkavédelmi szabályok betartására, balesetmentes munkavégzésre.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:

- a fém és a zománc mint tárgyalkotási alapanyag tulajdonságait,
- a fém– és zománcmûvesség példáit, mûfaji követelményeit,
- a tárgykészítéshez kapcsolódó tervezés munkafolyamatait, módszereit,
- a fém– és a tûzzománcozott dísztárgy készítésének technikai feltételeit,
- a fémalakítás, felületdíszítés és a kõfoglalás lehetõségeit,
- a zománcmûves munkafolyamatokat: a zománcbevonás, –díszítés és a zománcfestés technikáit, a szárítás, égetés mûveleteit,
- a szakszerû anyag– és eszközhasználat követelményeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- fémmegmunkálási, –alakítási mûveletekre (vágás, darabolás, fúrás, fûrészelés, reszelés, csiszolás, hajítás, lapítás, kalapálás, vésés, domborítás, trasszírozás, domborítás, cizellálás),
- fémmûves tárgyalkotási (lánc, lemez intarzia, lemez relief) feladatok elvégzésére,
- a fémek zománcozására,
- a fémek formára alakítására, zománcozásra történõ elõkészítésére,
- a fémek zománccal történõ bevonására,
- a legegyszerûbb zománcdíszítési módok (repesztés, összefolyatás, átégetés) használatára,
- a legegyszerûbb zománcgrafikai, –festészeti (sablon, sgrafitto, grisaille technika) megoldások alkalmazására,
- a zománccal bevont, festett tárgy kiégetésére,

- életkorának megfelelõ szinten, az anyag, eszköz és technikai módszerek megválasztására,
- gondolatainak tárgyiasult formában való megvalósítására,
- a helyes munkamenet, a munkavédelmi szabályok következetes betartására.

A mûvészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekbõl áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és *idõtartama*

Fém– és zománcmûves mûhelygyakorlat

– tervezés 40 perc
– tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tárgytervezõ, tárgyalkotó képessége. A terv tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelõ képalkotó és tervezõ készségét, a fém– és zománcmûvesség anyagairól, mûfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerûségeirõl megszerzett ismereteit.

A megvalósított tárgy mutassa be a tanuló technikai jártasságát, szakmai tudását.

A fém– és zománcmûves mûhelygyakorlat vizsga két részbõl tevõdik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész tárgy vagy tárgycsoport a fém– és zománcmûvesség mûfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon megválasztott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

– trasszírozott, domborított, cizellált vagy zománcozással díszített tárgy,
– zománcozott képsorozat,
– ékszerkollekció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti alapvizsga napját megelõzõen tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan tervezett és elkészített tárgy.

A vizsgatárgy az intézmény által meghatározott funkcióra, gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített tervvázlat alapján elkészített szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

– ékszer, öltözék kiegészítõ,
– zománcozott kép.

A munka kivitelezésénél a kiégetés fázisához szaktanári felügyeletre van szükség.

A vizsga értékelése

A fém– és zománcmûves mûhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

– a gondolati tartalomnak, mûfaji sajátosságoknak megfelelõ átíró, tárgytervezõ, formaalkotó, felület és díszítményalakító képesség,
– fém– és zománcmûves alapismeret,

– anyag– és eszközhasználat,
– az elkészített tárgy összhatása.

FOTÓ ÉS FILM TANSZAK

FOTÓ ÉS FILM MÛHELYGYAKORLAT

A fotó és film mûhelygyakorlat célja a fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, mûfajának megismertetése, az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése. Célja továbbá azoknak az elméleti és gyakorlati tudnivalóknak az elsajátíttatása, melyek birtokában a tanulók képessé válnak önálló alkotások létrehozása a fotós és a filmes nyelv sajátosságok, törvényszerûségek felhasználásával.

A mûhelygyakorlat feladata a fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és alkalmazási lehetõségeinek megismertetése és alkotó alkalmazása. A képrögzítés és szerkesztés eszközeinek gyakorlati felhasználása, az álló– és mozgókép létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai alapismeretek elsajátíttatása. A képalkotási

lehetõségek megismertetése, kipróbálása, alkalmazása, technikai kísérletek tervezése és kivitelezése, az utómunkálatok megvalósítása

Alapfokú évfolyamok

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és egyszerûbb alkalmazási lehetõségeinek megismertetése néhány példa segítségével.
- A tanuló fantáziájának, kísérletezõ kedvének, nyitottságának fejlesztése.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelõ elemzõ, képalkotó képességek kibontakoztatása.
- Az eszköz– és anyaghasználat terén élményszerû ismeret– és tapasztalatszerzés biztosítása.
- A társakhoz való pozitív viszonyulás formálása, a segítõkészség alakítása.
- A munkakörnyezet tisztántartására való igény kialakítása, a fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Álló– és mozgóképi ismeretek
Ízelítõ néhány hazai vagy külföldi alkotó munkájából
A fénnyel, a fényérzékeny anyaggal való kísérletezés
A fotogram, kemogram, frottázs alapjai
Képalkotás egyszerû digitális technikával (mobiltelefon, kompakt fényképezõgép)
Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
Camera obscura, lyukkamera
Camera obscura, lyukkamera készítése és használata
Ismerkedés a kinetoszkóppal
– 12 képes fázisrajz–csík készítése

Fényképezõgép, kamera a gyakorlatban
– Önálló felvételek készítése egyszerû képrögzítõ eszközökkel (mobiltelefon, digitális fényképezõgép)
– Az eszközök megóvása, szakszerû kezelése
Árnykép
– Rövid történetet, jelenetet feldolgozó árnyképsorozat készítése
Fotogramok
– A fény, a tér és az idõ összefüggéseinek kutatása
– A fényérzékeny papír jellemzõinek, az elõhívónak és rögzítõnek gyakorlati kipróbálása
– A fény útjába helyezett tárgy megvilágításának lehetõségei
– Fotogramok, kemogramok, frottázsok létrehozása
– Lapozható, sodorható képsorok készítése
– Képregény–vázlatok elkészítése
– Szendvicsdia komponálása, képi megjelenítése
– Egyéni próbálkozások, újszerû hatások létrehozása
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a fotómûvészet néhány jelentõs alkotóját mûveiken keresztül,
- az álló– és mozgókép közti alapvetõ különbségeket,
- a rendelkezésére álló képrögzítõ eszközöket,
- a laboreszközöket,
- a nézõpont, kompozíció fogalmait.

Legyen képes:

- megfigyelni az alapvetõ fény–árnyék jelenségeket, és tapasztalatait a képi kifejezésben alkalmazni,
- fotó– és filmalkotásokat tanári segítséggel elemezni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók bemutató óra keretében valamint kiállítással adnak számot tudásukról
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének bemutatása.
- A fotós és a filmes nyelv sajátosságainak, törvényszerûségeinek tanulmányoztatása.

- A fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és alkalmazási lehetõségeinek megismertetése.
- A nézõpont, a képkivágás megválasztási szabályainak, képi következményeinek, valamint az egyszerû képregény–vázlat elkészítésének megismertetése, mozgó, mozgatható képek, képsorozatok elõállításának gyakoroltatása.
- Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség fejlesztése.
- Nyitottságra, problémaérzékenységre való felkészítés kisebb feladatok önálló megoldása által.
- A módszeres munkavégzés gyakoroltatása.
- Saját munkák elemzõ értékelésének, rendezésének, rendszerezésének, dokumentálásának alkalmaztatása.

Tananyag

Álló– és mozgóképi ismeretek
Szemelvények a fotográfia és a filmmûvészet technikatörténetébõl
A fotó– és filmmûvészet néhány emblematikus alkotásának megismerése
Kameramozgások
Álló és mozgó tárgy, személy követése statikus és mozgó kameraállásból
Különbözõ képkivágások (plánok)
Egy kitalált vagy felépített jelenet plánokra bontása (premier plán, kistotál, nagytotál)
Rövidfilmes kísérletek a tapasztalatok alapján
A mozgókép készítés néhány szabálya
A fénnyel, a fényérzékeny anyaggal való kísérletezés
Fotogram, kemogram, frottázs létrehozása
analóg vagy digitális fényképezõgéppel, mobiltelefonnal felvételek létrehozása
Képpár, képsor, képsorozat fogalma, dramaturgiai lehetõségei
Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
A fényképezõgép és a kamera
– A nézõpont megválasztásának képi hatása
– A fénymérés alapjai, a záridõ, fényrekesz (blende) összefüggéseinek és jelentõségének gyakorlati megismerése
– A kameramozgások fajtái és ezek variációi (svenkelés, emelés, süllyesztés, kocsizás)
A plánok kapcsolata
– A képkivágások (plánok) rendje (premier–, szekond–, bõszekond–, amerikai–, kistotál–, nagytotál plán)
– A jelenetek hosszának változatos alkalmazása
– Rövidfilmes kísérletek és tapasztalatok
Fotogramok, camera obscura felvételek
– A fény, a tér és az idõ összefüggéseinek kutatása
– A fényérzékeny papír jellemzõi, az elõhívók és rögzítõk mûködése
– Átlátszó, félig átlátszó, átlátszatlan tárgyak megvilágításának lehetõségei
– Transzparencia, reflexió
– Fotogramok, kemogramok, frottázsok létrehozása
– Tónusátmenetek kipróbálása
– Nyomhagyás különféle eszközökkel és anyagokkal a fényérzékeny papíron
– A fotogramok képsorokba, sorozatokba rendezése
– A mozgás érzetének visszaadása képi eszközökkel

– Egyszerû szituáció ábrázolása képsorokban
– Egyéni próbálkozások, újszerû hatások létrehozása
Értékelés és kiállítás–rendezés
Képalkotás egyszerû digitális technikával (mobiltelefon, kompakt fényképezõgép)
– Képpárok, képsorozatok létrehozása
– A kiválasztott fotók szerkesztése számítógépben
– A képek nyomtatása, párokba, sorozatokba rendezése

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a fotó– és filmmûvészet néhány jelentõs alkotóját mûveiken keresztül,
- a természetes és mesterséges fényforrásokat, tudjon különbséget tenni hatásmechanizmusuk között,
- a képkivágások (plánok) képalakító hatását,
- az optikai képalkotás fogásait, fogalmait, lehetõségeit,
- a mozgóképkészítés alapvetõ szabályait,
- a nézõpont, kompozíció, ritmus, ismétlés, szimmetria fogalmát.

Legyen képes:

- a tanult képzõmûvészeti technikákat, módszereket saját munkáiban alkalmazni,
- egyszerû képregény–vázlatot elkészíteni, mozgó, mozgatható képeket, képsorozatokat elõállítani,
- saját munkáit elemzõen értékelni, rendezni, rendszerezni, dokumentálni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutatkozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, mûfajának megismertetése.
- A képelemzések során az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális hátterének felismertetése az összefüggések alapján.
- A fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és alkalmazási lehetõségeinek további megismertetése.

- A képalkotási lehetõségek mélyítése, a tanultak kipróbáltatása és alkalmaztatása.
- Az idõ–, és térbeli változás, mozgás, fejlõdés, haladás képi kifejezésének megismertetése.
- A storyboard készítésének elsajátíttatása.
- A képrögzítõ és szerkesztõ eszközök gyakorlati felhasználásának bemutatása.
- Azoknak az elméleti és gyakorlati tudnivalóknak az elsajátíttatása, melyek birtokában a tanulók képessé válnak önálló alkotások létrehozása a fotós és a filmes nyelv sajátosságok, törvényszerûségek felhasználásával.
- Az értékes munkák kiválogatásának, a rendszerezésének és kiállítási módjainak elsajátíttatása.
- Tanári vezetéssel, bonyolultabb feladatok elvégzésére történõ felkészítés.
- Az interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció) elmélyítése.

Tananyag
Álló– és mozgóképi ismeretek
A fotográfia és a filmmûvészet rövid technikatörténete
Néhány jelentõs alkotómûvész ismerete mûveiken keresztül
A fotó– és filmmûvészet jelentõs magyar alkotói
A helyes expozíció fogalma, szerepe, jelentõsége
A fénymérés
Digitális technikai alapismeretek
Ritmus, ismétlés, kiemelés, elhagyás, szimmetria fogalma
A képkivágások (plánok), a helyes nézõpont
A kollázs, montázs mint formanyelv
Közelítés és nyitás zoom–objektívvel
Közelítõ és nyitó felvételek, kameramozgások vágási lehetõségei
A mozgóképkészítés szabályai
Digitális vágóprogram megismerése
Folyamat– és mozgásábrázolás a mûvészetben
A felvételek technikai, tartalmi és esztétikai minõsége
Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
Fotogramok
– A fény, a tér és az idõ összefüggéseinek kutatása
– A fényérzékeny papír jellemzõinek, az elõhívónak és rögzítõnek gyakorlati kipróbálása
– Térbeli manipuláció a fotópapírral (hajtogatás, vágás), megvilágítás, elõhívás
– Irányított roncsolás (tépés, égetés), megvilágítás, elõhívás
– A mozgás illúziója
– Szendvicsnegatív készítése
– Egyéni próbálkozások, újszerû hatások létrehozása
Fotóséta a város, település elõre meghatározott helyszínein
– Szituációs gyakorlatok
– Az adott urbánus tér atmoszférájának bemutatása
– Kreatív, egyedi témakeresés a helyszín adottságaihoz igazodva

– Az elkészült fotók szelektálása, majd szerkesztése számítógépen
– A kiválasztott képek nyomtatás
– 5–10 képbõl álló fotósorozatok, valamint képpárok létrehozása
Kreatív feladatok
– Egyéni nézõpont és kompozíciós rend megválasztása
– Ritmus, ismétlés, kiemelés, elhagyás, szimmetria megjelenítése az alkotásokban
– Spontán és rendezett fotók készítése
– Az idõ–, és térbeli változás, mozgás, képi kifejezése a fotó és a film formanyelvén keresztül
– Képsorozatok készítése digitális fényképezõgéppel
– Storyboard létrehozása rajzolással, kollázs technikával
– Forgatási terv elkészítése, filmetûd forgatása stábmunkában
Utómunkálatok
– Analóg, fekete–fehér felvételek készítése, filmhívás
– Digitális fotók szerkesztése számítógépben
– A fotók nyomtatása
– A leforgatott nyersanyag digitalizálása
– A vágóprogram alkalmazása
– A felvételek igényes megjelenítése webes felületeken
Vizsgamunka készítése
– A tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított fotó vagy filmalkotás, dokumentálás
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a fotó– és filmmûvészet néhány jelentõs alkotóját mûveiken keresztül,
- a nézõpont, kompozíció, ritmus, ismétlés, szimmetria, kiemelés, elhagyás fogalmait,
- a kameramozgások, a jelenetek képsorokra bontását, a képsorok megszerkesztésének elveit, módszereit,
- azokat a kreatív technikákat, amelyeket felhasználhat mondanivalója képi kifejezéséhez,
- digitális fotótechnika alapjait,
- folyamat– és mozgásábrázolás jellegzetességeit a mûvészetben,
- a fotózással és a filmezéssel kapcsolatos személyiségjogokat, etikai szabályokat.

Legyen képes:

- fotogramok, valamint különbözõ fotók felhasználásával montázsokat létrehozni,
- a számítógépes képszerkesztõ programok alapvetõ lehetõségeit,
- az idõ–, és térbeli változást, mozgást, fejlõdést, haladást képileg kifejezni,
- storyboard–ot készíteni,
- önálló nézõpontot kiválasztani, egyszerûbb forgatási tervet készíteni, és annak alapján megfelelõ segítséggel filmet forgatni,
- saját munkáit elemzõen értékelni, rendezni, rendszerezni, dokumentálni,
- a baleset–, munka–, és környezetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutatkozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a fotó és filmtörténet néhány jellemzõ alkotását,
- a fotó– és filmmûvészet néhány kiemelkedõ hazai és külföldi képviselõjét,
- az álló– és mozgókép közti lényeges különbségeket,
- a rendelkezésére álló képrögzítõ eszközöket,
- azokat a kreatív technikákat, amelyeket felhasználhat mondanivalója képi kifejezéséhez,
- a folyamat– és mozgásábrázolás jellegzetességeit a mûvészetben,
- a nézõpont, kompozíció, ritmus, ismétlés, szimmetria, kiemelés, elhagyás fogalmait,
- a rajz– és animációs filmek készítésének elveit (lapozható, sodorható képsorok),
- a laboreszközöket,
- a képkivágások (plánok) képalakító hatását,
- a mozgóképkészítés alapvetõ szabályait,
- a kameramozgásokat, a jelenetek képsorokra bontását,
- a fotózással és a filmezéssel kapcsolatos személyiségjogokat, etikai szabályokat,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- megfigyelni az alapvetõ fény–árnyék jelenségeket, és tapasztalatait a képi kifejezésben alkalmazni,
- képi gesztusokat, ábrákat, fotó– és filmalkotásokat tanári segítséggel elemezni,
- az idõ– és térbeli változást, mozgást, fejlõdést, haladást képileg kifejezni,
- egyszerû képregény–vázlatot elkészíteni, mozgó, mozgatható képeket, képsorozatokat elõállítani,
- fotogramok, valamint különbözõ fotók felhasználásával montázsokat létrehozni,
- storyboard–ot készíteni,
- csendéletet, csoportképet, tájképet, városképet, életképet fotózni,
- saját munkáit elemzõen értékelni, rendezni,

- önálló nézõpontot kiválasztani, egyszerûbb forgatási tervet készíteni, és annak alapján megfelelõ segítséggel filmet forgatni,
- a tanult képzõmûvészeti technikákat, módszereket saját munkáiban is alkalmazni,
- a baleset–, munka– és környezetvédelmi szabályokat betartani.

A mûvészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekbõl áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai *és idõtartama*

Fotó és film mûhelygyakorlat

– tervezés 40 perc

– fotó és film készítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tervezõ, alkotó képessége. A koncepció tükrözze a tanuló a fotó– és filmmûvészet anyagairól, mûfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerûségeirõl megszerzett ismereteit. Az elkészített mû mutassa be a tanuló fotó– és filmtechnikai jártasságát, tudását.

A fotó és film mûhelygyakorlat vizsga két részbõl tevõdik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész fotósorozat vagy filmalkotás.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – a koncepció alapján, a tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított fotó vagy filmalkotás, amely lehet:

– fotó – camera obscura –fotogram sorozat,

– mozgás érzetének visszaadása képi eszközökkel,

– egyszerû szituáció ábrázolása képsorokban,

– képsorozat készítése azonos kompozíciós elv alapján,

– storyboard és film, filmrészlet készítése.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti alapvizsga napját megelõzõen tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített fotósorozat vagy filmalkotás.

Az intézmény által meghatározott vizsgamunka tervek vagy képes forgatókönyv alapján elkészített alkotás, amelylehet:

– tárgyfotó sorozat,

– környezetfotó sorozat,

– rövid tárgy–animáció,

– ritmusgyakorlat készítése mozgóképi eszközökkel.

A vizsga értékelése

– a fényképezés és filmezés eszközeinek és anyagainak ismerete, tudatos használata,

– a kompozíció alapelemeinek ismerete, alkalmazása,

– a képkivágások, képalakító eljárások ismerete,

– önállóság, eredeti látásmód.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók bemutató óra keretében valamint bemutatkozó kiállítással illetve rövid klipszerű kisfilmmel adnak számot tudásukról

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges *kötelezõ (minimális) taneszközök*

Munkaasztalok, székek

Repró–állvány, fotóállvány

Fotónagyító

Fotólámpa, sötétkamra lámpa

Fényképezõgép tartozékokkal (digitális tükörreflexes, valamint manuális módban használható, analóg)

Videokamera

Projektor

Erõsítõ, keverõ, mikrofon

Fotólabor eszközök

Zárható vegyszertároló szekrény (veszélyes anyagok alkalmazása esetén)

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltetõ anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)

Sötétítõ eszköz

Tintasugaras, vagy lézeres nyomtató

Számítógép, képszerkesztõ és vágóprogramok

A továbbképzõ évfolyamokban ajánlott eszközök:

3 db fejgenerátoros mûtermi vaku (kiegészítõ felszerelések, vakufénymérõ, fotóháttér...)

NÉPMÛVÉSZET

A népmûvészet tantárgy célja a hagyományos magyar népi kultúra átfogó rendszerének megismertetése, a hagyomány értékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása, a múlt és a jelen összefüggéseinek felfedeztetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.

A tantárgy feladata a tantárgy iránti nyitottság kialakítása, az általános néprajzi, népmûvészeti ismeretek átadása.

Feladata emellett a hagyományos népi kultúra és értékrendszer bemutatásával a mindennapi élet kérdéseire, problémáira való válaszkeresés, a közösségi érzés mélyítése, az egyén helyének, szerepének tudatosítása, a hovatartozás–tudat, a szülõföldhöz való kötõdés erõsítése, értelmi és érzelmi ráhatással a személyiség fejlesztése, az esztétikai, etikai élmény– és ítélõképesség, az empátia és a tolerancia mélyítése.

A népmûvészet tantárgy oktatása szorosan kötõdik a mûvészeti képzés programjához, a vizuális alkotó gyakorlattal, valamint a mûhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók

elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor igyekszik kapcsolatot találni a társmûvészetek felé is.

A népmûvészet tantárgy szabadon választható, emellett tananyagtartalma szervesen beépíthetõ a többi tantárgy oktatási folyamatába is.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok felelevenítésével, bemutatásával tantárgy iránti nyitottság kialakítása.
- A tananyag elsajátíttatása során élményszerû megismerés, tapasztalatszerzés biztosítása, valamint a közösségi érzés kialakítása, mélyítése.

Tananyag

Népmûvészet ismeretek
Népi gyermekjátékok típusai
Közösségi élmény, a játék során betöltött szerepek
Népköltészeti alkotások
Cselekmények, érzelmek, jó és rossz

Feladatcsoportok

Népi gyermekjátékok
– Mondókák
– Mozgásos játékok
– Vonulások– Párválasztó játékok, körjátékok
– Szellemi játékok
– Hagyományos játéktevékenységek felelevenítése

Népköltészet
– Népmesék
– Népdalok
– Találós kérdések

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a népi gyermekjátékok néhány fajtáját,
- a népköltészet néhány alkotását.

Legyen képes:

- nyitottan viszonyulni a hagyományokhoz.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok felelevenítésével, bemutatásával tantárgy iránti nyitottság kialakítása, mélyítése.
- A tananyag elsajátíttatása során élményszerû megismerés, tapasztalatszerzés biztosítása, valamint a közösségi érzés kialakítása, erõsítése.

Tananyag

Népmûvészet ismeretek
Népi gyermekjátékok típusai
Játékkészítés, csapatszellem, szabályok
Jeles napok, naptári ünnepek
Szereplõk, események, szokástárgyak

Feladatcsoportok
Népi gyermekjátékok
– Eszközös játékok
– Ügyességi és sportjátékok
– Hagyományos játéktevékenységek felelevenítése
Naptári ünnepek
– Kiemelkedõ õszi ünnepek
– Kiemelkedõ téli ünnepek
– Kiemelkedõ tavaszi ünnepek
– Kiemelkedõ nyári ünnepek
– A szokások felelevenítése

Követelmény
A tanuló ismerje:
- a népi gyermekjátékok néhány fajtáját,
- a kiemelkedõ jeles napok fontosabb szokásait.

A tanuló legyen képes:
- nyitottan viszonyulni a hagyományokhoz.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
- A hagyományos magyar népi kultúra emlékeinek megismertetése, a múlt öröksége iránti érdeklõdés mélyítése.
- A népköltészeti alkotások, a népi hitvilág és a gyermekjátékok jellemzõinek bemutatása, rajtuk keresztül az érzelmi és erkölcsi érzékenység árnyalása, a közösségi szerepek felismertetése, mindezzel a személyiség formálódásánakpozitív irányba terelése.

Tananyag
Népmûvészet ismeretek
Múlt, és jelen, a népi kultúra
A közösség és a hagyomány szerepe
Népköltészeti alkotások: a népmese, a népmonda, a népdal jellemzõi
Hiedelemvilág, magyarázatkeresés
Népi gyermekjátékok, a játékok szerepe, típusai

Feladatcsoportok
A népi kultúra, népi közösség
– Múlt és jelen egymásra épülése
– A hagyomány, a hagyományozódás folyamata, fontossága
– A népi kultúra mibenlétének körvonalazása
– A közösség szerepe az ember életében
– A közösségi érzés, hovatartozás–tudat felkeltése a tanulókban

Népköltészet
– A népköltészet sajátosságai
– Mesemondók, a mesemondás alkalmai
– A népmese: a népmesék szereplõi, mesei cselekmények
– A mese világképe, jellegzetes mesei elemek
– A népmonda: valóságra épülés, magyarázatkeresés
– Népi bölcsességek: szólások, közmondások
– Játékos kedv: mondókák, találós kérdések
– Események és érzelmek a népdalokban
Népi hitvilág
– A népi hitvilág
– Világképek
– Hiedelemalakok
– Mágikus cselekmények
– Hiedelmek a mindennapokban és a népköltészeti alkotásokban
Népi gyermekjátékok
– A gyermekjáték szerepe
– Csoportba tartozás – feladatok, szerepek
– A játékok típusai
– Felnõttek játékai a gyermekekkel
– Fiúk és lányok játékai
– Szellemi és mozgásos játékok
– Eszközös és eszközkészítõ játékok
– Szokások, hagyományok megjelenése gyermekjátékokban
– A hagyományos játéktevékenységek feleleventése

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a hagyományok szerepét,
- a népi hitvilág, a népköltészet alapjait.

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A magyar népi kultúra emlékeinek megismertetése, a múlt öröksége iránti érdeklõdés mélyítése.
- Az emberélet fordulóinak és a jeles napok jellemzõinek bemutatása, rajtuk keresztül az érzelmi és erkölcsi érzékenység árnyalása.
- A hagyományok és a közösség szerepének, mûködésének felismertetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.
- A népszokások és a saját környezetük szokásainak megfigyelésével az elemzõ és összehasonlító képesség fejlesztése.

Tananyag
Népmûvészet ismeretek
A néprajz mibenléte
Ünnep és hétköznap. Az ünnep jellemzõi

Népszokások
Jeles napok, naptári ünnepek
Népi közösségek, a közösség szerepe az ember életében
Az emberélet fordulói: születés, gyermekkor, felnõtté válás, házasság

Feladatcsoportok
A néprajz
– A népi kultúra fogalma, területei
– A hagyomány fogalma, a hagyományozódás kérdésköre
– Múlt és jelen egymásra épülése
Népszokások – Jeles napok
– Hétköznapok és ünnepek
– A tavaszi ünnepkör fontosabb ünnepei
– A nyári ünnepkör fontosabb ünnepei
– Az õszi ünnepkör fontosabb ünnepei
– A téli ünnepkör fontosabb ünnepei
– A jeles napokhoz kapcsolódó népköltészeti alkotások, dramatikus jelenetek, hiedelmek, mágikus tevékenységek,
szokástárgyak
Az ember életének fordulói
– Az egyén és a közösség viszonya
– A közösségi értékrend
– Család, nagycsalád
– Csoportba tartozás – feladatok, lehetõségek
– Életút a közösségen át
– Születés, gyermekkor
– A hagyomány, a hagyományokba való belenevelõdés folyamata
– A gyermekjáték szerepe, felkészülés a felnõtt életre
– Ifjúkor
– Lakodalom, házasság
– Az emberélet fordulóihoz kapcsolódó fontosabb szokások, népköltészeti alkotások, dramatikus jelenetek,
hiedelmek, mágikus tevékenységek
Követelmény
A tanuló ismerje:
– a néprajz, a népi kultúra területeit,
– az egyén és a közösség viszonyát, a hagyományok szerepét,
– a szellemi kultúra területeit, a népszokások alapjait.
Legyen képes:
– a népi kultúra értékeinek befogadására,
– a megismert népi hagyományokat és saját tapasztalatait összehasonlítani.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A hagyományok bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet mélyítése.
- A népi építészet és a népi gazdálkodás jellemzõinek megismertetése, általuk a népi kultúra az élet minden területét átfogó rendszerének felismertetése, a természet és az ember kölcsönhatásainak

felfedeztetése, valamint az ember termelõ munkája iránti megbecsülés kialakítása.

- A régi és a mai viszonyok egymás mellé állításával, saját környezetük megfigyelésével, az elemzõ és összehasonlító képesség fejlesztése.
- A hagyományok és a közösség mûködésének példájával a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.

Tananyag
Népmûvészet ismeretek
A népi építészet: településtípusok, építmények, lakhely, alaprajz
A ház berendezése, bútorfajták
Életmód, munka, munkamegosztás
A népi gazdálkodás fajtái: az állattartás és a földmûvelés

Feladatcsoportok
A népi építészet
– A természeti viszonyok hatása az építkezésre
– A települések fajtái. A falu és a város
– A népi építészet jellemzõi: az építkezés alapvetõ anyagai, technikái
– Az építkezés mint közösségi munkaalkalom
– Lakóházak, gazdasági épületek
– Alaprajz, a jellegzetes háromosztatú ház
A ház berendezése
– A bútorok típusai, a bútortörténet érdekességei
– A helyiségek jellegzetes berendezési módjai
– A bútorok és a berendezés jelfunkciója
– A népi építészethez, berendezéshez fûzõdõ jellegzetes népköltészeti alkotások, népszokások, hiedelmek
A népi gazdálkodás
– A munka szerepe a közösségi értékrendben
– A közösség munkamegosztása – férfi és nõi munkák
– A „minden hasznosításának” elve
– A természeti környezet és az életmód összefüggései
Állattartás
– Az állattartás szerepe, fajtái, fontosabb munkafolyamatai
– A pásztorkodás
– A termelt javak feldolgozása
– Az állattartáshoz kapcsolódó népszokások, jeles napok, hiedelmek, mágikus tevékenységek
Földmûvelés
– Az földmûvelés szerepe, fajtái, fontosabb munkafolyamatai
– Termények, a termelt javak feldolgozása
– A földmûveléshez kapcsolódó népszokások, jeles napok, hiedelmek, mágikus tevékenységek

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a népi kultúra területeit,
- a gazdálkodás szerepét, alapjait,

- a természet és az életmód alapvetõ összefüggéseit,
- a népi építészet fontosabb jellemzõit.

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására,
- a természet és a népi kultúra közti összefüggések felismerésére,
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor és saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományok bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet mélyítése.
- A népi kultúra az élet minden területét átfogó rendszerének felismertetése.
- A tárgyalkotó tevékenység, a céhes hagyományok bemutatásával az ember termelõ munkája iránti megbecsülés kialakítása.
- A régi és a mai viszonyok egymás mellé állításával, saját környezetük megfigyelésével, az elemzõ és összehasonlító képesség fejlesztése.
- A hagyományok példájával a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.

Tananyag

Népmûvészet ismeretek

A népi kézmûves tárgyalkotás szerepe, jellemzõi

A tárgyak csoportjai a felhasználási területek alapján

Kézmûves mesterségek kialakulása

Fával, agyaggal, textillel, bõrrel és fémmel dolgozó mesteremberek

Céh, céhszervezet

Feladatcsoportok

A hagyományos tárgyalkotás

– Az ember tárgykészítõ tevékenysége, a tárgykészítés szerepe, területei
– A hagyományos tárgyalkotás alapvetõ szempontjai
– A tárgykészítés fontosabb alapanyagai
– A tárgyak jelzõ értéke, mágikus funkciója
– Háztartási és gazdasági eszközök

A tárgyalkotás munkaformái

– Önellátás
– Kézmûves mesterségek
– Céhszervezet, céhes hagyományok

Kézmûves mesterségek

– Famûvesség
– Agyagmûvesség
– Textilmûvesség
– Bõrmûvesség
– Fémmûvesség
– Egyéb mesterségek
– A mesterségek alapjai, jellegzetes tárgyalkotási területek

– Céhtörténeti érdekességek

Vizsgamunka készítése
– Rajzokkal illusztrált néprajzi gyûjtõmunka

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a népi kultúra területeit, a hagyományok szerepét,
- tárgyalkotás szerepét, területeit, fontosabb jellemzõit,
- a kézmûves mesterségek fajtáit, alapjait.

Legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására,
- az ember, a természet, a tárgyi és a szellemi kultúra közti összefüggések megértésére,
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor és saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:

- a néprajz, a népi kultúra fogalmát, területeit,
- az egyén és a közösség viszonyát, a hagyományok szerepét,
- a szellemi kultúra területeit, a népszokások, a népi hitvilág, a népköltészet alapjait,
- a természet és az életmód alapvetõ összefüggéseit,
- tárgyalkotás szerepét, területeit,
- a népi építészet fontosabb jellemzõit.

A tanuló legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására,
- az ember, a természet, a tárgyi és a szellemi kultúra közti összefüggések megértésére,
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor és saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni.

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és idõtartama
Népmûvészet max. 45 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és idõtartama
Népmûvészet max. 15 perc

A vizsga tartalma
A népmûvészet írásbeli vizsga tartalma:
Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhetõ legyen a tanuló néprajzi ismerete: néprajzi alapfogalmakról, népszokásokról, népköltészetrõl, hitvilágról, életmódról, a hagyományos tárgyalkotásról megszerzett tudása.
1. A népmûvészet írásbeli vizsga két vizsgarészbõl tevõdik össze:

A) Rajzokkal illusztrált néprajzi gyûjtõmunka.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott feladat megoldásának lépéseit, a tanuló adott témában szerzett ismereteit, egyéni gyûjtõmunkáját.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti alapvizsga napját megelõzõen tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.

B) Népmûvészeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhetõ legyen a tanuló népszokásokról, népköltészetrõl, hitvilágról, életmódról megszerzett ismerete.

2. A népmûvészet szóbeli vizsga tartalma:

– a néprajz kutatási tárgya, a népi kultúra fogalma, a hagyomány fogalma,
– a hagyományozódás kérdésköre, az egyén és közösség viszonya,
– népszokások (jeles napok, az emberélet fordulói),
– népi hitvilág, világkép,
– a népköltészet, (népmesék, népmondák, népdalok...),
– gyermekjátékok,
– természetharmonikus életmód, gazdálkodás, közösségi munkamegosztás, munkaalkalmak–hoz kapcsolódó szokások, hiedelmek,
– népi építészet, a paraszthá z berendezése, bútorai, a belsõ terek funkciói,
– hagyományos tárgyalkotás helye és szerepe a népéletben, szokásokban.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekbõl mérhetõ legyen, hogy a tanuló az életkori sajátosságainak megfelelõen milyen szinten:

– tud eligazodni a népköltészet világában,
– ismeri a szokások és a hiedelmek helyét és szerepét a népéletben,
– ismeri a karácsonyi, húsvéti és pünkösdi ünnepkör alapjait,
– ismeri az emberélet fordulóihoz kapcsolódó szokásokat,
– ismeri a munkaalkalmakat, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, népköltészeti alkotásokat, hiedelmeket,
– tájékozott a népi építészet, a hagyományos tárgy– és környezetkultúra világában,

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– megfigyelõ, értelmezõ készség,
– összehasonlító, összegzõ készség,
– feladatmegoldó készség,
– tárgyismeret,
– helyes fogalomhasználat,
– tárgyelemzõ készség.

A szóbeli vizsga értékelése

– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága.

MÛVÉSZETTÖRTÉNET

A mûvészettörténet tantárgy célja a tanuló érdeklõdésének felkeltése, érzékennyé és nyitottá tétele a mûalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására. A tanuló világos kifejezõ– és

érvelési képességének fejlesztése a közös mûelemzéseken és az egyes korokra jellemzõ legfontosabb stílusirányzatokon keresztül. A már megismert mûvészettörténeti korok új összefüggésbe helyezése, a korszakok formanyelvének, stílusjegyeinek vizsgálata. Célja továbbá a mûvészettörténet emlékanyagában való eligazodás elõsegítése, az ismeretek beépítése a tanuló életébe és munkájába az ábrázolási és kifejezési módok tanulmányozásával, az anyagok, mûfajok, technikák, eljárások megismerésével.

A tantárgy feladata a világkép és a képzõmûvészet viszonyának megismertetése. A mûvészet kultúrában és társadalomban betöltött szerepének bemutatása, a mûvészet folytonosságának és korról korra változó jellegének feltárása, az egyes mûvészettörténeti korok jellemzõ stílusjegyeinek összehasonlítása. Feladata továbbá a kortárs mûvészet hagyományokhoz való viszonyának bemutatása a mûvészeti ágak kapcsolatának, érzékeltetése a mûfajhatárok elmosódásának és a mûfajok közötti közlekedés lehetõségeinek, megmutatásával. Az önálló tájékozódás képességének, az ismeretszerzés igényének kialakítása. Jelentõs mûemlékek, múzeumok, gyûjtemények, kiállítások látogatásával a szûkebb környezet iránti elkötelezettség elõhívása. A mûvészetek formanyelvének, a legjellemzõbb kifejezõeszközöknek és komponálásmódoknak megismertetése, a mûvészettörténet nagy alkotóinak és jellemzõ alkotásainak bemutatása az õskortól napjainkig.

A mûvészettörténet tantárgy oktatása szorosan kötõdik a mûvészeti képzés programjához, a vizuális alkotó gyakorlattal, valamint a mûhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor igyekszik kapcsolatot találni a társmûvészetek felé is.

A tantárgy szabadon választható, emellett tananyagtartalma szervesen beépíthetõ a többi tantárgy oktatási folyamatába is.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló érdeklõdésének felkeltése a mûalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására.
- Közösen végzett mûelemzéseken keresztül a mûvészet legkorábbi korszakaira jellemzõ legfontosabb stílusjegyek megismertetése.
- Az ismeretszerzés igényének kialakítása, a mûvészet szerepének szemléltetése a különbözõ korszakokban és civilizációkban.

Tananyag

Bevezetés

– A mûvészettörténet alapfogalmai
– A mûvészettörténet helye és szerepe a tudományok között
– A mûvészet vizuális nyelve
– A képzõ– és iparmûvészet ágai, mûfajai, jellemzõi, kapcsolatuk, kölcsönhatásaik

Õskor

– Az emberré válás folyamata
– A mûvészet kezdetei
– Használati és kultikus tárgyak, ékszerek – a temetkezés legrégibb emlékei
– Plasztikák, idolok, állatszobrok
– Barlang– és sziklarajzok, festmények
– A megalitikus kultúra emlékei

Mezopotámia
– A folyamközi birodalmak
– Sumérok, akkádok, babiloniak, asszírok, perzsák
Egyiptom
– Az egyiptomi társadalom
– Világkép, hitvilág
– Az egyiptomi kultúra idõrendi áttekintése
– Az egyiptomi mûvészet konvenciói, stílusai, korszakai
A Kínai Birodalom
– A nagy dinasztiák idõrendi áttekintése
– Hiedelemvilág, az õsök kultusza
– A Kínai Birodalom kultúrája: edények, plasztikák
– Festészet, tájképfestés, kalligráfia
Japán mûvészete
– A természet erõinek és az õsöknek tisztelete, sintoizmus
– Kínai befolyás, a buddhizmus elterjedése
– A zen buddhizmus és a mûvészet
– Teaszertartás, virágrendezés, tusfestészet
India mûvészete
– Indiai kultúrák, birodalmak áttekintése
– A buddhizmus eszmerendszere, elterjedése
– A hinduista hitvilág és kultúra
Afrika mûvészete
– Õsi birodalmak Fekete–Afrikában
– A kultúrák sokfélesége
– Az afrikai maszkok, mágia, õsök kultusza
– Plasztika, bronzszobrászat
A prekolumbiánus mûvészet
– Korai földmûvelõ kultúrák
– Mítoszok, szertartás és építészet
– A közép– és dél–amerikai indián kultúrák áttekintése
Kréta és Mükéné
– A minoszi kultúra: építészet, festészet, plasztika
– Az akháj szellemiség, építészet
Görög mûvészet
– A görög kultúra nagy korszakainak áttekintése
– A városállamok és a társadalom felépítése
– Szellemiség, hitvilág, mitológia, tudományok, filozófia
– Az építészet új nyelvezete, oszloprendek, épülettípusok
– A szobrászat nagy korszakai
– Festészet, vázafestészet
A hellenizmus kora
– Új kulturális áramlatok és a klasszikus hellén kultúra kapcsolata, ötvözõdése

Követelmény
A tanuló ismerje:

- az elemi kifejezési és ábrázolási módozatokat, és ismerje fel azokat konkrét mûalkotásokban,
- a tanult mûvészettörténeti korok, korszakok fõbb stílusjegyeit,

- a mûvészet különbözõ funkcióját és társadalmi szerepét az õskorban, a korai nagy kultúrákban és más földrészek mûvészetében,
- az európai kultúra forrásait, bölcsõjét.
-

Legyen képes:

- az egyes mûvészettörténeti korokra, korszakokra jellemzõ stílusjegyek felismerésére,
- a megismert mûvészettörténeti korok, korszakok idõrendi áttekintésére,
- a tanult korszakok mûtárgyainak esztétikai és funkció–szempontú elemzésére,
- a nem európai kultúrák mûvészetének megértéséhez szükséges szempontok és kulturális tényezõk figyelembe vételére.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanuló világos kifejezõ képességének fejlesztése, a mûvészettörténet emlékanyagában való eligazodás biztosítása.

A tanuló felkészítése az önálló szóbeli mûelemzésre az ábrázolási és kifejezési módok tanulmányozása, valamint az anyagok, mûfajok, technikák, eljárások megismerése által.

Az önálló tájékozódás képességének és az ismeretszerzés igényének kialakítása.

Tananyag

Az etruszkok

– A római kultúra kezdetei, görög hatások
– Az etruszk hitvilág, kultuszhelyek, sírépítmények

Római mûvészet

– Róma kialakulása, felemelkedése és hanyatlása
– Új építészeti vívmányok, szerkezetek, épülettípusok
– A szobrászat új feladatok elõtt – a portré
– Falfestmények, a jellegzetes római stílus kialakulása

Késõ római és bizánci mûvészet

– A kereszténység eszmevilága, elterjedése
– A latin ókeresztény és a görög bizánci építészet legfõbb jellemzõi, sajátosságai
– A mozaikmûvészet
– A kereszténység és az állam
– Egyházi táblakép–festészet, ikonok

A népvándorlás korának mûvészete

– A római birodalom bukása
– A nomád népek életmódja, hitvilága
– A honfoglaló magyarok mûvészete
– A Karoling Birodalom mûvészete
– Kultúra, vallás és képzõmûvészet

Az Iszlám Birodalom mûvészete

– Az iszlám kialakulása, felemelkedése, elterjedése
– Az iszlám építészet fõbb épülettípusai, stílusjegyei
– A kalligráfia az iszlám mûvészetben

A román kor mûvészete

– A római katolikus egyház szerepe a kultúrában
– Szerzetesek, zarándokok, kolostorok
– Az egyházi építészet sokszínûsége
– A kereszténység képi nyelve
– Hódítások, keresztes hadjáratok

A gótika
– Gótikus építészet – gótikus katedrális
– Üvegablakok, gótikus szobrászat

– Az egyház megújhodása
– A gótika sokszínûsége Európa országaiban

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult mûvészettörténeti korok, korszakok fõbb stílusjegyeit,
- az európai kultúra elsõ nagy korszakainak szellemi és társadalmi hátterét (antik mitológia, kereszténység),
- a tárgy– és környezetkultúra alkotásait a tanult mûvészettörténeti korokban, korszakokban,
- a római kortól a gótikáig a stílusok magyarországi vonatkozásait, itteni megjelenési formájukat, jelentõségüket,
- azokat a múzeumokat, régészeti parkokat, mûemlékeket, ahol személyesen tanulmányozhatja a tanult stílusok emlékeit.

Legyen képes:

- az egyes mûvészettörténeti korokra, korszakokra jellemzõ stílusjegyek felismerésére,
- a megismert mûvészettörténeti korok, korszakok idõrendi és térbeli áttekintésére,
- mûvészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló figyelmének ráirányítása a világkép és a képzõmûvészet viszonyára, a mûvészet kultúrában és a társadalomban betöltött helyére, a mûvészet folytonosságnak és korról korra változó jellegének az egyes mûvészettörténeti korok jellemzõ stílusjegyeinek bemutatása.
- Az önálló tájékozódás képességének, az ismeretszerzés igényének kialakítása, a kitartó, módszeres munkavégzésrevaló nevelés.
- A mûvészet saját múltjához, hagyományához való viszonyának megismertetése.

Tananyag

A reneszánsz elõzményei – trecento
– Mûvészet az itáliai városállamokban
– A szellemi megújulás elsõ jelei
– Vallási és világi építészet
– A plasztika és festészet az új igények szolgálatában

– Új stílus születése
A korai reneszánsz – quattrocento
– Kereskedõk és mecénások
– Új keresztény mûvészet
– Vallási hagyomány és antik kultúra
– A mûvészet és a természettudományok viszonya
– Mûvészet és humanizmus
Az érett reneszánsz – cinquecento
– Az itáliai udvarok és az antik világ
– Városi palotaépítészet és a megújuló egyházi építkezések
– A pápaság és a mûvészetek
– A reneszánsz mûvészet Itálián kívül
A reneszánsz alkonya – manierizmus
– A manierizmus fogalma, jellemzõ stílusjegyei
– A manierizmus Itáliában, Spanyolországban és a Németalföldön
A barokk mûvészet
– A katolikus egyház diadala
– Az új szellemiség hatása az egyházi építészetre, festészetre, szobrászatra
– Európa világi építészete a királyi udvarokban
– A barokk festészet Itáliában, Spanyolországban
– A holland festészet aranykora
– Új témák, új megrendelõk, új mûfajok, portré, tájkép, életkép, csendélet

A rokokó mûvészete
– Mûvészi érzékenység, frivolitás, elegancia
– A rokokó és a vallásos mûvészet
– A rokokó portrémûvészete
A klasszicizmus
– Itáliai, görögországi és kis–ázsiai ásatások
– Új mûvészet az antik világ bûvöletében
– A klasszicizmus építészetének, szobrászatának, festészetének áttekintése
– Szubjektivitás, erõs érzelmi töltés
– A napóleoni birodalom
– A romantika az irodalomban, a filozófiában, a zenében
– A romantika Európa országaiban
A realizmus
– Valóságfeltárás, társadalomkritika
– A realista portrémûvészet és tájképfestészet

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a tanult mûvészettörténeti korok, korszakok fõbb stílusjegyeit,
- a mûvészettörténeti korok, korszakok legkiemelkedõbb alkotóit és jellemzõ alkotásait,
- a tárgy– és környezetkultúra alkotásait a mûvészettörténeti korokban, korszakokban,
- az egyes korszakok kultúrtörténeti és világnézeti hátterét, társadalmi vonatkozásait,

- a reneszánsztól a realizmusig terjedõ korszak változásainak jellemzõ törvényszerûségeit, célkitûzéseit, a mûvészeti tradícióhoz, a valósághoz, valamint az esztétikumhoz való viszonyát,
- a tanult korszakok mûvészetének jellemzõ, kedvelt témáit és azok ikonográfiai változásait.

Legyen képes:

- az egyes mûvészettörténeti korokra, korszakokra jellemzõ stílusjegyek felismerésére,
- a megismert mûvészettörténeti korok, korszakok idõrendi áttekintésére,
- mûvészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban,
- mûalkotásokat elemezni tartalmi és formai szempontból.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló világos kifejezõ és érvelési képességének fejlesztése, az ismeretek a tanuló életébe és munkájába való beépülésének, felhasználhatóságának biztosítása.
- Az összehasonlító elemzések során a korok, korszakok kapcsolatainak, kölcsönhatásainak, egymásra épüléseinek kiemelése.
- A modern mûvészet létrejöttének, fõ mûvészi és társadalmi problémáinak, kérdésfelvetéseinek megértetése.

Tananyag

Az impresszionizmus
– Új utak, új mûvészi szabadság
– Szemléleti forradalom a modern festészet történetében
– Pillanatnyi benyomások, érzések, hangulatok

Posztimpresszionizmus
– Pointillizmus
– Az ösztönök felszabadítása
– A belsõ lényeg megragadása

A századforduló építészete és képzõmûvészete
– Ipari forradalom – új igények, új anyagok, új építészeti feladatok
– A historizmus, akadémizmus, eklektika
– Szecesszió
– Szakítás, szembefordulás az akadémizmus világával

A XX. század elsõ fele
– A klasszikus modernség, a klasszikus avantgarde irányzatai

Expresszionizmus
– A primitív mûvészet felfedezése

A fauvizmus

Kubizmus
– A látvány felbontása mértani alapformákra
– Autonóm képalkotás
– Újítások az építészetben

Organikus és funkcionalista építészet
Futurizmus
– Gépek kultusza. Mozgás, dinamizmus
Absztrakt mûvészet
– Utalásszerû kapcsolódás a külsõ tárgyi világhoz
– Megszületik a nem ábrázoló, nem tárgyi és nem figurális mûvészet
– Mûvészet a két világháború között
Konstruktivizmus
– Geometrikus alakzatok síkon és térben
– Festészet, függõleges, vízszintes irányok, tiszta színek
Dadaizmus
– Antimûvészet, a háború ellen, az esztétikai és erkölcsi konvenciók ellen
– A konceptuális mûvészet elõfutára
Szürrealizmus
– A belsõ felszabadítása, automatizmus
Bauhaus
– Az építõmûhely. Elõkurzus – kézmûves mesterség – ipari formatervezés
Mûvészet 1945–tõl napjainkig
– A modernség megújhodása
Absztrakt expresszionizmus
– Felfokozott érzelmi hatások
– Tasizmus, akciófestészet

Pop art
– Jóléti társadalom, reklámok, tömegtermékek, társadalomkritika
Hiperrealizmus
– Fényképszerû valósághûség
Op–art, kinetikus mûvészet
– Tiszta optikai hatások, tiszta szerkezetek – mozgás, fényeffektusok
Minimal art, konceptual art
– Gondolati tartalmak feltárása
– A kreatív gondolat fontosabb, mint maga a mû
Napjaink mûvészete – kortárs mûvészet
– Land art, body art, performance, happening, totális mûvészet ...
– Az építészet új útjai
– A posztmodern változatai
Vizsgamunka készítése
– Mûalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált mûelemzés, mûleírás

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a tanult mûvészettörténeti korok, korszakok fõbb stílusjegyeit,
- a mûvészettörténeti korok, korszakok legkiemelkedõbb alkotóit és jellemzõ alkotásait,
- egyes kiemelkedõ mûalkotások befogadás–történetét és utóéletét,
- a tárgy– és környezetkultúra alkotásait, ezek forradalmian megváltozó esztétikumát és funkcionalitását a 19–20. században,

- az egyes irányzatok kultúrtörténeti és világnézeti hátterét, társadalmi vonatkozásait,
- a modern mûvészet létrejöttének fõbb állomásait, motivációit, korabeli fogadtatását.

Legyen képes:

- a megismert mûvészettörténeti irányzatok idõrendi áttekintésére, összehasonlítására, értékelésére,
- mûvészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban,
- – mûalkotásokat elemezni a témák és stíluselemek szempontjából, sikeresen alkalmazni az összehasonlító mûelemzés eszközét,
- érteni és értékelni a mûvészet kísérletezõ megnyilvánulásait, felbecsülni ezek jelentõségét a késõbbi korokra nézve.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- az elemi ábrázolási módozatokat (konvenciókat), s ismerje fel azokat konkrét mûalkotásokban,
- a mûvészettörténeti korok, korszakok, irányzatok fõbb stílusjegyeit és legkiemelkedõbb alkotóit, alkotásait.

A tanuló legyen képes:

- mûalkotásokat elemezni a témák és stíluselemek szempontjából,
- eligazodni és szelektálni a tárgy– és környezetkultúra világában,
- az egyes mûvészettörténeti korokra jellemzõ stílusjegyek felismerésére,
- mûvészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban,
- a megismert mûvészettörténeti korok idõrendi áttekintésére.

A mûvészettörténeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya *és idõtartama*
Mûvészettörténet max. 45 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és idõtartama
Mûvészettörténet max. 15 perc

A vizsga tartalma

Mûvészettörténet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatait az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhetõ legyen a tanuló mûvészettörténeti ismerete, mûelemzési jártassága, az építészetrõl, a képzõmûvészeti ágakról – grafikáról, festészetrõl, szobrászatról –, a képzõmûvészeti ágak mûfajairól, a különbözõ mûfajok esztétikai törvényszerûségeirõl megszerzett tudása, ismeretszerzõ igénye.

1. A mûvészettörténeti írásbeli vizsga két vizsgarészbõl tevõdik össze:

A) Mûalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált mûelemzés, mûleírás.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex mûelemzõ, mûleíró feladat megoldásának fázisait, a feladatra adott egyéni választ, válaszokat.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a

mûvészeti alapvizsga napját megelõzõen tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.

B) Az intézmény által összeállított mûvészettörténeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

2. Mûvészettörténet szóbeli vizsga tartalma:
– mûvészettörténeti alapfogalmak,
– a mûvészettörténet helye és szerepe a tudományok között,
– a képzõ– és iparmûvészet ágai, mûfajai,
– a képzõmûvészeti ágak és mûfajok kapcsolata, kölcsönhatása,
– a mûvészet kezdetei, az õskori mûvészet,
– az ókori Egyiptom, Mezopotámia mûvészete,
– Kína, Japán, India, Afrika mûvészete,
– a prekolumbiánus mûvészet,
– Kréta, Mükéné mûvészete, a görög mûvészet szellemisége,
– etruszk és római mûvészet, Bizánc mûvészete,
– a népvándorlás korának mûvészete,
– a román és a gótikus kor mûvészete,
– a reneszánsz mûvészete,
– a barokk és rokokó mûvészete,
– a klasszicizmus, romantika és realizmus mûvészete,
– az impresszionizmus és posztimpresszionizmus mûvészete,
– a századforduló építészete és képzõmûvészete,
– a 20. század elsõ felének mûvészete,
– a két világháború közötti és az 1945 utáni mûvészet.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekbõl mérhetõ legyen, hogy a tanuló milyen szinten:
– ismeri az egyes mûvészettörténeti korok, korstílusok kifejezési szándékát és módját,
– tud eligazodni a tárgy– és környezetkultúra világában,
– tudja kifejezni mûvészeti és esztétikai élményeit,
– ismeri fel a mûvészettörténeti ágak kapcsolatát,
– képes a mûalkotások önálló értelmezésére, elemzésére.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– befogadó, megfigyelõ, értelmezõ, eligazodó készség,
– analizáló és szintetizáló készség,
– összehasonlító készség,
– tervezõ, feladatmegoldó készség,
– mûelemzõ készség,
– mûfaj– és stílusismeret,
– mûtárgyismeret,
– fogalomismeret.

A szóbeli vizsga értékelése

– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
– kifejezõ és érvelési képesség.

SZÍNJÁTÉK TANSZAK

A képzés ideje: 12 év
Évfolyamok száma: 12 évfolyam
Óraterv (óraszámok heti bontásban)

Tantárgy	Előképző		Alapfok							
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.		
Főtárgy Drámajáték Színjáték	2	2	2	2	2	2	2	2		
Kötelező tantárgyak Beszédgyakorlatok Mozgásgyakorlatok			0, 5 0, 5	0, 5 0, 5	0, 5 0, 5	0, 5 0, 5	0, 5 0, 5	0, 5 0, 5		
Kötelezően választható tantárgyak			1	1	1	1	1	1		
Szabadon választható tantárgyak	(2)	(2)	1	1	1	1	1	1		
Összesen	2-(4)	2-(4)	4-*5*	4-*5*	4-*5*	4-*5*	4-*5*	4-*5*		

Megjegyzés: a fenti táblázat Összesen rovatában az első számok a minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő dőlt számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés tantárgyai

Főtárgy:

- drámajáték (2) + (1–6. évfolyam),
- színjáték (7–10. évfolyam).

Megjegyzés: a főtárgy neve ott és akkor változik, amikor a színjáték nevelésben való felhasználása – a drámai-színházi nevelés – mellett hangsúlyossá válhat a színházi (technikai) képzés.

Kötelező tantárgyak:

- beszédgyakorlatok (1–8. évfolyam),
- mozgásgyakorlatok (1–8. évfolyam).

Kötelezően választható tantárgyak

Megjegyzés: A 7–8. évfolyamon a kötelező tantárgyak magas óraszáma miatt nincs választási kötelezettség (az alábbi tantárgyak – természetesen – választhatók).

- vers- és prózamondás (az 1. évfolyamtól választható),
- bábjáték (a 4. évfolyammal bezárólag választható),
- tánc- és mozgásszínházi tréning (az 5. évfolyamtól választható),
- kreatív zenei gyakorlat (az 1. évfolyamtól választható),
- színházismeret (a 3. évfolyamtól választható),

beszédtechnika (a 3. évfolyamtól választható).

Szabadon választott tantárgyak (a helyi igények és lehetőségek függvényében)

pantomim (a 4. évfolyamtól) – a bábjáték tanszak azonos elnevezésű tantárgya,
színháztörténet (az 5. évfolyamtól),
színháztechnika (szcenika) (a 7–10. évfolyam),
zenés színházi képzés (a 7. évfolyamtól),

A tanszak kötelezõen előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más mûvészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

Ha az intézmény az ajánlott minimális heti összóraszámot biztosítja, akkor az ezen felül tanított választható tantárgyakat heti 0,5 órában is oktathatja.

A dráma és színjáték tantárgy heti óraszáma a helyi tantervekben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1–1 órában önálló tantárgyként oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 8 évfolyam (2+6 évfolyam)

Az elsõ számjegy az elõképzõ, a második számjegy az alapfokú évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák idõtartama: 45 perc

A SZÍNMÛVÉSZETI–BÁBMÛVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a színmûvészet területén

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

- Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása
- Drámai/színházi konvenciók alkalmazása
- Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése
- A színházi mûfajok felismerése
- A szöveg– és előadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, fõbb összetevõinek megismerése, alkalmazása
- Drámai szövegek értõ – színészi szempontokat figyelembe vevõ – olvasása
- Különbözõ színészi technikák megismerése és alkalmazása
- Színházi improvizáció
- Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel
- Előadásban (játékban) szerepek megformálása
- A rendezõi instrukciók mentén végzett munka
- Más mûvészeti ágak területérõl származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során
- Színházi elõadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák

- Önállóság
- Döntésképesség
- Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
- Mozgáskoordináció
- Fejlõdõképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák

- Kapcsolatteremtõ készség
- Kezdeményezõkészség
- Empatikus készség
- Tolerancia
- Kommunikációs rugalmasság
- Adekvát metakommunikáció
- Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák

- Kreativitás, ötletgazdagság
- Problémamegoldás
- Figyelem összpontosítás
- Helyzetfelismerés
- Kritikus gondolkodás

A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A mûvészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Mûvészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A mûvészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A mûvészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A mûvészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervezõ intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhetõ és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A mûvészeti alapvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak

Színjáték tanszak

A mûvészeti alapvizsga tantárgyai:

dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

Színjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint

amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az elõírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A mûvészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a mûvészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos mûvészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzõként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a színmûvészeti és bábmûvészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett mûvészeti alapvizsga bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

Amûvészeti alapvizsga minõsítése

A tanuló teljesítményét a mûvészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minõsíteni.

Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészbõl áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végzõdik, a vizsga tantárgy végsõ osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntõ.

A mûvészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végzõdik, a végsõ eredmény meghatározásában a fõtárgyból kapott osztályzat a döntõ.

Eredményes mûvészeti, alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi elõírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a mûvészeti alapvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

SZÍNJÁTÉK TANSZAK

TANTÁRGYAK

DRÁMA ÉS SZÍNJÁTÉK

A dráma és színjáték fõtárgy elsõdleges célja, hogy a színházmûvészet – ezen belül is elsõsorban a színjáték – iránt érdeklõdõ tanulók számára lehetõséget biztosítson a drámán és színjátékon keresztül történõ önkifejezésre, közösségi alkotásra, a kommunikációs és elõadói képességeik fejlõdésére, a színházi alkotófolyamaton keresztül a színpadi munka alapjainak elsajátítására, a színházon keresztül önmagukra és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére.

A tantárgy oktatása során a célokat a közösségben végzett dramatikus tevékenység élményén, a játék örömén keresztül érjük el.

A tantárgy feladata, hogy a folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értõ befogadására, értelmezésére, illetve mûvészi együttmûködésen keresztül, tanulótársaival együtt, drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Elõképzõ évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos játék örömét
- a csoportos játék szabályait
- az érzékszervek mûködésének jelentõségét
- az alapvetõ emberi, állati mozgássémákat
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a szerepjátékokban való részvétel élményét
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek mûködését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelõ– és utánzóképességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttmûködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
- a játék örömének másokkal való megosztására

Tananyag

Bemelegítõ mozgásos játékok

- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Népi kiszámoló– és fogócskajátékok
- Egyszerû mozgáselemeket is tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Egyszerû mímes játékok tanári narrációra
- Rövidebb versek, mesék kísérése mozgással

Érzékelõ játékok

- Színek, formák, illatok, ízek felismerése, csoportosítása, megkülönböztetése
- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
- Az idõ észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése mondókázással
- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempótartás (gyors és lassú) különbözõ térformákban

- Természetes ritmusok felfedezése és mozgásos lekövetése

Beszédgyakorlatok
- Hangok utánzása
- Beszédszervek ügyesítése játékos formában (ajak–, nyelvgyakorlatok)
- Beszédre késztetõ játékok

Utánzó játékok
- Testtartás és mozgás utánzása
- Hétköznapi tevékenységek utánzása
- Állatok mozgásának utánzása

Memória– és koncentrációfejlesztõ játékok
- Mondókák, kiszámolók, találós kérdések
- Mozgásos és szöveges figyelemfejlesztõ játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok
- Népi gyermekjátékok
- Énekes–táncos játékok
- Mozgásos (testnevelési) játékok
- Egyszerû szerkezetû drámajátékok

Csoportos improvizációs játékok
- Mondókák, gyerekdalok feldolgozása
- Gyerekversek feldolgozása

Komplex drámafoglalkozások
- Mesei motívum vagy meserészlet vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közremûködéssel (térmeghatározás, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények

A tanulók ismerjék
- az érzékszervek mûködésének funkcióját, jelentõségét
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket (mindegyikbõl legalább egyet).

Legyenek képesek
- adottságaiknak megfelelõen a látáshoz és halláshoz kapcsolódó differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvetõ emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre.
- legalább egy vers vagy rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttmûködésre.

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. nyíltnap keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal

- a csoportos improvizációs játék örömét
- a csoportos játék szabályait
- az alapvetõ emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez használható mozgásos (testnevelési) játékokat
- az alapvetõ ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges újabb népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket
- egyes drámajátékok szabályait

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek mûködését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelõ– és utánzóképességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttmûködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- kifejezõkészségét
- helyzetfelismerési képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- az önállóan olvasott versek, mesék élményének megosztására
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
- a játék örömének másokkal való megosztására.

Tananyag
Mozgásgyakorlatok

- Fogójátékok
- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Mozgáselemeket tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Mímes játékok tanári narrációra

Érzékelõ játékok

- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása

- Színkompozíciók összehasonlítása
- Tájékozódás hangok segítségével, tapintással, szaglással
- Az idõ észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok

- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempótartás különbözõ térformákban
- Futások irányváltoztatással
- Ritmushangszerek és mozgás

Beszédgyakorlatok

- Beszédre késztetõ játékok
- Beszédgimnasztikai gyakorlatok
- Beszédszervek ügyesítése játékos formában

Utánzó játékok

- Egyszerû mozgástükrözések
- Hétköznapi tevékenységek és mesterségek jellemzõ gesztusainak utánzása
- Állatmozgások, természeti jelenségekhez kapcsolódó mozgások utánzása

Memória– és koncentrációfejlesztõ játékok

- Versek, mondókák szöveg nélkül, csak mozgással
- Összetettebb mozgásos és szöveges figyelemfejlesztõ játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok

- Népi gyermekjátékok
- Mozgásos (testnevelési) játékok
- Egész csoportos és páros munkára épülõ drámajátékok
- Vetélkedõjátékok

Komplex drámafoglalkozások

- Mesei motívum vagy meserészlet, vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közremûködéssel (térmeghatározás, közös rajzolás, üzenetek, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

4Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos játék szabályait
- az alapvetõ emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez során használt mozgásos (testnevelési) játékokat
- a megismert ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket (az újonnan – tanultak közül mindegyikbõl legalább egyet)
- egyes drámajátékok szabályait.

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelõen differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvetõ emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- legalább egy újonnan tanult vers és rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására a játékok során

- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttmûködésre

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. nyíltnap keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Az előképző elvégzését követően a tanulók legyenek képesek:

- differenciált és pontos érzékelésre
- különböző ritmusok érzékelésére, a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati, növényi, illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- önálló verbális és mozgásos kifejezésre
- legalább két rövid lélegzetű vers vagy meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
- mesék, történetek kezdetének és végének felismerésére, a főhős és a szereplők tulajdonságainak felsorolására
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre

ismerjék:

- az érzékszervek funkcióját
- a ritmus fogalmát
- az alapvető emberi, állati, növényi, illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgássémákat
- a cselekmény-mesélés kritériumait (időrend, kezdet és vég, szereplők)
- a főhős és a szereplők közti különbséget
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvétel élményét.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a képzelet és az emlékezet szerepét, fontosságát
- az egyszerû mozgáselemek összekapcsolását
- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentõségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvetõ technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- rövidebb prózai mesék dramatikus feldolgozásának folyamatát
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légzõ– és hangképzõ gyakorlatokat

- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Fejlessze a tanulók

- együttmûködõ képességét
- képzelõerejét
- mozgásos improvizációs képességét
- térbeli tájékozódását
- figyelem–összpontosító képességét
- megfigyelõ képességét
- problémamegoldó képességét
- ritmusérzékét
- légzõkapacitását
- hangképzését
- artikulációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- maguk és környezetük egyre tudatosabb megfigyelésére
- a közlésformák egyre differenciáltabb alkalmazására
- társaikkal való együttmûködésre
- gondolataik és érzelmeik pontos kifejezésére
- a csoporton belüli aktív és kezdeményezõ munkára
- kiscsoportokban önállóan végzett tevékenységre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Összekapaszkodó, érintésére törekvõ, érintés elõl elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevõ gyakorlatok (pl. váll–, térdérintõs játékok, nehezített speciális helyzetû fogók)
- Lazító és feszítõ gyakorlatok
- Térformáló, térérzékelõ játékok: játékos formában különbözõ térformák felvétele, formálása, kikerüléses gyakorlatokban térérzék–fejlesztés körjátékok, lánc–típusú népi játékok
- Szabad mozgás zenére önállóan és a társakkal együttmûködve

Beszédgyakorlatok

- Légzõgyakorlatok
- A saját és a társak légzésének megfigyelése nyugalmi állapotban, tevékenység során (pl. tûzfújás), beszéd közben; a tapasztalatok megfogalmazása
- Fúvójátékok (pl. lyukas kulcs, síp, szájharmonika fúvása) a kilégzés erejének és hosszának tanulmányozására; folyamatos és szaggatott fúvások
- Indirekt légzõgyakorlatok (pl. „gumibaba” felfújása, leeresztése)
- Hanggyakorlatok
- A hangadás megfigyelése (ásítás, nevetés, lelkiállapotok, hangulatok tükrözõdése a hangban)
- A hang tulajdonságairól szerzett tapasztalatok megfogalmazása (magas–mély, halk hangos)
- Egymás hangjának felismerése, utánzása

- Hangkitalálás (a saját hangtól eltérõ hangzások játékos próbálgatása)
- Szavak, rövid mondatpárok játékos variálása
- Játékos hangerõ–gyakorlatok
- Artikulációs gyakorlatok
- A kiejtés, az artikulációs mozgások megfigyelése
- A beszédszervek mozgásának „ügyesítése" szavak, szólamok ismételgetõ ejtésével
- Szájról olvasás – kezdetben hangok, majd szavak
- Szóláncok pontos hangzó– és szóvégejtéssel
- Hangsúlygyakorlatok
- A szóhangsúly gyakorlása (az elsõ szótag nyomatékos ejtésének gyakorlása egyre hosszabb szavakban)
- Az összetett szavak elõtagjának és a teljes személynév elsõ tagjának hangsúlya

Fantáziajátékok

- Elképzelt tárgyak, helyszínek, figurák részletes kigondolása csoportban
- A közösen kitalált figurák, helyszínek, tárgyak köré szervezett játék

Ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatok

- Játékos, mozgással és szöveggel összekapcsolt ritmikus koordinációs gyakorlatok (pl. versek, mondókák ütemezése tapssal, járással, mozgással különbözõ tempóban)
- Térkitöltõ gyakorlatok
- Ritmikus, mozgással és szöveggel összekapcsolt számolós gyakorlatok
- Gyermekversek, mondókák ritmus– és mozgásváltással.

Dramatikus játékok

- Mimetikus (egyéni és csoportos) improvizációk zenére
- Szituációs játékok pl. szó, mondat, helyszín megadásával

Komplex drámafoglalkozások

- Központi figura köré épülõ dráma (hangaláfestés, szerep a falon, térképek és ábrák készítése, állókép, gyûlés, véletlenül meghallott beszélgetés, képaláírás, maszkok, beépített szereplõ, gondolatkövetés konvenciók felhasználásával)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentõségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvetõ technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légzõ– és hangképzõ gyakorlatokat
- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat.

Legyenek képesek

- egyszerû képzettársításra, annak játékbeli alkalmazására
- egyes érzelmi állapotok verbális és mozgásos kifejezésére
- a tanult mozgáselemek összekapcsolására

- az adott tér használatára és az abban való tájékozódásra
- a helyszín fogalmának alkalmazására, jelentõségének felismerésére
- a tanult beszédgyakorlatok tudatos alkalmazására
- tanári irányítás mellett zajló komplex dramatikus tevékenységben való részvételre.

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. nyíltnap keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülõ kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
- a tiszta, érthetõ beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a fõhõs, a szereplõk fogalmát
- a szereplõk ábrázolását segítõ egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a beszédtevékenység részeinek egymásrautaltságát
- a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait.

Fejlessze a tanulók

- figyelem–összpontosító képességét
- megfigyelõ képességét
- együttmûködõ képességét
- verbális megnyilvánulásainak tisztaságát
- fogalmazási és kifejezõ képességét
- dramatizáló képességét
- rögtönzési képességét
- elméleti drámaelméleti tudását.

Ösztönözze a tanulókat

- figyelmük tudatos összpontosítására
- a külvilág és önmaguk érzékeny megfigyelésére
- önálló és tudatos kapcsolatteremtésre

- a nemkívánatos viselkedésformák konstruktív visszajelzésére, megváltoztatására
- önálló verbális megnyilvánulásra
- pontos és kifejezõ szerepjátékra
- önálló dramatizálásra.

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Gimnasztikus gyakorlatok játékos helyzetekben, nehezített járásmóddal, fordított testhelyzetben
- Indítás és megállás különbözõ tempóban, helyzetben, magasságban történõ gyakorlása versenyjátékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály – típusú játékok)

Lazító gyakorlatok

- Feszítés–lazítás fekve, állva, ülve
- Az arc ellazítása, „kirázása" kilégzés közben

Beszédgyakorlatok

- Légzõgyakorlatok
- A különbözõ légzéstípusok megfigyelése (váll, mellkas, rekesz)
- A célszerû beszédlégzés folyamatának ismertetése
- Saját légzés megfigyelése nyugalmi állapotban és beszéd közben
- Zörej nélküli belégzést követõ kilégzés a laza testtónus megõrzése mellett
- Kapacitásnövelõ gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 40–50 szótag)
- Hanggyakorlatok
- Játékos hangerõpróbálgatás
- Hangok próbálgatása az erõs érzelmi–indulati állapotok kifejezésére
- Artikulációs gyakorlatok
- Az áll nyitó mozdulatát megerõsítõ gyakorlatok
- Nyelvmozgást ügyesítõ gyakorlatok
- Ritmus és tempógyakorlat
- Versek ütemezése kötött mozgással
- Hangsúly– és hanglejtésgyakorlatok
- Számnevek, évszámok hangsúlya
- A kijelentés hanglejtése

Koncentrációs gyakorlatok

- Játékok számokkal
- Kérdés–felelet típusú játékok
- Mozgáskoncentrációs játékok
- Kapcsolatteremtõ és bizalomgyakorlatok

- Kapcsolatteremtés szemkontaktussal, érintéssel, kézfogással, hanggal
- Vakvezetõ játékok alapváltozatai

Improvizációs játékok

- Mimetikus improvizációk (mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)
- Hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel
- Szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, képzõmûvészeti alkotások reprodukcióival, a szereplõk jellegzetes vonásainak megadásával)
- Rövid történetek (ismert mesék) elmesélése zenére, kisebb csoportokban elõkészített improvizációkkal

Komplex drámafoglalkozások

- Reális (de eltávolított) szituációk kibontása drámán keresztül
- Csoportról szóló drámaóra (a jelmezöltés, befejezetlen anyagok, interjú, forró szék, szerepcsere, kiscsoportos improvizáció, mímes játék, az igazság pillanata, belsõ hangok, szertartás, vita konvenciók felhasználásával)

Drámaelméleti alapok

- Verses mesék, mesék, elbeszélések szerkezetének érzékeltetése (történet, jelenet, jelenet kezdete és vége, fõhõs, szereplõk, helyszín)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülõ kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
- a tiszta, érthetõ beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a fõhõs, a szereplõk fogalmát
- a szereplõk ábrázolását segítõ egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait.

Legyenek képesek

- figyelmük tudatos összpontosítására
- társaik, önmaguk és a felnõtt világ érzékeny megfigyelésére
- a bizalom megélésére
- érzékeny kapcsolatteremtésre és a kapcsolat megtartására
- tiszta és kifejezõ verbális megnyilatkozásokra
- egy nagyobb lélegzetû vers vagy próza pontos, tiszta, érthetõ elmondására
- aktív szerepjátékra.

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. nyíltnap keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az együttérzõ beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentõségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák mûködését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- a feszültség élményét és fogalmát
- az analógiás gondolkodás alapjait
- a karakter fogalmát
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat.

Fejlessze a tanulók

- légzéskapacitását
- térhez igazodó beszédét
- artikulációs képességét
- empátiás képességét
- verbális és nonverbális kommunikációs képességét
- fantáziáját és kreativitását
- differenciált kifejezõképességét
- fogalmi gondolkodását
- kooperációs készségét.

Ösztönözze a tanulókat

- elfogadó együttmûködésre
- érzelmeik és szándékaik pontos kifejezésére
- a nonverbális kommunikációs jelek tudatos használatára
- a nonverbális kommunikációs jelek minél pontosabb értelmezésére.

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Versenyjátékok, különbözõ típusú fogójátékok, nehezített fogó és üldözéses játékok a megfelelõ intenzitású jelenlét megteremtésére és a feszültség elvezetésére.
- Különbözõ tempójú, karakterû és funkciójú futástípusok.
- Testrész–vezetéses futások, páros fogó, a vezetõt követõ futás
- Lazító gyakorlatok
- Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

- Légzõgyakorlat
- A be– és kilélegzett levegõ mennyiségének fokozatos növelése a laza testtónus megtartása mellett kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (legfeljebb 50–60 szótag)

- Hanggyakorlatok
- A térhez igazodó hangerõ gyakorlása
- Az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelõ tónusának összehangolásával (pl. rikkancs, piaci árus, idegenvezetõ)
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörõ mondókák
- A hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai
- Szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)
- Ritmus és tempógyakorlat
- Ütemezés változó tempóban kitalált mozgássorral, tánccal, tapsjátékkal
- Hangsúly– és hanglejtésgyakorlat
- A kérdezés hangsúlya kérdõszóval és anélkül
- A kérdezés hanglejtése kérdõszóval és anélkül

Kapcsolatteremtõ és kommunikációs játékok

- Az arc, tekintet, gesztusok kifejezõképességét fejlesztõ játékok, gyakorlatok
- Érzelmi állapotok kifejezése testtartással, gesztusokkal
- Üzenetek (pl. utasítások, parancsok, kérések) küldése tekintettel és gesztusokkal

Fantáziajátékok

- Tárgyjátékok, tárgyak megszólaltatása, képzeletbeli tárgyak
- Képzelt lények megszemélyesítése, beszéltetése
- Belsõ képek megjelenítése mozgással és beszéddel

Improvizációs játékok

- Szituációs játékok vázlat megadásával
- Különbözõ karakterek megjelenítése páros vagy kiscsoportos improvizációkban
- Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése
- Látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése improvizációkban

Páros és kiscsoportos kooperációs játékok

- Tükörjátékok
- Távolságtartó játékok
- Szoborjátékok

Ön– és társismereti játékok

- Tulajdonságok megfogalmazásával járó játékok (apróhirdetés, tulajdonságok vására)
- Egyszerû visszajelzésekre építõ játékok

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi dilemmákat vizsgáló drámaórák (pl. a szakértõ köntösében, telefonbeszélgetés, az élet egy napja, fórum–színház, Hogyan történt? konvenciókkal)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az együttérzõ beleélés szükséges voltát

- a szavak nélküli közlések jelentõségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák mûködését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- az analógiás gondolkodás alapjait
- egyes karakterjellemzõket
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat
- a belsõ feszültség élményét, szerepét a drámai történésekben.

Legyenek képesek

- a szavak nélküli közlések különbözõ élethelyzetekben való felismerésére
- a nonverbális kommunikációs csatornák használatára
- aktív részvételre különbözõ élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, komplex drámaórákban
- feszültségteremtõ drámai jelenetek létrehozására
- beszédüket a térhez igazítani
- pontosan körülírt feladatok kiscsoportokban történõ elvégzésére.

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az értékelés módjai

- A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
- A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az elemzõ gondolkodás lényegét, használatát
- különbözõ hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözõségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
- az idõmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait.

Fejlessze a tanulók

- légzéskapacitását

- kifejezõ beszédét
- testkontrollját
- elemzõ gondolkodási képességét
- szóbeli és nem szóbeli kifejezõképességét
- fogalmazási képességét
- helyzetfelismerési képességét
- problémamegoldó képességét
- együttmûködési képességét
- megfigyelési képességét
- analógiás gondolkodását
- elõadói képességét
- improvizációs képességét.

Ösztönözze a tanulókat

- önmaguk és környezetük tudatos megfigyelésére
- kritikus és önkritikus gondolkodásra
- különbözõ élethelyzetek és morális problémák erõszakmentes kezelésére
- beszédük és mozdulataik koordinált és kifejezõ használatára
- a különbözõ közlésformák differenciált alkalmazására
- egy–egy életkoruknak megfelelõ rövid vers vagy prózai mû részletének bemutatására
- a munkaforma önálló megválasztásra egy–egy probléma feldolgozása során
- életkoruknak megfelelõ rangos színházi elõadások, színházi nevelési programok, filmek megtekintésére és a látottak közös feldolgozására a dráma eszközeivel.

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Futásos és kikerüléses gyakorlatok: ritmus és irányváltásos futások (szituációval), testrész–vezetéses futások
- Egyensúly–játékok: toló és húzó mozdulatok játékos formában
- Lazítógyakorlat
- Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok

- Légzõgyakorlatok
- Légzéskapacitás növelése a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 60–70 szótag)
- Hanggyakorlatok
- Hangkitalálás
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörõk, versek pontos, pergõ kiejtéssel
- Magánhangzók gyakorlatai (különös figyelemmel az idõtartamra)
- Szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel
- Ritmus– és tempógyakorlat
- Idõmértékes versek ritmizálása
- Hangsúlygyakorlat
- A tagadás hangsúlyai

Bizalomgyakorlatok

- Vakvezetéses gyakorlatok

Improvizációs játékok

- Rögtönzések életkori témákra
- Hétköznapi szituációkat feldolgozó páros rögtönzések
- Rögtönzések közmondásokra
- Rögtönzések megadott konfliktusra
- Rögtönzések megadott témára
- Rövid monológok különbözõ élethelyzetekben

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (pl. riportkészítés, montázs, újrajátszás, stílusváltás, analógia, mélyítés konvenciók által)

Színjátékos gyakorlatok

- A színpadi létezés alapszabályai
- Rövid vers vagy prózai mû részletének önálló elõadása
- Rögzített kiscsoportos improvizációk nézõk elõtt
- A figyelem felkeltése és megtartása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- különbözõ hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözõségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az idõmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait.

Legyenek képesek

- mozgásuk, testtartásuk kontrollálására a csoportos gyakorlatok során
- véleményalkotásra a látott színmûvek, filmek és improvizációk elemzõ megbeszélésekor
- kifejezõ szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- különbözõ élethelyzetek kritikus és önkritikus elemzésére
- részvételre különbözõ élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- konfliktushelyzetek erõszakmentes megoldására
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására.

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

- A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
- A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bizalom fontosságát
- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát, tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtõ használatát
- a beszédszervek tudatos, célszerû és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvetõ munkaformáit.

Fejlessze a tanulók

- megismerõ, önmegismerõ képességét
- önfegyelmét, színpadi fegyelmét
- asszociációs képességét
- konstruktivitását
- elemzõ gondolkodási képességét
- kritikai és önkritikai képességét
- elõadói képességeit
- improvizációs képességét
- problémamegoldó képességét
- együttmûködési képességét
- analógiás gondolkodását
- elõadói képességét
- improvizációs képességét.

Ösztönözze a tanulókat

- önálló döntéshozatalra
- hiteles és õszinte színpadi jelenlétre
- elõrevivõ, építõ gondolkodásra
- a feszültségteli helyzetek, konfliktusok elemzésére, a konfliktusokkal való szembenézésre
- más csoportok munkájának beható megismerésére
- színházi és mozgásszínházi elõadások megtekintésére
- színházi elõadásokat bemutató tévéfelvételek, videofilmek, dokumentumfilmek megtekintésére.

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Egyensúlygyakorlatok
- Vezetéses gyakorlatok
- Forgás, gurulás, támaszhelyzetek talajon

Beszédgyakorlatok

- Légzõgyakorlatok
- Nyelvtörõ mondókák légzésszabályozással
- Hanggyakorlat
- Erõs érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel
- Artikulációs gyakorlat
- Szinkronizálás
- Ritmus– és tempógyakorlat
- Az idõmértékes versek gyakorlása tetszõleges ritmuskísérettel
- Hangsúly– és hanglejtésgyakorlat
- Számnevek, évszámok, összetett szavak, nevek, ikerszavak hangsúlya
- Az összetett mondatok hangsúly– és hanglejtés–variációi

Fantáziajátékok

- Irodalmi mûvek „új címe”
- Képzõmûvészeti alkotások „elõzménye”
- Kevéssé ismert irodalmi mûvek befejezése, folytatása
- Tárgyak nem rendeltetésszerû alkalmazása

Bizalomgyakorlatok

- Dõléses, billenéses gyakorlatok

Improvizációs gyakorlatok

- Versek indulati tartalmaira épülõ improvizációk
- Versek által keltett hangulatokra épülõ improvizációk
- Mozgáselemekbõl építkezõ improvizációk
- Rögtönzés zenei effektek beépítésével
- Rögtönzések szimbólumok, ellentétek megadásával
- Etûdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (az eddig tanult konvenciók alkalmazásával)

Ön– és társismereti játékok

- Vélemények közlését és fogadását lehetõvé tévõ szabályjátékok (pl. mi lenne, ha?, telefon, ilyennek látlak)

Színjátékos gyakorlatok

- Rövid monológ önálló elõadása
- Rögzített páros improvizációk nézõk elõtt
- Kapcsolattartás a partnerrel

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát

- a beszédszervek tudatos, célszerû és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvetõ munkaformáit.

Legyenek képesek

- ellentétek tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtõ alkalmazására
- egy–egy drámai szöveg mozgásban és szóban való megjelenítésére
- a beszédfolyamat részeinek tudatos irányítására
- bonyolultabb feladatok kiscsoportokban történõ elvégzésére
- a munka eredményének bemutatására
- véleményalkotásra a látott színmûvek, filmek és improvizációk elemzõ megbeszélésekor
- kifejezõ szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- részvételre különbözõ élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására.

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai

- A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
- A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal

- különbözõ színházi terek jellemzõit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a színházi formanyelv alapelemeinek alkalmazását egy adott drámai szöveg megközelítésében
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetõségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különbözõ szerkezetû tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelõ mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait.

Fejlessze a tanulók

- színházi fogékonyságát
- kritikai és önkritikai képességét
- más mûvészetek iránti fogékonyságát
- önállóságát, magabiztosságát.

Ösztönözze a tanulókat

- az elõzõ évek során tapasztaltak, tanultak alkalmazására
- kísérletezésre, rugalmas gondolkodásra
- konstruktív együttmûködésre
- drámai mûvek olvasására
- színházzal rokon mûvészeti tevékenységek megismerésére, gyakorlására
- önálló, magabiztos megnyilvánulásra
- más, hasonló mûvészeti tevékenységet folytató csoportok tevékenységének megismerésére
- õszinte, építõ szándékú kritikai megnyilvánulásokra
- nyilvánosság elõtti fellépésre.

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Lassított mozgás(különbözõ helyzetekben)
- A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok

Beszédgyakorlatok

- Légzõgyakorlatok
- Koncentrációs légzõgyakorlatok mozgás közben
- Hanggyakorlatok
- Szöveges hangerõ–gyakorlatok
- Életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása
- Artikulációs gyakorlatok
- Pontos, laza pergõ artikuláció járás, mozgás, fizikai terhelés közben
- Egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása
- Ritmus– és tempógyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok tempóváltással
- Hangsúly–, hanglejtésgyakorlatok
- Az alárendelõ mondatok hangsúly– és hanglejtés variációi

Színházi alapismeretek

- Színházi térformák (pl. dobozszínház, körszínház)
- Mozgás a dobozszínház terében (a tér hangsúlyos pontjai és irányai)
- A „félre” technikája
- Monológ

Színjátékos gyakorlatok

- Különbözõ drámai konvenciók (pl. állókép, gondolatkövetés) alkalmazása az improvizációk és egy adott színdarab megjelenítésének elõkészítésében
- Különbözõ drámai konvenciók (pl. belsõ hangok, „forró szék”) alkalmazása a szerepépítés folyamatában

- Rögtönzések érzelmi állapotok, színjátékos stílusok, szöveg megadásával
- Rögtönzések drámarészletek alapján, a mögöttes tartalmának és a szereplõk érzelmi állapotának kibontásával

Felkészülés a vizsgára
- Improvizációk létrehozása és javítása tanári segítséggel
- Jelenet létrehozása és javítása tanári segítséggel vagy

Rövid elõadás létrehozása tanári irányítással.

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a különbözõ színházi terek jellemzõit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetõségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különbözõ szerkezetû tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelõ mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait
- az elõzõ évek tapasztalatainak alkalmazási, hasznosítási lehetõségét
- a fejlesztõ és szinten tartó beszédes játékokat, beszédgyakorlatokat.

Legyenek képesek
- alkotó és eredeti módon hasznosítani az elõzõ évek tapasztalatait
- munkaformát választani az adott gondolat, érzelem kifejezése érdekében
- a munkaformák alkalmazására egy kötött drámai szöveg megjelenítésének elõkészítésében
- a munkaformák tudatos alkalmazására egy komplex drámafoglalkozás során
- részvételre egy adott mû színpadi feldolgozásának elõkészítésében
- a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt
- az alapfokon elsajátított képességeiknek megfelelõ improvizációban, jelenetben vagy színházi elõadásban való közremûködésre.

Számonkérés javasolt formája

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
A tanév végén szervezett nyilvános tanszaki bemutató.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai
- A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése

- A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- saját teste lehetõségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát
- a különbözõ verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- a különbözõ, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában
- a kreatív dramatizálás alapvetõ eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetõségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének elõkészítésében
- azokat a dramatikus technikákat valamint a társmûvészetek alapvetõ kifejezõeszközeit, amelyek a körülöttük lévõ világról való gondolkodásban, véleményalkotásban, s azok kommunikációjában segítséget nyújtanak

Legyenek képesek

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre
- társai, önmaga és a felnõtt világ érzékeny megfigyelésére
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség mûködtetésére társas helyzetekben
- személyes élményei felszínre hozására és a szerepjátékokban való alkalmazására
- drámában és színjátékokban a szerepnek és a helyzetnek megfelelõ kapcsolatteremtésre
- pontos és érzékletes szerepjátékra társaival és egyénileg
- a dramatizálás alapvetõ eszköztárának önálló alkalmazására, kreatív dramatizálásra
- saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai – szöveg megjelenítésének elõkészítésében
- társadalmi, életkori és erkölcsi problémákról szóló drámajátékokban való aktív közremûködésre, valamint a problémák életkorának megfelelõ szintû vizsgálatára és megfogalmazására.

A mûvészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Dráma és színjáték
mprovizáció 2–3 perc
színpadi produkció
– jelenet 3–5 perc
vagy
– elõadás 15 perc

A vizsga tartalma
A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részbõl tevõdik össze:

- Improvizáció
- Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, idõpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli 2–3 fõs jelenet lehet. A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelõ, legalább tíz tételbõl álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat.
- Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat (helyszín, szereplõk, cselekmény, konfliktus).

A felkészülési idõ 5 perc.
Színpadi produkció
A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mû, illetve rögzített improvizáció alapján tanári irányítással készített prózai színházi produkció (2–3 fõs jelenet/csoportos elõadás) vagy szerkesztett játék lehet. A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közremûködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeirõl, jártasságáról.
A vizsga értékelése

- Improvizáció
- Az instrukciók megértése, követése
- Együttmûködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),
- Színpadi jelenlét
- Figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmû szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmû kilépés a szerepbõl)
- Sûrítés képessége
- A jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés)
- Színpadi produkció
- A színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése
- Együttmûködés (a partner impulzusainak elfogadása, a partner felé irányuló impulzusok erõssége, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
- Figyelem, koncentráció
- Színpadi jelenlét
- Ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás)
- Atmoszférateremtés
- Verbális kifejezõeszközök használata.

Ajánlott irodalom

*A tanulók felkészüléséhez***:**

Belinszki József: *Suliszínház: kreatív játékok kicsiknek és nagyoknak,* Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Pedagógiai Intézet, Nyíregyháza, 1997

Montágh Imre: *Mondjam vagy mutassam?!*, Móra Könyvkiadó,1985

A tanári felkészülést segítő könyvek:

Borten, Helen: *Látod, amit én látok ? Móra.,* 1975.

Bújj, bújj, zöldág... Népi gyermekjátékok. (Szerk.: Kovács Ágnes) Móra, 1976.

Cinege, cinege, kismadár. Népi mondókák, gyermekjátékok. MRT - Minerva, 1975.

Gaál Éva: *Zoknidakszli és sokan mások.* Móra, 1981.

Granasztói Szilvia: *Játsszunk a bábuval.* Móra, 1974.

Karlócainé Kelemen Marianne: *Kisgyermekek játékos könyve.* Medicina, 1976.

Lukácsy András: *Népek játékai.* Móra, 1977.

Marék Veronika: *Jó játék a papír, a filc.* Móra, 1982.

Mezei Éva: *Mi mozog?* Móra, 1976.

Mezei Éva: *Játsszunk színházat !* Móra, 3979.

Mohás Lívia: *Találkozás önmagunkkal.* Móra, 1979.

LengyelPál: *Színházasdi.* Bp. Móra. 1987. 166 p. Kuckószínház. Mesejátékok Lázár Ervin művei alapján

Papp Ágnes: *Mit, kinek, hogyan? Kommunikációs gyakorlatok.* Nemzeti Szakképzési Intézet

Gabnai Katalin: *Drámajátéktár. Első* gyűjtemény. Bp. Magyar Drámapedagógia Társaság Petőfi Művelődési Központ:, Gödöllő. 1990. 72 p. (Drámapedagógiai füzetek 1.

Kalapács János: *Tesztek - nektek. Játékos önismeret fiataloknak.* Bp. Háttér k. 1988.

Megy a gyűrű vándorútra. Gyermekjátékok és mondókák. 1-2. köt. szerk. Gágyor József.

Bp. 1982. Gondolat Kiadó

Padisák Mihály: *Mindenki játékoskönyve.* Múzsák. 1990. 195 p.

Padisák Mihály - Padisák Judit: *Minden napra egy játék.* Bp. 1986. Múzsák. 501 p.

Vargha Balázs: *Szeretnél játszani ?* Játékok 10 éven aluliaknak. Bp. 1986. Múzsák. 223. p.

BESZÉD ÉS VERS

A beszéd és vers tantárgy tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelõ szinten – könnyen érthetõvé és élvezhetõvé fejlesztéséhez. A tantárgy ugyanakkor keltse fel az érdeklõdést a tudatos beszédmûvelés, valamint a vers– és prózamondás mint önálló pódiumi mûfaj iránt.

A tantárgy feladata, hogy a tanulók a különbözõ képességfejlesztõ gyakorlatokon, játékos feladatokon, szövegelemzéseken és memoritereken keresztül váljanak képessé a magyar nyelv magas szintû, tudatos használatára, az irodalmi mûalkotások értõ befogadására és értelmezésére, jussanak el a lírai és prózai szövegek interpretálásának magas színvonaláig. A tantárggyal való ismerkedés során erõsödjön befogadói és elõadói attitûdjük, váljanak képessé a verskultúra ápolására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédfolyamat eseményeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a vers zenei–ritmikai jellemzõit.

Fejlessze a tanulók

- hallási figyelmét
- megfigyelõképességét
- ritmusérzékét
- a csoportos munkára való készségét.

Ösztönözze a tanulókat

- képességeik megismerésére
- megfigyeléseik megfogalmazására
- versolvasásra, fantáziájuk, asszociációs képességeik felszabadítására
- csoportos versjátékokra.

Tananyag

Lazítógyakorlat

- Lazítás–feszítés

Légzõgyakorlat

- A légutak és a légzés folyamatának megfigyelése
- Légzõgyakorlatok hangokkal
- Szabályozott légzés egyszerû szólamokkal, mondókákkal
- Fúvójátékok folyamatosan, szaggatottan, lágyan, erõsen

Hanggyakorlatok

- Játékos hangutánzás (állatok, gépek, tárgyak) magassági és dinamikai váltásokkal)

Hallásgyakorlat

- Egymás hangjának felismerése
- A környezet hangjainak megfigyelése

Artikulációs gyakorlatok

- Beszédmozgás–ügyesítés szavakkal, szólamokkal, nyelvtörõ mondókákkal
- Szájról olvasás – hangok

Ritmus– és tempógyakorlatok

- Versek ütemezése tapssal, járással, ütõhangszerekkel
- Kis vers–zenei kompozíciók készítése közmondásokból, ritmikus szólásokból

Hangsúlygyakorlat

- A szóhangsúly
- Szövegek memoriterként való rögzítése

- A közös szövegtanulás (mondókák, ritmikus gyermekversek, párbeszédes versek).

Követelmények
A tanulók ismerjék
- az egyszerû mozgásügyesítõ gyakorlatokat
- artikulációs és ritmusgyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly–szabályokat.

Legyenek képesek
- figyelmüket a saját beszédükre irányítani
- a szöveg zenei–ritmikai elemeinek kiemelésére
- csoportos ritmusjátékokra
- csoportban történõ vers–elõadásra.

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
- a célszerû beszédlégzés folyamatát és egyszerû gyakorlatait
- a hétköznapi beszéd stílusteremtõ erejét
- a vershelyzetek felismerésének lehetõségeit
- az egyszerûbb képek, hangulatok kibontásának lehetõségeit
- a mimika és a testbeszéd szerepének jelentõségét.

Fejlessze a tanulók
- hangszínnel való bánásának képességét
- szabad asszociációs készségét
- hanggal történõ karakterábrázoló képességét.

Ösztönözze a tanulókat
- a saját és mások beszédének megfigyelésére
- különbözõ hangulatú szövegekkel való munkára
- kifejezõeszközeik bõvítésére.

Tananyag
Légzõgyakorlatok
- Légzéstípusok ismertetése, megfigyelése
- A célszerû beszédlégzés folyamatának ismertetése és egyszerû gyakorlatai

Hanggyakorlatok

- Hangkitaláló játékok (pl. állatok, mesefigurák, tárgyak elképzelt beszéde)
- Személyek és hangulatok megszólaltatása (hangszín–játék)
- A természetes alaphang gyakorlatai mindennapi szólamokkal, verssorokkal

Artikulációs gyakorlatok

- Ajak és áll gyakorlatok
- A magánhangzók gyakorlatai
- A szóvégejtés játékos gyakorlatai

Ritmus és tempógyakorlatok

- Versek, mondókák ütemezése kötött mozgással
- Versek, mondókák lassuló és gyorsuló tempóban egyaránt, hangerõváltásokkal

Hangsúlygyakorlatok

- Az állítás (kijelentés) hangsúlya
- Ereszkedõ beszéddallam
- Számnevek, évszámok hangsúlya
- A név hangsúlyai
- A név a cím, és a szöveg kapcsolata szöveggel való munkák
- Játék a szöveggel (ismert gyerekdalokkal, versekkel)
- Képek felismerése, szétválasztása, saját szavakkal történõ leírása
- A hangulatváltó–pontok tudatosítása
- Hangkulissza készítése szabad asszociációkkal
- Mozgás–improvizáció a szövegre (szöveg nélkül)
- Szöveg és mozgás összekapcsolása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Rövidebb szövegek kiválasztása, bemutatása a gyerekirodalom klasszikusaitól,– az egyéni választások szabadságával.

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a természetes és a szerep–beszédhang jellemzõit
- a vers képekre tagolásának módjait az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét.

Legyenek képesek

- légzésük egyszerû szabályozására
- különféle hangszínekkel karakterek és hangulatok megjelenítésére
- egyszerûbb költõi képek felismerésére és kibontására
- a szövegek tartalmának kifejtésére
- a szöveg memoriterként való rögzítésére.

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a természetes beszédhang tulajdonságait
- a hétköznapi beszéd stílusteremtõ erejét
- a saját középhang megtalálásának módjait
- a meseszövés alapvetéseit
- a mesék, verses mesék, kisprózák illetve a prózaversek elõadói különbségeit.

Fejlessze a tanulók

- koncentrációs képességét
- artikulációs ügyességét és pontosságát
- a belsõ képek elõhívását
- a történetmeséléshez szükséges készségeket.

Ösztönözze a tanulókat

- az otthoni gyakorlásra
- saját élményeik szabatos megfogalmazására
- mese és novella olvasására
- eredményeik bemutatására
- mesélésre, nagy mesemondó egyéniségek lemezeinek vagy elõadásainak meghallgatására.

Tananyag
Légzõgyakorlatok

- Kapacitásnövelõ légzõgyakorlatok zaj és látvány (vállemelés) nélkül
- Légzésszabályozó gyakorlatok.

Hanggyakorlatok

- A mellkasi rezonancia megerõsítése
- Mondókák mellhangon és fejhangon
- A közép hangsáv felismertetése
- Hangelõrehozó gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok

- A zárhangok gyakorlatai, kettõzésük technikája
- A hosszú magánhangzók ejtésének gyakorlatai
- Szájról olvasás (ismert verssorok, mondókák)

Ritmusgyakorlatok

- Ütemezés kitalált mozgássorral
- Idõmérték – ütemhangsúly (támaszkodni a ritmusra, ellene dolgozni…)
- Ritmus a prózában
- A tagolás módozatai

Hangsúly–gyakorlatok

- A kérdezés hangsúlya és hanglejtése kérdõszóval és anélkül
- Közbevetések
- A mesélõ és a beszélõ elkülönítése
- Értelmi és érzelmi hangsúlyok
- Felkiáltások, óhajtások, jelzõ és jelzett szó kapcsolata

A szöveggel való munkák

- Közös mese–költés (pl. egyszerû láncmese vagy ismeretlen történetek végének kitalálása, nem várt fordulatbeiktatása)
- Így mesélte anyukám – kedves mesék után–mondása
- Saját élményû történetek és viccek mesélése
- Mesélési technikák felismerése
- Közös mesemondás, dramatizálással
- A szereplõk elkülönítése, megszólaltatása
- Nonverbális kommunikáció, mimika, testbeszéd

Mesehallgatás, meseolvasás

- Mesemondókkal való ismerkedés, elõadás, hangos–könyv vagy mese–lemez segítségével
- Régi és új „mesék” olvasása (népmesék, majd rövid mûmesék).

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a kérdezés, felkiáltás, közbevetés helyes dallamvonalát
- a szereplõk elkülönítésének néhány variációját
- az alapvetõ testbeszéd–formákat.

Legyenek képesek

- széles hangterjedelemben, játékosan és könnyedén mondani szöveget
- rövid történetek, mesék értelmezésére, élményszerû felépítésére, közönség elõtti önálló elõadására.

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a koncentráció szerepét a beszédben
- a vers–kommunikáció fogalmát
- a mûvek befogadásának, értelmezésének és közvetítésének lehetõségeit

- a versmondó versenyek mibenlétét, és az azokon való részvétel ismérveit
- a balladamondás sajátosságait

Fejlessze a tanulók

- ritmusérzékét
- kommunikációját
- a személyes közlés és a saját gesztusrendszer tudatosítását
- képi fantáziáját
- elõadói technikai tudását

Ösztönözze a tanulók

- eleven hanghasználatát
- produktív fantáziáinak elõhívását
- önálló szövegválasztását
- „házi" vers– és prózamondó alkalmainak szervezését
- önálló véleménynyilvánítását

Tananyag

Légzõgyakorlatok

- Szöveges gyakorlatok mozgás közben
- A lopott (pót) levegõvétel technikája

Hanggyakorlatok

- A mellkasi rezonancia megerõsítése
- Skálázás szavakkal, verssorokkal, legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok

- A j–l–r hangok gyakorlatai
- Az artikulációs hibák fölismerése hallás útján
- „Szinkron–játék" (szájról olvasás) versekkel

Ritmusgyakorlatok

- Idõmértékes versek ritmizálása
- Játék a magyaros versformákkal

Hangsúlygyakorlatok

- A tagadás hangsúlya

Szöveggel való munka:

- Változatos hangulatok, érzelmek megmutatása (kreatív hangfestés)
- Vershelyzetek, szituációk – helyzetdalokban, zsánerképekben
- Lírai dalok – hangszín, hangulat, érzelem, tempó
- Ismerkedés a balladákkal – sûrített érzelmek, feszültségek megjelenítése

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Választott nép– vagy vígballada
- Kisprózák (mûmesék, novellák)
- Vidám, rövid idõmértékes versek

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a légzés szövegtagoló szerepét

- beszédhibáik korrekciós lehetõségeit, a kreatív hangfestés eszközeit
- a hangszín szerepét a hangulatteremtésben
- a pódiumi kiállás, megszólalás alapvetõ ismérveit.

Legyenek képesek

- légzésük tudatos irányítására
- oldott, természetes középhangjuk használatára
- saját kiejtésük megfigyelésére és elemzésére
- különbözõ ritmusú lírai mûvek érzékletes megszólaltatására
- felépített produkciók bemutatására.

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hallás és beszédállapot kapcsolatát
- a gyakran hallható beszédhibákat, és azok korrekciós lehetõségeit
- az érzelmek, indulatok hangsúlymódosító szerepét
- a verselemzés elõadói központú megközelítését

Fejlessze a tanulók

- hallásfigyelmét, hallási megkülönböztetõ képességét
- képzelõerejét
- érzelmi intelligenciáját
- empatikus és mûértelmezõ képességeit

Ösztönözze a tanulókat

- a gesztusok és a mimika természetes használatára
- a versek saját élményû megfogalmazásának közelítésére
- önálló választású szövegek megformálására
- csoportos versmûsorokban való részvételre

Tananyag
Légzõgyakorlatok

- Fizikai terheléssel
- Koncentrációs légzõgyakorlatok
- Nyelvtörõk légzésszabályozással

Hanggyakorlatok

- A térhez igazodó középhang gyakorlatai

- Indulati fokozás–csillapítás egyszerû szólamokkal

Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörõk a sziszegõ és a susogó hangok gyakorlására
- A gyakran elõforduló beszédhibák egyszerû korrekciós gyakorlatai

Ritmusgyakorlatok
- Idõmértékes versek tetszõleges és kötött ritmuskísérettel

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok
- Mondatok hangsúly–variációi
- Az indulat és érzelem hangsúlyai

Szöveggel való munka:
- Tartalom és forma; gondolati ívek
- Személyes közelítés a szöveghez
- A szöveg és a testbeszéd egymásra hatása
- A megszemélyesítések játékai (párbeszédes versek)
- Ismerkedés a szónoki beszéd alapjaival – az érvelés tagolási technikái
- Erõ, dinamika, gondolat a szövegben
- Elbeszélõ költemények – (narrátor, több szereplõ…)
- Rövid, ismeretlen szövegek elsõ olvasatú, értelmezett, kifejezõ felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése
- Az irodalomórai kötelezõk elõadói feldolgozása
- Válogatás, önálló választás alapján, a kortárs irodalomból.

Követelmények
A tanulók ismerjék
- a szövegelemzés elõadói szempontú alapfolyamatát
- a mûvészi elõadás gondolati (érzelmi) és beszédtechnikai feltételeit
- a hangsúly és érzelmi többletek jelentés–módosító szerepét.

Legyenek képesek
- alkalmazkodni a térhez
- megfelelõ hangerõvel, tartósan, érthetõen szöveget mondani
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára.

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédtechnikai váltások szerepét
- a leíró költészet és a gondolati líra sajátosságait, elõadói követelményeit

Fejlessze a tanulók

- figyelemmegosztó képességét
- esztétikai érzékenységét
- képközvetítési készségeit

Ösztönözze a tanulókat

- hangi adottságaik eleven használatára
- önismeretük pontosítására
- saját közlésvágyuknak megfelelõ szövegek kiválasztására, tolmácsolására
- csoportos és egyéni elõadói munkára
- ünnepi mûsorok szerkesztésében való kreatív részvételre
- az irodalmi elõadó–mûvészet fórumainak megismerésére.

Tananyag

Légzõgyakorlatok

- Koncentrációs légzõgyakorlatok mozgás közben

Hanggyakorlatok

- Szöveges hangerõgyakorlatok: a középhangerõ, az erõs és az intim hangvétel
- Szöveges hangmagasság gyakorlatok legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok

- Pontos, pergõ tempójú szöveges gyakorlatok mozgás és fizikai terhelés közben

Ritmus és tempógyakorlatok

- Idõmértékes szövegek gyakorlatai tempóváltásokkal

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok

- Összetett mondatok hanglejtése
- A „lebegõ” szólamvég

Szöveggel való munka

- Gondolati és leíró versek színei
- Hangszín–váltások, hangerõ, tempó, ritmus
- Érzelmek – átélés, és/vagy közvetítés
- Instrukció–adás (pl. egymás versmondásának megfigyelése, értékelése, a véleménynyilvánítás mikéntje)
- Saját élmény keresés a versekben
- Ismeretlen szövegek elsõ olvasatú, értelmezett, kifejezõ felolvasása
- Ünnepi mûsorok szerkesztési gyakorlata (szövegek és zenék gyûjtése, válogatása)

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Az iskolai kötelezõkön túli önálló választások
- Mûballadák

Követelmények
A tanulók ismerjék

- az írásjelek megszólaltatásának lehetõségeit
- a kifejezõ beszéd lehetõségeit és hatáselemeit
- saját elõadói lehetõségeiket és korlátaikat.

Legyenek képesek

- figyelmük megosztására
- érzelmeik kondicionálására
- fantáziájuk és elõadókészségük felszabadítására
- ismeretlen szövegek értelmezett felolvasására
- önmaguk és egymás teljesítményének többirányú értékelésére.

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat
- a fejlesztõ és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly–szabályokat
- az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
- a szövegválasztás alapvetõ kritériumait
- a lírai és az epikus mûvek elõadásmódja közötti különbségeket
- a testbeszéd jeleit
- a pódiumi szereplés alapvetõ követelményeit
- saját elõadói lehetõségeiket és korlátaikat
- a szövegelemzés elõadói szempontú alapfolyamatát.

Legyenek képesek

- a beszédfolyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelõ beszédállapot elérése érdekében
- hallás alapján fölismerni a követendõ és az elvetendõ beszédpéldát
- a fejlesztõ és a korrekciós gyakorlatok alkalmazására beszédükben

- a szövegek zenei elemeinek kiemelésére, a ritmus és a vers gondolati összefüggésének felismerésére
- a szövegek tartalmának értelmezésére, memoriterként való rögzítésére
- mesék és versek, prózai szövegek önálló vagy csoportban történõ elõadására
- önmaguk és társaik teljesítményének értékelésére
- a kommunikációs csatornák eleven használatára.

A mûvészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama

Beszéd és vers

- beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc
- vers– és prózamondás 5 perc

A vizsga tartalma

A beszéd és vers mûvészeti alapvizsga két részbõl tevõdik össze:

Beszédgyakorlat–sor bemutatása

- Tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (a beszédtechnikai gyakorlatok közül a szaktanár által összeállított – és legalább 3 különbözõ feladatot tartalmazó – gyakorlatsor)

Vers– és prózamondás

- A közösen feldolgozott mûvekbõl (kötelezõ memoriterek) a tanuló által választott két különbözõ hangulatú vers vagy próza elõadása
- A tanuló a kötelezõ memoriterekbõl választott tíz mûvel készül (vers, monológ, prózai mû részlet vegyesen, lehetõleg különbözõ hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott mûveket kell elõadnia.

A vizsga értékelése

Beszédtechnikai ismeretek:

- a gyakorlatok ismeretének szintje,
- a megvalósítás pontossága,
- oldott artikuláció és középhang,
- tudatos nyelvhasználat

A választott szövegek elõadása:

- kifejezõ megszólaltatás,
- elõadásmód,
- kiállás,
- jelenlét,
- közvetítõ erõ,
- elõadói készségek

MOZGÁS ÉS TÁNC

A tantárgy célja a tanulók testtudatának kialakítása és fejlesztése, a mozgással történõ önkifejezés fejlesztése, a testbeszéd, mint nyelv tanulmányozása, az alapvetõ mozgástechnikai elemek megismertetése és elsajátíttatása. A folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanulók

legyenek képesek színházi helyzetekben megvalósuló, mozgásra, táncra épülõ feladatok ellátására.

A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulók megtapasztalhassák egyéni vagy csoportos mozgásokra, illetve táncra épülõ gyakorlatok elvégzésével fizikai jelenlétük lehetõségeit, a mozgásban fellelhetõ szabadságérzetet, a test alkalmassá tételét különbözõ érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a mozdulat indításának, megállításának lehetõségeit
- a futásos és térérzékelõ gyakorlatok és játékok típusait
- a verseny–, illetve körjátékok különbözõ fajtáit

Fejlessze a tanulók

- mozgásintenzitását
- mozgáskoordinációját
- koncentrációját

Ösztönözze a tanulókat

- önmaguk testének megismerésére
- a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
- a mozgás örömének megtapasztalására
- a kis– és nagyobb csoportban végzett játékokban való részvételre
- a játékokban rejlõ kreativitás kibontására

Tananyag

Indítás–megállítás gyakorlatok

- Az indítás és megállás különbözõ tempóban, helyzetben, magasságban történõ gyakorlása versenyjátékok, illetve szituációs játékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály típusú játékok, a kettõs körben történõ páros fogók)

Versenyjátékok, különbözõ típusú fogó játékok

- Nehezített fogó és üldözéses játékok, gyermekjátékok nehezített változatai (térbeli, szabálybeli átalakítással) a megfelelõ intenzitású jelenlét megteremtésére

Speciális futásos és kikerüléses gyakorlatok

- Hosszabb távú, ritmus és irányváltásos futások, erdõ (álló társak között) és testrész–vezetéses (pl. egyik, majd másik kar, mellkas, fej) futások

Egyensúly játékok

- Toló és húzó mozdulatok játékos formában (pl. „bogozó”, sószsákot cipelõ, Gólya viszi...), ilyen játékhelyzeteket tartalmazó gyakorlatok

Népi játék, tánc

- Körjátékok, ügyességi játékok: különbözõ fogócskák (terpesz–, fészek–, láncfogók), ritmusjátékok (egyenletes lüktetés erõsítése,

tempótartási gyakorlatok), egyszerû ugrásgyakorlatok ugrós zenére, különbözõ támaszhelyzetekben

Követelmények
A tanulók ismerjék

- a versenyjátékok szabályrendszerét
- a gyakorlatok megértéséhez szükséges szakszavakat

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerû elvégzésére
- csoportos feladatokban való részvételre
- az egyensúlyra és irányváltásra épülõ feladatok pontos elvégzésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bemelegítéshez szükséges játékformákat
- a dinamikus elmozdulásban rejlõ lehetõségeket
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetõségeit
- népi játékok, illetve lánc– és körjátékok egyes fajtáit, az ugrós táncok alaptechnikáit

Fejlessze a tanulók

- mozgáskoordinációs készségét
- koncentrációs készségét
- fizikai képességeit–kondícióját, rugalmasságát

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
- partnerekkel való együttmûködésre
- kis csoportokban történõ tevékenységre
- a kreatív képességek kibontakoztatására
- a közös játék örömének megtapasztalására, felismerésére, tudatosítására

Tananyag
Bemelegítõ játékok

- Összekapaszkodó, egymás elérésére törekvõ, érintés elõl elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevõ gyakorlatok

Futásos gyakorlatok

- A bemelegítés szempontjából meghatározó gyakorlatok szituációs formában, különbözõ tempójú, karakterû és funkciójú futástípusok használatával

Egyensúly– és vezetéses gyakorlatok

- Egyensúlygyakorlatok támasz– és fogásos helyzetekben, vezetéses gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással

Népi játék, tánc

- Utánzó (pl. állatutánzó) játékok, párválasztó–játékok, népi gyermekjátékok, lánc és körformák a táncban; ugrós táncok alaptechnikái; csoportosan a közösségi táncélmény megszerzése (pl. ugrós táncok alapmotívumaival, cifrák, lengetõk)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos futás–, egyensúly– és bizalomgyakorlatok szabályait
- a népi gyermekjátékok menetét

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerû elvégzésére
- a dinamikus, irányváltásos feladatokban való részvételre
- az egyensúly gyakorlatok koordinált elvégzésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a talajfogás különbözõ módozatait
- a bizalomgyakorlatokban való részvétel szabályait és lehetõségeit
- a testközéppont használatának, a mozgás azon keresztül való vezetésének lehetõségeit
- a gyakorlatok egymásra épülésének különbözõ lehetõségeit
- ugrós táncok motívumfûzéseinek lehetõségeit

Fejlessze

- a tanulók biztonságát a talajfogás, eséstechnika, illetve a négy végtag egyenlõ értékû használatát kívánó gyakorlatok végzése során

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
- a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag

Bemelegítõ játékok

- A gimnasztika életkornak megfelelõ gyakorlatait játékos szituációba tevõ gyakorlatok

Futásos gyakorlatok

- Szituációs formában különbözõ tempójú, karakterû és funkciójú futástípusok használatával; testrészvezetéses futások, páros fogó, vezetõt követõ, ún. kígyózó futás

Állatmozgások, középmagasságú mozgások

- Különbözõ mozgáskarakterek elsajátítása, illetve ezeken keresztül a négy végtag egyenrangú, a testközéppont által vezérelt, koordinált használata; majom– és macskakarakterû mozgáselemek elsajátítása

Bizalomgyakorlatok

- Egymás és önmaguk elfogadását célzó, dõléses, billenéses, haladásos helyzetekben történõ gyakorlatok, partner–felismeréses játékok csukott szemmel

Mozgássorok, motívumsorok felépítése

- Állatmozgások, középmagasságú mozgáselemek motívumainak sorba fûzése, elemsorrá fejlesztése

Tánc

- Térbeli elmozdulás lehetõségei ugrós motívumokkal
- Ugrós táncok motívumfûzései: szólóban, párban

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai elemeit és egymásra épülésük lehetõségeit
- a tanult néptánc alaptechnikák elemeit és fûzésük lehetõségeit

Legyenek képesek

- a mozgástechnikai elemek harmonikus elvégzésére
- a magasságszintek rugalmas váltására
- az állatmozgások koordinált végrehajtására
- a táncelemek stílusos reprodukálására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a térbeli elmozdulás horizontális és vertikális irányú lehetõségeit
- a mozdulat lassításának technikai összetevõit
- a kórusmozgásban való részvétel lehetõségeit
- a párválasztó játékokat, illetve a páros és ugrós–legényes táncok alapelemeit, technikáját

Fejlessze a tanulók

- térérzékelését
- egyensúlyérzetét és koordinációs képességét
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag
Tér– és helyzetérzékelõ gyakorlatok

- A térirányok, a színpadi tér felosztásának ismerete, „üres” tér kitöltésének, a tér mindhárom dimenziójában való elmozdulás képességének megteremtése, csukott szemes és az ún. Vezetéses gyakorlatokon keresztül a tér érzetének, érzékelésének fejlesztése

Egyensúly– és lassított mozgás–gyakorlatok

- Az egyensúlyérzék fejlesztése, a lassú, súlyáthelyezéses mozgások billenés nélküli vezetése, páros, csoportos gyakorlatokban a súlyáthelyezés, súlyfelvétel, s a különbözõ támaszhelyzetek gördülékeny megoldása, a súly és erõegyensúly megteremtése

Kórusmozgások

- Csoportos gyakorlatban különbözõ mozdulatok, mozgáselemek, tánc és/vagy mozgáskombinációk szinkronban történõ elvégzése, a közös elmozdulások közben a helyes irányok, a mozgáskarakter és ritmus megtartása, az egységes mozgásképkialakítása

Tánc

- Táncba hívó játékok (pl. hajlikázó)
- Párválasztó játékok
- Páros táncok
- Ugrós–legényes táncok

Követelmények
A tanulók ismerjék

- a tanult feladatok technikai összetevõit

- az érintett feladatok szakkifejezéseit
- az ugrós–legényes táncok alapjait

Legyenek képesek

- a tánc– és mozgástechnikai elemek figyelemvezetési pontok mentén történõ elvégzésére
- az egyéni és csoportos térbeli elmozdulásban rejlõ lehetõségek alkalmazására
- különbözõ típusú tánc– és mozgástechnikai feladatok stílusos bemutatására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a test egyes részeinek függetlenített mozgatásából adódó lehetõségeket
- a bizalomgyakorlatokban rejlõ technikai lehetõségeket
- a karaktermozgás kialakításának és mûködtetésének technikai alapelemeit
- ritmusképletek mozgásban történõ alkalmazásának lehetõségeit
- az eszközös táncok technikai felépítését
- a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetõségeit

Fejlessze a tanulók

- mozgástechnikai és ritmikai képességét
- mozgásának intenzitását és dinamikáját
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó dinamikai és ritmikai lehetõségek megtapasztalására

Tananyag

Analitika, izoláció

- A test részeinek elkülönítéses mozgatása, egymástól való függetlenítése, a feszítés és lazítás lebontása kisebb „egységekre”

Bizalomgyakorlatok

- Partner talajra kísérése dõléses, billentéses helyzetbõl
- Talajra kíséréses elemek gyakorlatsorba fûzése

Lépés– és járásgyakorlatok

- Karakterformák keresése járásgyakorlatokon keresztül
- A gerinc mozgatása törzshullám–gyakorlatokon keresztül
- Láb– és kar–gyakorlatok plasztikus lehetõségeinek kibontása

Ritmika

- Alapfokú ritmusgyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok lépésanyagban és tapssal
- Többszólamúság a ritmusban
- Adott mozgásanyag ritmizálása, motívumépítés megadott ritmusképletre

Tánc

- Eszközzel járt táncok (pl. bot, üveg, seprõ, párna, kendõ, kalap)
- Páros táncviszony, szoros összekapaszkodás (pl. a csárdás alaptechnikáival)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- az eszközös és páros táncok technikai alapjait

Legyenek képesek

- a tánc– és mozgástechnikai elemek ritmikailag és dinamikailag pontosított elvégzésére
- karaktermozgások elvégzésére
- egyszerû mozgáselemek, technikai gyakorlatok pontosítására, s motívumsorba rendezésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a gyakorlatfûzések megtervezésének szabályait, és szerepét a színházi munkában
- a színpadi mozgások gyakrabban használt elemeit, technikai jellemzõiket

- a nehezített körülmények között végzett bizalomgyakorlatok biztonságos végzésének feltételeit
- a párban végzett tánchelyzetek esetén az egymásra hatás, valamint a megfelelõ tónus megteremtésének technikai összetevõit

Fejlessze a tanulók

- bátorságát és akaraterejét
- mozgásának precizitását, részletgazdagságát
- koncentrációját az egyénileg, illetve páros, csoportos helyzetekben végzett gyakorlatokban

Ösztönözze a tanulókat

- részletgazdag mozgástechnikai munka végzésére
- különbözõ típusú technikai feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és partnerrel történõ munkában való részvételre
- mozgásgyakorlatokban rejlõ lehetõségek kreatív kibontására

Tananyag

Gyakorlattervezés

- Különbözõ típusú gimnasztikus és egyéb bemelegítõ gyakorlatok gyakorlatsorrá fûzése, a színházi feladatnak megfelelõ bemelegítõ mozgássor megtervezése és elvégzése

Bizalomgyakorlatok

- A korábbi gyakorlatkör továbbfejlesztése nehezebb, nagyobb koncentrációt és fizikai aktivitást követelõ feladatokkal (zuhanásos helyzetek, illetve tempóból történõ változatok)
- Technikai elõkészítés (a tánc– és mozgásszínházi táncokhoz)
- Talaj – és egyensúlygyakorlatok, támasz– és gördülés elemek páros helyzetekben
- Lépés és forgásgyakorlatok, táncanalitika

Tánc

- Kollektív táncformák (pl. moldvai táncokon keresztül), ahol a dallamorientált zenei illeszkedés és a csoporttáncolás adta lehetõségek érvényesülnek)
- A testen megjelenõ többszólamúság (pl. kéz, láb mozgásának különválasztása)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult fizikai gyakorlatok végrehajtásának technikai, elméleti szempontjait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- kollektív táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- különbözõ karakterû gyakorlatsorok memorizálására és koncentrált végrehajtására
- attraktív mozgástechnikai feladatok biztonságos és kellõen pontosított bemutatására
- partnerrel végzett tánctechnikai feladatok kellõ figyelemmel és érzékenységgel történõ elvégzésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék

- a feldolgozott mozgásgyakorlatok és táncok jellemzõit, típusait
- az alapvetõ mozgásmûvészeti szakkifejezéseket (pl. ritmus, dinamika).

Legyenek képesek

- a mozgásgyakorlatok és/vagy táncok egyéni és csoportos koncentrált és pontos elvégzésére,
- a gyakorolt és rögzített mozgássorok, koreográfiák bemutatására, elõadására
- az adott színházi helyzetnek megfelelõ mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás és tánc eszközeivel,

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Mozgás és tánc

- egyéni produkció 2–3 perc
- csoportos produkció 10–20 perc

A vizsga tartalma
Lépés–, járás–, futás–, ugrás–, esés–, talaj–, emelés– és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok, tánclépések, illetve
a koreográfiák körébõl a szaktanár segítségével kiválasztott és összeállított produkció
A vizsga értékelése

- Mozgás– és táncgyakorlatok ismerete, gyakorlati alkalmazása különbözõ szituációkban
- A feladatok végrehajtásának pontossága, minõsége (mozgáskoordináció, ritmika, dinamika, térhasználat, koncentráció, együttmûködés)

A tantárgy célja az ösztönönös zenei készségek fejlesztésével a biztos hangképzésen alapuló éneklés, valamint az egyszerûbb ritmus– és dallamhangszerek használatának elsajátítása.
Cél, hogy a tanuló a zeneirodalom kiemelkedõ szemelvényein keresztül megismerjék a zenei stíluskorszakokat és azok jellemzõ mûfajait, különös tekintettel a zenés színházi mûfajokra és a zene színházi felhasználásának lehetõségeire.

A tantárgy feladata elérni, hogy a tanuló számára természetessé váljanak a zenei megnyilvánulási formák, és hogy képessé váljon a dramatikus tevékenységek során azok kreatív alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány régi hiedelmet õrzõ dalát és szokásdallamát
- néhány, a tanulók életkorának megfelelõ vers megzenésített változatát
- a negyed (tá) és a nyolcad (ti–ti) fogalmát
- a felelgetõs és a kánon éneklést
- az egyszerûbb ritmushangszereket
- egyes, a dramatikus játékokhoz alkalmas zenemûvek részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta éneklését
- ritmusérzékét
- tempóra vonatkozó megfigyelési képességét
- ritmus– és dallamimprovizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- egyéni és csoportos éneklésre
- különbözõ ritmushangszerek kipróbálására
- egyszerû dallam és ritmus rögtönzésére

Tananyag
Beéneklõ gyakorlatok

- Szillabikus, kis hangterjedelmû szöveges gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

- Gyermekjátékdalok és szokásdallamok (pl. naphívogatók, esõhívogatók, lucázás, regölés)
- Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelõ gyerekversek)

Többszólamú éneklés

- Népdalkánonok
- Egyszerû dallamokhoz vokális dudakíséret
- Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelõ gyerekversek)

Énekes improvizáció

- Dallamvisszhang–játék
- Versek megszólaltatása kis hangterjedelmû, a tanulók által rögtönzött dallamokkal, énekbeszéddel

Ritmusgyakorlatok

- Saját légzés, szívdobogás ritmusának megszólaltatása
- Mozgás közben egymás tempójának átvétele
- Különbözõ mozgással tempóérzék fejlesztése
- Egyenletes lüktetés, illetve dal– vagy versritmus hangoztatása
- Ritmusvisszhang–játék (mozgással és/vagy hangszerrel)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Csendjáték, mozgáskoncentrációs gyakorlatok
- A környezet hangjainak megfigyelése, utánzása a környezet tárgyaival, ritmushangszerekkel
- Dallamhoz mozgásformák keresése, dallamok elõadásmódjának mozdulatokkal való megismétlése

Zenehallgatás

- Állatok ábrázolása a zenében
- Különbözõ karakterû táncok (a klasszikus zenében)
- Népzenei felvételek (különbözõ tájegységek táncdallamaiból)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult hiedelmet idézõ és szokásdallamokat
- a tanult énekelt verseket
- a negyed, nyolcad ritmusképletet
- a hallgatott zenemûvek szerzõjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelõen énekelni
- az egyenletes lüktetés ill. dal– vagy szövegritmus hangoztatására
- a hallott zenemû karakterének megfelelõ mozgásos lekövetésre

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a felnõtt élet szokásait utánzó gyermekjátékdalát és szokásdallamát (pl. párválasztók, lakodalmasok, altatók)
- néhány, a tanulók életkorának megfelelõ vers megzenésített változatát

- az egyszerû felelgetõs és kánonban énekelhetõ dalok további szemelvényeit
- a szinkópa ritmusképletet
- egyes, a gyermekvilághoz, ismert mesékhez köthetõ klasszikus mûvek részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta és bátor éneklését
- többszólamú éneklését
- ritmus– és dallamimprovizáló képességét
- zene és mozdulat összekötésére irányuló képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- improvizálásra
- zenéhez kötõdõ szabad mozgásra
- a zenei megnyilvánulásokban való minél aktívabb részvételre

Tananyag

Beéneklõ gyakorlatok

- Közepes hangterjedelmû szöveges gyakorlatok, hajlítással is

Egyszólamú éneklés

- Gyermekjátékdalok (felnõtt élet szokásait utánzó játékok, pl. párválasztók)
- Szokásdallamok (pl. lakodalmas)
- Énekelt versek (pl. évszakokhoz, természeti jelenségekhez kapcsolódó költemények megzenésített változatai)

Többszólamú éneklés

- Egyszerûbb kánonok
- Énekelt versek

Énekes improvizáció

- Hangszín– és hangmagasság változtatására irányuló játékok, gyakorlatok
- Dallamhangok, rövid dallamok éneklése dinamikai váltásokkal
- Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok

- Egész test mint hangszer használata (taps, dobbantás, térd, csettintés)
- Egyszerû ritmusosztinátók különbözõ testhangzásokkal és ritmushangszerekkel
- Rezonáló deszkalap mint hangszer (szekrény, pad, szék)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Különbözõ zenemûvek hangulatának visszaadása mozgással
- Mímes játékok (hangszerek megszólaltatása, zenekar)

Zenehallgatás

- Karakterek ábrázolása a zenében
- Népzenei felvételek (szokásdallamok, pl. lakodalmas)

Követelmények
A tanulók ismerjék

- a tanult gyermekjátékdalokat és szokásdallamokat
- a tanult énekelt verseket
- a szinkópa ritmusképletet
- a hallgatott zenemûvek szerzõjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelõen énekelni
- három, illetve négy hangból álló motívum improvizálására
- a zene hangulatának, karakterének visszaadására mozgással

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely–járás szokását õrzõ dallamát
- néhány, életkoruknak megfelelõ vers megzenésített változatát
- a triola ritmusképletet
- néhány ismert barokk zenei szemelvényt
- a barokk tánctételek karakterét
- a barokk zene jellemzõ stílusjegyeit

Fejlessze a tanulók

- tiszta éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- hangterjedelmét
- zenei memóriáját
- képességét a zenei történések értelmezésére, ismert történeten keresztül

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- kánonéneklésre

- ritmushangszerek kreatív használatára
- elmélyült zenehallgatásra
- a zenei stílusjegyek megfigyelésére
- a hallott zenemûvel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására

Tananyag

Beéneklõ gyakorlatok

- Szöveg nélküli gyakorlatok, oktáv hangterjedelemig

Egyszólamú éneklés

- Szokásdallamok (karácsonyi magyar népénekek, Gergely–járás)
- Énekelt versek (a tanulók életkorának megfelelõ költemények megzenésített változatai hangszeres kísérettel)

Többszólamú éneklés

- Kánonok
- Quodlibet

Énekes improvizáció

- Dallamhang, egyszerû dallam zenei összetevõinek változtatása (idõtartam, hangmagasság, hangerõ, hangszín, szünetek) valamely kifejezni kívánt tartalom szolgálatában
- Adott prózai vagy verses szövegre egyszerû dallamimprovizáció a zenei összetevõk változtatásával
- Felelgetõs játék

Ritmusgyakorlatok

- Ritmusfelelgetõs a tanult ritmusképletek alkalmazásával
- Ismert dallamra ritmusosztinátó rögtönzése a tanult ritmusképletek alkalmazásával

Dramatikus játékok

- Ismert eseménysor visszaadása némajátékkal, zenére, kisebb csoportokban
- Zenehallgatás
- Különbözõ hangulatú barokk zenei szemelvények

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely–járás szokását õrzõ dallamát
- a tanult megzenésített verseket
- a triola ritmusképletet
- a barokk zene jellemzõ stílusjegyeit
- a hallgatott zenemûvek szerzõjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelõen énekelni
- ismert történet mozzanatait a zenei fordulatokon keresztül követni
- a triola ritmusképlet hangoztatására

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal
4. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány betyárvilágot idézõ dalát
- további énekelt verseket
- az egyszerûbb dallamjátszó hangszereket
- klasszicista zeneszerzõk néhány dalát
- a klasszicista stílus jellemzõ jegyeit
- a klasszicizmus kiemelkedõ zeneszerzõit
- ismertebb klasszicista zenemûvek egyes részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta, kifejezõ éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- karakterfelismerõ képességét a zenében

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult, kifejezõ éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- a ritmus– és dallamhangszerek használatára
- a zenei elemeket bátran alkalmazó rögtönzésre
- minél több klasszicista zenemû megismerésére

Tananyag
Beéneklõ gyakorlatok

- Melizmatikus gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

- A betyárélethez kötõdõ népdalok
- Énekelt versek
- Ismert klasszicista dalok

Többszólamú éneklés

- Klasszikus kánonok
- Könnyû kétszólamú énekek

Énekes improvizáció

- Dallam felépítése hangonként, csoportban
- Szöveg hangoztatása kánonban a zenei összetevõk változtatásával, majd dallammal megismételve
- Hangszínjáték
- Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok

- Ismert dalhoz, zenerészlethez ritmusosztinátó rögtönzése az ismert ritmuselemekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Karakterek megjelenítése ritmus– illetve egyszerûbb dallamhangszerekkel
- Különbözõ szituációknak megfelelõ rövid párbeszéd improvizálása énekelve, ritmus– vagy dallamhangszerekkel

Zenehallgatás

- Jellemábrázolás a zenében
- Népzenei felvételek (betyárvilágot idézõ dalok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, betyárvilágot idézõ dalát
- a tanult énekelt verseket
- a tanult klasszicista dalokat
- a klasszicista stílus jellemzõ jegyeit
- a klasszicizmus kiemelkedõ zeneszerzõit
- az egyszerûbb dallamjátszó hangszereket
- a hallgatott zenemûvek szerzõjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelõen kifejezõen énekelni
- ritmus– és dallamhangszerekkel karaktereket ábrázolni
- a klasszicizmus stílusjegyeinek felismerésére

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei

Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idézõ dalát, balladáját
- romantikus zeneszerzõk néhány dalát
- a romantika stílusjegyeit, különbözõ zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)
- ismertebb romantikus zenemûvek egyes részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta, bátor, a romantika dalainak megfelelõ éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- improvizáló készségét a zenei formák terén
- kifejezési képességét a különbözõ hangulatok zenei eszközökkel történõ visszaadása, illetve különbözõ zenék hangfelvételeinek – szituációhoz rendelése terén

Ösztönözze a tanulókat

- a romantikus dal stílusjegyeinek megfelelõ éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- a romantikus zene néhány szemelvényének megismerésére
- a hallott zene hangulatának megfogalmazására

Tananyag

Beéneklõ gyakorlatok

- Mellrezonancia bekapcsolása
- Könnyû kétszólamú gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

- Az élet eseményeihez kötõdõ népdalok (pl. katonadalok)
- Balladák
- Romantika ismertebb dalai

Többszólamú éneklés

- Romantika dalai
- Könnyû kétszólamú kórusmûvek

Énekes improvizáció

- Rövid lélegzetû zenei kompozíciók kitalálása, illetve improvizálása az összes zenei összetevõ alkalmazásával
- Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) skálán dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok

- Különbözõ formák megkomponálása ritmushangszerekkel (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Mások által játszott jelenet „szinkronizálása” ritmus és/vagy dallamhangszerekkel
- Különbözõ érzelmek, hangulatok megjelenítése rövid, improvizált dallamokkal

Zenehallgatás

- Történet a zenében
- Népzenei felvételek (az élet eseményeit idézõ dalok, balladák)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idézõ dalát, balladáját
- romantikus zeneszerzõk egyes dalait

- a romantika stílusjegyeit, különbözõ zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelõen énekelni
- a romantikus dalok kifejezõ éneklésére
- egy hallott zenemûre történetet kitalálni
- a romantika stílusjegyeit felismerni

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a történelmi eseményekhez kötõdõ dallamát, balladáját
- XX. századi zeneszerzõk néhány, különbözõ stílusban írt dalát
- XX. századi költõk egyes verseinek megzenésített változatát
- a tizenhatod ritmusértéket
- a XX. század egyes jellemzõ stílusirányzatait

Fejlessze a tanulók

- biztos légzéstechnikán alapuló éneklését
- értelmezési képességét a hallott zenemû üzenetének minél pontosabb megfogalmazásában
- stílusirányzatok közötti eligazodását

Ösztönözze a tanulókat

- minél több dal elsajátítására
- a mondanivalót közvetítõ éneklésre
- a hallott zenemûvekkel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására
- a zenei elemek dramatikus helyzetekben történõ kipróbálására

Tananyag

Beéneklõ gyakorlatok

- Intenzív rekeszlégzés gyakorlása

Egyszólamú éneklés

- Történelmi eseményekhez kötõdõ népdalok (pl. verbunkosok, bujdosók, kuruc kori nóták)
- Balladák

- Énekelt versek (XX. századi költõk egyes verseinek megzenésített változata)
- XX. századi zeneszerzõk egyes dalai

Többszólamú éneklés
- Könnyebb két– vagy háromszólamú kórusmû

Énekes improvizáció
- Visszhangjáték tanulók által rögtönzött dallammal, ritmussal
- Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) dallamimprovizáció a szöveg hangulatának figyelembe vételével

Ritmusgyakorlatok
- Tizenhatod ritmusértéket tartalmazó versek megszólaltatása ritmushangszerekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok
- Különbözõ karakterek megjelenítése szituációba helyezve dallam– vagy ritmushangszerekkel
- Hallott zenemû hangulatának megfelelõ cselekmény kitalálása, eljátszása némajátékkal

Zenehallgatás
- A XX. századi stílusirányzatok szemelvényei
- Történelmi eseményekhez kötõdõ népzenei felvételek

Követelmények
A tanulók ismerjék
- a magyar népdalkincs néhány, történelmi eseményekhez kötõdõ dallamát, balladáját
- XX. századi zeneszerzõk néhány dalát
- XX. századi költõk tanult megzenésített verseit
- a tizenhatod ritmusképletet
- a XX. század jellemzõ stílusirányzatait

Legyenek képesek
- csoportban adottságaiknak megfelelõen, az adott ének üzenetét közvetítve énekelni
- az ismert zenemûvekben az adott mû stílusjegyeit felismerni
- hallott zenemûre cselekményt kitalálni és megjeleníteni
- különbözõ karakterek szituációban történõ megjelenítésére dallam– vagy ritmushangszerekkel

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- az egyszerûbb ritmusképleteket
- az egyszerûbb ritmus– és dallamhangszereket és azok használatát
- a fõbb zenei stílusokat és mûfajokat

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelõen tiszta, kifejezõ, karakteres éneklésre
- egyszerû ritmuskíséret rögtönzésére
- gondolataik, érzéseik megfogalmazására egy hallott zenemû kapcsán
- egyszerûbb zenei elemek kreatív alkalmazására a különbözõ dramatikus tevékenységek során
- a megismert zenei stílusok és mûfajok jellemzõ jegyeinek felismerésére

A mûvészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama

Zene és ének

- csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etûd 10–15 perc
- szólóéneklés vagy csoportos éneklés 2–3 perc

A vizsga tartalma

A zene és ének gyakorlati vizsga két részbõl tevõdik össze.

Csoportos gyakorlatsor

A csoportos gyakorlatsort a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembe vételével:

- a ritmus–, metrum–gyakorlatok során a láb, a kéz és a metrikus ének/beszéd egymástól való függetlenítése
- az akusztikus drámagyakorlatokban ritmus– és/vagy dallamhangszerek segítségével egy akciósor lekövetése

Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (3–4 fõ)

A tanuló 8 különbözõ stílusú, szabadon választott dal elõadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem elõtt tartására. A vizsgán a tanulónak az általa választott két dalt kell bemutatnia: egy népdalt a capella és egy másik, egyéb mûfajú dalt hangszeres kísérettel. Az elõadásához igénybe vehetõ élõ hangszeres kíséret, amelyrõl a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Gyakorlatsor: az elemek ismerete, pontos végrehajtása

Akusztikus drámagyakorlatok: pontosság, kreativitás, kooperáció

Ének: tiszta intonáció, stílushû elõadásmód, szövegérthetõség, prozódiai pontosság

Felhasznált, ajánlott irodalom és példatárak:

A magyar népzene tára. MTA 1951.
Bodza Klára, Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola. Tankönyvkiadó, 1992.
Dobszay László: A magyar dal könyve. Zeneműkiadó, 1994.
Dobszay László: Kodály után. Kecskeméti Kodály Intézet, 1991.
Ferenczi-Nemes-Szabó: Szájharmonika iskola

Forrai Katalin: Ének az óvodában. Zeneműkiadó, 1993.
Kallós Zoltán: Új balladák könyve. Akadémiai kiadó, 1996.
Kallós Zoltán: Balladák könyve. Magyar Helikon, 1977.
Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Gondolat, 1982.
Kiss Jenőné Kenesei Éva: Alternatív lehetőségek a zenepedagógiában. Tárogató kiadó, 1994.
Kodály Zoltán: A magyar népzene. Zeneműkiadó, 1991.
Kokas Klára: A zene felemeli a kezeimet. Akadémiai kiadó, 1992.
Magyar népi gyermekjátékok. Tankönyvkiadó, 1983.
Menuhin, Yehudi: Az ember zenéje
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához. Tankönyvkiadó, 1992.
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában. Zeneműkiadó, 1993.
Volly István: 277 karácsonyi népének és 101 Mária-ének

SZÍNHÁZISMERET

A színházismeret tantárgy fõ célja, hogy a tanulók tudatos színjátékosokká, felkészült nézõkké illetve „színházcsinálókká" váljanak. Egyrészt reflektálni tudjanak önmaguk és a csoportjuk színházi tevékenységére, másrészt a látott elõadásokban felismerjék azokat a színházi összetevõket, amelyek a színházi élmény forrásai. Ehhez a célhoz az alapfokon elsõsorban a gyakorlat felõl közelíthetünk. Ezeken az évfolyamokon a színházi kifejezés sajátosságait, formanyelvének összetevõit elsõsorban drámajátékos eszközökkel közelíthetjük meg. Azok a színházi mûfajok állnak a középpontban, amelyek a tanulók korosztálya által létrehozott színházi elõadásokban leggyakrabban elõfordulnak. Így a tanulók önmaguk, illetve kortársaik színházi tevékenységébõl kiindulva vonhatnak le következtetéseket a színház természetérõl, illetve a színpadi kifejezés legfõbb alkotórészeirõl. Azokról a formákról, mûfajokról, módszerekrõl pedig, amelyeket õk maguk nem gyakorolnak, játékos formák segítségével szerezhetnek személyes tapasztalatokat.

A továbbképzõ szakaszban az élõben (vagy felvételrõl) megtekintett elõadások teremthetnek alkalmat arra, hogy egyfajta színházi szemlélet, illetve fogalomkészlet felépítéséhez segítse hozzá a tanulókat a színházismeret tárgy. Az órák középpontjában a továbbképzõ szakaszban egy–egy elõadás megtekintése áll: míg az alsóbb évfolyamokon fõként gyermek– és diákszínjátszó elõadások közös megnézése, addig a felsõbb évfolyamokon sor kerülhet ifjúsági színházi elõadások, illetve gondosan kiválasztott felnõtt színházi elõadások megbeszélésére is. A megtekintett elõadásokat mindig egészében, összhatásában próbáljuk megragadni, mert elsõdleges célunk a színházi élmény elmélyítése. Ugyanakkor egy–egy részlet, alkotórész, összetevõ részletesebb vizsgálata megteremtheti annak a lehetõségét is, hogy fokozatosan felépüljön a tanulókban egyfajta színházi szemléletmód, illetve fogalomkészlet.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színpadi szöveg fogalmát
- a téma fogalmát
- a színpadi figura fogalmát
- a színpadi építkezés lehetõségeit
- a ritmus fogalmát
- a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
- a szövegmondás egyéni és együttes módjait

- szerkezeti egység fogalmát
- a legfontosabb szerkesztési elveket
- a mozgás és a gesztus színpadi szerepét
- a színpadi képalkotás lehetõségeit
- a kellék és a jelmez fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét a szöveg színpadi lehetõségeinek felismerésére
- érzékenységét a színházi elõadás alkotórészévé vált szöveg hatásai iránt
- érzékenységét a különféle szövegekben megjelenõ hangulati hasonlóságokra
- képességeit a szerkesztett játékokban érvényesülõ szerkesztési elvek felismerésére, alkalmazására
- térérzékelõi és térhasználói képességeit
- képességeit a szerkesztett játék zenei hatásainak érzékelésére

Ösztönözze a tanulókat

- önálló véleményalkotásra
- a szerkesztett játékok alapjául szolgáló alkotások megismerésére
- szerkesztett játékok megismerésére, létrehozására
- minél több élõ szerkesztett játék megtekintésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára

Tananyag

Szerkesztett játékok

A szerkesztett játék tanulmányozásán keresztül a tanulók egyidejûleg kapják meg az alkotás, a kipróbálás, a kísérletezés és a rendszerezés lehetõségét: alapvetõ színházismereti fogalmak tisztázhatók ezen a mûfajon keresztül. A továbbá a szerkesztett játékokkal való foglalkozás lehetõvé teszi, hogy a tanulók alkotó módon, a megtapasztalás, megélés élményén keresztül, a színház elemeivel kísérletezve közelítsenek a színházi ismeretek felé.

A szerkesztett játék vizsgálata lehetõséget teremt a színház legalapvetõbb jellegzetességeinek felismertetésére: a szöveg és a játék, a szövegmondás és a színpadi megjelenítés különbségeinek felismerésére, a színházi elõadás összetevõinek és felépítésének érzékelésére.

Az elõadás irodalmi alapanyagának gyûjtése, válogatása

- Egyeztetett téma (tematikus rend) alapján
- Figurák köré építve
- Helyzetek köré építve
- Hangulati hasonlóság alapján
- Motívumok köré építve
- Asszociációk alapján

Az irodalmi alapanyag kibontása

- A téma feltárása (dramatikus gyakorlatokkal, szituációkkal, monológokkal)
- A szövegekben rejlõ zeneiség kibontása (kórus)
- Hanghatások és szöveg – aláhúzás és ellenpontozás
- Zene és szöveg együttes hatása
- Szövegritmus jelentõsége és jelentéshordozó szerepe (szöveges ritmusjátékokkal)

- Szövegek megszólaltatása különbözõ stílusokban (stílusjátékok)

A szövegmondás variációi és színpadi hatásuk

- Az egyéni szövegmondás
- Együttes szövegmondás (pl. kórus, visszhang, szavankénti láncmondás)

Szöveg és tér

- A tér irányai, hangsúlyos pontjai
- Egyén és csoport elhelyezése a térben
- Egyéni és csoportos mozgások a térben

Szöveg és tárgyak

- Jelmezek, kellékek, hangkeltõ eszközök (pl. ritmushangszerek) használata

Az elõadás felépítése

- Szerkesztési elvek
- A szöveg és a megjelenítés összefûzése
- A tér, az idõ és a szöveg együttesei
- Szöveg és kép egymást erõsítõ, árnyaló illetve gyengítõ hatása
- Szöveg–gesztus–mozgás (tánc) együttesei (jelentésmódosító hatások)
- A szituáció változása a szöveg redukálásával
- A szöveg ritmusa és a jelenetritmus
- Az elõadás ritmusa (kiemelt pillanatok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színpadi szöveg fogalmát
- a téma fogalmát
- a színpadi figura fogalmát
- a szövegek legfontosabb szerkesztési elveit
- a ritmus fogalmát
- a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
- a mozgás és a gesztus fogalmát
- a kellék és a jelmez fogalmát.

Legyenek képesek

- megadott szempontok alapján színpadi megjelenítésre alkalmas szöveg válogatására
- a szövegmondás egyéni és együttes módjainak alkalmazására
- felismerni, hogy egy szerkesztett játék hatása milyen alkotórészekbõl adódik
- egy szerkesztett játék szerkesztési elvének felismerésére
- a tér nyújtotta lehetõségek felismerésére.

Számonkérés javasolt formája

A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal:

- a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
- a mese történetének jellegzetes elemeit
- az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetõbb különbségeit
- a narrátor fogalmát
- a színpadi alak jellemzésének alapvetõ formái, lehetõségeit
- a maszk fogalmát
- a díszlet fogalmát és legalapvetõbb fajtáit
- a jelmez és kellék használatának alapvetõ formáit
- a terek váltását, illetve a szimultán ábrázolás a lehetõségeit
- a színpadi világítás fogalmát
- a szituáció fogalmát
- a jelenet fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy felismerjék a mesei történet legfõbb összetevõit
- képességét, hogy felismerjék a mese szituációit
- képességét, hogy felismerjék egy színpadi alak legalapvetõbb tulajdonságait, a történetben betöltött szerepét
- képességét, hogy felismerjék a jelmezek, maszkok, kellékek figurateremtõ hatását
- képességét, hogy felismerjék a tárgyak szerepét, szimbólumteremtõ, –hordozó lehetõségeit

Ösztönözze a tanulókat

- önálló véleményalkotásra
- színpadi megjelenítésre alkalmas mesék megismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- minél több élõ mesejáték–elõadás megtekintésére

Tananyag
Színházi elõadás mesébõl
A gyermekszínjátszók által a leggyakrabban feldolgozott, színpadra adaptált irodalmi (epikus) alkotások a mesék. Az adaptálás folyamatának vizsgálata és gyakorlati kipróbálása lehetõséget teremt a színház legalapvetõbb jellegzetességeinek további – az elõzõ évfolyamhoz képest kibõvített, mélyített – tanulmányozására, többek között az epikus és a drámai kifejezés különbségeinek érzékeltetésére.
Játék a mese összetevõivel

- A mese képei (ezek ábrázolása állóképekkel, állóképek sorával)
- A mesei szituációi (szituációs játékok)
- Meseindító helyzetek (szituációs játékok)

- Jellegzetes mesei elemek (ismétlõdések, fordulatok, váratlan események, akadályok, gátak – szituációs játékokban)
- A mese tanulságai (szituációs játék, egyéb drámaformák)

A mese szereplõi

- Alaptulajdonságok megjelenítése (pl. szoborjátékok, szerep a falon, tulajdonsághordozó játékok)
- A mese hõse a hõs bemutatására (pl. improvizációk, szituációs játékok, a hõs egy napja, pillanatképek a mesehõsök életébõl)
- A hõs segítõi és ellenfelei (szituációs játékok)
- Meseszereplõk találkozásai (szituációs játékok a szokványos és a szokatlan találkozásokra)

Elbeszélés és megjelenítés

- Elbeszélõ a színpadon (egy vagy két narrátor, a narrátor mint szereplõ, csoportos narrálás)
- A narrált tartalom képi és hangulati elemeinek megjelenítése (stilizált mozgások, hangaláfestés, állóképek, tablók)
- A narráció kiváltása játékkal (a narráció átfordítása szituációba)
- A mesei szituáció kibontása jelenetté (pl. improvizációk, szituációs játékok)
- A jelenet felépítése (kezdõ helyzet, fordulatok, záró helyzet)

Díszlet

- Az üres tér lehetõségei
- Díszlet emberi testekbõl (szoborjátékok, állóképek)
- Helyszínteremtés fényekkel
- A helyszínek jelzése, helyszínváltozások, jelzett, stilizált díszletelemek és azok elhelyezése, mozgatása
- Szimultán helyszínek
- A tér kiemelt pontjai különféle díszletekben

Jelmez és maszk

- Egy–egy mesei szereplõ felöltöztetése (jelmezbörze, divatbemutató)
- Ruhadarabbal figurateremtés (színek és formák szimbolikája)
- A maszk lehetõségei

Kellékek

- A kellék karakterépítést segítõ szerepe
- A tárgyak különféle szituációkban
- A kellék szimbólumteremtõ és –hordozó lehetõségei

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
- a mese történetének jellegzetes elemeit
- az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetõbb különbségeit
- a narrátor fogalmát
- a színpadi alak jellemzésének alapvetõ formáit, lehetõségeit
- a maszk fogalmát

- a díszlet fogalmát és legalapvetõbb fajtáit
- a jelmez és kellék használatának alapvetõ formáit
- a színpadi világítás fogalmát
- a szituáció fogalmát
- a jelenet fogalmát.

Legyenek képesek

- egy történet alaphelyzetének, fordulatainak felismerésére
- a mesefigurák jellegzetességeinek felismerésére
- jelmezekkel, maszkokkal, kellékekkel figura teremtésére
- a tér– és díszlethasználattal megteremtett színpadi világ felismerésére.

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal

- a probléma fogalmát
- a szituáció legáltalánosabb összetevõit
- a szándék és a motiváció fogalmát
- a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
- a jellem fogalmát
- a jellemábrázolás legalapvetõbb lehetõségeit
- az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
- a színpadi játék és a díszletek összefüggését

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy egy adott elõadásban megjelenõ legfõbb problémá(ka)t felismerjék
- képességét, hogy egy adott szituáció legfõbb jellegzetességeit felismerjék
- képességét, hogy egy figura adott szituációban érvényesülõ legfontosabb szándékát felismerjék
- képességét, hogy egy adott figura hosszabb távon érvényesülõ szándékát, érintettségét (motivációját) felismerjék
- képességét, hogy egy adott szituációban, illetve egy elõadás egészében megjelenõ emberi viszonyokat felismerjék

Ösztönözze a tanulókat

- színpadi megjelenítésre alkalmas epikus alkotások megismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- minél több irodalmi adaptációból készült élõ elõadás megtekintésére

Tananyag

Színházi elõadás novellából, regényből.

Az adott korcsoporthoz tartozó gyermek–, illetve diákszínjátszók gyakran és örömmel vállalkoznak nagy kihívást jelentõ feladatokra: elbeszélések, illetve ifjúsági regények színpadra állítására. A nekik szóló gyerek– és ifjúsági színházi elõadások is gyakran nyúlnak ezekhez az alapanyagokhoz. Az adaptáció folyamatának és a létrejött elõadásoknak a vizsgálata elmélyítheti az epikus és a drámai mûfajok közti különbségek ismeretét, ugyanakkor tovább építheti a tanulók színházi gondolkodását és fogalomkészletét is.

A színpadra állítás fázisai

- Problémakeresés, alapanyag keresése
- A választott mû szituációkra bontása
- Az egyes szituációk feltárása
- A történetet alapvetõen befolyásoló szituációk feltárása
- Jelenetek építése a szituációkból
- Elõadásépítés jelenetekbõl (szerkesztési lehetõségek)

Figurateremtés drámatechnikákkal

- Jellemzõk összegyûjtése
- Tulajdonságok kibontása (a figura viselkedése)
- A figura helyzetben – a jellemek megteremtése

A szereplõk viszonyai

- A szereplõk kapcsolatainak alaptípusai
- Megjelenítési lehetõségek a szereplõk közötti kapcsolatok ábrázolására (drámatechnikákkal)
- A szereplõk közötti kapcsolatok változása
- A szereplõk és azok kapcsolatainak alakulása az elõadás egészében

A színpadi környezet megteremtése

A figurák és kapcsolataik megjelenítését lehetõvé tevõ egységes színpadi környezet megteremtése (jelmez, kellék, maszk, díszlet, zene, fények

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szituáció legáltalánosabb összetevõit
- a szándék és a motiváció fogalmát
- a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
- a jellem fogalmát
- a jellemábrázolás legalapvetõbb lehetõségeit
- az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
- a színpadi játék és a színpadi környezet összefüggését.

Legyenek képesek

- egy irodalmi alkotás és színpadi megvalósítása közti különbség megfogalmazására
- szituációk, jelenetek elkülönítésére
- a jellemek jellegzetességeinek, motivációinak felismerésére
- a szereplõk közti viszonyok felismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs felhasználására véleményük kifejtésében.

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal

- a hétköznapi élethelyzet és a színpadi szituáció összekapcsolásának lehetõségeit
- a típus fogalmát
- a probléma szituációkra való bontásának lehetõségeit
- a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetõségeit
- a színpadi világítás alapjait
- a zene színpadi használatának alapjait
- a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
- a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb mûfajai

Fejlessze a tanulók:

- ön– és társismeretét
- szituációelemzõ képességét
- színházi látásmódját

Ösztönözze a tanulókat

- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- környezetük problémáinak érzékelésére
- a játékban rejlõ általános érvényû tartalmak felismerésére
- a térhasználattal való kísérletezésre
- akusztikai kísérletezésre
- a világítással való kísérletezésre
- minél több gyermek– és diákszínjátszó elõadás megtekintésére

Tananyag
Színházi elõadás személyes élményanyagból (életjátékok)

Az életjátékok létrehozásával, a személyes élményanyagból történõ kiindulással az érintettség elõnyei és hátrányai is megjelennek a gyermek– és diákszínjátszók munkájában. Az életjátékok tanulmányozása ezzel egyidejûleg a színházismereti tanulmányok új fázisát is jelenti: az alapfok végén ennek a mûfajnak az alapos vizsgálata az eddig tanultak szintetizálása mellett egyben már a drámai kifejezés lehetõségeinek közelebbi megismeréséhez is elvezeti a tanulókat.

A tanulókat foglalkoztató problémák gyûjtése, kiválasztása, kibontása

- Problémagyûjtõ és a problémákat rendszerezõ tevékenység (ön– és társismereti, improvizációs játékok)
- A megtalált problémahelyzetek feldolgozása (szabályjátékokkal, szituációs játékokkal)
- Komplex dráma a kiválasztott problémák vizsgálatához

Eszközök a személyesség áttételére színházi helyzetbe

- A probléma áthelyezése analóg helyzetbe
- A személyek tipizálása (szituációk egy–egy típus kibontására; a típusok megjelenítése változó körülmények között)
- A személyes tartalmak reális és nem reális terekbe helyezése
- A személyes tartalmak expresszív képpé fogalmazása
- A személyes tartalmak mozgásszínházi megjelenítése

Szituációteremtés, jelenetépítés

- A problémák körüljárása rögtönzésekkel
- A rögtönzéstõl a szituáció felépítéséig dialógusok és akciók kidolgozása
- Jelenetszerkesztés szituációkból

A világítás

- Természetes és mesterséges fények hatása
- A fény atmoszféra teremtõ ereje
- A fény jelentésteremtõ és –módosító szerepe
- A színek és szimbolikájuk alkalmazása a világításban

A zene

- Élõ zene, gépzene
- A zene érzelmi, hangulati, atmoszférateremtõ hatása az elõadásban
- A zene dramaturgiai szerepe
- A zene mint az elõadás önálló alkotóeleme (pl. dalok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a típus fogalmát
- a probléma szituációkra való bontásának lehetõségeit
- a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetõségeit
- a színpadi világítás alapjait
- a zene színpadi használatának alapjait
- a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
- a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb mûfajai

Legyenek képesek

- a fõbb színházi alkotóelemek (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek) felismerésére saját elõadásban
- a hétköznapi élet problémáját színházi szituációvá alakítani
- a személyesség színházi szituációkba való áttételére
- rögtönzésekkel szituációk felépítésére
- a megismert színházi fogalomkészlet használatára a saját rögtönzések elemzésekor.

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése.
A tantárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
- azt az alkotói folyamatot, ahogyan egy–egy elõadás létrejön
- a színházi alkotóelemeket (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek, kellékek, világítás), azok hatását
- azokat a dramatikus konvenciókat, amelyek az alapanyag színpadra állítását segítik
- a színházmûvészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet elemeit (pl. játéktér, fõszereplõ, mellékszereplõ, jelenet, fordulat, felvonás).

Legyenek képesek
- színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerésére
- elõadások alapanyagául szolgáló alkotások válogatására
- saját csoportja által létrehozott elõadások sajátosságainak leírására a megismert fogalmi készlet segítségével
- annak megfogalmazására, hogy a színház milyen eszközökkel gyakorol hatást a nézõre
- a színházi összetevõkrõl és mûködésükrõl tanultak alkalmazására.

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgarészbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Színházismeret
elõadás(részlet) elemzése 10 perc
A vizsga tartalma
A tanuló/csoportja által a vizsgán bemutatott saját produkció egészének vagy részletének felidézése a megismert fogalmi készlet alkalmazásával, a színházi alkotóelemek és azok nézõre gyakorolt hatásnak elemzõ bemutatása. vagy A tanuló a tanár által a vizsgát megelõzõ félévben

elõre kiadott legalább öt különbözõ alapanyaggal (problémák, szituációk, szövegek) ismerkedhet meg. A vizsgán a tanuló szabadon választott alapanyaggal kapcsolatban feltárja, hogy mi az a helyzet, probléma, amely színházi megjelenítésre alkalmas, valamint felvázolja, hogy milyen színházi eszközöket alkalmazna megjelenítésükre, és azok várhatóan milyen hatást gyakorolnak a nézõre.

A vizsga értékelése

Színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerése.
A színházi alkotóelemek és azok hatásának ismerete, alkalmazása.
A feladathoz kapcsolódó fogalmi készlet ismerete, használata.

Ajánlott irodalom

Magyar Színházművészeti Lexikon, Akadémiai, 1994.
Színházi Kislexikon, Gondolat, 1969.
Több hasznos szócikk a Világirodalmi Lexikonban, Akadémiai, 1970–1997.
Almási Miklós: Színjáték és társadalom, Színháztudományi Intézet, 1963.
Almási Miklós: Színházi dramaturgia, Színháztudományi Intézet, 1965.
Artaud, Antonin: A könyörtelen színház, Gondolat, 1985.
Benedek András: Színházi dramaturgia nézőknek, Gondolat, 1975.
Brook, Peter: Az üres tér, Modern könyvtár, 1972.
Duró Győző–Nánay István: Dramaturgiai olvasókönyv, Marczibányi téri M. K., 1993.
Esslin, Martin: Az abszurd dráma elmélete, 1967.
Földényi F. László: A drámától a színpadig, Kossuth, 1976.
Hevesi András: Az előadás, a színjátszás, a rendezés művészete, Gondolat, 1965.
Hevesi Sándor: A drámaírás iskolája, Gondolat, 1961.
Honti Katalin: Színház és látvány I–II. Corvina, 1978.
Lengyel György: A színház ma, Gondolat, 1970.
Nánay István: A színésznevelés breviáriuma, Múzsák, 1983.
A pantomim (Korszerű színház)
Ruszt József: Színésznevelés és színészdramaturgia, NPI
Székely György: Színházi mi micsoda, NPI, 1976.
Székely György: Színházesztétika, Tankönyvkiadó, 1984.
Székely György: A színjáték világa, Gondolat, 1986.
Színházi kalauz I–II. Gondolat, 1986.
Sztanyiszlavszkij: Cselekvő elemzés, 1960.
Ungvári Tamás: A dráma művészete ma, Gondolat, 1974.
Várszegi Tibor: Felütés, 1992.
Várszegi Tibor: Félúton, 1994.
Várszegi Tibor: Fordulatok I–II., 1992.
Vekerdy Tamás: A színészi hatás eszközei Zeami mester művei szerint, Magvető, 1974.

ZENEMÛVÉSZETI ÁG

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott
Akkordikus tanszak tantárgyai: cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő
Billentyűs tanszaktantárgyai: zongora, csembaló, orgona

Hangszeres és vokális tanszakok - egyéni képzés

„A" TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének
Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*
Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus
Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Óratervek
Az „A" tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy							2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(2)+6 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene) valamint más művészeti ág

(képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „A" tagozaton 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A" tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy: 5-6. évfolyamig
Csoportos foglalkozás: 2x45 perc
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok: (minimum)
Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc
2-3. évfolyam 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc
Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén
Bemeneti kompetencia:
- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia
- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése. Személyes kompetencia
- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia
- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség. Módszertani kompetencia
- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás.
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Szolfézs főtárgy „A” tagozat szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Szolfézs főtárgy „A” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy Szolfézs „A” és zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

1. Írásbeli vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Szolfézs főtárgy „A” tagozat: szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Szolfézs főtárgy „A”: szolfézs
Zenetörténet - zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet - zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom-zenetörténet főtárgy („A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:
Hangszeres főtárgyak Gyakorlati vizsga „A” tagozat minimum 10 perc
Elméleti tantárgyak
„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Szolfézs főtárgy
Gyakorlati vizsga:
„A” tagozat minimum 10 perc
Elméleti vizsga:
„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészeti iskola tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét,
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,

- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet
- a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének,

zenei érzékének felmérése.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszer részei, összeállítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- Különböző játékmód és hangindítások.
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
- Játék a hangszer fejével.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Lőrincz-Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)

Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.

Gyermekdalok, népdalok

Követelmények

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának,

kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével. Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- Különböző játékmód és hangindítások.
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása.
- Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag

Lőrincz-Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)

Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.

Gyermekdalok, népdalok

Követelmények

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
- Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
- A dü és tü hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
- A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Ajánlott tananyag

Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090) Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406) Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1. Gyermekdalok, népdalok

Követelmények

A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két-három népdal, kotta nélkül.
- Egy-két könnyű tánctétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.
2. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
- Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
- Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
- Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.
- Régi és új stílusú magyar népdalok.
- A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.
A hangszerkezelés fejlesztése
- Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
- Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo-decrescendo-val.
- A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.
Ajánlott tananyag
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
Bali J.: Furulyaiskola I.
Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
Keuning, Hans P.: 30 simple studies
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Anonymus: Allemande (EMB 4303)
Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
Anonymus: Rondo (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)
Követelmények
Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
A tü-dü hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
Dúr skálák gyakorlása.
Rövidebb lélegzetű etűdök.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Skála lehetőleg figurációkkal kotta nélkül.
- Egy népdal, kotta nélkül.
- Egy etűd.

- Két különböző karakterű tánctétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
- Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tü, dü, rü artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Hanglezárása száj kinyitásával.
- Dúr és moll skálák c1-c3 hangterjedelemben.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag

Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.

Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab

Sellner, J. Etüden für Oboe /I., II., III.(EMB 12002)

Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)

Keuning, H. P. 20 studies

Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118-150. (SM 1479)

Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises

Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)

Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)

Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)

Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)

Pepusch, J. Chr.: C-dúr szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)

Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

Követelmények

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.

Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.

Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű tánctételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
- A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.

- Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
- „F" alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Staccato-játék nyelvzárással.
- Dúr és moll skálák c1-d3 tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
- Az„F"-alapú furulya használatának gyakorlása.
- Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.
- A „rekesz"-légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő-szükségletére.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

Ajánlott tananyag

Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe
Keuning, H. P.: 20 studies
Keuning, H. P.: 10 difficult studies
Keuning, H. P.: 25 studies
Keuning, H. P.: 40 simple studies
Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für....)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J.: Etüden für Oboe /I., II. (EMB 12002)
Fesch, W. de: G-dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
Pepusch, J.Chr.: d-moll szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
Telemann, G. Ph.: G-dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)
Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta III., IV tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d-moll szonáta III., IV tétel (EMB 13100)
Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095)

Követelmények

A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
„F"-alapú furulya használata.
Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
A fogástáblázat önálló használata.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A trillatáblázat használata.
- Inégal játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló új tánctípusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.
- Az artikulációkés a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag

Kállay G. Hang nemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Corelli, A: Sarabande (EMB 7888)
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
Loeillet, J. B.: e-moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
Loeillet, J. B.: F-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
Pepusch, J. Chr.: G-dúr „altszonáták" 6/3. szopránon
Telemann, G. Ph.: II. G-dúr Partita - tételek
Lavigne, Ph. de: Rondeau - Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: B-dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V tétel
Marcello, B.: d-moll szonáta op. 2/2
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények

Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
Mordent, parántrilla, előkék alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két szonáta- vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
- A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Kromatikus skála.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán- és altfurulyán.

- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Kállay G. Hang nemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Bach, J. S.: Gavotte, Bourrée D-dúr (EMB 14071)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: h-moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160-3)
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita - tételek
Bellinzani, P. B.: C-dúr szonáta op. 3/3
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta III., IV. tétel
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G-dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

Követelmények

A trillatáblázat önálló használata.

Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.

A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül,
- Egy etűd,
- Két szonáta- vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

AKKORDIKUS TANSZAK

GITÁR

Az alapfokú mûvészetoktatás „klasszikus gitár” tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A gitártanítás céljai, feladatai

Tanítsa meg:

- A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
- A gitár különbözõ behangolási módjait.
- A gitárjáték alapvetõ technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetõségei jobb– és balkézzel egyaránt.
- A gitárirodalomban elõforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
- A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.

- A játszott mûvek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
- A gitáron megszólaltatható fõbb zenei stílusok elõadási sajátosságait.
- A gitár, mint kisérõhangszer lehetõségeit: a leggyakrabban elõforduló akkordokat és akkordfûzéseket.
- A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:

- Helyes test–, hangszer– és kéztartás.
- Laza kar– és ujjtechnika.
- A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
- Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
- Összességében könnyed hangszerkezelés.

Gyakoroltasson rendszeresen:

- Az adott technikai elem tanításának megfelelõ mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.
- Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különbözõ pengetési– és ritmusvariációkkal is.
- Arpeggio gyakorlatokat.
- A felmerülõ technikai problémának megfelelõ etûdöket.

Ösztönözze a tanulókat:

- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
- A rendszeres társas muzsikálásra.Fordítson figyelmet:
- A precíz hangszerhangolásra.
- A mûvek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az elõzõ év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Elõképzõ évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelõ szinten – a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettõsvonal, ismétlõjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.

- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az elsõ fekvésben.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények
Kétfél ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerû népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben.
Olyan könnyû gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elõ üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két népdal, illetve gyermekdal,
– Egy könnyû etûd, vagy elõadási darab, melyben gyakran fordulnak elõ üres húrok.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelõ szinten– a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettõsvonal, ismétlõjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Forte és piano.
- Az ütemhangsúly.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Ostinato és dudabasszus kiséret
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az elsõ fekvésben.
- Hangos–halk játék. Hangsúlyos hang játéka.

- A többszólamúság lehetõség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények
Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerû népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben.
Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kisérettel.
Olyan könnyû darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elõ üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két népdal, illetve gyermekdal,
– Két etûd, vagy elõadási darab, melyben gyakran fordulnak elõ üres húrok.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat
1. évfolyam „A" *tagozat*
Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A tanuló ismerkedjen meg a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettõsvonal, ismétlõjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
- Primo–secondo, Da Capo al Fine.
- A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.
- Az ütemhangsúly.
- A megtanult hangok ábécés nevei, elõjegyzések, módosított hangok.
- Kis– és nagyszekund.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása, stabilizálása
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- A többszólamúság megtanítása együttpengetés nélkül, majd együttpengetéssel.
- Együttpengetés két ujjal, különbözõ variációkban.
- Kétszólamú dallam–kiséret játék együttpengetéssel
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával.
- Törzshangok megtanítása az elsõ fekvésben.
- Elõjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az elsõ fekvésben.

- Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelõen. C–dúr, G–dúr, F–dúr, a–moll, e–moll, d–moll hangsorok játéka az elsõ fekvésben.
- Tanítsuk meg a zenei nyitás–zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal
Fodor – Marnitz – Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i–m–a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel.
Könnyû kétszólamú népdalfeldolgozások és elõadási darabok együttpengetéssel.
A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a
ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.
Könnyû arpeggio pengetésû etûdök, elõadási darabok sok üres húrral.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy magyar népdal,
– Egy etûd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája,
– Két elõadási darab, melyben megvalósul az együttpengetéses kétszólamúság.

2. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Tanítsuk meg a darabokban elõforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
- A darabokban elõforduló hangnemek ismerete.
- Ismerje a tanuló a tizenhatod értékû hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
- Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Játsszon a tanuló kétoktávos F– és G–dúr skálát az elsõ fekvésben.
- Gyakoroltassunk egy–egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
- A második fekvés és az egyszerû fekvésváltás megismerése.
- A kettõsfogások gyakorlása, fejlesztése.
- Az együttpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyû kétszólamú darabokban.
- Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a mûvekben.
- Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintõnél.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III.
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Könnyû kétszólamú darabok eljátszása.
Az arpeggio pengetés egyszerû darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor).
Lapról játék az elõzõ év nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etûd,
– Három különbözõ jellegû darab.

3. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
- A darabokban elõforduló hangnemek ismerete.
- A darabokban elõforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.
- A dúr és moll hármashangzat felépítése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.
- Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
- Játszassuk a kétoktávos G–dúr skálát második fekvésben és a C–dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.
- Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerûbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyû darabokban.
- Fontos a hármasfogások tanítása és gyakorlása.
- Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
- Tanítsunk egyszerû mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlõdõ mozgásokkal.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintõknél.
- Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
- Kezdjük el a nem kívánt hangösszecsengések tompítását, kezdetben a domináns–tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E–A, A–D)
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

Követelmények
Egy adott technikai problémát feldolgozó etûd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré).

Az elsõ fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etûdben, vagy elõadási darabban.
Könnyû tánctétel jellegzetességeinek megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etûd,
– Három különbözõ jellegû elõadási darab.

4. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A modális hangsorok ismerete. Egyszerû harmóniai elemzés a tanár irányításával.
- A dominánsszeptim–akkord megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Kezdjük el a prím és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.
- Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait.
- Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játszani kell könnyû ékesítéseket is (pl. elõke).
- Négyesfogások bevezetése.
- A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.
- Vibrato megtanítása.
- Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C–dúr skálát. Transzponáltassuk a G–dúr skálát a hetedik fekvésig.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
- Tört–akkord játék megtanítása.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etûdök gitárra
Kováts: Könnyû darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etûdök I–V.

Követelmények
Reneszánsz, barokk tánctételek és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása.
Terjedelmesebb etûd megtanulása.
Rövid, könnyû XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etûd,
– Három különbözõ stílusú elõadási darab.

5. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
- Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelõ elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
- Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenérõl a tanult darabok alapján.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a kilencedik fekvés hangjait.
- Kötéses díszítések továbbfejlesztése.
- Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
- Mechanikus kézügyesítõk folyamatos gyakorlása.
- Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
- A tört–akkord játék továbbfejlesztése.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.
- Lényeges az ujjrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etûdök gitárra
Aguado: Etûdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyû darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etûdök VI.–X.
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–bõl könnyebb tételek.
A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelõen válogatva.

Követelmények

Mérsékelt tempójú etûd, amely magasabb fekvéseket is érint.
Klasszikus tánctételek (pld. Sor Walzerek) elõadása.
Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etûd VI–X.) eljátszása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy etûd,
– Három különbözõ stílusú elõadási darab, melybõl az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- Ismerje fel a tanuló a fõbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján.
- Legyen képes a zenei formák (szvit– és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a háromoktávos dúr– és moll skálákat (E–dúr, e–moll).
- Stabilizáljuk, erõsítsük meg a nagybarrét.
- Mechanikus kézügyesítõk folyamatos gyakorlása.
- Törekedjünk a a nem kívánt hangösszecsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.
- Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.

Ajánlott tananyag

Aguado: Etûdök
Carcassi Etûdök op. 60
Giuliani: Etûdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyû darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etûdök op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
Brouwer: Etûdök VI.–X.
Faragó: Musica Ficta
Pavlovits Dávid gitárdarabjai.

Követelmények

Tudni kell a barokk szvit két különbözõ karakterû (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani.
Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etûdöt is.
Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzõk mûveibõl.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy etûd,
– Három különbözõ stílusú elõadási darab, melybõl az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat
A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.

Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különbözõ stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje

- a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
- a tanult anyagban elõforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb elõadási jeleket, zenei mûszavakat és ezek jelentését,
- a tanult elõadási darabok zeneszerzõinek nevét, a mûvek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvetõ technikai elemeit:

- a fekvésjátékot, fekvésváltást,
- a kis és nagy barré–t,
- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különbözõ formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,
- a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különbözõ játékmódok megvalósítására:

- dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler–darabok),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerû többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerû kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerû bemutatásával:

– G–dúr, C–dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E–dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio–gyakorlatok,

– 2 etûd (pl. Carcassi: Etûdök op. 60),

– 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mû,

– XX. századi mûvek (pl. Bartók – Szendrey).

A választott etûdök tartalmazzanak egymástól eltérõ technikai feladatokat.

A teljes anyagot kotta nélkül kell elõadni.

A mûvészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll.

A vizsga tantárgya és idõtartama

Gitár fõtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála

1 húron fekvésváltással.

– Egy klasszikus etûd; Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etûdök nehézségi szintjén.

– Három különbözõ stílusú elõadási darab a következõ nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151)

Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss tánctételei, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy–Mosóczi:

Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.)

Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio

(Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.)

Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./79.)

XX. századi / Kortárs zene;. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–bõl könnyebb darabok: 1–5., 10. (EMB Z.7495) (Szendrey:

Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola

IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I–X. nehézségi szintjén.

„B” tagozat

– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban, vagy kromatikus skála

1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.

– Egy klasszikus etûd; Carcassi: Op. 60./8.–17. etûdök nehézségi szintjén.

– Három különbözõ stílusú elõadási darab a következõ nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane

Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d–moll Szvit tételei, Bach: Sonate e Partite, Lantmûvek könnyebb tételei.

Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringõk, Giuliani: C–dúr Szonáta op. 15.

Romantikus zene: pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák)

XX. századi / Kortárs zene;. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–bõl 6., 13., 17., 21. (EMB Z.7495) (Szendrey:

Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios

sencillos VI–XV. nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

- megfelelés az elõírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- elõadásmód,
- a zenei stílus és az elõírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség.

BILLENTYÛS TANSZAK

TANTÁRGYAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvetõ sajátosságait, felépítését, mûködésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentõsebb zeneszerzõit és elõadómûvészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelõ elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelõ kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtõ),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyûzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettõsfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelõen használni,
- a mû mondanivalójának megfelelõen tudja kifejezõ hangon, hangszínben, hangerõben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítõk, az ujjgyakorlatok, etûdök, skálák alkalmazásával.

Elõképzõ évfolyamok

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:

- a hangszer vázlatos megismerése,
- tájékozódás a billentyûzeten (fehér–fekete billentyûk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belsõ lüktetés érzete),
- azonosság, különbözõség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- az elemi szintû kottaolvasás elõkészítése.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztõ játékok,
- a non legato, legato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés elõkészítése,
- különbözõ kifejezésmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek elõkészítése,
- egyszerû gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejezõ hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Számonkérés formája
A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három darab (az egyéni fejlõdéstõl függõen adjon értékelhetõ keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeirõl)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- tájékozódás a billentyûzeten (fehér–fekete billentyûk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belsõ lüktetés érzete),
- azonosság, különbözõség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- elemi szintû kottaolvasás.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztõ játékok,
- a non legato, legato, staccato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés elõkészítése,
- különbözõ kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek elõkészítése,
- egyszerû gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC
Lakos Á.: Zongoraiskola

Követelmény:

Helyes ülésmód.

Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejezõ hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Kottaolvasás kezdõ szinten.

Számonkérés formája

A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.

A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három darab (az egyéni fejlõdéstõl függõen adjon értékelhetõ keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeirõl)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat
Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:

- ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, mûködése stb.),
- dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözõségeinek felismerése (kérdés–felelet),
- kulcsok, elõjegyzések, módosítójelek,
- ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
- pentachord, pentaton,
- dúr és moll hangsor, vezetõhang,
- hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
- hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
- nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
- kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
- a kottában elõforduló zenei mûszavak, jelzések értelmezése,
- tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet),
- a klasszikus zenei stílus alapjai,
- a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
- formálás: indítás–lezárás.

Hangszerkezelés, technika:

- helyes ülésmód,
- a kar és az ujjak együttmûködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
- a staccato és a legato játékmód különbözõ formái,
- a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
- az ujjalátevés elõkészítése,
- pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettõsfogások, a kisakkord,
- unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zenemûkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyû zongoradarab (Moszkva)
Könnyû zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)

Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzõk könnyû zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teõke M.: Találkozások a zongoránál
Teõke M.: Válogatott etûdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zenemûkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Elsõ lépések
Teõke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény
Egyszerû népdalfeldolgozások, négykezesek.
A megismert stílusokat képviselõ mûvek kottahû megszólaltatása.
Kottaolvasás violin– és basszuskulcsban.
A tudásszintnek megfelelõ zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három mû kotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:

- az elõzõekben tanultak ismétlése,
- a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,

- tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
- nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
- a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két– és háromtagú forma),
- barokk és klasszikus táncok, azok fõbb jellemvonásai,
- lapról játék egy szólamban,
- jelek, idegen kifejezések ismerete.

Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
- dúr és moll skála, külön kézzel,
- kisakkord és fordításai (kézalkattól függõen a késõbbiekben nagy akkord), kettõsfogás, hármashangzat–felbontás,
- etûdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zenemûkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyû zongoradarab (Moszkva)
Könnyû zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzõk könnyû zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teõke M.: Találkozások a zongoránál
Teöke M.: Válogatott etûdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné,
Zenemûkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Elsõ lépések
Sári J.: Lépésrõl lépésre
Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)
Teõke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejezõ különbözõ karakterû barokk, klasszikus, XX. századi mûvek.

A tananyag körülbelül egyharmada fejbõl játszandó.

A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Néhány mondóka, gyermekdal kifejező hangszeres megszólaltatása külön illetve kétkezes változatban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különbözõ stílusú mû kotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:

- az elõzõ évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
- a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
- hangnemi változások megfigyelése,
- új metrumok (3/8, 6/8),
- a szonatinaforma vázlatos ismerete,
- az elõforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
- a romantika elõkészítése karakterdarabokkal,
- a zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika:

- kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
- éneklõ (cantabile) billentés, a pergõ (leggiero) játék megalapozása a repetíció elõkészítése
- skálajáték: a korábbi elemek bõvítése,
- az Alberti– és a keringõbasszus elõkészítése,
- pedálhasználat (utánnyomásos, elõrenyomott),
- etûdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
- négykezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék,
- a hangerõ megfelelõ alkalmazása,
- kortárs zene elõadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
J. S. Bach és Händel könnyû zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
J. S. Bach: Az elsõ Bach–tanulmányok (Teõke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I., III.
Bartók: Mikrokozmosz II.

Czerny: Könnyû technikai gyakorlatok I.
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok (Zenemûkiadó)
Könnyû szonatinák zongorára
Majkapar: Kis zongoradarabok
W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)
W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zenemûkiadó)
Schumann: Jugend Album
Teõke M.: Válogatott etûdök III.
Weiner: 20 könnyû zongoradarab
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzõk négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Teöke M.: Találkozások a zongoránál

Követelmény
Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.
Felszabadult játszóapparátus.
Az évfolyam zenei követelményeit kifejezõ különbözõ stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mû,
A tananyag körülbelül egyharmada fejbõl játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különbözõ stílusú és karakterû mû, kotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:

- az elõzõek ismétlése, bõvítése,

- a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fõ stílusokban,
- a polifon hallás finomítása,
- új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
- vázlatos formai, harmóniai elemzések.

Hangszerkezelés és technika:

- skálajáték több oktávon keresztül, különbözõ dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
- a pergõ technika fejlesztése, ékesítések,
- Alberti– és keringõ–basszus,
- pedálhasználat (együttnyomott),
- etûdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bartók: Gyermekeknek I–III.
Bartók: Mikrokozmosz II–III.
Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyû technikai gyakorlatok
Grecsanyinov: Gyermekalbum.
Haydn – Varró: 4 igen könnyû menüett
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok
Könnyû szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Könnyû zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Majkapar: Kis zongoradarabok
W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zenemûkiadó)
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Leichte Klaviermusik für vier Hände (Kováts G, EMB)
Magyar szerzõk négykezes zongoradarabjai I–II. (EMB)
Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

Követelmény

Tudatos memorizálás.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejezõ különbözõ stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs mûvek.
Önállóan megtanult mûvek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejbõl játszandó.
A tanuló tudja a mûveket megfelelõ tempóban, stílusosan elõadni.
Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különbözõ stílusú és hangulatú mû kotta nélkül, benne egy barokk mû és klasszikus szonatina tétel elõadása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:

- az elõzõ évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bõvítése,
- a tanult mûvek alapvetõ formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
- kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szûkített és bõvített akkord,
- rondóforma.

Hangszerkezelés, és technika:

- az elõzõ években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
- skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
- etûdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék.

Ajánlott irodalom
A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
Bach és Händel könnyû zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Csajkovszkij: Jugend Album
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnyû szonatina album
Mozart: 10 könnyû tánc (Hernádi)

Scarlatti: Klavierbüchlein
Schubert: Táncok (EMB)
Repertoire 3.
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Bizet: Gyermekjátékok
Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejezõ különbözõ stílusú és karakterû mûvek elõadása az évfolyamnak megfelelõ szintû hangszerkezeléssel.
Önállóan megtanult mûvek, a tananyag körülbelül egyharmada fejbõl játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mû,
– Egy szonatina tétel,
– Egy elõadási darab.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:

- variáció, invenció,
- új stílus elõkészítése: impresszionizmus,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
- kottában elõforduló jelek, zenei mûszavak ismerete.

Hangszerkezelés, és technika:

- az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
- skálajáték, hármas– és négyeshangzat–futam, kettõsfogás oktávmenet (kézalkattól függõen)
- különbözõ billentésfajták ismerete,
- zongorapedálok használata.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
Bartók: Gyermekeknek II–IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–V.
Bécsi mesterek könnyû zongoradarabjai (Csurka M.)
Czerny–Bertini: Etûdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
Könnyû variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Variációk
W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Scarlatti: Klavierbüchlein
Scarlatti: Szonáták
Schumann: Jugend Album
Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
Könnyû négykezesek Couperin–tõl Mozart–ig (Peters)
Meister für die Jugend (Peters)
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)

Követelmény:
Természetes hangszerkezelés.
Zenei stílusismeret, a játszandó mûvek értelmes elõadása.
Zenei karakterek megoldása.
Pedálok helyes használata.
Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mû (J. S. Bach mû ajánlott),
– Egy klasszikus szonatina tétel,
– Egy elõadási darab.

Számonkérés formája
A tanulók félévi és évvégi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi vizsga anyagát szaktanár állítja össze
Az évvégi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darab előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi vizsga ajánlott anyaga
3 mű az ajánlott anyagból
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere alapvetõ sajátosságait, mûködési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentõsebb alkotóit és alkotásait,
- a kottában elõforduló jeleket és zenei mûszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvetõ jelzéseit,
- a tanult elõadási darabok zeneszerzõinek nevét, a mûvek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során elõforduló különbözõ játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettõsfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
- a játszandó zongoramûvek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elõ–, után– és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelõen a zongorázandó anyag kottahû, stílusos, dinamikailag változatos és kifejezõ elõadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelõ zenei memóriával,
- képességei alapján kimûvelt zenei hallással.

A vizsga tartalma

„A" tagozat

A 4 stílusból választható 3 különbözõ stílusú darab, amibõl lehet egy kamaramû.

- Barokk mû, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdõk zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.
- Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, könnyebb variáció; Könnyû szonatinák (EMB 2719), 15 könnyû szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyû variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina–gyûjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.
- Romantikus mû; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringõk (EMB 7355) nehézségi szintjén.
- XX. századi mû; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturno, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.

A három mû közül lehetõség szerint egy éneklõ, egy pedig virtuóz jellegû legyen.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ELEKTROAKUSZTIKUS TANSZAK

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Billentyűs tanszak tantárgyai: klasszikus szintetizátor, szintetizátor-keyboard, számítógépes zene
Zeneismeret tanszak tantárgyai: hangszínszolfézs, szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet
Kamarazene tanszak tantárgya: kamarazene

Hangszeres tantárgyak - egyéni képzés

„A" tagozat

Főtárgy: klasszikus szintetizátor, szintetizátor-keyboard, számítógépes zene
Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező[1]
Kötelezően választható tantárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, kamarazene, második hangszer, magánének
Választható tantárgy: hangszínszolfézs, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, második hangszer, magánének, valamint a klasszikus zene, népzene, jazz-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1.

Tantárgy	évfolyamok											
	előképző		alapfok						továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai:
(2)+6 évfolyam: klasszikus szintetizátor, szintetizátor-keyboard,

[1] Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2.

A tanítási órák időtartama:
Főtárgy: „A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A" tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc
Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum. 2x45 perc
(kamarazene: 2-8 fő)
Választható tantárgy:
Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
(kamarazene: 2-8 fő)

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén
Bemeneti kompetencia
- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia
- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia
- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia
- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia
- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadó-művészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsga tantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok főtárgy („A” tagozat): szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok főtárgy („A” tagozat): szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Záróvizsga tantárgyai

Az záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között.

Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: főtárgy

A vizsgák ideje:
Hangszeres főtárgyak
A gyakorlati vizsga időtartama
„A” tagozat: minimum 10 perc

Gyakorlati vizsga
Elméleti tantárgyak
„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészeti iskola tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - az adott tanévben döntőbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsán figyelembe kell venni.
A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

BILLENTYÛS TANSZAK

KLASSZIKUS SZINTETIZÁTOR

A program célja:

– alakítsa ki a különbözõ billentéstechnikájú billentyûs hangszerek – akusztikus zongora, digitális zongora, szintetizátor – játéktechnikai és zenei alapjait,
– fejlessze a tanuló zenei képességeit a szintetizátor és a hozzá tartozó digitális eszközök segítségével,
– alapozza meg a klasszikus és kortárs zenei mûveltséget a digitális és számítástechnikai eszközök segítségével,
– fejlessze a hangszínek iránti fogékonyságot és a hallást a különbözõ elõadásmódok finomabb megkülönböztetéséhez.

A program feladata:
– adjon áttekintést a zenetörténet billentyûs irodalmáról, és ne zárkózzon el a jazz– és tánczene kiemelkedõ alkotásaitól sem,
– foglalkozzon a szintetizátorra írott eredeti mûvekkel és átiratokkal, alakítsa ki az ezek interpretálásához szükséges játéktechnikai és stílusbeli jártasságot,
– ismertesse meg a hangszer technikai sajátosságait, hangtechnikai alapelveit,
– teremtse meg már az alsóbb évfolyamokon is az aktív kamarazenélés, zenekari játék lehetõségét,
– alakítson ki jó improvizációs készséget, ösztönözze a tanulót zenei fantáziájának kiélésére,
– készítsen fel a számítógépes zenei alkalmazások kreatív használatára,
– adjon lehetõséget a késõbbi szintetizátor elõadómûvészi, illetve zeneszerzõi pályára való felkészülésre.

Elõképzõ évfolyamok
1. évfolyam
A hangszeres elõkészítõ évfolyam az elõképzõs tanulók számára nyújthat lehetõséget arra, hogy elkezdhessék hangszeres tanulmányaikat, és életkori sajátosságaiknak megfelelõ elõkészítést biztosítson a további hangszeres évfolyamok elvégzéséhez

Fejlesztési feladatok

- Karos ejtegetés
- Karos staccato
- Legato játék
- Az ujjak kéztõbõl való, önálló mozgása
- A hüvelyk– és a kisujj megfelelõ tartása
- Ismerkedés a hangszerrel
- A klaviatúra, a hangok elhelyezkedése
- A szintetizátor és a zongora összehasonlítása
- A hangszer ki– és bekapcsolása, a hangszínváltó gombok használata
- A játszott dallamok, dalocskák megszólaltatása különbözõ hangszíneken
- Az elsõ félévben hallás utáni játék, a második félévben a legegyszerûbb kottaképek játéka
- Az alapvetõ metrumérzék kialakítása
- Játék a hagyományos zongoratechnikáktól eltérõ gesztusokkal (tenyeres, alkaros stb.)
- Környezetünk hangszíneinek megismertetése

Ajánlott tananyag

Aszalós Tünde: A zongorázó gyermek I.
Józsefné – Szmrecsányi: Zenei elõképzõ
Füzesi Zsuzsa: Daloskönyv

Követelmény
Játsszon a tanuló megfelelõ kéztartással.
Tudjon játszani hallás után, illetve kottakép alapján egyszerû bi–, tri–, tetra–és pentachord (–ton) hangkészletû dallamokat, egy kézzel.
Legyen képes egyszerû hangszínváltásokra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két egyszerû gyermekdal, népdal, vagy más dallam lejátszása lehetõleg kotta nélkül

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- Karos staccato
- Legato játék
- Az ujjak kéztõbõl való, önálló mozgása
- A hüvelyk– és a kisujj megfelelõ tartása
- A szintetizátor és a zongora összehasonlítása
- A hangszínváltó gombok használata
- A játszott dallamok, dalocskák megszólaltatása különbözõ hangszíneken
- Az alapvetõ metrumérzék kialakítása, fejlesztése
- Játék a hagyományos zongoratechnikáktól eltérõ gesztusokkal (tenyeres, alkaros stb.)
- Környezetünk hangszíneinek megismertetése

Ajánlott tananyag
Aszalós Tünde: A zongorázó gyermek I.
Józsefné – Szmrecsányi: Zenei elõképzõ
Füzesi Zsuzsa: Daloskönyv
Követelmény
Játsszon a tanuló megfelelõ kéztartással.
Tudjon játszani hallás után, illetve kottakép alapján egyszerû bi–, tri–, tetra–és pentachord (–ton) hangkészletû
dallamokat egy kézzel, két kézzel.
Legyen képes egyszerû hangszínváltásokra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két egyszerû gyermekdal, népdal, vagy más dallam lejátszása lehetõleg kotta nélkül

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam
A klasszikus szintetizátor tanítási anyaga általában a zongora szak anyagához igazodik, hiszen a hangszer annak édes gyermeke. A játéktechnikai követelmények valamelyest enyhébbek, tekintettel arra, hogy a speciális hangszerismeret anyagát is el kell sajátítania a tanulónak.
Fejlesztési feladatok

- Érintésvédelmi ismeretek
- Ismerkedés a hangszerrel
- A klaviatúra, a hangok elhelyezkedése
- A szintetizátor és a zongora összehasonlítása
- A hangszer ki– és bekapcsolása, a hangszínváltó gombok használata
- A glissando–kerék, a modulációs–kerék és a billentyû–utánnyomás megismertetése
- Játék a hagyományos zongoratechnikáktól eltérõ gesztusokkal
- Környezetünk hangszíneinek megismertetése
- Kétkezes játék ellenmozgással és párhuzamos mozgással
- Fekete billentyûs skálajáték külön kézzel, egy–két oktáv terjedelemben
- Az elsõ félévben javarészt hallás utáni játék, a második félévben egyszerûbb kottaképek játéka
- A játszott dallamok, dalocskák megszólaltatása különbözõ hangszíneken
- Egyszerû ritmikai improvizációk
- A kérdés–felelet formai technika
- Kérdés–felelet improvizációk
- Kottaolvasás rögzített ritmus–patternek (osztinátók) segítségével

Ajánlott tananyag

Aszalós Tünde: A zongorázó gyermek I–II.
Józsefné – Szmrecsányi: Zenei elõképzõ
Hernádiné – Inselt – Fantóné – Komjáthyné – Máthéné: Zongoraiskola I.
Bartók: Mikrokozmosz I.
Füzesi Zsuzsa: Daloskönyv; Eszterlánc
A „Kezdõk muzsikája" sorozat különbözõ kötetei
ROLAND PIANO ISM– Skills Book I.

Követelmény

Játsszon a tanuló megfelelõ kéztartással.
Tudjon játszani hallás után, illetve kottakép alapján egyszerû bi–, tri–, tetra–és pentachord (illetve –ton) hangkészletû
dallamokat egy, illetve két kézzel.
Legyen képes önálló hangszínváltásokra, egyszerû ritmikai és kérdés–felelet improvizációkra.
Tudjon rögzített kísérettel együtt játszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két egyszerû gyermekdal, népdal, vagy más dallam lejátszása

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A különbözõ akusztikus hangszerek hangzásának, játékmódjának megismerése
- Hangszintézis– kezdeti elemeinek elsajátítása
- A két kéz függetlenítésének folytatása ritmikai és dinamikai síkon
- A karos ejtegetés, karos staccato és legato játék biztonságossá tétele
- Kétkezes játék bonyolultabb kísérõszólamokkal

- Elõre rögzített (programozott) ostinatókra ritmus–, illetve dallamrögtönzések
- A II–V–I–es skálajáték elõkészítése (harmóniakíséretes skálajáték)
- A tizenhatod értékû hangok és a velük alkotott ritmuscsoportok
- A ritmusképletek – szinkópa, éles és nyújtott ritmus – transzpozíciói (augmentálása, diminuálása)
- Kottaolvasás negyed és fél mérõkkel – a mérõket a szintetizátoron beállított ütõhangszerekkel szólaltatjuk meg
- Játék lapról olvasó oktató szoftverrel
- Elõre rögzített kíséretekkel kamarazenélés
- Nehezebb ritmikus improvizációk és egyszerûbb dallami figurációk gyakorlása
- Hosszabb kérdés–felelet improvizációk (esetleg 2 tanulóval, egymásnak adva a dallamokat)
- Egyszerû hangszerelési gyakorlatok

Hangszerismeret

- A Display kezelése
- A kurzormozgató billentyûk használata
- A numerikus gombok használata
- Az Up–Down, a Page (lapozó) és egyéb speciális gombok használata
- Hangbankok kezelése – GM – hangkészlet
- MIDI összeköttetés, a MIDI és a DIN csatlakozó összevetése
- Érintésvédelmi kérdések, elektromos veszélyek

Ajánlott tananyag

Aszalós Tünde: Zongorázó gyermek I–III.
Hernádiné – Inselt – Fantóné – Komjáthyné – Máthéné: Zongoraiskola I–II.
Bartók: Mikrokozmosz I.
Teõke: Válogatott etûdök I.
A „Kezdõk muzsikája” sorozat különbözõ kötetei:
Gonda János: A rögtönzés világa I.
ROLAND PIANO ISM – Skills Book I.

Követelmény

Tudjon a tanuló biztonságosan játszani egyszerû kétkezes darabokat. Legyen képes elõre rögzített szólamokkal – pl.

ROLAND ISM – együtt játszani, illetve egyszerû két–három hangszeres kamarazenélésben részt venni. Tudjon negyed és fél mérõvel jó tempóban kottát olvasni. Tudjon adott dallamra ritmikus és egyszerûbb dallam improvizációkat készíteni.

Ismerje hangszere alapvetõ technikai sajátságait, tudja kezelni a technikai képzésrõl szóló részben megadott funkciókat.

Tudjon javaslatot tenni egyszerû darabok hangszerelésére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– két szóló– és egy kamaradarab eljátszása az ajánlott tananyag nehézségi szintjén

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hangszintézis–elemek használatának bõvítése
- Hangszercsoportok hangbeállításainak, és azok játékmodorának, játékstílusának megismerése
- A II–V–I–es skálajáték rendszeres gyakorlása
- Az éneklõ legato játék és a staccato technika tökéletesítése alkalmas hangszínek, hangzások segítségével
- Kettõsfogasok, hangzatbontás
- Gyakorlás digitális és akusztikus zongorán
- Ismerkedés a klasszikus táncok világával
- A háromtagú forma
- Elõre rögzített kísérettel kamara
- A tanult darabok rögzítése és elemzése szekvenszer segítségével
- Könnyû kamaraátiratok készítése
- Improvizációs játékok a háromtagú formával
- Szintetizátorzene–szerzõktõl egy–egy mû elemzése
- Játék lapról olvasó oktató szoftverrel

Hangszerismeret

- A Mód–választó gombok, a single–dual, a mono–poli funkciók és azok használata (a használt szintetizátor adottságaihoz alkalmazkodva)
- A Program, Edit Program, Combi, Edit Combi funkciók (hang, hangszerkesztés, kombináció, kombináció szerkesztés)
- A hangkeltés, az oszcillátor
- Az EG–burkológörbe fogalma
- A transzponálás, a billentyûzet transzponálhatósága
- MIDI kapcsolatok (IN, OUT, THROUGH), OMNI ON mód
- A billentyûs hangszercsoport hangszereinek áttekintése
- A szintetizátor története: a korai szintetizátorok (lehetõleg zenehallgatással egybekötve)

Ajánlott tananyag

Aszalós Tünde: A zongorázó gyermek II–III.
Hernádiné – Inselt – Fantóné – Komjáthyné – Máthéné: Zongoraiskola II.
Bartók: Mikrokozmosz II.
Bartók: Gyermekeknek I.
Teõke: Válogatott etûdök II.
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi – Komjáthy)
A „Kezdõk muzsikája” sorozat különbözõ kötetei:
ROLAND ISM – Skills Book II.
Burgmüller: Easy and progressive studies for the Piano
Gonda János: A rögtönzés világa I.

Követelmény

A tanuló legyen képes az ajánlott anyag szintjének megfelelõ darabok technikailag és zeneileg helyes elõadására, az egyéni adottságok figyelembe vételével.

Billentéstechnikája, érzékenysége fejlõdjék tovább. Tudja elõadni darabját más billentyûs hangszeren is. Tudjon

MIDI–s hangszereket összekötni.

Kamarazenélésére legyen jellemzõ a társakra való megfelelõ odafigyelés. A hangszintézis alapjainak megismerésével tudjon a preset hangszínekbõl kiindulva egyszerû editálásokat elvégezni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két szóló– és egy kamaradarab eljátszása az ajánlott tananyag nehézségi szintjén

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- „Klasszikus" szintetizátorzene–szerzõk mûveinek interpretálása
- A hangszintézis használt elemeinek bõvítése
- A gyors (kiszórt) staccato gyakorlása pengetõs hangzások utánzásának segítségével
- Hangzatbontások, hangzatfogások
- Polifon szerkesztésû zenék megfelelõ frazeálása
- A pedálok használata
- A billentyû–utánnyomás (aftertouch) használata
- Barokk és klasszikus táncok elõadása
- A jellegzetes barokk hangzások – csembaló, orgona, klavikord – tanulmányozása
- Bonyolult ritmusanyagok tanulmányozása komputergrafikus megjelenítéssel
- A II–V–I–es skála folytatása C–, B–, Asz–, Fisz– és E–dúrig
- A II–V–I–es skála fordított kezes gyakorlása (jobb kézzel harmóniák, bal kézzel skála)
- A kamaraórák keretén belül az ajánlott anyag nehézségi fokához igazodó kamaradarabok elõadása
- Az elõadott mûvek rendszeres átvitele akusztikus, illetve digitális zongorára
- Improvizációs gyakorlatok patternek segítségével
- A kottaolvasó készség fejlesztése oktató szoftver segítségével

Hangszerismeret

- Az ADSR görbék tanulmányozása és szerkesztése a burkológörbékrõl szerzett ismeretek felhasználásával
- A hangkeltõ rendszer hangerõ burkológörbe (ADSR) szerkesztése
- A GLOBAL (az egész hangszerre vonatkozó) beállítások áttekintése, klaviatúra–megosztás
- A vonós hangszercsoport hangszereinek áttekintése, azok megfelelõ használata
- MIDI–vezérlés, MIDI–csatornák, OMNI Off mód
- A szintetizátor története: a 60–as, 70–es évek hangszerei
- A szintetizátorok megszólaltatására hivatott hangtechnikai rendszerek általános áttekintése

Ajánlott tananyag

Czerny: Könnyû technikai gyakorlatok

Bartók: Gyermekeknek I–II.
Bartók: Mikrokozmosz III.
Bach: 18 kis zongoradarab
Régi táncok zongorára
Aszalós Tünde: A zongorázó gyermek III. (kamaraanyagként is)
A „Kezdõk muzsikája” sorozat különbözõ kötetei:
ROLAND ISM – Skills Book II.
ROLAND ISM – Mozart
P. Wedgwood: It's never too late to play Piano I.
Burgmüller: Easy and progressive studies for the Piano
Gonda János: A rögtönzés világa I.
MIDI szakirodalom:
Pl. Sík – Gerényi: MIDI alapozás – MIDI protokoll
Bajusz – Bors: A PC–k hangja
Simon Collin: így mûködik a számítógépes multimédia
Kortárs zeneszerzõk (Vangelis, Jan Michael Jarre, Isao Tomita, Rick Wakeman, Andreas Vollenweider, Presser Gábor,
Benkõ László, ifj. Kurtág György, Stockhausen, Ligeti György stb.) szintetizátorra írt mûveinek elemzése, hallás utáni feldolgozása, és könnyebb mûveik kamaracsoportos elõadása

Követelmény
A tanuló tudja az ajánlott anyag szintjének megfelelõ barokk és bécsi klasszikus mûveket technikailag és zeneileg helyesen interpretálni, egyéni adottságait is figyelembe véve.
Billentéstechnikája és billentésérzékenysége érje el azt a szintet, hogy az év során egy–egy mûvet helyesen meg tudjon szólaltatni akusztikus és digitális zongorán is.
A hangszintézisben legyen képes a hangerõ – ADSR különbözõ beállításaival új hangok létrehozására.
Kamarazenélésben tudja az alá– és fölérendelt viszonyokat pontosan követni, elõadásában adjon helyes polifonikus dallamvezetést. Tudjon dallamokat utánnyomásos billentéssel is megformálni. Legyen képes szintetizátorok között OMNI Off módban MIDI kapcsolatokat teremteni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két szóló– és egy kamaradarab eljátszása az ajánlott tananyag nehézségi szintjén

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- Ismerkedés a komputer és keyboard lehetõségeivel, használatával
- Hangzatbontás futamszerûen
- Négyeshangzat–fogások
- Több szólam tiszta, értelmes vezetése
- Újabb pedálfunkciók elsajátítása
- Ritmus– és dallamszerkesztés komputergrafikus úton
- Skálák más harmónia–patternekre
- Szintetizátorzene–szerzõk eredeti mûveinek és átiratainak elemzése, megszólaltatása, szükség esetén áthangszerelése
- A kamarazenei munka kibõvül tánc– és jazz–zenei produkciókkal
- Összetettebb mûvek önálló hangszerelése

- A játszott és készített mûvek elemzése számítógépes megjelenítés segítségével
- Improvizációs gyakorlatok patternek segítségével
- Rendszeres gyakorlás és elõadás digitális és akusztikus zongorán

Hangszerismeret

- A szûrõk
- A hangkeltõ rendszer szûrõjének szerkesztése
- A hangmagasság–burkológörbe (Pitch EG)
- Új COMBI hangzások szerkesztése, létrehozása
- A fúvós hangszercsoport áttekintése, azok megfelelõ, stílusos használata
- A MIDI interface
- A szintetizátor története: a digitális szintetizátorok
- A hangtechnikai rendszer elemei: az erõsítõ és a hangfal

Ajánlott tananyag

Czerny: Könnyû technikai gyakorlatok
Bach: 18 kis prelúdium
Könnyû szonatinák (Hernádi)
Schumann: Jugend Album
Csajkovszkij: Jugend Album
Schubert: Keringõk
Bartók: Gyermekeknek II–III.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
A „Kezdõk muzsikája" sorozat különbözõ kötetei:
A „Régi kamarazene" sorozat kötetei
Nagy Olivér: Partitúraolvasás – partitúrajáték (Kétszólamú vokális és transzponáló hangszeres példák)
ROLAND ISM sorozat: Mozart, Beethoven
Matt Denis: Blues for beginners
Gonda János: A rögtönzés világa I.
Kovács Gábor: Keyboard iskola I–II.
Planki – Endl: Keyboard iskola I–IV.
Hegedûs Sándor: Gyermekvarázs
Kulcsár Zoltán: Harmónia– és ritmusiskola
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvenciaszövés, rögtönzés keyboardon

Követelmény

A tanuló tudja az ajánlott anyag szintjének megfelelõ barokk és bécsi klasszikus mûveket, a könnyebb bécsi szonatinákat, szonátákat valamint romantikus mûveket stílushûen elõadni. Ezek digitális és akusztikus zongorán való megszólaltatása se okozzon gondot.

A kamarazenélés területén mozogjon otthonosan a bonyolultabb barokk polifónia világában, játsszon klasszikus

táncokat, könnyebb romantikus mûveket, és igény esetén ismerkedjen meg a tánc– és jazz–zenei elemekkel a kamarazenélés során.

Legyen képes a komputeres megjelenítés segítségével mûveket elemezni, editálni, s ezeket az ismereteket a saját darabok írásánál felhasználni. Legyen képes a MIDI technikát a kamarazenében alkalmazni, szekvenszerrel

MIDI–kapcsolatot teremteni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két szóló– és egy kamaradarab eljátszása az ajánlott tananyag nehézségi szintjén. Az egyik szólódarab akusztikus hangszeren kerüljön elõadásra.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az összes játék– és billentésforma tudatos alkalmazása
- A futam és a repetíció tempójának gyorsítása
- A barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zene stílusos elõadása
- A rondó– és a variációs forma tanulmányozása
- Skálajáték más harmónia patternekre
- A komputeres alkalmazások köre kibõvül a ritmus– és dallamszerkesztésen túl a kottagrafikai szerkesztésekkel
- A MIDI–alkalmazások áttekintése, MIDI–protokoll
- A tanuló próbálkozzék önálló darab írásával tanári segítség nélkül
- A játszott mûvek további gyakorlása a digitális társhangszereken, illetve akusztikus zongorán
- Ismert szintetizátorzene–szerzõk mûveinek elemzése, megszólaltatása, szükség esetén áthangszerelése
- A jelentõs szintetizátorzene–szerzõk mûveinek igényes elõadásban való megszólaltatása
- Az elõadások a XX. századi zenére koncentrálnak ebben az évben

Hangszerismeret

- A beépített effektprocesszor mûködési jellemzõi, paraméterezése
- Az ütõs és a szintetikus hangszercsoport hangszereinek áttekintése, stílusos használata
- A szintetizátor története: a szintetizátorok fejlõdési tendenciái
- A hangtechnikai rendszer elemei: a keverõpult, a mikrofon és a kábelek

Javasolt tananyag

Czerny: A kézügyesség iskolája
Bach: 18 kis prelúdium
Könnyû szonatinák (Hernádi)
Csajkovszkij: Jugend Album
Schubert: Keringõk
Bartók: Gyermekeknek III–IV.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV. (V.)
Hacsaturján: Gyermekalbum II.
Prokofjev: Kindermusik Könnyû variációk zongorára
A „Kezdõk muzsikája” sorozat különbözõ kötetei
Nagy Olivér: Partitúraolvasás – partitúrajáték (Kétszólamú vokális és transzponáló hangszeres példák)
ROLAND ISM sorozat: Operák

Dániel Capeletti: The Complete Piano 1–3.
Kovács Gábor: Keyboard iskola I–II.
Planki – Endl: Keyboard iskola I–IV.
Hegedûs Sándor: Gyermekvarázs
Kulcsár Zoltán: Harmónia és ritmusiskola
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvenciaszövés, rögtönzés keyboardon
Esze Jenõ: Tanuljunk zongorázni tánczenét
Gonda János: A rögtönzés világa I.
MIDI–szakirodalom

Követelmény

A tanuló tudja megszólaltatni a mûveket az ajánlott anyag szintjén mind a négy klasszikus stílusban, jó elõadásban.

Lehetõség szerint rendelkezzék ismeretekkel a jazz– és tánczenei stílusok játékáról is. A kamarazenélésben legyen képes érett produkció nyújtására. Érje el azt a szintet, hogy a továbbiakban bármilyen szintetizátor–zenekarban örömmel és jól tudjon zenélni.

Tudjon kisebb volumenû saját mûvet létrehozni, rendelkezzék a zeneszerzés területén olyan alapismeretekkel, hogy ilyen tanulmányokat folytathasson a késõbbiek során.

Rendelkezzék a szintetizátorok hangképzésében olyan jártassággal, hogy legyen képes a játszandó mûvekhez saját maga a leginkább odaillõ új hangokat és hangzásokat létrehozni.

Tudja használni a számítógépes zenei alkalmazásokat. Legyen képes felmérni, hogy valamely hangszer milyen

MIDI–információk fogadására, illetve küldésére, valamint hangszerkesztésre, editálásra képes.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két szóló– és egy kamaradarab eljátszása az ajánlott tananyag nehézségi szintjén. Az egyik szólódarab akusztikus hangszeren kerüljön elõadásra.

Követelmények az alapfok elvégzése után

A tanuló ismerje

- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) billentyûs hangszerek kialakulását, fejlõdéstörténetét, fõbb szerkezeti elemeit, azok mûködését,
- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) eszközökre írt klasszikus és kortárs irodalmat, a meghatározó elõadók munkásságát,
- az analóg és digitális hangkeltõ–berendezések közötti különbségeket,
- a hangszintézissel kapcsolatos alapvetõ tudnivalókat,
- a számítógép felhasználási lehetõségeit a zene területén.

Legyen képes

- a maga és környezete örömére muzsikálni választott hangszerén,
- klasszikus és kortárs zenemûveket akusztikus és digitális zongorán, illetve szintetizátoron megfelelõ szinten megszólaltatni,
- szintetizátorokkal és más hangszerekkel együtt zenélni (kamara– és zenekari produkcióban egyaránt),
- a szintetizátor funkciót készségszinten kezelni,

- a hangszintézis–ismeretek felhasználásával önállóan hangszíneket, hangzásokat létrehozni,
- a tanult mûvekbõl önállóan egyszerûbb átiratokat (kamaraátiratokat is), hangszereléseket készíteni,
- kisebb kompozíciókat önállóan megalkotni,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges hangtechnikai eszközöket (erõsítõ, hangfal, mikrofon stb.) összeállítani, alapfokon kezelni.

Rendelkezzék

- a program anyagának megfelelõ billentyûs készségekkel az elektronikus zenei területen szükséges és elvárható elõadókészséggel,
- a kortárs zene olvasásához és interpretálásához szükséges alapvetõ elméleti ismeretekkel,
- a korszerû képzettség alapjául szolgáló kreativitással,
- a késõbbi amatõr zenéléshez szükséges jártassággal a hangtechnika területén,
- a zenei alkalmazásoknak megfelelõ jártassággal a számítástechnika területén.

A mûvészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya *és idõtartama*

Klasszikus szintetizátor fõtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgán a tanulónak három mûvet – köztük legalább egyet akusztikus hangszeren – kell elõadnia egyénileg és kamarapartnerekkel

– két elõadási darab különbözõ klasszikus stílusból választva (Bach: 18 kis zongoradarab, „Könnyû szonatinák”

(Hernádi), Bartók: Mikrokozmos III kötet, Bartók: Gyermekeknek II–III nehézségi szintjén)

– egy 3–4 szólamú kamarazenei mû (Bartók–Weiner: 10 darab a Gyermekeknek, Bach: Wohltemperiertes Klavier I–II

kötetének kamara átiratai nehézségi szintjén).

A vizsga értékelése

– megfelelés az elõírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminõség, billentés,
– kontrollerek használata,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– elõadásmód,

– a zenei stílus és az elõírások megvalósítása,
– alkalmazkodóképesség,

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

A Pedagógiai Program rendelkezéseinek érvénybelépéséhez a fenntartóra többletkötelezettség nem hárul.

A pedagógiai program érvényességi ideje.

Az iskola 2020. szeptember 01. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a 2020/2021-as tanévben jogszabály módosítást követően átdolgozott pedagógia program alapján.

Ezen pedagógiai program érvényességi ideje addig tart, amíg a törvényi változások az átdolgozást szükségessé nem teszik.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja, és ha szükséges, módosítja.
- A nevelőtestület minden tanév végén írásban értékeli a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
- Különös tekintettel kell lenni az esélyegyenlőség, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos célok és feladatok megvalósulására, a kompetenciák fejlesztésének a megvalósulására.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközössége;
- az iskola fenntartója.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az intézmény igazgatója jóváhagyásával válik érvényessé.
A fenntartó egyetértésére akkor van szükség, ha a pedagógiai program érvénybe lépéséhez a fenntartóra többletköltség hárul.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy példánya az iskola nevelői szobájában van elhelyezve, ahol a szülők azt szabadon megtekinthetik.
A pedagógiai program az iskola honlapján is megtekinthető.
A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél is megtekinthető:

- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál;

- az iskola igazgatóhelyettesénél;
- az óvoda intézményében;
- fenntartónál

LEGITIMÁCI

Nyilatkozat

(munkaközösség/ek)

A Kazinczy Ferenc Baptista Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola szakmai munkaközösség(ei) képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a munkaközösség(ek) a Pedagógiai program - adott szakterületet érintő kérdéseiben - véleményezési jogát gyakorta/gyakorolták.

Dátum: Nyírbogdány, 2020. 08. 31.

.....

Munkaközösség vezető

Nyilatkozat

(nevelőtestület)

A Kazinczy Ferenc Baptista Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Nevelőtestülete képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a Pedagógiai Program módosításának elkészítéséhez és elfogadásához az előírt egyetértési jogát gyakorolta. A Nevelőtestület 2020. augusztus 31 – én megtartott értekezletén a Pedagógiai Program módosítását megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, azt elfogadta.

Dátum: Nyírbogdány, 2020. 08. 31.

Petró Gergely

igazgató

Nyilatkozat

(fenntartó)

Az intézményfenntartó Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy képviseletében – a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC tv.32 § (1)bekezdés i) pontja alapján - a Kazinczy Ferenc Baptista Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját jóváhagyom.

Dátum: Budapest, 2020. 08. 31.

P.H.

Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy O/1

fenntartó